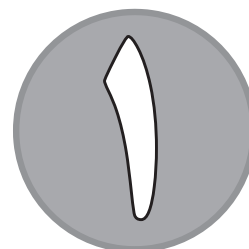

صبح جمعه

۱۴۰۵/۷/۱۷

دفترچه شماره (۱)

آزمون ۱۷ مهرماه ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۱۰۰ سؤال در ۱۰۰ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۴۰ صبح

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	انتخابی	ریاضی و آمار (۱)	۱۰	۱۱	۲۰	۲۰
		ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۲۱	۳۰	
۳	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)	۳۰	۳۱	۶۰	۳۰
۴	اجباری	جامعه‌شناسی (۳)	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰
۵	انتخابی	جامعه‌شناسی (۱)	۱۰	۷۱	۸۰	۱۵
		جامعه‌شناسی (۲)	۱۰	۸۱	۹۰	
۶	اجباری	روان‌شناسی	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰

کانال انسانی‌ها
در پیام‌رسان «بله»
برای عضویت، کد
روبه‌رو را اسکن کنید.

فیلم تحلیل آموزشی
سؤالات آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون،
کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود
اسکن کنید.

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد اسدی، محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، احمد حسن‌زاده‌فرد، علی حسینی‌نوه، محمد حمیدی، رضا خانبابائی، امیر زراتدوز، نسترن صمدی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، هادی فولادی، فرشید کریمی، اسماعیل میرزایی، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، عزیز الباسی‌پور، رضا رنجبری، فرهاد علی‌نژاد، مجتبی فرهادی
جامعه‌شناسی	زینب آذری، رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، علیرضا حیدری، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، الهام رضائی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی‌فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، نگین مرسلی، فرید هادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، ابوطالب درانی، امیرحسین شکوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی‌نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدram، زهرا دامیار، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، عاطفه طاهر، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، مهدی کاردان، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	محمد مشهدبان محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، امیرمحمد کماسی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سید مجتبی رضازاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی محیا مالکی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: وجیهه نجفی، مهدی یعقوبیان، محسن جمشیدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی هادی حاجی‌زاده	مسئول درس: سوگند پیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سید مجتبی رضازاده

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

شمارش
صفحه‌های ۱ تا ۱۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- **نهایی** به چند طریق می‌توان از بین ۱۰ نفر یک رئیس و یک منشی انتخاب کرد به‌طوری‌که هر نفر فقط یک پست داشته باشد؟

- (۱) ۴۵ (۲) ۹۰ (۳) ۱۰۰ (۴) ۷۰

۲- **نهایی** در لیگ برتر فوتبال ایران بین ۱۶ تیم، بازی‌های رفت و برگشت انجام می‌شود. در پایان فصل، چند مسابقه فوتبال انجام شده است؟

- (۱) ۱۲۰ (۲) ۱۶۰ (۳) ۲۰۰ (۴) ۲۴۰

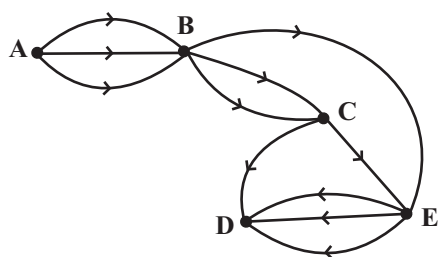
۳- با جایگشت حروف کلمه sohrab چند کلمه ۶ حرفی می‌توان نوشت که حروف s, o کنار هم باشند، ولی حروف h, r کنار هم نباشند؟

- (۱) ۲۴۰ (۲) ۱۴۴ (۳) ۹۶ (۴) ۲۰۰

۴- از تساوی $(n+1)! = 132(n-1)!$ مقدار $\frac{(n-3)!}{4!}$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۸ (۳) ۱۶۸۰ (۴) ۱۴۴۰

۵- به تعداد مسیرهای بین دو شهر E و D چند مسیر افزوده شود تا بتوان ۲۷ حالت ممکن جدید به تعداد حالات سفر از شهر A به شهر D که

حتماً از شهر E عبور کنیم، اضافه کرد؟

- (۱) ۲۷

- (۲) ۳

- (۳) ۴

- (۴) ۲

محل انجام محاسبات

۶- با نقاط داده شده در شکل زیر، چند مثلث می‌توان رسم کرد به طوری که رئوس مثلث از این نقاط باشند؟

(۲) ۳۰

(۱) ۲۶

(۴) ۴۵

(۳) ۵۶

۷- با ارقام ۰, ۱, ۲, ۳, ۴, ۵, ۶ چند عدد چهار رقمی زوج بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت؟

(۲) ۳۶۰

(۱) ۳۴۰

(۴) ۴۸۰

(۳) ۴۲۰

۸- مجموعه $\{۱, ۲, ۳, ۴, ۵, ۶\}$ چند زیر مجموعه ۳ عضوی دارد به طوری که حداقل یک رقم فرد عضو زیرمجموعه باشد؟

(۲) ۱۹

(۱) ۱۸

(۴) ۲۱

(۳) ۲۰

۹- به چند طریق از بین ۱۵ نفر راننده مسابقه فرمول یک، می‌توان یک تیم ۱۳ نفره به مسابقات اعزام کرد؟

(۲) ۲۰۱

(۱) ۲۱۰

(۴) ۱۰۵

(۳) ۱۵۰

۱۰- در جعبه سیبی ۵ سیب قرمز و ۶ سیب زرد داریم. اگر برای پخت کیک ۳ سیب لازم داشته باشیم، به چند طریق می‌توانیم آن‌ها را انتخاب کنیم

به طوری که ۲ سیب قرمز و یک سیب زرد باشد؟

(۲) ۵۶

(۱) ۴۸

(۴) ۶۴

(۳) ۶۰

ریاضی و آمار (۱)

در این بخش، از میان سؤالات ریاضی و آمار (۱) و ریاضی و آمار (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤالات ۱۱ تا ۲۰ «یا» به سؤالات ۲۱ تا ۳۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

معادله درجه دوم

(معادله و مسائل توصیفی، حل معادله
درجه ۲ و کاربردها)
صفحه‌های ۹ تا ۳۲

۱۱- معادله $(k-1)x^2 + (k^2+1)x - b = 0$ ، یک معادله درجه اول با جواب $x=2$ است. مقدار $k+b$ کدام است؟

(۴) ۵

(۳) ۴

(۲) ۳

(۱) ۲

۱۲- در حل معادله $5 = 3x + 2x^2$ به روش مربع کامل کردن، به تساوی $k = (x+a)^2$ رسیده‌ایم. مقدار $\frac{k}{a}$ کدام است؟

(۴) $\frac{49}{16}$ (۳) $\frac{49}{4}$ (۲) $\frac{49}{8}$ (۱) $\frac{49}{12}$

۱۳- کدام یک از معادلات زیر به‌ازای هر مقدار مخالف صفر k دارای دو جواب حقیقی متمایز است؟

(۲) $-2x^2 + 3x - k = 0$

(۱) $x^2 - kx + 400 = 0$

(۴) $kx^2 - x - k = 0$

(۳) $kx^2 + 3x - 1 = 0$

۱۴- در معادله $2x^2 + (3k-1)x + k + 2 = 0$ اگر مجموع معکوس جواب‌ها ۳ باشد، k کدام است؟

(۴) $-\frac{5}{3}$ (۳) $-\frac{1}{3}$

(۲) صفر

(۱) $-\frac{5}{6}$

۱۵- به‌ازای کدام مقدار m ، در معادله $2x^2 - x + m = 0$ بین ریشه‌ها رابطه $\alpha + 2\beta = 3$ برقرار است؟

(۴) -۱۲

(۳) -۱۰

(۲) ۶

(۱) ۸

۱۶- ساده شده کدام یک از عبارتهای زیر بیانگر یک معادله درجه اول است؟

(۱) مربع عددی برابر همان عدد منهای دو است.

(۲) هفت برابر عددی از مربع همان عدد یک واحد بزرگتر است.

(۳) مربع عددی به علاوه پنج برابر همان عدد مساوی مربع همان عدد منهای چهار است.

(۴) مکعب عددی منهای یک برابر خود عدد است.

۱۷- اگر معادله $x^2 - (m+1)x + m - 2 = 0$ دو ریشه حقیقی متمایز داشته باشد و یکی از ریشه‌ها مثبت و دیگری منفی باشد. کدام گزینه مجموعه

مقادیر ممکن m را به درستی نشان می‌دهد؟

(۴) $-1 < m < 2$

(۳) $m < 2$

(۲) $m < -1$

(۱) $m > 2$

۱۸- اگر در معادله درجه دوم $-x^2 - \sqrt{3}x + c = 0$ ، $\Delta = 6$ (مبین معادله) باشد، حاصل ضرب ریشه‌های این معادله کدام است؟

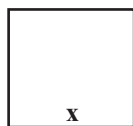
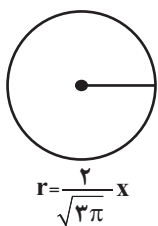
(۴) $-\frac{9}{4}$

(۳) $-\frac{3}{4}$

(۲) $\frac{9}{4}$

(۱) $\frac{3}{4}$

۱۹- اگر مجموع مساحت‌های دو شکل مقابل برابر ۲۱ باشد، محیط مربع کدام است؟

(۱) ۳

(۲) ۹

(۳) ۱۲

(۴) ۲۱

۲۰- یک دبیرستان شامل سه رشته ریاضی، تجربی و انسانی است. تعداد دانش‌آموزان انسانی از دو برابر تعداد دانش‌آموزان ریاضی، ۳ نفر کمتر و تعداد

دانش‌آموزان انسانی از ثلث تعداد دانش‌آموزان تجربی، ۳۶ نفر بیشتر است. اگر این دبیرستان ۱۹۵ دانش‌آموز داشته باشد، تعداد دانش‌آموزان تجربی

چند نفر از دانش‌آموزان ریاضی بیشتر است؟

(۴) ۶۷

(۳) ۵۸

(۲) ۴۷

(۱) ۳۵

آشنایی با منطق و استدلال ریاضی
صفحه‌های ۱ تا ۲۰

اگر به سؤال‌های ۱۱ تا ۲۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۲۱ تا ۳۰ پاسخ دهید.

ریاضی و آمار (۲)

۲۱- چه تعداد از جملات زیر، گزاره‌ای با ارزش درست است؟

الف) $(-1)^n$ همواره عددی طبیعی است. ($n \in \mathbb{Z}$)

ب) $(-1)^p$ همواره عددی منفی است (p عددی اول است).

پ) $\sqrt{2} + 2$ عددی گویاست.

(۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۲۲- با توجه به این که گزاره $p \Leftrightarrow q$ دارای ارزش درست است ارزش کدام گزاره لزوماً نادرست می‌باشد؟

(۱) $q \wedge p$ (۲) $q \vee p$ (۳) $\sim p \wedge q$ (۴) $q \Rightarrow p$

۲۳- حاصل هم‌ارزی $(p \vee q) \vee \sim q \equiv ?$ همواره کدام است؟

(۱) p (۲) q (۳) $\sim p$ (۴) $\sim q$

۲۴- «آرش معتقد است که هر کس مرا دوست دارد، عیوب مرا به من می‌گوید از طرفی سعید عیوب مرا به من گفته است، پس سعید مرا دوست دارد.»

این استدلال ... نام دارد و ... است.

(۱) قیاس استثنایی - نادرست (۲) مغالطه - درست

(۳) قیاس استثنایی - درست (۴) مغالطه - نادرست

۲۵- به جای اثبات گزاره «مربع مجموع دو عدد طبیعی، عددی گنگ نیست» کدام گزاره زیر را می‌توانیم ثابت کنیم؟

(۱) اگر a و b دو عددی گنگ باشند، آنگاه $(a+b)^2$ عددی طبیعی است.

(۲) اگر $a^2 + b^2$ عددی گنگ نباشد، آنگاه a و b دو عدد طبیعی هستند.

(۳) اگر a و b دو عدد طبیعی باشند آنگاه $a^2 + b^2$ عددی گنگ است.

(۴) اگر $(a+b)^2$ عددی گنگ باشد، آنگاه a و b دو عدد طبیعی نیستند.

محل انجام محاسبات

۲۶- اگر ارزش گزاره p ، درست و ارزش گزاره q ، نادرست باشد، آنگاه کدام عبارت نادرست است؟

(۱) ترکیب عطفی دو گزاره فوق، نادرست است.

(۲) ترکیب فصلی دو گزاره فوق، درست است.

(۳) ارزش گزاره $(p \vee q) \wedge (p \wedge q)$ درست است.

(۴) ارزش گزاره $(p \wedge q) \vee (p \vee q)$ درست است.

۲۷- گزاره $(\sim p \vee q) \Rightarrow (\sim p \wedge q)$ هم‌ارز با کدام گزینه است؟

(۴) $\sim p \Leftrightarrow \sim q$

(۳) $q \Leftrightarrow p$

(۲) $p \Leftrightarrow \sim q$

(۱) $\sim q \vee \sim p$

۲۸- در ستون نتیجه (گزاره مرکب) جدول ارزش‌گذاری مقابل، چند تا T مشاهده می‌شود؟ (T درست و F نادرست)

$\sim p$	$\sim q$	$p \Rightarrow (q \wedge \sim p)$
T	T	?
T	F	?
F	T	?
F	F	?

(۱) ۱

(۲) ۲

(۳) ۳

(۴) ۴

۲۹- اگر گزاره‌های $\sim p \Rightarrow q$ و $p \Rightarrow q$ هر دو درست باشند، آنگاه کدام گزاره زیر همواره درست است؟

(۴) $(q \vee p) \Rightarrow (p \wedge q)$

(۳) $p \wedge \sim q$

(۲) $(q \vee p) \Rightarrow p$

(۱) $(q \vee p) \Rightarrow q$

۳۰- با چیدن قطعات یک پازل در کنار هم، مربعی به مساحت a ساخته می‌شود. این پازل طوری طراحی شده است که با تغییر چینش بعضی قطعات

می‌توان یک مثلث قائم‌الزاویه به مساحت b نیز درست کرد. دانش‌آموزی استدلال زیر را در مورد رابطه بین a و b نوشته است. ایراد این استدلال در

کدام گام است؟

۱) $a = b$

۲) $a^2 = ab$

۳) $a^2 - b^2 = ab - b^2$

۴) $(a - b)(a + b) = (a - b)b$

۵) $\frac{(a-b)(a+b)}{(a-b)} = \frac{(a-b)b}{(a-b)}$

۶) $b + b = b$

۷) $\frac{2b}{b} = \frac{b}{b}$

۸) $2 = 1$

طرفین تساوی گام ۱ را در a ضرب کرده است.

b^2 را از طرفین تساوی گام ۲ کم کرده است.

طرفین تساوی گام ۳ را تجزیه کرده است.

طرفین تساوی گام ۴ را بر $a - b$ تقسیم کرده است.

به جای a طبق گام ۱، مقدار b را قرار داده است.

طرفین تساوی گام ۶ را بر b تقسیم کرده است.

(۴) ۷

(۳) ۶

(۲) ۵

(۱) ۳

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):

تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم

و سیزدهم

(دوره بازگشت و بیداری)

صفحه‌های ۱۰ تا ۲۱

علوم و فنون ادبی (۱):

فصل یکم

(درس‌های ۱ تا ۳)

+ کارگاه تحلیل فصل اول

صفحه‌های ۱۰ تا ۳۵

آرایه‌های ادبی (مطالعه تکمیلی):

تشبیه و استعاره

بسته اول: تاریخ ادبیات، سبک‌شناسی و مفهوم

۳۱- **نهایی** کدام مورد از عوامل تأثیرگذار در ایجاد نهضت بازگشت ادبی نیست؟

(۱) کوشش‌های عباس‌میرزا در روی آوردن به فنون نوین

(۲) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری

(۳) توجه به ادبیات در دربار قاجار و رونق مدح شاهان

(۴) تاراج کتابخانه اصفهان که سبب ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن شد.

۳۲- **نهایی** شاعران کدام گزینه هر دو از شاعران غزل‌سرای دوره بازگشت بودند که به سبک حافظ و سعدی گرایش داشتند؟

(۱) مجمر اصفهانی - فروغی بسطامی

(۲) صبای کاشانی - نشاط اصفهانی

(۳) صبای کاشانی - فروغی بسطامی

(۴) نشاط اصفهانی - قآنی شیرازی

۳۳- کدام گزینه درباره سراینده بیت زیر نادرست است؟

«من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید»

(۱) «تاریخ تطور نظم فارسی» از آثار اوست و در سبک خراسانی شعر می‌سرود.

(۲) توانست با اشعار ساده و عامیانه‌اش در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند.

(۳) علاوه بر آشنایی عمیق با ادبیات کهن، از مسائل روز جامعه هم آگاهی داشت.

(۴) در حوزه سیاست و روزنامه‌نویسی هم فعال بود و مجله «دانشکده» را منتشر می‌کرد.

۳۴- عبارت کدام گزینه درباره قائم‌مقام فراهانی نادرست است؟

(۱) قبل از قائم‌مقام سبک نویسندگان پارسی با تکلف و تصنع همراه بود. او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد.

(۲) «منشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام است و او احیاکننده نثر فارسی است.

(۳) قائم‌مقام مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف به سبک گلستان سعدی نوشت.

(۴) قائم‌مقام علاوه بر خدمات و اقدامات بزرگ اجتماعی در ادبیات نیز مؤثر بود و با نوشته‌هایش موجب اقبال نخبگان جامعه به نثر شد.

۳۵- در کدام بیت تصویرسازی مشابه بیت زیر دیده می‌شود؟

«چون ز آب دیده ناچه ما در وحل بماند با ما بگو که مرحله کاروان کجاست» (وحل: گل و لای)

(۱) بار بیفکند شتر چون برسد به منزلی بار دل است همچنان ور به هزار منزل

(۲) کاروان رفت و تو در خواب و بیابان در پیش وه که بس بی‌خبر از غلغل چندین جرسی

(۳) مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم جرس فریاد می‌دارد که بریندید محمل‌ها

(۴) با ساربان بگویند احوال آب چشمم تا بر شتر نبندد محمل به روز باران

۳۶- نهایی مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) شب‌نم به آفتاب رسید از فروتنی
- (۲) از راه تواضع به فلک رفت مسیحا
- (۳) قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن
- (۴) کمالت هر قدر گر بیش باشد، بخت کم باشد

۳۷- مفهوم قطعه زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

- «چو دخلت نیست خرج آهسته‌تر کن
اگر باران به کوهستان نبارد
- (۱) فروزد شمع اقبال به نور خویشتن آری
 - (۲) ابلهی کاو روز روشن شمع کافوری نهد
 - (۳) کرد خرج آب و گل کوتاه بینی‌ها مرا
 - (۴) قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن

۳۸- مفهوم کدام گزینه، با بقیه متفاوت است؟

- (۱) بعد از این ما و سر کوی دل‌آرای دگر
- (۲) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند
- (۳) چون لطف نهان تو پیداست که با غیر است
- (۴) می زد به شمشیر جفا، می رفت و می گفت از قفا

۳۹- در کدام ابیات پیام اصلی بیت به‌درستی آمده است؟

- الف) عجب در مستی ندارد هیچ فرقی با شراب
ب) تا نمی در جویبار همت سرشار هست
ج) نیست در دلبستگی‌ها نشئه‌ای در باده هم
د) نیست از تدبیر می دادن به ما دیوانگان
- من نمی‌دانم چرا بدنم شد تنها شراب (رعایت آداب مستی)
کی کند صائب‌گذاری از در دل‌ها شراب (اتکا بر نفس)
هست با وارستگی دنیا و مافیها شراب (ناپایداری مستی)
کار روغن می‌کند بر آتش سودا شراب (شراب مرهم عاشق است)

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

۴۰- با توجه به «علوم و فنون ادبی» کدام گزاره درباره رباعی زیر نادرست است؟

- «آن را که حدیث عشق در دل گردد
باید که ز تیغ عشق بسمل گردد
- در خاک تپان‌تپان رخ آغشته به خون
برخیزد و گردد سر قاتل گردد»

- (۱) واژه‌آرایی در بیت نخست، برخلاف بیت دوم مشهود است.
- (۲) «رخ آغشته به خون» کنایه از جان سپردن است.
- (۳) کاربرد واژه «قاتل» یادآور نقد متنی از کلیله و دمنه در کتاب درسی است.
- (۴) کاربرد «را» در مصراع نخست، مفعولی نیست.

بسته دوم: آرایه‌های ادبی

۴۱- در کدام بیت، «تشبیه، واج‌آرایی «ل» و واژه‌آرایی» هر سه دیده می‌شود؟

(۱) لب لعل او نبوسد، به مراد، جز لب او	رخ خوب او نبیند به جز از دو چشم شنگش
(۲) مرا چو از لب شیرین تو نصیبی نیست	از آن چه سود که لعل تو سر به سر قند است؟
(۳) دل چو آرام دل خود باز یافت	یک نفس با من نیارامید، رفت
(۴) بیا بیا، که نسیم بهار می‌گذرد	بیا، که گل ز رخت شرمسار می‌گذرد

۴۲- در کدام بیت، «واج‌آرایی «گ» یا «ب» و واژه‌آرایی» هر دو دیده می‌شود؟

(۱) خون شد جگرم از غم و اندیشه آن دوست	خشنود شود از من غمخوار که داند
(۲) بینایی هر دیده بینا همه او بین	زیبایی هر چهره زیبا همه او دان
(۳) دل در پی وصل یار جان داد	و آن یار نشد، دریغ حاصل
(۴) دل عراقی اگر چه هزارگونه بگشت	ولی ز مهر تو هرگز نگشت دیگرگون

۴۳- آرایه‌های داخل کمانک در برابر کدام بیت، هر دو قابل اثبات‌اند؟

(۱) می‌تیم چون مرغ بسمل در میان خاک و خون	نگرد در من نگارم، الغیث ای دوستان (تشبیه، واج‌آرایی)
(۲) آتش رخسار خوبت گر بسوزاند مرا	اندر آن آتش مرا هر سو گلستانی بود (تشخیص، واژه‌آرایی)
(۳) بی‌بوی خوشست نیایدم خوش	بوی خوش هیچ نوبه‌اری (استعاره، تشبیه)
(۴) دم به دم در هر لباسی رخ نمود	لحظه لحظه جای دیگر پا نهاد (واج‌آرایی، تکرار)

۴۴- به ترتیب، بیت‌های دارای «نغمه حروف، تشبیه فشرده، واژه‌آرایی، تشبیه گسترده» کدام‌اند؟

(الف) خوشا شراب و خوشا ساقی و خوشا بزمی	که غمزه خوش ساقی بود خمستانش
(ب) خورشید وحدت اینک از مشرق وجودم	طالع شده است، از آن من چون ذره ناپدیدم
(ج) دشمنم با دوستان گوید فلانی عاشق است	عاشقم بر روی خوبان، عاشقم، آری چه شد؟
(د) عراقی، بگذر از غوغا، دلی فارغ به دست آور	که سیمرغ وصال او در آنجا آشیان سازد

(۲) «ج» - «د» - «الف» - «ب»

(۱) «الف» - «ب» - «ج» - «د»

(۴) «د» - «ب» - «ج» - «الف»

(۳) «الف» - «د» - «ج» - «ب»

۴۵- کدام گزینه به همه آرایه‌های موجود در بیت اشاره می‌کند؟

چو نبات می‌گدازم همه شب در آب دیده به امید آنکه یابم شکر از دهان تنگش

(۱) تشبیه، استعاره و واج‌آرایی (۲) واج‌آرایی و واژه‌آرایی

(۳) تشبیه و واج‌آرایی (۴) واژه‌آرایی، استعاره و واج‌آرایی

۴۶- در کدام ابیات هر دو آرایه «تشبیه» و «استعاره» مشهود است؟

(الف) با چنین چهره مهم جلوه اگر خواهد کرد ای بسا خون به دل شمس و قمر خواهد کرد

(ب) روز ما تیره‌تر از شام سیه خواهد ساخت گر حجاب رخ از آن سنبل تر خواهد کرد

(ج) ترک چشمش کشد از خنجر خون‌ریز بسی خون عشاق ستم‌دیده هدر خواهد کرد

(د) زاهد از وسوسه دیو نیندیش از آنک آب چون هست تیمم چه اثر خواهد کرد؟

(ه) دل عالم همگی سوخت ز افغان «غبار» در دل سخت تو آیا چه اثر خواهد کرد؟

(۱) «الف»، «ب»، «ج» (۲) «الف»، «ج»، «د»

(۳) «ب»، «ج»، «ه» (۴) «ب»، «د»، «ه»

۴۷- کدام بیت فاقد واژه‌آرایی است؟

(۱) لب من با لب تو نرد به بوسی می‌باخت لب لشکرشکنت گفت که بردی بر چین

(۲) هزار مرتبه بر قبر من گذشت و نگفتا که این شهید، شهید من است و مقبرش است این

(۳) سر کویت بود کعبه، چه کعبه؟ کعبه مردم چه مردم؟ مردم دیده، چه دیده؟ دیده گریان

(۴) مگر می‌بینی که دد را و دام نینداخت جز حرص‌خوردن به دام

۴۸- در کدام بیت، «تشبیه و استعاره» هر دو دیده می‌شود؟

(۱) امروز چنانی ای پیری روی کز ماه به حسن می‌بری گوی

(۲) می‌آیی و در پی تو عشاق دیوانه شده دوان به هر سوی

(۳) وز بهر شکار دل نهاده تیر مژه در کمان ابروی

(۴) گویی به چه شانه کرده‌ای زلف یا خود به چه آب شسته‌ای روی

۴۹- گزاره مقابل کدام ابیات نادرست هستند؟

(الف) کز روی به لاله می‌دهی رنگ (یک تشبیه با ذکر وجه شبه دارد.)

(ب) بر بام سراجۀ جمالت (دارای تشبیه و استعاره است.)

(ج) چون سعدی، صد هزار بلبل (دارای تشبیه و استعاره است.)

(د) آورده ز غمزه سحر در چشم (تشخیص به چشم می‌خورد.)

(۴) «ج» - «د»

(۳) «ب» - «ج»

(۲) «الف» - «د»

(۱) «الف» - «ب»

۵۰- کدام گزاره‌ها درباره رباعی زیر صدق نمی‌کنند؟

- «آسان گل باغ مدعا نتوان چید» بی سرزنش خار جفا نتوان چید
 بشکفته گل مراد بر شاخ امید تا سر ننهی به زیر پا نتوان چید»

الف) علاوه بر ردیف در سایر واژه‌ها نیز واژه‌آرایی وجود دارد.

ب) تعداد تشبیه‌ها در دو بیت برابر هم‌دیگرند.

ج) رباعی فاقد لحن عاشقانه است و در نوع ادبی غنایی نمی‌گنجد.

د) با بیت «حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج / فکر معقول بفرما گل بی‌خار کجاست» هم‌مفهوم است.

ه) در ابیات واژه‌ای به چشم می‌خورد که یادآور تحلیل متنی از کلیله و دمنه است.

(۱) «الف»، «ج» (۲) «ب»، «ج»

(۳) «الف»، «د» (۴) «ب»، «ه»

بسته سوم: موسیقی شعر

۵۱- در کدام بیت، شاعر استادی خود را در انتخاب وزن مناسب نشان داده است؟

- (۱) آینه چون نقش تو بنمود راست خود شکن آینه شکستن خطاست
 (۲) خلقی ز بنا کرده خود خوار و هلاک‌اند چون کرم بریشم که هلاکش ز لعاب است
 (۳) دمی با همدمی خرم ز جانم بر نمی‌آید دمم با جان برآید چون که یک همدم نمی‌بینم
 (۴) ای گـوهر یادگار عـمـرم چونت طلبیم، کجـات جـویم؟

۵۲- در کدام بیت شاعر به وسیله «واج‌آرایی» به انعکاس و انتقال احساس و تصویر پرداخته است؟

- (۱) نمی‌گردید اگر ذوق گرفتاری عنان گیرم ز وحشت خون عالم در دل صیاد می‌کردم
 (۲) نه من سبوکش این دیر رندسوزم و بس بسا سرا که در این آستانه سنگ و سبوست
 (۳) دلم شکسته‌تر از شیشه‌های شهر شماسست شکسته باد کسی کاین چنین‌مان می‌خواست
 (۴) دل و دینم دل و دینم بیرده است بر و دوشش بر و دوشش بر و دوشش

۵۳- گزاره مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) از همه باشد به حقیقت گزیر وز تو نباشد که نـداری نظیر (آهنگ ضربی دارد).
 (۲) او ز من حال‌ها همی پرسید من همی شرح دادم آنچه بدید (وزن و عاطفه همسو است).
 (۳) سیلوش سیه را به تنـدی بتاخت نشد تنگدل جنگ آتش بساخت (آهنگ شعر به بار حماسی آن افزوده است).
 (۴) ای که تفسیر جهان چشم تو باشد گاهی یک نگاهی به من و دل که جهان در گذر است (محتوایی غمگین در وزنی ملایم)

۵۴- وزن و عاطفه در کدام گزینه، قدرت اثرگذاری سروده را کاسته است؟

- (۱) دیدار دلفروزش در پایم ارغوان ریخت
- (۲) یا رب دلی که در وی پروای خود نگنجد
- (۳) سعدی ز خود برون شو گر مرد راه عشقی
- (۴) بگذشت و بازم آتش در خرمن سکون زد
- گفتار جان فزایش در گوشم ارغنون زد
- دست محبت آنجا خرگاه عشق چون زد
- کان کس رسید در وی کز خود قدم برون زد
- دریای آتشینم در دیده موج خون زد

۵۵- وزن و آهنگ به خدمت گرفته شده در کدام بیت، برای «القای غم و اندوه» مناسب تر است؟

- (۱) به فال نیک و به فرخنده روزگار، جهان
- (۲) چه سود از پشیمانی آید به کف
- (۳) خدمت نکنی ما را، وز ما طلبی خدمت
- (۴) یک همدم باوفا ندیدم جز درد
- به سان دولت شاه جهان شده ست جوان
- چو سرمایه عمر کردی تلف؟
- یاری نکنی ما را، وز ما طلبی یاری
- یک مونس نامزد ندارم جز غم

۵۶- لحن کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) سحر آدمم به کویت به شکار رفته بودی
- (۲) زان دل از میوه بستان سلامت کنديم
- (۳) اهلی به سر کوی تواش ترس عسس نیست
- (۴) به یاد وصل او اهلی مکن افغان که در بزمش
- تو که سگ نبرده بودی به چه کار رفته بودی؟
- که بود سنگ ملامت چو سگان در خور ما
- مست است و سگ کوچه شمارد عسسان را (عسس: مأمور)
- ملک چون در نمی گنجد که یاد آرد سگ کو را

۵۷- کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) عوامی که آدمی را به جست و جوی موسیقی می کشاند، همان کشش هایی است که او را به گفتن شعر وا می دارد.
- (۲) منظور از عاطفه حالتی روحی - روانی است که شاعر از رویداد حادثه ای در خویش احساس می کند.
- (۳) می توان گفت مهم ترین و مؤثرترین عامل پیدایی شعر وزن است.
- (۴) وزن در شعر جنبه تزیینی ندارد بلکه جزء طبیعت شعر است.

۵۸- در بیت کدام گزینه شاعر با استفاده از لحنی تند و ریتمی کوتاه مفهوم خشم را بیان می کند؟

- (۱) رخ شاه طاووس پُرشرم دید
- (۲) که رستم که باشد که فرمان من
- (۳) بیات جهان را به بد نسپریم
- (۴) سپاه شب تیره بر دشت و داغ
- سخن گفتنش با پسر نرم دید
- کند پست و پیچد ز پیمان من؟
- به کوشش همه دست نیکی بریم
- یکی فرش گسترده از پر زاغ

۵۹- در کدام بیت شاعر به خوبی از ویژگی های آوایی و تکرار منظم موسیقی بهره نگرفته است؟

- (۱) تا خار غم عشقت آویخته در دامن
- (۲) شکر کند چرخ فلک، از مَلِک و مُلک و مُلک
- (۳) روح تویی، نوح تویی، فاتح و مفتوح تویی
- (۴) آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند
- کوتاه نظری باشد رفتن به گلستان ها
- کز کرم و بخشش او روشن و بخشنده شدم
- سینه مشروح تویی، بر در اسرار مرا
- آیا بود که گوشه چشمی به ما کنند

۶۰- در کدام بیت وزن و آهنگ با محتوا کاملاً هماهنگ است؟

- (۱) این همه دلبندی و خوبی تو را
- (۲) سعدی اگر خاک شود همچنان
- (۳) بار فراق دوستان بس که نشست بر دلم
- (۴) ای سینه که دردمندی از غم
- موضع ناز است و غرور ای صنم
- نالۀ زاریدنش آید به گوش
- می رود و نمی رود ناقه به زیر محلم
- هم زانوای غم دوات جویم

۶۱- کدام مورد ارتباطی با متن زیر ندارد؟

«فردی که تصمیم می‌گیرد به تنهایی و بیرون از جامعه زندگی کند، مجبور است پیش از انجام دادن هر کاری فکر کند تا آگاهی لازم را برای انجام آن به دست آورد و بتواند آن را انجام دهد»

- (۱) شاید ما با توجه کردن به کنش‌های روزمره خود گمان کنیم که این کارها بدون آگاهی و دانش خاصی انجام می‌شوند اما این‌طور نیست.
- (۲) دانش عمومی را انسان‌ها در طول زندگی خود به دست می‌آورند؛ یعنی این دانش، دانش حاصل از زندگی است.
- (۳) دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی شکل می‌گیرد.
- (۴) ما درباره دانش عمومی کمتر می‌اندیشیم، بیشتر از آن استفاده می‌کنیم و در تعامل با یکدیگر آن را به کار می‌بریم.

۶۲- **نتیجه** انسان چگونه معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند؟

- (۱) با کلمات آشنا می‌شود و سخن می‌گوید.
- (۲) از راه لمس کردن، شنیدن و دیدن
- (۳) زبان گشودن و پرسش و پاسخ از دیگران
- (۴) به واسطه تفکر و تعقل

۶۳- با تماشای فیلم سینمایی «دورافتاده» چه چیزی را درمی‌یابیم؟

- (۱) تعارض دانش علمی و دانش عمومی گاهی با رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر حل می‌شود.
- (۲) بروز مسائل اقتصادی در یک جامعه می‌تواند زمینه رشد علم اقتصاد را فراهم کند.
- (۳) انجام دادن هر کنشی چقدر دشوار می‌شد اگر جهان اجتماعی، دانش عمومی لازم برای انجام دادن آن را در اختیار ما قرار نداده بود.
- (۴) ما اغلب از آگاهی و دانشی که درباره کنش‌های خود داریم و اهمیت و نقشی که این آگاهی در زندگی ما دارد آگاهییم.

۶۴- واکنش و برخورد افراد جامعه نسبت به مسائل و مشکلات زندگی اجتماعی چیست و چگونه است؟

- (۱) همه کسانی که دانش عمومی دارند از شناختی عمیق و دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آنها راه‌حل‌های صحیح ارائه دهند.
- (۲) افرادی که درباره این مسائل دانش علمی دارند می‌توانند برای آنها راه‌حل‌های صحیح ارائه دهند.
- (۳) هیچ‌یک از افراد جامعه این مسائل را نمی‌شناسند.
- (۴) کسانی که از دانش عمومی برخوردارند برخلاف کسانی که دانش علمی دارند این مشکلات را نمی‌شناسند.

۶۵- عده‌ای که در جهان غرب به جای موضوع بر روش علوم تأکید کردند، درباره علمی مانند اخلاق و علوم دینی چه نظری داشتند؟ در مورد علوم انسانی

و اجتماعی چطور؟ چالش این رویکرد از نیمه دوم قرن بیستم در مورد کدام علم بود؟

- (۱) آنها را غیرعلمی می‌دانستند - آنها را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند - ریاضی
- (۲) آنها را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند - آنها را غیرعلمی دانستند - فلسفه
- (۳) آنها را غیرعلمی دانستند - آنها را غیرعلمی دانستند - ریاضی
- (۴) آنها را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند - آنها را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند - فلسفه

۶۶- **نهایی** از منظر کتاب درسی، علوم انسانی و علوم اجتماعی از چه نظر با هم تفاوت دارند و این نگاه، چه نتیجه‌ای در پی دارد؟

- (۱) روش - علوم انسانی دربارهٔ فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند
- (۲) موضوع - وجود انسان را به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌دهد
- (۳) موضوع - علوم انسانی دربارهٔ فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند
- (۴) روش - کنش‌های انسان‌ها را به کنش‌های اجتماعی او فرو نمی‌کاهد

۶۷- **نهایی** کدام مورد از جمله فواید علوم طبیعی نیست؟

- (۱) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت
- (۲) پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت
- (۳) شناخت طبیعت و قوانین آن
- (۴) کمک به انسان‌ها در جهت استفاده از طبیعت به شیوهٔ صحیح

۶۸- به ترتیب پاسخ درست پرسش‌های زیر کدام است؟

- «روان‌شناسی» نمونه‌ای از کدام علوم است؟

- چرا پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است؟

- هر گاه ارتباط دوسویهٔ دانش عمومی و دانش علمی قطع شود چه اتفاقی می‌افتد؟

- (۱) علوم اجتماعی - به سبب دآوری علوم اجتماعی دربارهٔ علوم طبیعی - دانش عمومی به طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند
- (۲) علوم انسانی - به سبب آگاهانه بودن کنش‌های اجتماعی - دانش علمی دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد

(۳) علوم انسانی - به سبب غیرارادی بودن کنش‌های اجتماعی - دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند

(۴) علوم انسانی - به سبب ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - دانش علمی به طور همه‌جانبه از دانش عمومی حمایت نمی‌کند

۶۹- هر کدام از موضوعات زیر به ترتیب با کدام مورد در ارتباط قرار می‌گیرد؟

- در کتاب «اقتصادنا» پس از معرفی و نقد نظریه‌های اقتصادی مارکسیسم و سرمایه‌داری، مبانی اقتصادی اسلامی بر پایهٔ عدالت بیان شده است.

- متافیزیک

- فناوری گرفتن آب از هوا

(۱) ما دانشی می‌خواهیم که از سویی در حل مسائل و مشکلات بومی ما مفید و کارآمد باشد و از سویی دیگر به زبان و منطق جهان‌شمول سخن بگوید - خود دانشی مستقل است - فواید علوم طبیعی

(۲) تعارض دانش عمومی و دانش علمی گاهی با طرح ایده‌های جدید حل می‌شوند - جزئی از علوم انسانی است - فواید علوم انسانی

(۳) تعارض دانش عمومی و دانش علمی گاهی با رها کردن بخشی از ذخیرهٔ دانشی به نفع بخشی دیگر حل می‌شود - خود دانشی مستقل است - فواید علوم طبیعی

(۴) ما دانشی می‌خواهیم که همسو با هویت فرهنگی خودمان و ناظر به حل مسائل جامعهٔ ما باشد و همچنین دغدغهٔ کشف واقعیت و تشخیص درست و غلط داشته باشد - جزئی از علوم اجتماعی است - فواید علوم اجتماعی

۷۰- کدام مورد با جملهٔ زیر ارتباط ندارد؟

«دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند بلکه خلق و بازسازی آن هستند»

(۱) این ادعا را که دانش علمی راه کشف واقعیت و دانش عمومی دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کند.

(۲) در برخی از نحل‌های این دیدگاه مرز دانش عمومی و دانش علمی فرو می‌پاشد.

(۳) دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است.

(۴) برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند.

جامعه‌شناسی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۱) و جامعه‌شناسی (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤال‌های ۷۱ تا ۸۰ «یا» به سؤال‌های ۸۱ تا ۹۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

زندگی اجتماعی

(کنش‌های ما، پدیده‌های اجتماعی، جهان اجتماعی)
صفحه‌های ۱ تا ۲۸

۷۱- مفاهیم جامعه‌شناختی متن زیر به ترتیب کدام‌اند؟

«در یک بانک، کارمند بانک میان درخواست از مشتری برای صحبت نکردن با تلفن همراه یا عدم این درخواست، بر سر دوراهی قرار گرفت. نهایتاً مشتری برای رعایت حقوق دیگران، تماسش را قطع کرد. دیگران نیز او را تحسین کردند.»

(۱) کنش اجتماعی - هدفدار بودن کنش اجتماعی - پیدایش یک هنجار - تحقق یک ارزش - پیامد غیرارادی کنش

(۲) پدیده اجتماعی - ارادی بودن کنش - تحقق یک ارزش - پیدایش یک هنجار - پیامد ارادی وابسته به اراده دیگران

(۳) کنش اجتماعی - آگاهانه بودن کنش - تحقق یک ارزش - تحقق یک ارزش - پیامد ارادی کنش

(۴) کنش اجتماعی و پیامدهای آن - معنادار بودن کنش - پیدایش یک هنجار - پیدایش یک هنجار - پیامد ارادی وابسته به اراده دیگران

۷۲- به ترتیب پدیده‌هایی که انسان آنها را ایجاد نمی‌کند ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند به جهان اجتماعی راه می‌یابند چه نام دارند و اینکه نظم اعضای بدن موجودات زنده تکوینی است به چه معناست؟

(۱) پدیده‌های اعتباری - یعنی با اراده اعضا تغییر نمی‌کند

(۲) پدیده‌های طبیعی و ماوراءطبیعی - یعنی آگاهی و شناختی که موجود زنده براساس آن شکل می‌گیرد آگاهی فردی و خصوصی نیست

(۳) پدیده‌های تکوینی - یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید

(۴) پدیده‌های اعتباری - یعنی با آگاهی و اراده اعضا به وجود می‌آید

۷۳- هر یک از موارد زیر مؤید چه مطالبی است؟

- نرخ جایگزینی

- شاخص سالمندی

- سهم جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر تا سال ۱۴۳۰ در ایران

- پیرترین کشور جهان در حال حاضر

(۱) هر زن در طول عمر چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد - افزایش نسبت سالمندان در جمعیت - حدود ۳۰ درصد - آلمان

(۲) اختلاف تعداد تولد و تعداد مرگومیر - افزایش نسبت سالمندان در جمعیت - حدود ۲۲ درصد - ژاپن

(۳) تعداد موالید در مقایسه با مرگ و میر کمتر باشد - افزایش نسبت افراد ۵۰ یا ۵۵ سال یا بالاتر - حدود ۳۰ درصد - آلمان

(۴) هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد - کاهش نسبت افراد ۱۴-۰ ساله و افزایش نسبت افراد ۶۰ یا ۶۵ سال و بالاتر - حدود ۲۲ درصد - ژاپن

۷۴- کدام عبارت از میان عبارات زیر درست نیست؟

الف: در مواردی ممکن است عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و مهارت‌های پذیرفته‌شده در یک خرده‌فرهنگ، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد. در این صورت این خرده‌فرهنگ را ضدفرهنگ می‌نامند.

ب: با بروز نقصان و کاستی در تعداد افراد گروه‌هایی مثل جامعه، کمابیش زندگی و دوام آنها با تهدید روبه‌رو می‌گردد و در مقابل، با افزایش جمعیت یک قوم، فرهنگ و آیین، امکان تأثیرگذاری آن بر سایر فرهنگ‌ها، اقوام و آیین‌ها افزایش می‌یابد.

ج: پیامدهای ارادی کنش برخلاف پیامدهای غیرارادی قطعی است؛ یعنی حتماً انجام می‌شود و در بسیاری از موارد آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند.

د: سنت‌ها و قوانین الهی با انسان‌های شاکر و ناسپاس و جوامع عادل و ظالم یکسان عمل نمی‌کند و درهای آسمان را بر عدالت‌پیشگان می‌گشاید و ستم‌پیشگان را در قهر و انتقام الهی فرو می‌گذارد.

(۱) «الف»

(۲) «ب»

(۳) «ج»

(۴) «د»

۷۵- هر کدام از موارد «چرا چنین کاری کردی؟»، «جنس ارزش‌ها» و «مرزهای جهان اجتماعی» با کدام موضوعات مرتبط است؟

(۱) هدفدار بودن کنش - هدف و مقصود - مرزهای دانش آن

(۲) ارادی بودن کنش - هدف و مقصود - مرزهای جغرافیایی

(۳) معنادار بودن کنش - وسیله و روش - مرزهای دانش آن

(۴) آگاهانه بودن کنش - وسیله و روش - مرزهای جغرافیایی

۷۶- هر یک از عباراتی که در متن زیر مشخص شده است، به ترتیب بیان کننده کدام مفهوم است؟

«روی صندلی مترو به گونه‌ای محکم، نشسته بودم که به دیگران بفهمانم که قرار نیست حالا حالاها پیاده شوم. همراه با موسیقی‌ای که در گوشم نواخته می‌شد، در ذهنم، خاطرات کودکی‌ام را مرور می‌کردم. کمی بعد پیرمردی عصا زانان وارد قطار شد. آن قدر شبیه پدر بزرگم بود و مرا به یاد پدر بزرگم انداخته بود که فقط به او خیره شده بودم و دیگر حواسم به چیزی نبود. جوانی که در صندلی کناری من نشسته بود، مانند بسیاری از افراد که برای احترام به سالمندان از جای خود برمی‌خیزند، برخاست تا پیرمرد شبیه پدر بزرگ من جای او بنشیند.»

- (۱) کنش اجتماعی - کنش درونی - کنش فردی - هنجار اجتماعی
 - (۲) پدیده اجتماعی - کنش فردی - کنش درونی - ارزش اجتماعی
 - (۳) هنجار اجتماعی - کنش اجتماعی - کنش اجتماعی - ارزش اجتماعی
 - (۴) کنش بیرونی - پدیده اجتماعی - پیامد کنش اجتماعی - هنجار اجتماعی
- ۷۷- پیامد، معنا یا مفهوم هر عبارت، به ترتیب کدام است؟

- ضروری شدن جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی
- رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه شب و به دور از چشم دیگران
- (۱) انتقال ارزش‌ها و هنجارها به افراد - کنش اجتماعی
- (۲) انتقال فرهنگ - کنش فردی
- (۳) تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها - کنش فردی
- (۴) عمل به ارزش‌ها و هنجارها از سوی افراد جامعه - کنش اجتماعی

۷۸- علت هر یک از موارد زیر، به ترتیب چیست؟

- جهان اجتماعی
- فروپاشی جهان اجتماعی
- امنیت

- (۱) مجموعه ارزش‌های اجتماعی - عدم انتقال فرهنگ توسط اعضا - هنجارهای اجتماعی
- (۲) مجموعه ارزش‌های اجتماعی - عدم انتقال فرهنگ توسط اعضا - کنش‌های اجتماعی
- (۳) مجموعه پدیده‌های اجتماعی - عدم حفظ فرهنگ توسط اعضا - کنش‌های اجتماعی
- (۴) مجموعه پدیده‌های اجتماعی - عدم انتقال فرهنگ توسط اعضا - هنجارهای اجتماعی

۷۹- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- کنش اجتماعی، شیوه انجام هنجار اجتماعی است.
 - از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.
 - داور مسابقه‌ای که به بازیکن خاطی کارت قرمز نشان می‌دهد، در حال انجام هنجاری برای تحقق ارزش مورد نظر است.
 - پوشش و زبان نمونه‌هایی از کنش اجتماعی هستند.
- (۱) غ - ص - ص - ص (۲) ص - غ - غ (۳) غ - ص - ص - غ (۴) ص - غ - غ - ص

۸۰- هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب به تأثیر کدام جهان‌ها بر یکدیگر اشاره دارد؟

- آلودگی طبیعت و محیط زیست، نتیجه فعالیت‌های شتاب‌زده و نابخردانه انسان است.
- انسان‌ها برای مقابله با خشکسالی، انبارها و سیلوهایی بنا می‌کنند.
- شناخت خداوند و فرشتگان، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد.

- (۱) جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - جهان ماوراءطبیعی بر جهان اجتماعی
- (۲) جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - جهان ماوراءطبیعی بر جهان اجتماعی
- (۳) جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - جهان ماوراءطبیعی بر جهان اجتماعی
- (۴) جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - جهان ماوراءطبیعی بر جهان طبیعی

فرهنگ جهانی

(جهان فرهنگی، فرهنگ جهانی،
نمونه‌های فرهنگ جهانی (۱)
صفحه‌های ۱ تا ۲۶)

اگر به سؤال‌های ۷۱ تا ۸۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۸۱ تا ۹۰ پاسخ دهید.

جامعه‌شناسی (۲)

۸۱- کدام گزینه جدول زیر را به‌ترتیب تکمیل می‌کند؟

فاقد تداوم تاریخی بالا و فاقد گستره جغرافیایی وسیع	«الف»
دارای تداوم تاریخی بالا و فاقد گستره جغرافیایی وسیع	«ب»

(۲) فرهنگ اسلام - فرهنگ ژاپن

(۱) فرهنگ ژاپن - فرهنگ اینکاها

(۴) فرهنگ اینکاها - فرهنگ مسیحیت

(۳) فرهنگ اینکاها - فرهنگ ژاپن

۸۲- برای تحقق هر کدام از موارد «گرفتار نشدن بشر به بحران‌های روحی و روانی»، «پیشگیری از تفرقه بین جوامع» و «فراهم کردن زمینه تحقق

ارزش‌های جهان‌شمول» فرهنگ جهانی مطلوب باید از کدام ویژگی‌ها بهره‌مند باشد؟

(۲) عدالت - آزادی - عقلانیت

(۱) معنویت - عدالت - تعهد و مسئولیت

(۴) معنویت - حقیقت - تعهد و مسئولیت

(۳) عدالت - معنویت - آزادی

۸۳- وجه ممیزه استعمار نو و استعمار فرانو چیست؟

(۱) در استعمار نو عمدتاً هویت فرهنگی جوامع هدف قرار می‌گیرد.

(۲) در استعمار نو استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند اما در استعمار فرانو استعمارگران و مجریان هر دو پنهان‌اند.

(۳) در استعمار فرانو کشور استعمارگر از طریق دولت‌های دست‌نشانده کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

(۴) استعمار فرانو عمدتاً منجر به حضور نظامی می‌شود در حالی که استعمار نو این‌گونه نیست.

۸۴- «اغلal و سلاسل» چیست؟

(۱) دخل و تصرف خودسرانه در جهان تکوینی

(۲) عدم اهمیت به ویژگی حقیقت که از ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی است.

(۳) باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند.

(۴) نگاه سلطه‌جویانه به دیگر فرهنگ‌ها و جوامع

۸۵- کدام مورد با جمله زیر مرتبط است؟

«ذهن افراد و فرهنگ هویتی طبیعی و مادی دارند»

- (۱) جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آنهاست.
- (۲) ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی براساس خواست خداوند با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.
- (۳) طرفداران این دیدگاه تفاوتی بین علوم طبیعی و علوم انسانی قائل نیستند.
- (۴) جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند.

۸۶- کدام یک از جملات زیر، بیان‌کننده نظر متفکران مسلمان پیرامون جهان تکوینی است؟

- (الف) در نگاه آنها چهار جهان وجود دارد.
- (ب) جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.
- (ج) جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است.
- (د) جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند.
- (ه) از وجود سه جهان سخن می‌گویند.
- (و) جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند.
- (ز) طبیعت در مقابل جهان انسانی قرار دارد.

(۱) الف - د - ه - و (۲) ب - ج - و - ز (۳) ج - ب - د - الف (۴) الف - ب - ج - و

۸۷- کدام گزینه، بیان‌گر ویژگی‌های «مدینه تغلب» فارابی نیست؟

- (۱) مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمردند. - دوست دارند بر یک‌یک مردم جامعه خود نیز چیره شوند. - از آنجا که در یک جامعه مردم برای بقای خود، غلبه بر اقوام دیگر و جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود به هم نیازمندند، ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند.
- (۲) گمان می‌برند که فقط آنان خوشبخت، پیروز و مورد رشک دیگران‌اند و باید باشند. - گمان می‌برند از همه جوامع دیگر برترند. - مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمردند.
- (۳) همواره می‌خواهند دیگران آنان را ستایش کنند. - گمان می‌برند که ملت‌های دیگر توانسته‌اند به موقعیتی که آنان به‌دست آورده‌اند، برسند. - جوامع و اقوام دیگر از آنان خوشبخت‌ترند.
- (۴) مردم برای غلبه بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند. - همه آنها شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگرند و این‌گونه اندیشه‌ها در آنان حس خودخواهی را تقویت می‌کند. - نمی‌خواهند ملت‌های مقهور مالک جان و مال خود باشند.

۸۸- به ترتیب، پاسخ سؤالات زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، در چه صورتی می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد؟

- منظور از «فرهنگ غرب» چیست؟

- موفقیت‌های استعمار اروپاییان در قرن ۱۹ معلول چه چیزی بود؟

- اروپا در چه سده‌هایی بزرگترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرده بود؟

(۱) اگر فرهنگی غنی داشته باشد. - فرهنگ جدید اروپا طی ۶ قرن اخیر که اشکال مختلفی از سلطه را پدید آورده است. - پیشرفت در اشغال بازار و مواد

خام دیگر کشورها - ۱۷ و ۱۸ میلادی

(۲) اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند. - فرهنگ جدید اروپا طی ۵ قرن اخیر که اشکال متفاوتی از سلطه را پدید آورده است. - پیشرفت در فنون نظامی

و اقتصاد صنعتی - ۱۷ و ۱۸ میلادی

(۳) اگر فرهنگی غنی داشته باشد. - فرهنگ جدید اروپا که محصول ۶ قرن اخیر است و کانون سلطه‌های مختلف بوده است. - نسل‌کشی‌های پیاپی و

فنون نظامی - ۱۸ و ۱۹ میلادی

(۴) اگر هویت فرهنگی خود را حفظ کند. - فرهنگ جدید اروپا که محصول ۵ قرن اخیر است و اشکال متفاوتی از سلطه را پدید آورده است. - نابود کردن

۱۵ میلیون سرخ‌پوست بومی آمریکا - ۱۸ و ۱۹ میلادی

۸۹- در کدام گزینه، به ترتیب پرسش‌های انسان‌شناسانه، معرفت‌شناسانه و هستی‌شناسانه یک فرهنگ، بیان شده است؟

(۱) آیا می‌توان پایانی برای دنیا در نظر گرفت؟ - آیا داشتن عقل، می‌تواند ما را از وحی بی‌نیاز کند؟ - آیا آزادی را می‌توان وجه تمایز انسان از

موجودات دیگر دانست؟

(۲) آیا علم تجربی توان دآوری پیرامون عقاید و ارزش‌ها را دارد؟ - آیا به غیر از جهان مادی، جهان دیگری نیز وجود دارد؟ - فطرت انسانی، چه

دستاوردی برای انسان به ارمغان می‌آورد؟

(۳) غایت و هدف زندگی ما چیست؟ - آیا موجوداتی مانند درخت و دریا نیز دارای بُعد معنوی هستند؟ - آیا تجربه‌های شخصی هر فرد می‌تواند برای

خودش معتبر باشد؟

(۴) کدام نیازهای آدمی، از جمله نیازهای حقیقی او هستند؟ - آیا دستاوردهای علمی گذشتگان، به کلی غیرقابل استفاده است؟ - آیا موجودات همگی

دارای هدفی واحد هستند؟

۹۰- کدام یک، به ترتیب درباره جهان فردی، درست و درباره جهان اجتماعی، نادرست است؟

(۱) به زندگی شخصی انسان باز می‌گردد. - این بخش هویت فرهنگی دارد و محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

(۲) دانسته‌ها، تجربیات و خلقیات ویژه هر انسان، مربوط به این بخش است. - شیوه زندگی اجتماعی انسان مربوط به این بخش است.

(۳) اندیشیدن در مورد موضوعی خاص، موجب ورود به این جهان می‌شود. - ابعاد اخلاقی و روانی انسان‌ها به این بخش تعلق دارد.

(۴) این بخش هویت فرهنگی دارد. - اندیشیدن در مورد موضوعی خاص، موجب ورود به این جهان می‌شود.

روان‌شناسی: تعریف و روش
مطالعه
صفحه‌های ۸ تا ۳۳

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

روان‌شناسی

۹۱- هریک از عبارت‌های زیر به کدام منبع آگاهی مربوط است؟

- اگر از یک فرد مسلمان بپرسیم که «آیا جهان آفرینندهٔ دانایی دارد؟»، او به آیهٔ ۳ سورة مبارکهٔ ملک اشاره می‌کند و تأکید می‌کند که حکمت و نظم جهان یک واقعیت قطعی ابلاغ‌شده از سوی خداوند است.
- یک عارف یا سالک، در هنگامهٔ نماز یا مراقبهٔ عمیق، چنان حضور و نظمی را در درون خود احساس می‌کند که گویی تمام ذرات هستی با او هماهنگ‌اند. او با «چشم دل» درمی‌یابد که جهان، یک کل واحد و منسجم است؛ این دریافت، چنان یقینی است که برای او نیازی به اثبات فلسفی یا آزمایشگاهی ندارد.
- یک فیلسوف برای اثبات نظم جهان، از برهان «نظم و هدفمندی» استفاده می‌کند. او استدلال می‌کند که تمام ذرات و قوانین فیزیک به گونه‌ای دقیق تنظیم شده‌اند که حیات و شعور پدید آید؛ این هماهنگی حساب‌شده، بدون یک طراح هوشمند از لحاظ منطقی محال است؛ پس عقل حکم می‌کند که جهان دارای نظم هدفمند است.
- یک زیست‌شناس یا اخت‌فیزیکدان، برای پاسخ به نظم جهان، به داده‌های عددی مراجعه می‌کند. او فاصلهٔ دقیق زمین تا خورشید (حدود ۱۵۰ میلیون کیلومتر) را اندازه می‌گیرد و محاسبه می‌کند که اگر این فاصله تنها ۵ درصد بیشتر یا کمتر می‌بود، آب به صورت مایع باقی نمی‌ماند و حیات از بین می‌رفت. او با تکیه بر این مشاهدات عینی و تکرارشونده در آزمایشگاه و تلسکوپ، نتیجه می‌گیرد که «نظم» ریاضی و فیزیکی حاکم بر کیهان، یک واقعیت عینی و ملموس است.

(۱) استناد به آیات الهی - دریافت درونی - روش‌های تجربی - روش‌های فلسفی

(۲) استناد به سخن بزرگان دین - دریافت درونی - اندیشهٔ منظم - روش‌های شهودی

(۳) استناد به وحی الهی - شهود - عقل - تجربه

(۴) استناد به عمل بزرگان دین - دریافت درونی - تجربه - علم

۹۲- کدام یک از عبارت‌های زیر درست نیست؟

- (۱) مطابقت نداشتن نتایج بررسی‌ها با یافته‌های مقبول در علم تجربی، منجر به رد فرضیه می‌شود.
- (۲) «مسئله» گام نخستین پژوهش و «فرضیه» پاسخ اولیه به آن است که بر اساس تجربه‌های گذشته و قوهٔ تخیل شکل می‌گیرد.
- (۳) فرضیه، هم‌زمان که نقش پاسخ را برای یک مسئله دارد، می‌تواند علت ایجاد مسائل جدید نیز باشد.
- (۴) تنها عاملی که سبب می‌شود پاسخ پذیرفته‌شده در علم را کنار بگذاریم و آن را نادرست تلقی کنیم، آگاهی از نادرستی آزمایش‌های پیشین است.

۹۳- هر یک از موقعیت‌های زیر، بیانگر کدام مفهوم است؟

- (الف) در روان‌شناسی، پس از آزمایش‌های فراوان مشخص می‌شود که کاهش خواب شبانه، در بیشتر افراد موجب افت تمرکز می‌شود.
- (ب) پژوهشگران یافته فوق را، همراه با اصول مرتبط با حافظه و یادگیری ترکیب می‌کنند و چهارچوبی منسجم از عملکرد انسان در شرایط کم‌خوابی ارائه می‌دهند.

(۱) فرضیه - قانون (۲) اصل - نظریه (۳) فرضیه - نظریه (۴) نظریه - نظریه

۹۴- هریک از عبارت‌های زیر، به‌ترتیب به کدام یک از اهداف علم مربوط است؟

- با روند فعلی رشد جمعیت سالمندی، تا سال ۱۴۱۰ تعداد بیماران مبتلا به آلزایمر در ایران از مرز دو میلیون نفر عبور خواهد کرد.
- مدیریت کارخانه دستور داده است که تا اطلاع ثانوی، خط تولید شب‌شیفت تعطیل شود و مواد اولیه تنها از تأمین‌کننده جدید خریداری گردد.
- برای ایجاد تعادل وزنی دانش‌آموزان، برنامه غذایی مدارس بازطراحی می‌شود و مصرف نوشیدنی‌های شیرین در بوفه‌ها به صفر می‌رسد.
- گمان می‌کنم که حتی پس از سال‌ها، وقتی چشمانت را به من بدوزی، قلبم همچنان همان تپش روز اول را داشته باشد و عشق میان ما، نه کهنه، که هر روز عمیق‌تر از دیروز شود.

(۱) پیش‌بینی - کنترل - پیش‌بینی (۲) پیش‌بینی - پیش‌بینی - کنترل - پیش‌بینی

(۳) کنترل - کنترل - پیش‌بینی - پیش‌بینی (۴) پیش‌بینی - کنترل - کنترل - کنترل

۹۵- هدف کدام گزاره‌ها به‌درستی ذکر شده است؟

- (الف) دمای هوای امروز تهران به ۳۵ درجه سانتی‌گراد رسیده و آسمان، صاف و بدون ابر است. (توصیف)
- (ب) قیمت طلا در شش ماه گذشته روندی صعودی داشته و هر گرم آن ۲۰ درصد گران‌تر شده است. (تبیین)
- (ج) چرا بعد از غذا خوردن خواب‌آلود می‌شویم؟ زیرا هضم غذا موجب افزایش جریان خون به سمت دستگاه گوارش و در نتیجه کاهش موقت اکسیژن‌رسانی به مغز می‌شود. (تبیین)
- (د) نرخ بیکاری در این منطقه طی دو سال اخیر کاهش یافته است؛ چراکه همزمان با افتتاح سه کارخانه بزرگ، تقاضا برای نیروی کار ماهر افزایش یافته و مهاجرت معکوس جمعیت رخ داده است. (توصیف)

(۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «د» (۳) «الف» - «ب» (۴) «ب» - «ج»

۹۶- «مشاهده و رکن اساسی روش علمی به حساب می‌آیند.» در کدام بیت واژه‌ای وجود دارد که جای خالی را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

(۱) خوش بود گر محک تجربه آید به میان / تا سیه‌روی شود هر که در او غش باشد

(۲) چشم‌بینی را مجو، چشم‌چراغ / کاندرین ره نیست برهان و دماغ

(۳) توانا بود هر که دانا بود / ز دانش دل پیر برنا بود

(۴) به علم است و عقل آدمی را شرف / نه از مال و جاه و نه از اصل و نسب

۹۷- در کدام گزینه ویژگی درستی دربارهٔ روش علمی بیان نشده است؟

(۱) یک یافته در روش علمی می‌تواند تکرار شود.

(۲) در روش علمی مقادیر قابل تغییر هستند.

(۳) روش علمی بدون هیچ محدودیتی می‌تواند به تمامی پرسش‌های بشر پاسخ دهد.

(۴) متغیرهای یک روش علمی باید قابل تعریف، شفاف و قابل اندازه‌گیری باشند.

۹۸- کدام گزینه به درستی بیانگر گزاره‌ای در مورد یکی از دو مؤلفهٔ اصلی در تعریف جامع روان‌شناسی است؟

(۱) روان‌شناسی صرفاً به مطالعهٔ رفتارهای قابل مشاهده در انسان می‌پردازد.

(۲) فرایندهای ذهنی به دلیل غیرقابل مشاهده بودن، در حوزهٔ مطالعهٔ روان‌شناسی قرار نمی‌گیرند.

(۳) روان‌شناسی هم رفتار قابل مشاهده و هم فرایندهای ذهنی (شناخت) را مطالعه می‌کند.

(۴) تعریف روان‌شناسی در بین همهٔ روان‌شناسان کاملاً یکسان و بدون اختلاف است.

۹۹- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با روش مورد استفادهٔ پژوهشگر در عبارت زیر صحیح است؟

«پژوهشگری قصد دارد ویژگی روان‌شناختی خاصی را در گروهی از افراد بررسی کند؛ به گونه‌ای که هم بتواند آن ویژگی را به صورت کمی اندازه‌گیری کند و هم اطمینان یابد ابزار مورد استفاده، در اجراهای متعدد نتایج یکسان یا تقریباً یکسانی ارائه می‌دهد.»

(۱) به تنهایی برای تفسیر ویژگی روان‌شناختی کافی است و استفاده از سایر روش‌های پژوهش ضرورتی ندارد.

(۲) روشی است که مستقیماً بر مشاهدهٔ رفتار استوار نیست و ابزار آن باید دقیقاً همان ویژگی موردنظر را اندازه‌گیری کند.

(۳) برای بررسی ویژگی‌های روان‌شناختی از طریق گفت‌وگوی هدفمند به کار می‌رود.

(۴) برای مطالعهٔ رفتار در محیط طبیعی به کار می‌رود و برای معتبر بودن نتایج، ثبت اطلاعات بدون پیش‌داوری مهم‌ترین شرط اجرای آن محسوب می‌شود.

۱۰۰- در هر یک از موقعیت‌های زیر، فرد در مواجهه با اطلاعات، از کدام نوع پردازش استفاده می‌کند؟

الف) دانش آموزی هنگام مطالعهٔ یک متن، ابتدا ساختار کلی آن را در ذهن خود شکل می‌دهد و سپس با توجه به ارتباط میان مطالب، معنای کلی متن را درمی‌یابد.

ب) فردی در خیابان، شی‌ای را از دور می‌بیند و با توجه به شکل، رنگ و اندازهٔ آن تشخیص می‌دهد که احتمالاً یک تابلو راهنمایی است.

(۲) الف: پردازش مفهومی - ب: پردازش مفهومی

(۱) الف: پردازش ادراکی - ب: پردازش مفهومی

(۴) الف: پردازش مفهومی - ب: پردازش ادراکی

(۳) الف: پردازش ادراکی - ب: پردازش ادراکی

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۵/۷/۱۷

آزمون ۱۷ مهرماه ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۹۰ سؤال در ۸۰ دقیقه

ساعت ۹:۴۰ تا ۱۱ صبح

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳) و (۱)	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ و جغرافیا (۳)	۱۰	۱۲۱	۱۳۰	۱۰
۳	انتخابی	تاریخ (۱) و جغرافیای ایران	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
		تاریخ و جغرافیا (۲)	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	
۴	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
۵	اجباری	منطق	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰
۶	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰
۷	اجباری	اقتصاد	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد اسدی، محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خانبابائی، امیر زراتدوز، نسترن صمدی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، هادی فولادی، فرشید کریمی، اسماعیل میرزایی، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، عزیز الباسی پور، رضا رنجبری، فرهاد علی نژاد، مجتبی فرهادی
جامعه‌شناسی	زینب آذری، رانیا امیری، ریحانه امینی، آرتا بیدقی، جواد جلیلیان، علیرضا حیدری، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، الهام رضائی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، نگین مرسلی، فرید هادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، ابوطالب درانی، امیرحسین شکوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدram، زهرا دامیار، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، عاطفه طاهر، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، مهدی کاردان، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	محمد مشهدبان محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، امیرمحمد کماسی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سید مجتبی رضازاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی محیا مالکی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: وجیهه نجفی، مهدی یعقوبیان، محسن جمشیدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی هادی حاجی‌زاده	مسئول درس: سوگند پیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سید مجتبی رضازاده

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

دانش آموزان رشته علوم و معارف اسلامی، سؤالات اختصاصی «عربی» (ضمیمه انتهای دفترچه) را از مسئول حوزه دریافت کنید.

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

بسته اول: ترجمه و مفهوم

عربی (۳):

مِنَ الْأَشْعَارِ الْمَنْسُوبَةِ إِلَى الْإِمَامِ عَلِيٍّ (ع)
(متن درس ۱)
صفحه‌های ۱ تا ۴

عربی (۱):

ذَاكَ هُوَ اللَّهُ / إِنَّكُمْ مَسْؤُولُونَ
درس‌های ۱ و ۲
صفحه‌های ۱ تا ۳۰

■ ■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ (۱۰۱ - ۱۱۰):

۱۰۱- نهایی ﴿ وَ اَعْمَلُوا صَالِحًا اِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴾:

- (۱) و کار شایسته انجام دادند همانا من به آنچه انجام می‌دهید دانا هستم!
- (۲) و کار نیکو انجام دهید بی‌شک من به آنچه انجام می‌دهید دانا هستم!
- (۳) و کار نیکو انجام دادند قطعاً من به آنچه انجام می‌دادند داناتر هستم!
- (۴) و کار شایسته انجام دهید همانا من به آنچه می‌دانید داناتر هستم!

۱۰۲- « يَغْرِسُ الْفَلَاحُونَ فِي هَذِهِ الْمَزْرَعَةِ الْوَاسِعَةِ أَرْبَعَةً وَ عَشْرِينَ نَوْعًا مِنَ الْأَشْجَارِ، وَ الشَّجَرَةُ التَّاسِعَةُ عَشْرَةَ شَجَرَةُ الْمَطَاطِ الَّتِي تُنتِجُ مَوَادَّ نَافِعَةً لِلصَّنَاعَةِ!»: کشاورزان در این مزرعه ...

- (۱) وسیع بیست و چهار گونه از درختان را می‌کارند و درخت نوزدهم، درخت کائوچو است که موادی سودمند را برای صنعت تولید می‌کند!
- (۲) وسیع بیست و چهارمین گونه از درختان را می‌کارند و نوزدهمین درخت، درخت کائوچو است که موادی سودمند برای صنعت تولید می‌کند!
- (۳) پهنار بیست و چهار نوع از درختان را می‌کارند و درخت نوزدهم، درخت کائوچو است که ماده‌ای سودمند برای صنایع تولید خواهد کرد!
- (۴) پهنار بیست و چهار گونه از درختان را می‌کارند و نوزدهمین درخت، درخت کائوچو است که مواد سودمندی را به صنعت می‌رساند!

۱۰۳- نهایی « اللَّهُ ذُو الْقُدْرَةِ الْبَالِغَةِ هُوَ الَّذِي زَانَ السَّمَاءَ بِالْقَمَرِ وَ النُّجُومَ الْمُتَنَشِّرَةَ، فَهِيَ صَيَّرَتِ اللَّيْلَ جَمِيلًا! »:

- (۱) خداوند که دارای قدرت کامل است، آسمان را با ماه و ستارگان نورانی زینت داد و بدین شکل، شب زیبا شد!
- (۲) خداوند صاحب قدرت کامل کسی است که با ماه و ستارگان پراکنده‌شده، آسمان را مزین کرد و او شب را زیبا گردانید!
- (۳) خداوند دارای قدرت کامل کسی است که آسمان را با ماه و ستارگان پخش‌شده زینت داد، پس آن‌ها شب را زیبا گرداندند!
- (۴) خداوند کسی است که دارای قدرت کامل است و آسمان را به وسیله ماه و ستارگان پخش‌شده زینت داد، پس او شب را زیبا کرد!

۱۰۴- « بعد انتهاء الدوام أطفأ العمالُ مكيّف الهواء و المصابيح و ذهبوا بالنّفايات خارج المصنع! »:

(۱) پس از اتمام ساعت کاری، کارگران کولرها و چراغ‌ها را خاموش کردند و زباله‌ها را به بیرون کارگاه بردند!

(۲) بعد از پایان ساعت کاری، کارگران کولر و چراغ‌ها را خاموش کردند و زباله‌ها را به بیرون کارخانه بردند!

(۳) پس از پایان ساعت اداری کارگران، کولرها و چراغ‌ها را خاموش کردیم و زباله‌ها را به بیرون کارگاه بردیم!

(۴) بعد از اتمام ساعت کاری، کارگران کولر و چراغ کارگاه را خاموش کردند و زباله‌ها را دور ریختند!

۱۰۵- عین الصّحیح:

(۱) أَيُّهَا الْإِنْسَانُ؛ لَا تَزْعَمْ أَنَّكَ جِرْمٌ صَغِيرٌ، بَلْ فِيكَ انْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ: ای انسان، گمان مکن که تو پیکر کوچکی هستی،

بلکه جهان بزرگی در تو درهم پیچیده شده است!

(۲) لَيْتَ النَّاسَ عِلِمُوا أَنَّهُمْ مِنْ جِهَةِ الْآبَاءِ أَكْفَاءٌ وَلَكِنَّهُمْ يَخْتَلِفُونَ بِأَعْمَالِهِمْ: ای کاش مردم بدانند که آن‌ها از نظر پدران

یکسان هستند، اما در کارهایشان فرق دارند!

(۳) عَلَيْكَ أَنْ لَا تَبْحَثَ عَنْ بَدِيلٍ لِلْعِلْمِ وَ الْأَدَبِ وَ حَاوِلْ لِنُفُوزِ بِهِمَا: بر تو واجب است دنبال جایگزینی برای علم و ادب

نگردی و تلاش کن تا هر دو را به‌دست بیاوری!

(۴) إِنَّ الْحَيَاةَ الْحَقِيقِيَّةَ تَبْدَأُ حِينَ نَجِدُ غَايَتَنَا وَ نَتْرِكُ أَثْرًا طَيِّبًا فِي قُلُوبِ النَّاسِ: زندگی واقعی بی‌شک زمانی آغاز می‌شود که

هدفمان را بیابیم و اثر خوبی در دل‌های مردم به جا بگذاریم!

۱۰۶- عین الصّحیح:

(۱) إِنَّ الْأَمْطَارَ تُصَيِّرُ الْأَرْضِيَّ بَعْدَ نُزُولِهَا خَضِرَةً: باران‌ها، زمین‌ها را بعد از باریدنشان سرسبز می‌گردانند!

(۲) عَلَيْنَا الْإِهْتِمَامُ بِالْحِفَافِ عَلَى الْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ كَالْمَتَاحِفِ: ما باید با نگهداری از تأسیسات عمومی همچون موزه، به آن‌ها

توجه کنیم!

(۳) تَنْهَمُرُ نِعْمُ اللَّهِ عَلَى جَمِيعِ الْعَالَمِينَ بِفَضْلِهِ الْكَثِيرِ: نعمت‌های خدا با بخشش زیادش بر همهٔ جهانیان ریزان می‌گردد!

(۴) فِي الْحِصَّةِ الرَّابِعَةِ كَانَ الْمُدِيرُ يَنْصَحُنَا أَنْ نَرْمِيَ النُّفَايَاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ: در طول چهار زنگ، مدیر ما را نصیحت

کرد که زباله‌ها را در جای مناسبشان بیندازیم!

۱۰۷- عَيْنِ الْأَبْعَدِ مِنَ الْمَفْهُومِ: «إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ!»

- (۱) چو بر دشمنی با شدت دسترس
مرنجانش کاو را همین غصّه بس
- (۲) عدو زنده سرگشته پیرامنت
به از خون او کشته در گردنت
- (۳) چو بخت نکو گشت و دنیا به کام
به شکرانه‌اش بر کن از خصم دام
- (۴) بیا تا برآریم دستی ز دل
که نتوان برآورد فردا ز گل

۱۰۸- عَيْنِ الصَّحِيحِ (فِي الْمَفْهُومِ وَ الْمَقْصُودِ):

« أَنْظُرْ لِتِلْكَ الشَّجَرَةِ / ذَاتِ الْغُصُونِ النَّضِرَةِ

كَيْفَ نَمَتَ مِنْ حَبَّةٍ / وَ كَيْفَ صَارَتْ شَجَرَةً»

- (۱) الغرض الأساسي هو وصف جمال الطبيعة و كيفية حفاظ الإنسان على الشجرة ذات الأغصان الخضراء من الجفاف!
- (۲) طلب الشاعر النظر إلى الحبة الصغيرة و شجع على زراعتها لكي تتبدل الشجرة الجافة إلى شجرة خضراء بعد ثمرها!
- (۳) إن الشاعر يدعونا إلى التأمل في كيفية تحول الحبة الصغيرة إلى شجرة ذات أغصان خضراء لمعرفة قدرة خالقها!
- (۴) يريد الشاعر أن يبين لنا أن الحبات التي نشاهد في الأرض تدل على حكمة خالقنا و إن كانت صغيرة جدًا!

۱۰۹- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الْمَفْهُومِ الْوَارِدِ فِي الْحَدِيثِ الشَّرِيفِ:

« إِنِّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّى عَنْ الْبِقَاعِ وَ الْبَهَائِمِ! »

- (۱) يُرِيدُ الْحَدِيثُ أَنْ يُؤَكِّدَ عَلَى أَهْمِيَّةِ الصَّلَاةِ وَ الْعِبَادَةِ فِي الْبِقَاعِ الطَّاهِرَةِ، وَ عَلَى رِفْقِ الْمُسْلِمِينَ بِالْحَيَوَانَاتِ!
- (۲) يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ أَنْ يُطْعَمَ الْبَهَائِمَ وَ يَعْتَنِيَ بِهَا، وَ يُصْلَحَ حَالُ الْبِقَاعِ وَ أَمَاكِنِ الْعِبَادَةِ لِتَبْرِئَةِ ذِمَّتِهِ أَمَامَ اللَّهِ!
- (۳) يُطَالِبُ الْحَدِيثُ بِأَنْ يَكُونَ الْإِنْسَانُ مَسْئُولًا عَنْ كُلِّ شَيْءٍ يَرَاهُ مِنَ الْبِقَاعِ الْجَمِيلَةِ وَ الْبَهَائِمِ الْأَلِيفَةِ الَّتِي يَمْلِكُهَا!
- (۴) يُشِيرُ الْحَدِيثُ إِلَى ضَرُورَةِ الْإِعْتِنَاءِ بِالْأَرْضِ وَ الثَّرْوَةِ الْحَيَوَانِيَّةِ وَ صَوْنِهَا، فَكُلُّ ذَلِكَ يُسْأَلُ الْإِنْسَانُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ!

۱۱۰- عَيْنَ مَا يُفْهَمُ مِنْ هَذَا الْحَدِيثِ الشَّرِيفِ: « قِيَمَةُ كُلِّ امْرِئٍ مَا يُحْسِنُهُ! »

(۱) شَأْنُ الْإِنْسَانِ الْحَقِيقِيِّ وَ مَنْزَلَتُهُ لَا يَتَحَدَّدَانِ بِالْمَالِ أَوْ النَّسَبِ، بَلْ بِمِقْدَارِ عِلْمِهِ وَ مَهَارَتِهِ وَ مَا يُتَّقَنُهُ مِنَ الْأَعْمَالِ الصَّالِحَةِ!

(۲) مِنَ الْأَفْضَلِ لِلْإِنْسَانِ أَنْ يَطْلُبَ الْعِلْمَ الْكَثِيرَ حَتَّى تَزْدَادَ قِيَمَتُهُ، لِأَنَّ مَنْ يَتَعَلَّمُ الْعُلُومَ الْكَثِيرَةَ أَحْسَنُ مِنْ غَيْرِهِ فِي كُلِّ حَالٍ!

(۳) إِنَّمَا قَدَّرَ كُلَّ شَخْصٍ يَظْهَرُ حَيْثُمَا يَقُومُ بِإِصْلَاحِ نَفْسِهِ وَ يَتْرُكُ الْأَعْمَالِ الْقَبِيحَةَ لِيَحْصُلَ عَلَى مَحَبَّةِ الْآخَرِينَ وَ رِضَاهُمْ!

(۴) مَنْ أَحْسَنَ إِلَى النَّاسِ وَ تَعَامَلَ مَعَهُمْ بِالْخَيْرِ فَقَدْ رَفَعَ مَكَانَتَهُ عِنْدَهُمْ، لِأَنَّ الْإِحْسَانَ سَبَبٌ لِرَفْعِ قِيَمَةِ الْإِنْسَانِ!

بسته دوم: درك مطلب و قواعد

■ ■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۱۱۱ - ۱۱۵) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

إحدى صفات خالق العالم هي القدرة و من أسمائه «القادر». و معنى قدرة الله تعالى أنه قادر على فعل كل ما هو ممكن و ليس مستحيلاً بطبيعته. مَنْ نَظَرَ إِلَى الْخَلْقِ بِدَقَّةٍ بِالْغَةِ وَ تَفَكَّرَ فِيهِ كَالْأَفَاضِلِ وَ الْعُقُلَاءِ فَهَمَّ أَنَّ لِهَذَا الْعَالَمِ خَالِقَ مُقَدَّرٍ وَ مُدَبِّرٍ عَلِيمٍ.

يُمْكِنُ إِثْبَاتُ قُدْرَةِ اللَّهِ وَ عَظَمَتِهِ فِي هَذَا الْعَالَمِ بِطَرِيقٍ عَدِيدَةٍ، فَيَكُونُ أَوْضَحُهَا التَّأَمُّلُ فِي عَجَائِبِ الْكَوْنِ. يُظْهِرُ التَّوَسُّعَ الْمُتَزَايِدَ لِلْعُلُومِ قُدْرَةَ اللَّهِ وَ عَظَمَتَهُ، وَ كُلِّ فِرْعٍ مِنْ فُرُوعِ الْعُلُومِ الطَّبِيعِيَّةِ الْمُرْتَبِطَةِ بِمَعْرِفَةِ أَنْوَاعِ الْمَوْجُودَاتِ الْحَيَّةِ فِي هَذَا الْعَالَمِ يُرْشِدُنَا إِلَى خِصَائِصِ الْخَلْقِ وَ قَوَانِينِهِ وَ يُفْهَمُنَا أَنَّ خَالِقَ هَذَا الْعَالَمِ يَتِمَّتَعُ بِقُدْرَةٍ وَ عَظْمَةٍ كَثِيرَةٍ. يَبْذُرُ الْفَلَاحُ حَبَّةً فِي قَلْبِ الْأَرْضِ وَلَكِنْ هَذِهِ الْحَبَّةُ تَصِيرُ شَجَرَةً بِقُدْرَةِ اللَّهِ فَيَنْتَفِعُ بِهَا النَّاسُ وَ يَأْكُلُونَ مِمَّا يَخْرُجُ مِنْهَا وَلَكِنْ قَلِيلاً مِنْهُمْ يَشْكُرُونَ اللَّهَ!

۱۱۱- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (۱) عِدَدُ الَّذِينَ يَشْكُرُونَ اللَّهَ عَلَى أَنْعُمِهِ أَكْثَرُ مِنَ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ شُكْرَ اللَّهِ!
- (۲) لَيْسَ إِثْبَاتُ قُدْرَةِ اللَّهِ أَمْرًا صَعْبًا، لَكِنْ بَعْضُ الْكَافِرِينَ لَا يُرِيدُونَ قَبُولَ الْحَقِّ!
- (۳) فُرُوعُ الْعُلُومِ الطَّبِيعِيَّةِ تَعْجِزُ عَنْ تَفْهِيمِ الْإِنْسَانِ قُدْرَةَ خَالِقِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ!
- (۴) إِنَّ لِلْفَلَاحِ قُدْرَةَ عَظِيمَةً عَلَى تَبْدِيلِ حَبَّةٍ صَغِيرَةٍ إِلَى شَجَرَةٍ ذَاتِ غُصُونٍ نَضْرَةٍ!

۱۱۲- عَيْنِ الْخَطَأِ: (حَسَبِ النَّصِّ)

- (۱) ثَمَكُنْ مَعْرِفَةَ قُدْرَةِ الرَّبِّ الْوَاحِدِ بِمَعْرِفَةِ أَنْوَاعِ الْمَوْجُودَاتِ الْحَيَّةِ!
- (۲) جَاعِلُ الْحُبُوبِ فِي الْأَرْضِ لَا يَقْدِرُ عَلَى إِنْزَالِ الْمَطَرِ مِنَ السَّمَاءِ!
- (۳) كُلُّ إِنْسَانٍ يَنْتَفِعُ بِأَنْعَمِ اللَّهِ الْمُنْهَمِرَةِ فِي الْحَيَاةِ شَاكِرٌ وَ عَارِفٌ بِقُدْرَتِهَا!
- (۴) النَّظَرُ إِلَى عَجَائِبِ الْكَوْنِ مَعَ التَّفَكُّرِ مِفْتَاحٌ لِمَعْرِفَةِ قُدْرَةِ الرَّبِّ الْعَظِيمِ!

۱۱۳- جوابِ آيِ سَوَالِ مَا جَاءَ فِي النَّصِّ؟

- (۱) هَلْ يُصَيِّرُ الْإِنْتِفَاعَ بِنِعَمَاتِ اللَّهِ الْإِنْسَانَ شَاكِرًا عَلَيْهَا؟
- (۲) مَنْ يَسْتَفِيدُونَ مِنْ فَوَاكِهِ الْأَشْجَارِ الَّتِي زَرَعَهَا الْفَلَّاحُ؟
- (۳) مَاذَا سَبَّبَ التَّوَسُّعَ الْمُتَزَايِدَ لِلْعِلْمِ فِي الْعَصْرِ الْأَخِيرِ؟
- (۴) كَيْفَ يُمَكِّنُ لِلْمَرْءِ فَهْمَ قُدْرَةِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ؟

■ عَيْنِ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۱۱۴ وَ ۱۱۵):

۱۱۴- «إِثْبَات - يَتَمَتَّع - الْعَالَم - يَبْذُر»:

- (۱) إِثْبَات: اسم (مصدر؛ على وزن «إفعال») - مفرد مذكّر - مضاف
- (۲) يَتَمَتَّع: فعل مضارع - مفرد مذكّر مخاطب - مادّته: م ت ع / فعل و الجملة فعلية
- (۳) الْعَالَم: اسم - مفرد (جمعه المُكسّر: العوالم) / مضاف إليه، و المضاف: «خَالِق»
- (۴) يَبْذُر: مضارع - للمذكّر (الضمير المناسب له: «هُوَ») / فعلٌ و مع فاعله جملة فعلية

۱۱۵- «قَوَانِين - الْحَيَّة - يَنْتَفِع - فِرْع»:

- (۱) قَوَانِين: اسم - جمع سالم للمذكّر - مضاف و المضاف إليه: ضمير «ه»
- (۲) الْحَيَّة: اسم - مفرد مؤنّث - معرفة / صفة، و موصوفها: «الموجودات»
- (۳) يَنْتَفِع: فعلٌ مضارع - حروفه الأصلية: ن ف ع / فعل؛ و الجملة فعلية
- (۴) فِرْع: اسم - مفرد مذكّر (جمعه: فروع) / مضاف إليه، و مضافه: «كُلُّ»

■ عین المناسب للجواب في الأسئلة التالية (١١٦ - ١٢٠):

١١٦- عین الخطأ (في صيغ الأفعال):

- (١) إخوة هؤلاء اللّاعبات ينتظرونهنّ!
(٢) يا أيّها الرّملاء! أكتبوا واجباتكم!
(٣) ربّنا لا يجعلنا مع القوم الكفّار!
(٤) والدا الطّفل فرح بمشاهدته جدّاً!

١١٧- عین الخطأ عن الضمير:

- (١) أحبّ جاري لأخلاقه الحسنة له بنتٌ أخلاقها حسنةٌ كذلك و هو شاكّرٌ لربه.
(٢) كلّما أصابتك مصيبةٌ تقبّلها بالصّبر و الإيمان، و تحملها خيرٌ لك إن عرفتّها.
(٣) يُنزّل العاملُ القويّ البضائع من السيّارة و هي كثيرةٌ بدون صعوبةٍ لأنّه شابٌّ.
(٤) النّملة مخلوقةٌ صغيرةٌ وزنها قليلٌ و لكنّها تحملُ شيئاً وزنها أكثرُ منها خمسين مرّةً.

١١٨- عین ما ليست نتيجة «اثنين و أربعين»:

- (١) ثمانية و ستون ناقصٌ ستّة و عشرين!
(٢) ثلثٌ من ثمانية عشر في سبعة!
(٣) سبعة و ثلاثون زائدٌ خمسة!
(٤) اثنان و ثمانون تقسيمٌ على اثنين!

١١٩- عین الصحيح للفراغات عن العدد أو المعدود:

« يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ مَا حَلَّ التَّمْرِينَ إِلَّا أَرْبَعَةٌ وَ بَقِيَ تَمْرِينًا! »

- (١) الثالث، طالباً، عشرون و خمسة
(٢) الخامس، طلاب، أربعة و أربعون
(٣) الرابعة، تلاميذ، أحد عشر
(٤) الأول، تلميذاً، ثلاثة و ثلاثون

١٢٠- عین الصحيح:

« استيقظ أخي الصغير في الساعة السابعة صباحاً و بعد ساعة تحرّك نحو مزرعة جدنا و بعد خمس عشرة دقيقة وصل إليها. بقي ساعتين اثنتين عند جدّي ثم تركه و رجع إلى بيتنا. وصل أخي إلى البيت في ! »

- (١) الساعة التاسعة و النصف
(٢) الساعة العاشرة إلّا ربعاً
(٣) الساعة العاشرة و النصف
(٤) الساعة العاشرة و الربع

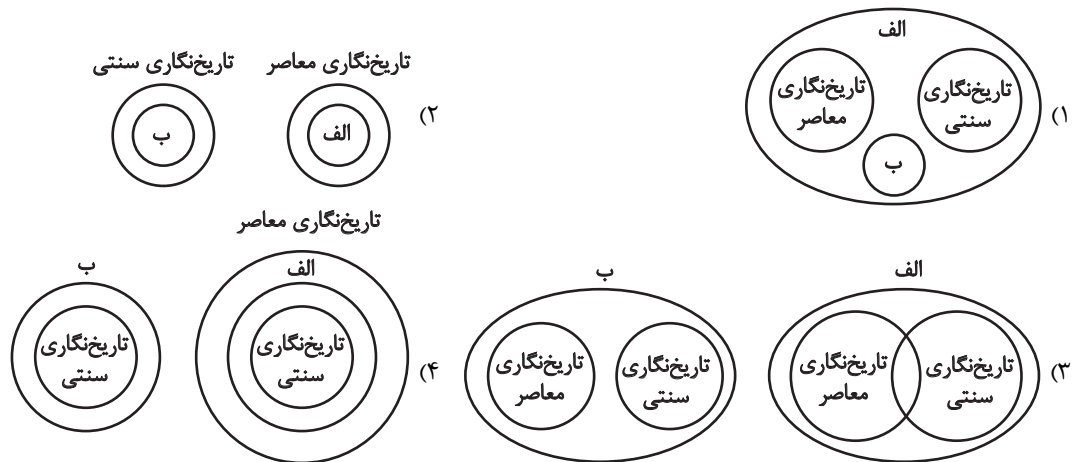
درس اول: تاریخ‌نگاری و منابع
دوره معاصر
صفحه‌های ۱ تا ۱۵

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

تاریخ (۳)

۱۲۱- با توجه به موارد زیر، کدام شکل صحیح است؟

الف) بینش تاریخ‌نگاری ب) روش تاریخ‌نگاری

۱۲۲- کدام یک از موارد زیر، درباره زمینه‌های پیدایش تاریخ‌نگاری جدید صحیح است؟

الف) ذیل برنامه‌های اصلاحی عباس میرزا ولیعهد فتحعلی شاه، ترجمه آثار اروپایی به تدریج آغاز شد و در زمان ناصرالدین شاه با تأسیس دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی، گسترش یافت.

ب) در دوران پادشاهی فتحعلی شاه قاجار، نخبگان ایرانی در جست‌وجوی درک علل پیشرفت جوامع غربی و عقب‌ماندگی جامعه ایران برآمدند.

ج) محمدحسین‌خان سپهسالار از مورخان مشهور عصر قاجار و یکی از چهره‌های برجسته فرهنگی دوره قاجار بود که به ریاست دارالترجمه همایونی برگزیده شد و در دوره ریاست او آثار فراوانی به فارسی ترجمه شد.

د) با گسترش فعالیت‌های علمی شرق‌شناسان، کتیبه‌های بیستون و تخت جمشید رمزگشایی شد و اطلاعات جدیدی درباره تاریخ ایران به دست آمد.

۱) «الف» و «د» ۲) «ج» و «ب» ۳) «الف» و «ب» ۴) «ج» و «د»

۱۲۳- هریک از گزاره‌های زیر، به ترتیب مربوط به کدام شخصیت تاریخی در عصر قاجار است؟

الف) اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت.

ب) او به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش می‌کرد.

ج) سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج مورخان رسمی دور سازد.

د) نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

ه) او در بیان رویدادها، از شعر استفاده می‌کرد و الفاظ مصنوع ادبی به کار می‌برد.

۱) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه - خاوری شیرازی - محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمدجعفر خورموجی - رضاقلی‌خان هدایت

۲) میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده - محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه - محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه - خاوری شیرازی - رضاقلی‌خان هدایت

۳) میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده - خاوری شیرازی - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده

۴) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا محمدجعفر خورموجی - خاوری شیرازی - میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده

۱۲۴- **نهایی** موضوع کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» نوشته میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی چیست؟

۱) توجه به نقش مردم و طبقات اجتماعی در انقلاب مشروطیت ۲) بررسی پیامد و نتایج جنگ‌های ایران و روسیه

۳) تحلیل روابط سیاسی و تجاری ایران و انگلستان ۴) بررسی و توجه به زندگی پادشاهان دوره قاجاریه

۱۲۵- **نهایی** کدام گزینه به ترتیب، جاهای خالی زیر را به درستی کامل می‌کند؟

الف) ... برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه «وقایع اتفاقیه» را منتشر کرد که بعداً به روزنامه ... تغییر نام داد.

ب) اولین روزنامه ایران را ...، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان ... در تهران منتشر کرد.

۱) امیرکبیر - دولت علیه ایران - میرزا صالح شیرازی - کاغذ اخبار

۲) امیرکبیر - کاغذ اخبار - میرزا صالح شیرازی - دولت علیه ایران

۳) میرزا صالح شیرازی - کاغذ اخبار - امیرکبیر - دولت علیه ایران

۴) میرزا صالح شیرازی - دولت علیه ایران - امیرکبیر - کاغذ اخبار

جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس اول: شهرها و روستاها

(تا پایان به سوی جهانی در حال شهری شدن)

صفحه‌های ۱ تا ۱۱

۱۲۶- با توجه به عبارت‌های زیر، کدام گزینه اطلاعات صحیحی درباره شهر قاهره ارائه می‌دهد؟

(الف) شهر قاهره در کشور مصر واقع در نیمکره شمالی و در بخش شرقی زمین واقع شده است.

(ب) شهر قاهره در شمال شرقی‌ترین قسمت کشور مصر و در ۱۶۵ کیلومتری جنوب دریای مدیترانه و ۱۲۰ کیلومتری آبراه سوئز قرار گرفته است.

(ج) این شهر به دلیل مجاورت با رود نیل در ابتدا به صورت زندگی کشاورزی و وابسته به آب در قرون پیش از میلاد مسیح شکل گرفته است.

(۱) «الف» برخلاف «ب» و همانند «ج» مربوط به مقر قاهره است.

(۲) «ب» برخلاف «ج» و همانند «الف» مربوط به مقر قاهره است.

(۳) «ج» همانند «الف» و برخلاف «ب» مربوط به موقعیت قاهره است.

(۴) «الف» همانند «ب» و برخلاف «ج» مربوط به هسته اولیه قاهره است.

۱۲۷- **نتیجه** در مقایسه دسترسی به خدمات و تسهیلات در شهر و روستا، کدام گزینه صحیح است؟

(۱) خدمات در شهرها، محدودتر از روستاهاست.

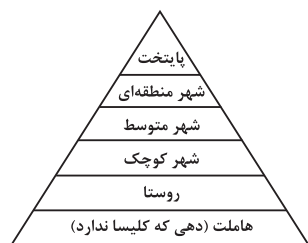
(۲) روستاها از نظر دسترسی به خدمات آموزشی و درمانی، غنی‌تر از شهرها هستند.

(۳) خدمات و تسهیلات در روستاها کمتر و محدودتر است.

(۴) بین شهر و روستا تفاوتی از نظر خدمات وجود ندارد.

۱۲۸- **نتیجه** با توجه به تصویر زیر که یک نمونه از سلسله‌مراتب سکونتگاه‌های اروپا را نشان می‌دهد، ارتباط «تعدد و تنوع خدمات» با «میزان جمعیت» چگونه

است؟

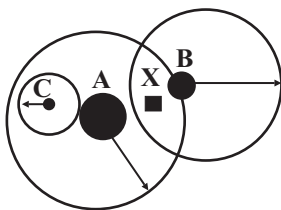
(۱) غیرمستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت قاعده هرم تغییر می‌کنند.

(۲) مستقیم است و هم‌زمان با رسیدن به سمت قاعده هرم افزایش می‌یابند.

(۳) مستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم، افزایش می‌یابند.

(۴) غیرمستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم تغییر می‌کنند.

۱۲۹- شکل زیر حوزه نفوذ سکونتگاه‌های «A»، «B» و «C» را نشان می‌دهد. با توجه به مفهوم حوزه نفوذ، کدام یک از گزینه‌های زیر، به‌درستی نگارش

شده است؟

(۱) مردمی که در سکونتگاه «A» زندگی می‌کنند، ممکن است به درمانگاهی مراجعه کنند که در حوزه نفوذ سکونتگاه «C» قرار دارد.

(۲) برخی از مردمی که در سکونتگاه «B» زندگی می‌کنند، ممکن است برای تأمین مواد غذایی خود، به هایپرمارکتی مراجعه کنند که در حوزه نفوذ

سکونتگاه «A» قرار دارد و برعکس آن نیز در خصوص برخی مردم سکونتگاه «A» نسبت به سکونتگاه «B» صادق است.

(۳) اگر «X» را یک شهر کوچک در نظر بگیریم، جوانان آن برای ثبت‌نام کلاس‌های ورزشی هم ممکن است به باشگاه‌های سکونتگاه «B» مراجعه

کنند و هم به باشگاه‌های سکونتگاه «A»، اگرچه این موضوع در خصوص باشگاه‌های سکونتگاه «C» صادق نیست.

(۴) کشاورزان سکونتگاه «C» ممکن است بذر مورد نیاز خود را تماماً از سکونتگاه «A» تأمین کنند، اما این موضوع در خصوص کشاورزان سکونتگاه

«X» نسبت به سکونتگاه «B» صادق نیست.

۱۳۰- کدام گزینه دربارهٔ شهرنشینی نادرست است؟

(۱) یکی از مهم‌ترین تغییرات فضای جغرافیایی در قرن بیست و یکم، افزایش شهرنشینی در جهان است.

(۲) سرعت رشد شهرنشینی در اروپا بیشتر از سایر نواحی جهان است.

(۳) بخش عمده‌ای از شهرنشینی به‌علت رشد بخش خدمات بوده است.

(۴) مهاجرت فزایندهٔ روستاییان به شهرها به‌علت دستمزد و اشتغال بوده است.

فصل اول: تاریخ‌شناسی

(درس‌های ۱ تا ۳)

صفحه‌های ۱ تا ۲۸

در این بخش باید از بین سؤالات تاریخ (۱) و جغرافیای ایران و یا تاریخ (۲) و جغرافیای (۲) یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤالات ۱۳۱ تا ۱۴۰ «یا» به سؤالات ۱۴۱ تا ۱۵۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۱)

۱۳۱- کدام گزینه دقیق‌ترین تبیین را از رابطه میان رویداد تاریخی، انسان و جامعه ارائه می‌دهد؟

- (۱) از آنجا که رویدادهای تاریخی مستقیماً قابل مشاهده نیستند، شناخت آنها تنها از طریق اسناد و شواهد امکان‌پذیر است؛ بنابراین نقش انسان در شکل‌گیری رویدادهای تاریخی بیشتر به مشاهده و ثبت آنها محدود می‌شود.
- (۲) رویدادهای تاریخی اگرچه مستقیماً قابل مشاهده نیستند و شناخت‌شان به شواهد و مدارک نیاز دارد، اما حاصل رفتار متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت‌اند و همین رفتارها، می‌توانند در طول زمان به تغییر در افراد، نهادها، جوامع و تمدن‌ها منجر شوند.
- (۳) چون انسان در تاریخ نقش محوری دارد و تحولات تاریخی نتیجه رفتار متقابل انسان‌هاست، می‌توان رویدادهای تاریخی را بدون اتکا به شواهد و مدارک و صرفاً با تحلیل رفتار انسان‌ها و جوامع گذشته بازسازی کرد.
- (۴) رویدادهای تاریخی حاصل تعامل انسان با یکدیگر و با طبیعت‌اند؛ از این‌رو شناخت آنها و بررسی پیامدهای‌شان بر جوامع و تمدن‌ها، اهمیت بیشتری از استفاده از شواهد و مدارک تاریخی دارند.

۱۳۲- کدام گزینه از منابع دست اول محسوب نمی‌شود؟

- (۱) سنگ‌نوشته باقی‌مانده از دوران گذشته
- (۲) گزارش شاهدان عینی رویدادها
- (۳) بناهای باستانی
- (۴) تحقیقات دانشگاهی

۱۳۳- روند تاریخی شکل‌گیری «گاه‌شماری میلادی»، در کدام گزینه به‌ترتیب آمده است؟

- (۱) ایجاد گاه‌شماری رومی ← اصلاح گاه‌شماری به دستور پاپ گرگوار سیزدهم ← تعیین تولد حضرت مسیح (ع) به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری
- (۲) الهام‌گرفتن از گاه‌شماری مصری ← تعیین تولد حضرت مسیح (ع) به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری ← اصلاح گاه‌شماری توسط پاپ گرگوار سیزدهم
- (۳) ایجاد گاه‌شماری رومی ← تعیین تولد حضرت مسیح (ع) به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری ← اصلاح گاه‌شماری به دستور ژولیوس سزار
- (۴) الهام‌گرفتن از گاه‌شماری مصری ← اصلاح گاه‌شماری توسط پاپ گرگوار سیزدهم ← تعیین تولد حضرت مسیح (ع) به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری

۱۳۴- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) یکی از پیامدهای ارتباط تاریخ و جغرافیا، اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است.
- (۲) جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد.
- (۳) پدیده‌های طبیعی و اقلیمی، نقشی در شکل دادن به رویدادهای تاریخی ندارند.
- (۴) همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند.

۱۳۵- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) باستان‌شناسی، علمی است که ابزارهای دست‌ساخته بشر را به‌منظور شناخت جوامع گذشته و حال بررسی می‌کند.
- (۲) تاکنون شمار زیادی از سنگ‌نوشته‌ها در ایران و یونان شناسایی و حفاری شده‌اند.
- (۳) باستان‌شناسان هنگامی که آرامگاه شی‌هوانگ‌تی را با هشت هزار مجسمه سرباز دیدند، نخست از آن عکس‌برداری کردند.
- (۴) بیشتر اطلاعاتی که تاکنون درباره جوامع دوران پیش از تاریخ به دست آمده، حاصل تحقیقات علمی باستان‌شناسان است.

فصل اول: جغرافیا چیست؟

(درس‌های ۱ و ۲)
صفحه‌های ۱ تا ۱۲

جغرافیای ایران

۱۳۶- با توجه به متن زیر، کدام گزینه تحلیل مناسبی را ارائه داده است؟

«تسلط کشورهای پیرامونی تنگه هرمز بر این مسیر، باعث شده است که قدرت‌های فرامنطقه‌ای به فکر حضور نظامی در آن باشند و این خود توازن قدرت را در منطقه تغییر می‌دهد.»

- (۱) موضوع فوق می‌تواند در ارتباط میان جغرافیا و علوم نظامی مطرح شود که خود شاخه‌ای از فنون جغرافیایی است.
- (۲) اطلاعات داده‌شده می‌تواند در زمینه جغرافیای زیستی مطرح شود که خود شاخه‌ای از جغرافیای طبیعی است.
- (۳) موضوع فوق می‌تواند در ارتباط میان جغرافیا و مطالعات شهری و شهرسازی مطرح شود که خود شاخه‌ای از جغرافیای طبیعی است.
- (۴) اطلاعات داده‌شده می‌تواند در ارتباط میان علم جغرافیا و علوم سیاسی مطرح شود که خود شاخه‌ای از جغرافیای انسانی است.

۱۳۷- «قطع بی‌رویه درختان جنگل در مازندران» ناشی از بی‌توجهی به کدام عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی است؟

- (۱) توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق
- (۲) توجه به همه ابعاد توسعه به‌طور هماهنگ
- (۳) بهره‌مندی منطقی و خردمندانه از منابع محیط‌زیست
- (۴) ایجاد تعادل بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات

۱۳۸- اگر جغرافی‌دانی تنها براساس میزان منابع آب، توسعه شهر را امکان پذیر بداند، کدام اصل جغرافیایی زیر را بیش از همه نادیده گرفته است؟

- (۱) استفاده از شاخه‌های علوم مختلف در جغرافیا
- (۲) توجه به موقعیت مکانی پدیده‌ها
- (۳) توجه به روابط متقابل انسان و محیط
- (۴) مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها

۱۳۹- متن زیر را بخوانید و سپس تعیین کنید در این متن، به‌ترتیب به کدام سؤالات کلیدی در علم جغرافیا پاسخ داده شده است؟

«در تاریخ ۱۲ مرداد ۱۴۰۵، ساعت ۱۲:۱۰ الی ۲۲:۴۰، در اثر باران شدید، سیلاب سهمگینی در خراسان شمالی به‌وقوع پیوست. متخصصان درباره وقوع این پدیده، بی‌توجهی شهرداری به ایجاد سیل‌بندها و جوی‌های مهندسی‌شده را موثر دانستند و همچنین تغییرات اقلیمی را از جمله زمینه‌های به‌وجودآورنده آن دانستند.»

- (۱) چه موقع؟ - چطور؟ - چه کسانی؟ - کجا؟ - چه چیزی؟ - چرا؟
- (۲) چه موقع؟ - چرا؟ - کجا؟ - چه چیزی؟ - چه کسانی؟ - چطور؟
- (۳) چه موقع؟ - چطور؟ - چه چیزی؟ - کجا؟ - چه کسانی؟ - چرا؟
- (۴) چه موقع؟ - چرا؟ - چه چیزی؟ - کجا؟ - چه کسانی؟ - چطور؟

۱۴۰- با توجه به متن زیر، کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟

«جغرافی‌دانی در پژوهش خود تحت عنوان عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر تهران، از سالنامه‌های آماری و عکس‌های هوایی استفاده می‌کند و همچنین با تعدادی از ساکنان، مصاحبه می‌کند و به این نتیجه می‌رسد که باید در اطراف این شهر، صنایع کوچک ایجاد شود.»

- (۱) پژوهشگر در گام سوم پژوهش، به اهمیت پژوهش خود پی می‌برد و نسبت به موضوع اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند.
- (۲) روش‌هایی که پژوهشگر برای گردآوری اطلاعات از آن استفاده کرده است، نیازی به برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه ندارد.
- (۳) در گام پنجم در صورتی که فرضیه پژوهشگر رد شود، نباید پژوهش خود را بیپه‌وده بپندارد، زیرا این پژوهش از طرح دوباره آن جلوگیری می‌کند.
- (۴) در تدوین فرضیه که گام دوم است، پژوهشگر با ارائه دلایل علمی و منطقی به سؤال تحقیق پاسخ می‌دهد و پیشنهادهای خود را مطرح می‌کند.

فصل اول: تاریخ‌شناسی
فصل دوم: ظهور اسلام
(درس‌های ۱ تا ۳)
صفحه‌های ۱ تا ۲۹

اگر به سؤال‌های ۱۳۱ تا ۱۴۰ پاسخ ن داده‌اید، به سؤال‌های ۱۴۱ تا ۱۵۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۲)

۱۴۱- در خصوص گونه‌های منابع تاریخی از ظهور اسلام تا پایان عصر صفوی، بخش اول کدام یک از گزینه‌های زیر درست و بخش دوم آن نادرست است؟

- (۱) مکان‌های تاریخی مانند میدان نقش جهان از مهم‌ترین منابع غیرنوشتاری هستند و آثار و بناهای تاریخی مانند مسجد گوهرشاد، از مهم‌ترین مراجع پژوهش هستند که صرفاً در خصوص گذشته‌های دور به ما اطلاعاتی می‌دهند.
- (۲) انواع مختلف ادبیات عامیانه به‌عنوان آثار شفاهی، در زمره منابع غیرنوشتاری قرار دارند و بررسی وسایل دست‌ساخته انسان به‌طور خاص در قلمرو دانش‌های باستان‌شناسی، معماری و نقاشی قرار می‌گیرد.
- (۳) تاریخ‌نگاری عمومی به‌عنوان شاخه‌ای از تاریخ‌نگاری در ایران تا ابتدای عصر قاجار تداوم داشت و در تألیف کتاب «تاریخ سیستان»، یکی از انگیزه‌های اصلی نویسنده بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی سیستان بوده است.
- (۴) یکی از تألیفات ابن عرب‌شاه، در نوع تک‌نگاری است که از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد و سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی، اگرچه در ایران پیشینه دیرینه‌ای داشت، اما در دوران مغولان رواج و رونق بسیاری پیدا کرد.

۱۴۲- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) کتاب‌هایی با عنوان «المسالک و الممالک»، جزء نوشته‌های جغرافیایی به‌شمار می‌رود.
- (۲) متون نظم و نثر ادبی، اوضاع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جامعه را منعکس می‌نماید.
- (۳) کتاب‌های سیاست‌نامه‌ای به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازد.
- (۴) از مشهورترین اندرزنامه‌ها، می‌توان به «قابوس‌نامه»، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم اشاره کرد.

۱۴۳- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«برای بررسی اعتبار اخبار و اسناد تاریخی، مقایسه و مطابقت خبر با سودمند است.»

- (۱) دانسته‌های علمی و برداشت‌های عقلی بیش از مندرجات سایر کتب تاریخی
- (۲) سیاست‌نامه‌ها و نسب‌نامه‌ها برخلاف دیوان‌های اشعار و متون اخلاقی
- (۳) دیوان‌های اشعار و متون اخلاقی مشابه نسب‌نامه‌ها و سیاست‌نامه‌ها
- (۴) مندرجات سایر کتب تاریخی کمتر از فتوت‌نامه‌ها و سیاست‌نامه‌ها

۱۴۴- عبدالله، فردی در عصر جاهلیت شبه‌جزیره عربستان بود که با عمر طولانی‌اش، شرح حال زندگی مردم این عصر را برای نوادگان خود که پس از ظهور اسلام در این شبه‌جزیره متولد شدند، بازگو می‌کرد. با توجه به این موقعیت، کدام گزینه نمی‌تواند از اطلاعاتی باشد که عبدالله در خصوص عصر جاهلیت بیان کرده است؟

- (۱) اینجا، شبه‌جزیره عربستان، مسکن دیرینه ما عرب‌هاست که از همان ابتدا به دو دسته شمالی و جنوبی تقسیم می‌شدیم.
- (۲) قبیله ما در شهر مکه و گاهی در طائف چادر زده و برخی از افراد قبیله به تجارت و عده‌ای دیگر به کشاورزی مشغول بودند.
- (۳) من به مادرم بسیار علاقه داشتم و بیش از پدرم به او افتخار می‌کردم، او زن عالم و مستغنی بود.
- (۴) آن زمان که در مکه بودم، دوستی داشتم که از گوشت قربانیان بت‌ها نمی‌خورد و از پرستش بت‌ها امتناع می‌ورزید.

۱۴۵- موارد مطرح شده در کدام گزینه درباره رویدادهای صدر اسلام نادرست است؟

- (الف) عمر بن خطاب، نخستین فرد از غیر خانواده رسول خدا (ص) بود که اسلام آورد.
- (ب) مشرکان قریش، پیمان‌نامه تحریم اجتماعی و اقتصادی بنی‌هاشم را بر دیوار کعبه آویختند تا با ایجاد فضای رعب و وحشت، ابوطالب را وادار به دست کشیدن از حمایت پیامبر (ص) کنند.
- (ج) پس از رحلت ابوطالب و حضرت خدیجه (س)، جسارت قریش نسبت به رسول خدا (ص) افزایش یافت و آن حضرت برای یافتن مردمانی با آمادگی بیشتر، راهی طائف شد، اما اهالی آنجا از ایشان استقبال نکردند.
- (د) اولین آیات وحی در غار حرا بر پیامبر (ص) نازل شد و ایشان دعوت خود را ابتدا به‌صورت عمومی و سپس به‌صورت مخفیانه و محدود آغاز کردند.

(۴) «ج» و «د»

(۳) «ب» و «ج»

(۲) «الف» و «د»

(۱) «ب» و «الف»

جغرافیا (۲)

فصل اول: ناحیه چیست؟

(درس‌های ۱ و ۲)

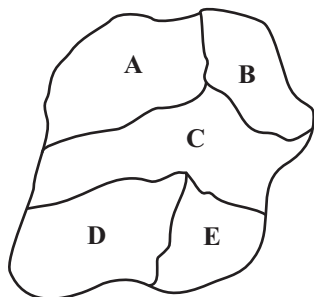
صفحه‌های ۱ تا ۱۸

۱۴۶- در تصویر زیر که معرف ناحیه‌ای مرطوب با پوشش گیاهی غنی است، شرایط مناسبی برای دامداری و پرورش گاو فراهم شده است؛ کدام گزینه علت مناسبی را برای این مورد بیان می‌کند؟

- (۱) وجود چمنزارهای وسیع
- (۲) افزایش تقاضا و بالا بودن سود آن
- (۳) بارندگی زیاد و رطوبت کافی
- (۴) جمعیت کم و زیاد بودن مزارع

۱۴۷- با بررسی ناحیه‌بندی در شکل زیر، کدام گزینه، به مطلب درستی اشاره دارد؟

- (۱) اگر ویژگی مورد مطالعه در نقاط مختلف ناحیه «A» مشابه نقاط ناحیه «B» باشد، ناحیه‌بندی فوق می‌تواند درست و برای مطالعات جغرافیایی مناسب باشد.
- (۲) چنانچه ویژگی‌های اصلی نقاط مختلف ناحیه «A» با هم متفاوت باشند، مرزبندی فوق می‌تواند همچنان برای مطالعات جغرافیایی مناسب باشد.
- (۳) اگر ویژگی‌های اصلی نقاط مختلف ناحیه «C» با ناحیه هم‌مرز «B» مغایرت قابل ملاحظه داشته باشد، این ناحیه‌بندی برای مطالعات جغرافیایی معتبر نیست.
- (۴) چنانچه ویژگی مورد مطالعه در نقاط مختلف نواحی هم‌مرز «D» و «E» مشابه هم باشد، ناحیه‌بندی فوق برای مطالعات جغرافیایی معتبر و مناسب نیست.

۱۴۸- پاسخ پرسش‌های زیر، به‌ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- بعد از پشتون‌ها، پرجمعیت‌ترین قوم در افغانستان کدام است؟
- میانگین سالانه بارش به میلی‌متر کدام نواحی بارشی در ایران، با هم برابر است؟
- خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشه علفزارها در کانادا چه نام دارد؟
- کدام زبان جزء چهار زبان رسمی کشور سوئیس نیست؟

- (۱) تاجیک - کردستان و خراسان شمالی - چرنوزیوم - رمانش
- (۲) ازبک - خزر شرقی و کردستان - کرایوزول - انگلیسی
- (۳) تاجیک - خزر شرقی و کردستان - چرنوزیوم - انگلیسی
- (۴) ازبک - کردستان و خراسان شمالی - کرایوزول - رمانش

۱۴۹- کدام گزینه در خصوص گزاره‌های زیر، صحیح است؟

- الف) محدودیت انسان در تغییر دادن محیط
- ب) تغییر نواحی طبیعی

ج) تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نواحی از یکدیگر

- (۱) «ج» بیانگر روابط و کنش متقابل نواحی با یکدیگر است.
- (۲) «الف» بیانگر آن است که انسان نواحی را به‌وجود می‌آورد.
- (۳) «ج» بیانگر آن است که نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.
- (۴) «ب» بیانگر آن است که نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.

۱۵۰- اگر یک محدوده جغرافیایی دارای ویژگی‌های طبیعی مشترک و در عین حال از نظر فعالیت‌های انسانی و اجتماعی نیز ویژگی‌های مشترکی داشته باشد، کدام گزینه درباره آن درست است؟

- (۱) این محدوده فقط یک ناحیه طبیعی محسوب می‌شود، زیرا ویژگی‌های طبیعی اساس و علت شکل‌گیری ناحیه هستند.
- (۲) این محدوده حتماً یک ناحیه سیاسی است، زیرا فعالیت‌های انسانی و اجتماعی تحت مدیریت نهادهای سیاسی قرار دارند.
- (۳) این محدوده می‌تواند هم‌زمان از جنبه‌های طبیعی و انسانی بررسی شود، زیرا نواحی انسانی در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.
- (۴) این محدوده را نمی‌توان ناحیه دانست، زیرا هر ناحیه باید فقط یک نوع ویژگی مشترک داشته باشد.

هستی و چیستی

صفحه‌های ۱ تا ۷

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۱۵۱- طرح و بررسی مسئله «مغایرت وجود و ماهیت» در فلسفه، متوقف بر پذیرش کدام پیش‌فرض بنیادین است؟

(۱) یکسان‌بودن چیستی تمام پدیده‌ها در جهان هستی

(۲) پذیرش اصل واقعیت مستقل از ذهن و امکان شناخت آن

(۳) اتحاد و عینیت ماهیت با مفهوم وجود در ساحت ذهن

(۴) جزء یا عین ذاتِ ماهیات بودنِ مفهوم وجود

۱۵۲- اگر دو موجود در ویژگی‌های اختصاصی خود با یکدیگر تفاوت داشته باشند، کدام عبارت درست است؟

(۱) وجود آنها نیز متفاوت است؛ زیرا تفاوت در ماهیت به معنای تفاوت در اصل وجود است.

(۲) وجود، جهت اشتراک آنهاست و ویژگی‌های اختصاصی سبب تمایز آنها می‌شود.

(۳) ماهیت فقط به انسان اختصاص دارد و دربارهٔ سایر موجودات به کار نمی‌رود.

(۴) به دلیل موجودبودن، ماهیت یکسانی دارند و فقط در ظاهر متفاوت‌اند.

۱۵۳- **نتیجه** کدام مورد، به‌ترتیب عبارت زیر را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

«یک موجود خارجی دارای دو به نام‌های وجود و ماهیت است؛ همانند»

(۱) جزء - دری که از چوب و فلز ساخته شده است.

(۲) جنبه - ترکیب هیدروژن و اکسیژن که سازندهٔ آب است.

(۳) جزء - ترکیبات شیمیایی مختلف درون یک داروی گیاهی.

(۴) جنبه - معلم و فرزندبودن که مربوط به یک فرد واحد است.

۱۵۴- با توجه به مباحث نسبت میان وجود و ماهیت، کدام عبارت درست است؟

(۱) حمل مفهوم وجود بر ماهیت‌های گوناگون، همواره از نوع حمل اولی ذاتی و بی‌نیاز از دلیل است.

(۲) وجود و ماهیت با اینکه در مفهوم وحدت دارند، دو جزء از یک موجود خارجی محسوب نمی‌شوند.

(۳) اگر وجود عین یا جزء ماهیت بود، همهٔ ماهیات ضرورتاً در عالم خارج تحقق می‌یافتند.

(۴) چیستی‌های فراوانی (مانند کوه طلا) در ذهن داریم که ذاتاً نمی‌توانند هیچ‌گاه در خارج وجود پیدا کنند.

۱۵۵- **نتیجه** کدام یک از حمل‌های زیر بی‌نیاز از دلیل محسوب نمی‌شود؟

(۱) حمل تعریف مفهومی صحیح بر ذات

(۲) حمل یک مفهوم ذاتی بر ذات

(۳) حمل ذاتیات یک شیء بر یکدیگر

(۴) حمل یک ماهیت و ذات بر خودش

۱۵۶- بر اساس دیدگاه ابن‌سینا دربارهٔ انواع حمل و مغایرت وجود و ماهیت، اثبات کدام گزاره نیازمند دلیل و برهان است؟

- (۱) موجود، دارای وجود است.
 (۲) جسم، دارای ابعاد است.
 (۳) خداوند، موجود است.
 (۴) آهو، حیوان است.

۱۵۷- در کدام مورد، حمل شایع صنعتی وجود دارد؟

- (۱) فریاد، نوعی صدا است. - انسان، نوعی جسم است.
 (۲) انسان ناطق است. - هر مربع، چهار ضلع برابر دارد.
 (۳) خردورزی کسب دانش است. - حقیقت وجود، عین واقعیت است.
 (۴) مثلث، شکلی با سه ضلع است. - لوزی چهارضلعی است.

۱۵۸- با فرض «عدم مغایرت وجود و ماهیت»، کدام موارد درست هستند؟

- الف) ذهن انسان ممکن است همچنان بتواند از یک شیء خارجی واحد، دو مفهوم هستی و چیستی را استخراج کند.
 ب) برخورداری از ماهیت و امکان تصور، منحصرأ به موجودات محقق در خارج اختصاص دارد.
 ج) رابطهٔ میان هر موضوع و محمولی در قضایا، به حمل اولی ذاتی تبدیل خواهد شد.

- (۱) «ب» و «ج» (۲) «الف» و «ب» (۳) فقط «ب» (۴) همهٔ موارد

۱۵۹- کدام عبارت درست است؟

- (۱) اذعان به وجود خارجی اشیا برای پاسخ به نیازهای زیستی، مستلزم تقدم زمانی ادراک ماهیت بر ادراک وجود است.
 (۲) تلقی وجود و ماهیت به‌منزلهٔ «اجزا یا لایه‌های سازندهٔ شیء»، حاکی از خلط تحلیل عقلی با واقعیت عینی است.
 (۳) حمل اوصافی چون «عالم بودن» بر خداوند، به سبب بدهات و بی‌نیازی از برهان، از نوع حمل اولی ذاتی است.
 (۴) پاسخ به نیازهای زیستی مانند تشنگی، دلیل و برهانی عینی برای اثبات اصل واقعیت مستقل از ذهن است.

۱۶۰- **نهایی** دربارهٔ سیر تاریخی ارتباط فیلسوفان مغرب‌زمین با فلسفهٔ ارسطویی و فلسفهٔ اسلامی، کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) متفکران غربی از طریق فلسفهٔ اسلامی مجدداً با آثار ارسطو ارتباط برقرار کردند.
 (۲) آشنایی اروپاییان با آثار ابن‌رشد، در بازخوانی و ارتباط مجدد غرب با ارسطو نقش مؤثری داشت.
 (۳) اصل مغایرت وجود و ماهیت، پایهٔ تنها برهان ابن‌سینا بر وجود خدا (برهان وجوب و امکان) است.
 (۴) تأثیرپذیری ابن‌سینا از ارسطو و اثرگذاری وی بر توماس آکوئیناس، بستر ساز پیوند دوبارهٔ غرب با ارسطو شد.

منطق، ترازوی اندیشه
صفحه‌های ۱ تا ۱۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

منطق

۱۶۱- تمرکز دانش منطق بر کدام کار است و علت آن چیست؟

- ۱) بر شناسایی و تحلیل جامع تمامی خطاهای ذهنی است تا بتوانیم هر مغالطه را به‌صورت مجزا شناسایی و برطرف کنیم.
- ۲) بر آموزش ساختار تفکر صحیح و قواعد استدلال است تا با پیمودن مسیر درست، بتوانیم خطاهای ذهن را شناسایی کنیم.
- ۳) بر معرفی دسته‌بندی‌های مختلف سفسطه‌ها است تا بتوانیم در هر موقعیت، نوع مغالطه رخ داده را مشخصاً تشخیص دهیم.
- ۴) بر آموزش شیوه‌ها و روش‌های درست اندیشیدن است تا بتوانیم برای هر خطای ذهنی دقیقاً راهکاری متناسب با آن بیابیم.

۱۶۲- کدام عبارت درباره دانش منطق و کارکرد آن نادرست است؟

- ۱) علم منطق برای تحقق هدف خود، از دو جنبه ایجابی و سلبی برخوردار است.
- ۲) علم منطق، شیوه تعریف مفاهیم و استدلال صحیح را آموزش می‌دهد.
- ۳) آشنایی با دستورالعمل‌های نظری علم منطق، به‌خودی‌خود هیچ تأثیری در تصمیم‌گیری‌ها و زندگی روزمره ندارد.
- ۴) نیاز به منطق از آنجا ناشی می‌شود که ذهن انسان معمولاً در استدلال‌های پیچیده و تعریف اصطلاحات خاص دچار لغزش می‌شود.

۱۶۳- کدام مورد به کاربرد منطق مربوط نمی‌شود؟

- ۱) بررسی و ارزیابی اندیشه‌های فلسفی
- ۲) جلوگیری از خطاهای مربوط به محتوای علوم مختلف
- ۳) ارزیابی استدلال‌های موجود در اطلاعات رسانه‌ها
- ۴) پیشگیری از خطاهای مربوط به یاددهی و یادگیری

۱۶۴- کدام گزینه درباره تبیین خاستگاه و کارکرد علم منطق نادرست است؟

- ۱) منطق همانند شاقول بنایی، ابزاری سنجشی برای استواری و استحکام‌بخشیدن به بنای فکری است.
- ۲) دانش منطق از حیث فرایند یادگیری و تسلط، شباهت مستقیمی به سیستم هشدار و کنترلی خودرو دارد.
- ۳) منطق ابزاری در خدمت سایر علوم است و سنجش مسائل با آن، زمینه یقین‌آوری قضایا را فراهم می‌سازد.
- ۴) منطق مانند دستور زبان است؛ زیرا هر دو قواعدی را کشف می‌کنند که انسان به‌طور طبیعی رعایت می‌کند.

۱۶۵- کدام عبارت درباره رابطه میان «تصور» و «تصدیق» درست است؟

- ۱) تحقق تصدیق بدون نیاز به تصور امکان‌پذیر است؛ زیرا ساحت حکم مستقل از ادراک مفاهیم است.
- ۲) تصور همواره مقدمه تصدیق محسوب می‌شود؛ اما داشتن تصورات مختلف لزوماً به صدور حکم منتهی نمی‌شود.
- ۳) هرگاه دو یا چند مفهوم در ذهن با یکدیگر ترکیب شوند، بی‌تردید منجر به حکم می‌شود.
- ۴) تصور نیز همانند تصدیق، توانایی اتصاف به ویژگی‌های صدق (درستی) و کذب (نادرستی) را دارد.

۱۶۶- عبارات زیر به ترتیب بیانگر کدام یک از اقسام علم هستند؟

- «اگر باران ببارد»

- «چه هوای دل‌انگیزی!»

- «تو همچنان دل‌شهری به غمزه‌ای ببری!»

- «علی گفت: زمین پس از باران خیس می‌شود.»

(۱) تصور - تصور - تصدیق - تصدیق (۲) تصور - تصدیق - تصدیق - تصور

(۳) تصدیق - تصور - تصدیق - تصدیق (۴) تصور - تصور - تصور - تصدیق

۱۶۷- در کدام بیت، کل عبارت یک «تصدیق» است؟

(۱) یوسفِ گم‌گشته بازآید به کنعان، غم مخور / کلبهٔ احزان شود روزی گلستان، غم مخور

(۲) بر لبِ جوی نشین و گذرِ عمر ببین / کاین اشارت ز جهانِ گذران ما را بس

(۳) بدو گفت خندان که نام تو چیست؟ / تن بی‌سرت را که خواهد گریست؟

(۴) اگر پادشا دیده خواهد ز من / و گر دشت گردان و تخت یمن

۱۶۸- کدام عبارت، تعریف محسوب می‌شود؟

(۱) دانش منطق، زمینه‌ساز دستیابی به مهارت تفکر فلسفی است.

(۲) استفاده از تصدیق‌های معلوم برای کشف تصدیق مجهول.

(۳) با استفاده از وسایل نقلیهٔ عمومی باعث کاهش آلودگی هوا شوید.

(۴) قواعد تعریف درست را می‌آموزیم تا احتمال خطا در اندیشه را کاهش دهیم.

۱۶۹- کدام گزینه دربارهٔ «بخش‌های دانش منطق» درست است؟

(۱) برای فهم چرایی یک موضوع از بخش تعریف، و برای روشن‌شدن چیستی اجزا از استدلال استفاده می‌شود.

(۲) در بخش تعریف، ذهن با برقراری نسبت میان مفاهیم معلوم، چیستی مفاهیم مجهول را معلوم می‌سازد.

(۳) شناخت چرایی پیوند اجزای هر تصدیقی، با پاسخ‌گویی از مسیر استدلال حاصل می‌شود.

(۴) منطق قواعد درستی تعریف و استدلال را می‌آموزد، نه اینکه خود پدیده‌ها یا گزاره‌ها را تعریف یا اثبات کند.

۱۷۰- در مواجهه با یک «تصدیق مجهول»، کدام عبارت دربارهٔ تصورات تشکیل‌دهندهٔ آن درست است؟

(۱) همهٔ تصورات تشکیل‌دهندهٔ آن لزوماً برای ذهن ناشناخته و مجهول‌اند.

(۲) ممکن است تک‌تک تصورات آن معلوم باشند، اما نسبت حکمیۀ میان آنها مجهول باشد.

(۳) مجهول‌بودن تصدیق مستلزم آن است که حداقل یکی از تصورات، مجهول مطلق باشد.

(۴) ابتدا باید حکم قضیه معلوم شود تا بتوان تصورات سازندهٔ آن را شناسایی کرد.

چیستی فلسفه

صفحه‌های ۱ تا ۱۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه یازدهم

۱۷۱- کدام عبارت درباره تفکر و اندیشه‌ورزی نادرست است؟

- (۱) پرسش از چرایی پدیده‌ها از نخستین موضوعات تفکر در دوران کودکی است.
- (۲) محتوای تفکر ناشی از سرشت ذاتی انسان بوده و خارج از دامنه اختیار اوست.
- (۳) کارکرد و فواید تفکر انسان صرفاً به حوزه امور نظری و ذهنی محدود نیست.
- (۴) استعداد پرسشگری و اصل فرایند تفکر در انسان امری غیراکتسابی است.

۱۷۲- کدام گزینه نمونه‌ای از فرایند کامل تفکر فلسفی را به درستی نشان می‌دهد؟

- (۱) حقیقت اشیا چیست؟ ← به حقیقت اشیا نمی‌توان دست یافت. ← چه چیزی باید معیار حقیقت باشد؟ ← پراگماتیست‌ها ملاک حقیقت را سودمندی می‌دانند.
- (۲) نگاه به رویش درختان ← کمال جانداران و گیاهان در چیست؟ ← انسان اشرف مخلوقات است. ← از نظر ملاصدرا روح انسانی آخرین درجه تکاملی موجودات است.
- (۳) فوت یک کودک بر اثر بیماری ← چرا در جهان شرور وجود دارد؟ ← جهان ماده بر اساس نظام احسن و حرکت به سوی کمال خلق شده است. ← وجود شرور لازمه حرکت و تکامل نظام مادی است.
- (۴) زرد شدن برگ‌های گیاه گلدان ← علت تغییر رنگ و پژمردگی این گیاه چیست؟ ← بررسی میزان نور دریافتی، رطوبت خاک و کمبود مواد مغذی ← لزوم تعویض خاک و انتقال گلدان به محیط پرنورتر.

۱۷۳- کدام مورد را می‌توان پرسش فلسفی دانست؟

- (۱) فلسفه چگونه دانشی است؟
- (۲) فلسفه خواندن نماز چیست؟
- (۳) زندگی کردن چه فایده‌ای دارد؟
- (۴) آیا تفکر تابع قواعد خاصی است؟

۱۷۴- در بررسی تفاوت‌های میان «فطرت اول» و «فطرت ثانی»، کدام عبارت درست است؟

- (۱) دستیابی به مرتبه فطرت ثانی در گرو رهایی کامل از امور فطرت اول است، زیرا این دو سطح از تفکر دارای ماهیتی متعارض و ناسازگار با یکدیگر هستند.
- (۲) طبق دیدگاه ملاصدرا، پاسخ به نیازهای زیستی در فطرت اول شایسته مقام انسان نیست، با این وجود دستیابی به فطرت ثانی مستلزم عبور از آن است.
- (۳) فطرت ثانی مرتبه‌ای تکاملی است که با تلاش و اراده انسان حاصل می‌شود، درحالی‌که فطرت اول زمینه‌ساز رفع نیازهای حیاتی و زیست انسان است.
- (۴) فطرت اول مشترک با حیوانات و مربوط به نیازهای طبیعی است، درحالی‌که فطرت ثانی تنها مختص انسان و مربوط به مسائل بنیادین است.

۱۷۵- با توجه به سیر تاریخی و تحول معنایی واژگان «فیلسوفیا»، «فیلسوفوس» و «سوفیست»، کدام گزینه درست است؟

- (۱) «فیلسوفوس» و «فیلسوفیا» در ابتدا معنای یکسانی داشته و هر دو به معنای «دانشمند» به کار می‌رفته‌اند.
- (۲) «فیلسوفیا» در دوره سقراط به معنای دوستداری دانایی بود و در عصر حاضر به معنای مطلق دانش به کار می‌رود.
- (۳) واژه «سوفیست» در طول تاریخ دچار ارتقای معنایی شد، اما واژه «فیلسوفیا» معنای نخستین خود را بدون تغییر حفظ کرد.
- (۴) «سوفیست» دچار تنزل معنایی شد و از معنای «دانشمند» به «مغالطه‌کار» رسید، درحالی‌که «فیلسوفوس» ارتقای معنایی یافت.

۱۷۶- کدام گزینه درست است؟

- (۱) هدف پیدایش دانش فلسفه، ایجاد پرسش‌های بنیادین در ذهن انسان درباره ماهیت مرگ، زندگی و آغاز جهان آفرینش بود.
- (۲) دانش فلسفه برای تبیین برخی از مسائل بنیادین جهان هستی، گاهی ناگزیر از به‌کارگیری روش‌های تجربی و حسی است.
- (۳) هر انسانی که با تکیه بر عقل و استدلال عقلی به پرسش‌های بنیادین پاسخ می‌دهد، یک فیلسوف واقعی به شمار می‌رود.
- (۴) فلسفه بر خلاف سایر علوم، تنها دانشی است که به تبیین صفت مشترک همه پدیده‌ها یعنی اصل وجود می‌پردازد.

۱۷۷- چرا مباحث فلسفه، پایه و اساس مباحث سایر علوم به شمار می‌روند؟

- (۱) فلسفه قوانین حاکم بر یک موجود خاص را استخراج کرده و نتایج آن را به تمام علوم تعمیم می‌دهد.
- (۲) فلسفه ویژگی‌هایی از موجودات را بررسی می‌کند که به اصل هستی و موجودیت آن‌ها بازمی‌گردد.
- (۳) فلسفه با اتکا به روش عقلی و استدلالی، مبانی نظری و فرضیات اولیه سایر علوم را به اثبات می‌رساند.
- (۴) هر علمی موضوعی مشخص دارد و فلسفه نیز همانند سایر علوم، به بررسی موضوع خاصی می‌پردازد.

۱۷۸- درباره واژه، روش و موضوع دانش فلسفه، کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) فلسفه می‌تواند در برخی از مسائل و مباحث، با سایر علوم وجه اشتراک داشته باشد.
- (۲) گستره و شمول واژه فلسفه در عصر حاضر، نسبت به معنای ثانویه آن محدودتر شده است.
- (۳) بررسی ویژگی‌های موجودات در فلسفه، صرفاً از حیث اصل هستی و موجودیت آنها صورت می‌پذیرد.
- (۴) موضوع و روش فلسفه، دو مؤلفه‌ای هستند که هر یک به تنهایی فلسفه را از تمامی علوم دیگر جدا می‌سازند.

۱۷۹- اعتقاد به اینکه «هرکس هرچه خودش می‌فهمد، همان حقیقت است»، کدام نتیجه را در پی دارد؟

- (۱) ناممکن شدن داوری دیدگاه‌های متضاد
- (۲) امکان وقوع خطای ادراکی در انسان‌ها
- (۳) استقلال واقعیت جهان از ذهن انسان
- (۴) امکان نقد و ابطال نظرات دیگران

۱۸۰- روش بررسی کدام گزاره، با سایر گزاره‌ها تفاوت دارد؟

- (۱) بزرگ‌ترین فضیلت دانایی است و تیره‌بختی انسان، حاصل نادانی اوست.
- (۲) روح موجودی غیرمادی است که چون دارای اجزا نیست، با مرگ نابود نمی‌شود.
- (۳) جبرگرایان معتقدند کل اراده انسان را عواملی به‌جز خواست خود او شکل می‌دهند.
- (۴) بنیاد حقیقی جهان امری غیرمادی است و موجودات مادی نیز پرتویی از آن به‌شمار می‌روند.

اصول انتخاب در کسب و کار
(درس اول و دوم)
صفحه‌های ۲۱ تا ۲۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اقتصاد

۱۸۱- کدام مورد به ترتیب، ویژگی‌های کارآفرین در مثال زیر است؟

«فربرز در یک نمایشگاه صنعتی متوجه شد که بسیاری از تولیدکنندگان به دستگاه بسته‌بندی سریع و کم‌هزینه نیاز دارند، درحالی‌که نمونه‌های موجود، گران و پیچیده هستند. او با وجود اینکه سرمایه زیادی نداشت، تمام پس‌انداز خود را صرف ساخت نمونه اولیه کرد. در این مسیر، از چند مهندس باتجربه مشاوره گرفت و طرح خود را چندین بار بر اساس بازخورد مشتریان بهبود داد. او همیشه با انرژی بالا کار می‌کرد و حتی وقتی فروش اولیه ضعیف بود، به موفقیت نهایی ایمان داشت. در نهایت، تیمی منظم تشکیل داد و فرایند تولید را میان بخش‌های مختلف هماهنگ کرد.»

(۱) تیزبین، ریسک‌پذیر، سازمان‌دهنده، پرانگیزه، خوش‌بین، یادگیرنده

(۲) نوآور، خوش‌بین، سازمان‌دهنده، پرانگیزه، ریسک‌پذیر، یادگیرنده

(۳) تیزبین، ریسک‌پذیر، یادگیرنده، پرانگیزه، خوش‌بین، سازمان‌دهنده

(۴) نوآور، خوش‌بین، یادگیرنده، ریسک‌پذیر، پرانگیزه، تیزبین

۱۸۲- صاحب یک کارگاه تولیدی در طول یک سال ۶۰۰ میلیون تومان درآمد از فروش ۱۲۰ جفت کفش به دست آورده است. اگر مجموع هزینه‌های تولید

سالیانه کارگاه ۳۰ درصد درآمد سالیانه باشد، پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

- سود ماهیانه این کارگاه تولیدی چند میلیون تومان است؟

- قیمت هر جفت کفش چند میلیون ریال است؟

(۱) ۴۲۰ میلیون تومان - ۵ میلیون ریال

(۳) ۴۲۰ میلیون تومان - ۵۰ میلیون ریال

(۲) ۳۵ میلیون تومان - ۵۰ میلیون ریال

(۴) ۳۵ میلیون تومان - ۵ میلیون ریال

۱۸۳- به ترتیب هریک از گزاره‌های زیر مربوط به کدامیک از کسب‌وکارهای شخصی و یا شرکتی است؟

(الف) راه‌اندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک از مزایای آن است.

(ب) در همه نوع فعالیتی از کشاورزی تا صنعت به‌ویژه خدمات حضور دارند.

(ج) آزادی عمل و سهولت در تصمیم‌گیری یکی از مزایای آن است.

(د) پیچیدگی‌ها در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی از معایب آن است.

(ه) نیازمندی به وکیل به جهت تکمیل اساس‌نامه برای برخی فعالیت‌ها

(۱) شخصی - شرکتی - شخصی - شرکتی - شخصی

(۳) شخصی - شخصی - شرکتی - شرکتی - شخصی

(۲) شرکتی - شرکتی - شخصی - شخصی - شرکتی

(۴) شخصی - شخصی - شخصی - شرکتی - شرکتی

۱۸۴- اطلاعات زیر مربوط به یک شرکت تولیدی با ۱۰ کارگر است که سالانه ۱۲۰۰ تن محصول تولید می‌کند. اگر پیش‌بینی شود سال دوم دستمزدها ۲۰

درصد و قیمت محصول ۳۰ درصد افزایش یابد، مقدار تغییر سود چقدر و چگونه است؟ (ارقام به میلیون تومان)

- حقوق و دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۱۵

- اجاره سالانه کارخانه: ۲۰۰

- مالیات سالانه: ۵۰

- تجهیزات و تعمیرات: ۲۵۰

- قیمت فروش هر تن محصول: ۵

(۱) ۱,۰۴۰ - کاهش سود (۲) ۱,۴۴۰ - افزایش سود

(۳) ۲,۳۰۰ - کاهش سود (۴) ۵,۱۳۰ - افزایش سود

۱۸۵- به ترتیب، صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی نمایش داده شده است؟

الف) یک کارآفرین موفق باید بتواند هزینه‌ها و درآمدهایش را درست محاسبه کند.

ب) کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب‌وکارها مراقبت می‌کنند که البته این کار چندان آسان نیست.

ج) همواره احتمال موفقیت و سودآوری یک کسب‌وکار وجود دارد و احتمال از بین رفتن و شکست آن وجود ندارد و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت

اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می‌دارد.

د) بسیاری از کسب‌وکارهای نوپا عمر طولانی دارند، به‌طوری که بیش از نیمی از آنها می‌توانند از شش سالگی عبور کنند و به کار خود ادامه دهند.

(۱) غ - غ - ص - ص (۲) غ - غ - ص - غ (۳) ص - ص - غ - غ (۴) ص - ص - غ - ص

۱۸۶- در فرایند سرمایه‌گذاری و چگونگی تقسیم سود و زیان شرکت‌های تعاونی، کدام مورد درست است؟

(۱) افزایش سرمایه برای یک شرکت تعاونی مصرف و تولیدی، فقط از طریق افزایش تعداد سرمایه‌گذاران امکان‌پذیر است.

(۲) توزیع سود احتمالی، در پایان دوره به نسبت سرمایه هر عضو است.

(۳) هر کدام از اعضا به‌طور یکسان در سود و زیان آن شریک هستند.

(۴) افزایش سرمایه فقط از طریق بانک امکان‌پذیر است.

۱۸۷- درصد سهم سهامداران یک شرکت سهامی مطابق با جدول زیر است. با توجه به اطلاعات جدول، پاسخ صحیح پرسش‌های زیر کدام است؟

۴۵ درصد	آقای محمدی
۱۵ درصد	خانم ارشدی
۲۵ درصد	آقای بهمنی

الف) اگر خانم ارشدی ۵۴۰ برگه سهام خریداری کرده باشد، آنگاه تعداد کل سهام شرکت چند برگه سهم است؟

ب) در صورتی که آقای بهمنی در پایان سال سودی معادل ۳۳ میلیون تومان دریافت کرده باشد، آنگاه میزان سود سالانه کل شرکت چند میلیون تومان است؟

(۱) ۱۵۰۰ - ۹۹ میلیون تومان

(۲) ۵۴۰۰ - ۸۵ میلیون تومان

(۳) ۳۶۰۰ - ۱۳۲ میلیون تومان

(۴) ۵۴۰ - ۸۲۵ میلیون تومان

۱۸۸- باتوجه به مثال زیر، کدام گزینه ویژگی‌های این کسب‌وکار را به‌درستی تعریف کرده است؟

«چندین باغدار سیب در یک منطقه، برای خرید سم و کود با قیمت عمده و همچنین فروش محصول خود در بازارهای خارج از استان، با یکدیگر هماهنگ می‌شوند. آنها برای هر تصمیم مهم، جلسه می‌گذارند و هر عضو نظر خود را مطرح می‌کند. در پایان سال، سود حاصل را متناسب با میزانی که هر کس در این همکاری مشارکت داشته، دریافت می‌کند.»

(۱) تأمین نیازمندی‌های اعضا، هر عضو یک حق رأی، تقسیم سود به نسبت سرمایه هر عضو

(۲) کسب سود حداکثری، هر عضو یک حق رأی، تقسیم مساوی سود

(۳) تأمین نیازمندی‌های اعضا، رأی براساس میزان سرمایه تأمین شده توسط هر عضو، تقسیم سود بر اساس تعداد اعضا

(۴) افزایش تولید، هر عضو یک رأی، تقسیم سود براساس تعداد اعضا

۱۸۹- موارد کدام گزینه تکمیل‌کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

الف) در ساختار سازمانی شرکت سهامی، بعد از سهام‌داران، نهاد ... قرار دارد و نهادهای ... و ... در یک سطح اجرایی قرار دارند.
ب) اساسنامه شرکت باید ...

(۱) الف) رئیس هیئت مدیره - مدیر عامل - مدیر برنامه‌ریزی ب) نحوه انحلال و چگونگی تأمین سرمایه اولیه شرکت را بیان کند.

(۲) الف) مدیر امور اداری - مدیر عامل - مدیر برنامه‌ریزی ب) قوانین دولت برای اطمینان بخشیدن به سرمایه‌گذاران را تشریح کند.

(۳) الف) هیئت مدیره - مدیر اجرایی - مدیر روابط عمومی ب) نحوه انحلال و چگونگی تأمین سرمایه اولیه شرکت را بیان کند.

(۴) الف) هیئت مدیره - مدیر اجرایی - مدیر روابط عمومی ب) قوانین دولت برای اطمینان بخشیدن به سرمایه‌گذاران را تشریح کند.

۱۹۰- کدام گزینه در رابطه با ویژگی افرادی که به کسب‌وکار حرام مشغول هستند، نادرست است؟

(۱) این افراد نه تنها با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی به همنوعانشان ظلم می‌کنند، بلکه برکت را نیز از زندگی خودشان دور می‌کنند و اقتصاد خود و جامعه را در سراسیمگی سقوط قرار می‌دهند.

(۲) معمولاً به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن‌اند و خرید و فروش برخی از کالاها در انحصار آنهاست. اگر کسی بخواهد با آنها وارد رقابت اقتصادی شود، با انواع شگردها او را از پای درآورده و سود خودشان را حفظ می‌کنند.

(۳) به دلیل زودتر آشکار شدن کارهای نامشروع‌شان در شهرها، آنها ترجیح می‌دهند به روستاها کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.

(۴) آنها معمولاً از رانت‌ها و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به‌دست می‌آورند، سوءاستفاده می‌کنند و به درآمدهای کلانی دست می‌یابند.

صبح جمعه

۱۴۰۵/۷/۱۷

آزمون ۱۷ مهر ماه ۱۴۰۵

سوالات اختصاصی دوازدهم علوم و معارف اسلامی

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سوالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۱) و (۳)	۲۰	۱۹۱	۲۱۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ و جغرافیا (۳)	۱۰	۲۱۱	۲۲۰	۱۰
۳	انتخابی	تاریخ (۱) و جغرافیای ایران	۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۱۰
		تاریخ و جغرافیا (۲)	۱۰	۲۳۱	۲۴۰	

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
عربی زبان قرآن	ولی برجی، ابوطالب درانی، امیرحسین شکوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، عمادالدین صالحیان، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	راضیه ابراهیمی‌نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدram، زهرا دامیار، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، علی محمد کریمی، میلاد هوشیار، محمد مهدی یعقوبی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

عربی (۳):
لغة القرآن
(درس ۱)
صفحه‌های ۱ تا ۱۴

عربی (۱):
درس‌های ۱ تا ۳
صفحه‌های ۱ تا ۴۰

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

بسته اول: ترجمه و مفهوم

■ عین الأنسب للجواب في الترجمة أو المفهوم (۱۹۱ - ۲۰۰):

۱۹۱- ﴿وَاعْمَلُوا صَالِحاً إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾:

(۱) و کار شایسته انجام دادند همانا من به آنچه انجام می‌دهید دانا هستم!

(۲) و کار نیکو انجام دهید بی‌شک من به آنچه انجام می‌دهید دانا هستم!

(۳) و کار نیکو انجام دادند قطعاً من به آنچه انجام می‌دادند داناتر هستم!

(۴) و کار شایسته انجام دهید همانا من به آنچه می‌دانید داناتر هستم!

۱۹۲- «يَغْرِسُ الْفَلَاحُونَ فِي هَذِهِ الْمَزْرَعَةِ الْوَاسِعَةِ أَرْبَعَةً وَ عَشْرِينَ نَوْعاً مِنَ الْأَشْجَارِ، وَ الشَّجَرَةُ التَّاسِعَةُ عَشْرَةَ شَجَرَةُ الْمَطَاطِ

الَّتِي تُنتِجُ مَوَادَّ نَافِعَةً لِلصَّنَاعَةِ!»: کشاورزان در این مزرعه ...

(۱) وسیع بیست و چهار گونه از درختان را می‌کارند و درخت نوزدهم، درخت کائوچو است که موادی سودمند را برای صنعت تولید می‌کند!

(۲) وسیع بیست و چهارمین گونه از درختان را می‌کارند و نوزدهمین درخت، درخت کائوچو است که موادی سودمند برای صنعت تولید می‌کند!

(۳) پهناور بیست و چهار نوع از درختان را می‌کارند و درخت نوزدهم، درخت کائوچو است که ماده‌ای سودمند برای صنایع تولید خواهد کرد!

(۴) پهناور بیست و چهار گونه از درختان را می‌کارند و نوزدهمین درخت، درخت کائوچو است که مواد سودمندی را به صنعت می‌رساند!

۱۹۳- ﴿اللَّهُ ذُو الْقُدْرَةِ الْبَالِغَةِ هُوَ الَّذِي زَانَ السَّمَاءَ بِالْقَمَرِ وَ النُّجُومَ الْمُنْتَشِرَةَ، فَهِيَ صَيَّرَتِ اللَّيْلَ جَمِيلاً﴾:

(۱) خداوند که دارای قدرت کامل است، آسمان را با ماه و ستارگان نورانی زینت داد و بدین شکل، شب زیبا شد!

(۲) خداوند صاحب قدرت کامل کسی است که با ماه و ستارگان پراکنده‌شده، آسمان را مزین کرد و او شب را زیبا گردانید!

(۳) خداوند دارای قدرت کامل کسی است که آسمان را با ماه و ستارگان پخش‌شده زینت داد، پس آن‌ها شب را زیبا گرداندند!

(۴) خداوند کسی است که دارای قدرت کامل است و آسمان را به وسیله ماه و ستارگان پخش‌شده زینت داد، پس او شب را زیبا کرد!

۱۹۴- « بعد انتهاء الدوام أطفأ الغمّالُ مكيّف الهواء و المصابيح و ذهبوا بالنّفايات خارج المصنع! »:

(۱) پس از اتمام ساعت کاری، کارگران کولرها و چراغ‌ها را خاموش کردند و زباله‌ها را به بیرون کارگاه بردند!

(۲) بعد از پایان ساعت کاری، کارگران کولر و چراغ‌ها را خاموش کردند و زباله‌ها را به بیرون کارخانه بردند!

(۳) پس از پایان ساعت اداری کارگران، کولرها و چراغ‌ها را خاموش کردیم و زباله‌ها را به بیرون کارگاه بردیم!

(۴) بعد از اتمام ساعت کاری، کارگران کولر و چراغ کارگاه را خاموش کردند و زباله‌ها را دور ریختند!

۱۹۵- عین الصّحیح:

(۱) أَيُّهَا الْإِنْسَانُ؛ لَا تَزْعَمْ أَنَّكَ جِرْمٌ صَغِيرٌ، بَلْ فِيكَ انْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ: ای انسان، گمان مکن که تو پیکر کوچکی هستی،

بلکه جهان بزرگی در تو درهم پیچیده شده است!

(۲) لَيْتَ النَّاسَ عِلِمُوا أَنَّهُمْ مِنْ جِهَةِ الْآبَاءِ أَكْفَاءٌ وَلَكِنَّهُمْ يَخْتَلِفُونَ بِأَعْمَالِهِمْ: ای کاش مردم بدانند که آن‌ها از نظر پدران

یکسان هستند، اما در کارهایشان فرق دارند!

(۳) عَلَيْكَ أَنْ لَا تَبْحَثَ عَنْ بَدِيلٍ لِلْعِلْمِ وَ الْأَدَبِ وَ حَاوِلْ لِنُفُوزِ بِهِمَا: بر تو واجب است دنبال جایگزینی برای علم و ادب

نگردی و تلاش کن تا هر دو را به‌دست بیاوری!

(۴) إِنَّ الْحَيَاةَ الْحَقِيقِيَّةَ تَبْدَأُ حِينَ نَجِدُ غَايَتَنَا وَ نَتْرِكُ أَثْرًا طَيِّبًا فِي قُلُوبِ النَّاسِ: زندگی واقعی بی‌شک زمانی آغاز می‌شود که

هدفمان را بیابیم و اثر خوبی در دل‌های مردم به جا بگذاریم!

۱۹۶- عین الصّحیح:

(۱) إِنَّ الْأَمْطَارَ تُصَيِّرُ الْأَرْضِيَّ بَعْدَ نُزُولِهَا خَضِرَةً: باران‌ها، زمین‌ها را بعد از باریدنشان سرسبز می‌گردانند!

(۲) عَلَيْنَا الْإِهْتِمَامُ بِالْحِفَافِ عَلَى الْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ كَالْمَتَاحِفِ: ما باید با نگهداری از تأسیسات عمومی همچون موزه، به آن‌ها

توجه کنیم!

(۳) تَنْهَمُرُ نِعْمُ اللَّهِ عَلَى جَمِيعِ الْعَالَمِينَ بِفَضْلِهِ الْكَثِيرِ: نعمت‌های خدا با بخشش زیادش بر همهٔ جهانیان ریزان می‌گردد!

(۴) فِي الْحِصَّةِ الرَّابِعَةِ كَانَ الْمُدِيرُ يَنْصَحُنَا أَنْ نَرْمِيَ النُّفَايَاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ: در طول چهار زنگ، مدیر ما را نصیحت

کرد که زباله‌ها را در جای مناسبشان بیندازیم!

۱۹۷- عَيْنُ الْأَبْعَدِ مِنَ الْمَفْهُومِ: «إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ!»

- (۱) چو بر دشمنی با شدت دسترس
مرنجانش کاو را همین غصّه بس
- (۲) عدو زنده سرگشته پیرامنت
به از خون او کشته در گردنت
- (۳) چو بخت نکو گشت و دنیا به کام
به شکرانه اش بر کن از خصم دام
- (۴) بیا تا برآریم دستی ز دل
که نتوان برآورد فردا ز گل

۱۹۸- عَيْنُ الصَّحِيحِ (فِي الْمَفْهُومِ وَ الْمَقْصُودِ):

« أَنْظُرْ لِتِلْكَ الشَّجَرَةِ / ذَاتِ الْغُصُونِ النَّضِرَةِ

كَيْفَ نَمَتَ مِنْ حَبَّةٍ / وَ كَيْفَ صَارَتْ شَجَرَةً»

- (۱) الغرض الأساسي هو وصف جمال الطبيعة و كيفية حفاظ الإنسان على الشجرة ذات الأغصان الخضراء من الجفاف!
- (۲) طلب الشاعر النظر إلى الحبة الصغيرة و شجع على زراعتها لكي تتبدل الشجرة الجافة إلى شجرة خضراء بعد ثمرها!
- (۳) إن الشاعر يدعونا إلى التأمل في كيفية تحول الحبة الصغيرة إلى شجرة ذات أغصان خضراء لمعرفة قدرة خالقها!
- (۴) يريد الشاعر أن يبين لنا أن الحبات التي نشاهد في الأرض تدل على حكمة خالقنا و إن كانت صغيرة جدًا!

۱۹۹- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْمَفْهُومِ الْوَارِدِ فِي الْحَدِيثِ الشَّرِيفِ:

« إِنِّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّى عَنْ الْبِقَاعِ وَ الْبَهَائِمِ! »

- (۱) يُرِيدُ الْحَدِيثُ أَنْ يُؤَكِّدَ عَلَى أَهْمِيَّةِ الصَّلَاةِ وَ الْعِبَادَةِ فِي الْبِقَاعِ الطَّاهِرَةِ، وَ عَلَى رِفْقِ الْمُسْلِمِينَ بِالْحَيَوَانَاتِ!
- (۲) يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ أَنْ يُطْعَمَ الْبَهَائِمَ وَ يَعْتَنِيَ بِهَا، وَ يُصْلَحَ حَالُ الْبِقَاعِ وَ أَمَاكِنِ الْعِبَادَةِ لِتَبْرِئَةِ ذِمَّتِهِ أَمَامَ اللَّهِ!
- (۳) يُطَالِبُ الْحَدِيثُ بِأَنْ يَكُونَ الْإِنْسَانُ مَسْئُولًا عَنْ كُلِّ شَيْءٍ يَرَاهُ مِنَ الْبِقَاعِ الْجَمِيلَةِ وَ الْبَهَائِمِ الْأَلِيفَةِ الَّتِي يَمْلِكُهَا!
- (۴) يُشِيرُ الْحَدِيثُ إِلَى ضَرُورَةِ الْإِعْتِنَاءِ بِالْأَرْضِ وَ الثَّرْوَةِ الْحَيَوَانِيَّةِ وَ صَوْنِهَا، فَكُلُّ ذَلِكَ يُسْأَلُ الْإِنْسَانُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ!

۲۰۰- عَيْنَ مَا يُفْهَمُ مِنْ هَذَا الْحَدِيثِ الشَّرِيفِ: « قِيَمَةُ كُلِّ امْرِئٍ مَا يُحْسِنُهُ! »

(١) شَأْنُ الْإِنْسَانِ الْحَقِيقِيِّ وَ مَنْزَلَتُهُ لَا يَتَحَدَّدَانِ بِالْمَالِ أَوْ النَّسَبِ، بَلْ بِمَقْدَارِ عِلْمِهِ وَ مَهَارَتِهِ وَ مَا يُتَّقَنُهُ مِنَ الْأَعْمَالِ الصَّالِحَةِ!

(٢) مِنَ الْأَفْضَلِ لِلْإِنْسَانِ أَنْ يَطْلُبَ الْعِلْمَ الْكَثِيرَ حَتَّى تَزْدَادَ قِيَمَتُهُ، لِأَنَّ مَنْ يَتَعَلَّمُ الْعُلُومَ الْكَثِيرَةَ أَحْسَنُ مِنْ غَيْرِهِ فِي كُلِّ حَالٍ!

(٣) إِنَّمَا قَدَّرَ كُلَّ شَخْصٍ يَظْهَرُ حَيْثُمَا يَقُومُ بِإِصْلَاحِ نَفْسِهِ وَ يَتْرَكَ الْأَعْمَالِ الْقَبِيحَةَ لِيَحْصُلَ عَلَى مَحَبَّةِ الْآخَرِينَ وَ رِضَاهُمْ!

(٤) مَنْ أَحْسَنَ إِلَى النَّاسِ وَ تَعَامَلَ مَعَهُمْ بِالْخَيْرِ فَقَدْ رَفَعَ مَكَانَتَهُ عِنْدَهُمْ، لِأَنَّ الْإِحْسَانَ سَبَبٌ لِرَفْعِ قِيَمَةِ الْإِنْسَانِ!

بسته دوم: درك مطلب و قواعد

■ ■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٢٠١ - ٢٠٥) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

إحدى صفات خالق العالم هي القدرة و من أسمائه «القادر». و معنى قدرة الله تعالى أنه قادر على فعل كل ما هو ممكن و ليس مستحيلاً بطبيعته. مَنْ نَظَرَ إِلَى الْخَلْقِ بِدَقَّةٍ بِالْغَةِ وَ تَفَكَّرَ فِيهِ كَالْأَفَاضِلِ وَ الْعُقُلَاءِ فَهَمَّ أَنَّ لِهَذَا الْعَالَمِ خَالِقَ مُقَدَّرٍ وَ مُدَبِّرٍ عَلِيمٍ.

يُمْكِنُ إِثْبَاتُ قُدْرَةِ اللَّهِ وَ عَظَمَتِهِ فِي هَذَا الْعَالَمِ بِطَرِيقٍ عَدِيدَةٍ، فَيَكُونُ أَوْضَحُهَا التَّأَمُّلُ فِي عَجَائِبِ الْكَوْنِ. يُظْهِرُ التَّوَسُّعَ الْمُتَزَايِدَ لِلْعُلُومِ قُدْرَةَ اللَّهِ وَ عَظَمَتَهُ، وَ كُلِّ فِرْعٍ مِنْ فُرُوعِ الْعُلُومِ الطَّبِيعِيَّةِ الْمُرْتَبِطَةِ بِمَعْرِفَةِ أَنْوَاعِ الْمَوْجُودَاتِ الْحَيَّةِ فِي هَذَا الْعَالَمِ يُرْشِدُنَا إِلَى خِصَائِصِ الْخَلْقِ وَ قَوَانِينِهِ وَ يُفْهَمُنَا أَنَّ خَالِقَ هَذَا الْعَالَمِ يَتِمَتَّعُ بِقُدْرَةٍ وَ عَظْمَةٍ كَثِيرَةٍ. يَبْذُرُ الْفَلَاحُ حَبَّةً فِي قَلْبِ الْأَرْضِ وَلَكِنْ هَذِهِ الْحَبَّةُ تَصِيرُ شَجَرَةً بِقُدْرَةِ اللَّهِ فَيَنْتَفِعُ بِهَا النَّاسُ وَ يَأْكُلُونَ مِمَّا يَخْرُجُ مِنْهَا وَلَكِنْ قَلِيلًا مِنْهُمْ يَشْكُرُونَ اللَّهَ!

۲۰۱- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (١) عِدَدُ الَّذِينَ يَشْكُرُونَ اللَّهَ عَلَى أَنْعُمِهِ أَكْثَرُ مِنَ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ شُكْرَ اللَّهِ!
- (٢) لَيْسَ إِثْبَاتُ قُدْرَةِ اللَّهِ أَمْرًا صَعْبًا، لَكِنْ بَعْضُ الْكَافِرِينَ لَا يُرِيدُونَ قَبُولَ الْحَقِّ!
- (٣) فُرُوعُ الْعُلُومِ الطَّبِيعِيَّةِ تَعْجَزُ عَنْ تَفْهِيمِ الْإِنْسَانِ قُدْرَةَ خَالِقِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ!
- (٤) إِنَّ لِلْفَلَاحِ قُدْرَةَ عَظِيمَةً عَلَى تَبْدِيلِ حَبَّةٍ صَغِيرَةٍ إِلَى شَجَرَةٍ ذَاتِ غُصُونٍ نَضْرَةٍ!

۲۰۲- عَيْنِ الْخَطَأِ: (حَسَبِ النَّصِّ)

- (۱) ثُمَكُنْ مَعْرِفَةً قُدْرَةَ الرَّبِّ الْوَاحِدِ بِمَعْرِفَةِ أَنْوَاعِ الْمَوْجُودَاتِ الْحَيَّةِ!
- (۲) جَاعِلُ الْحُبُوبِ فِي الْأَرْضِ لَا يَقْدِرُ عَلَى إِنْزَالِ الْمَطَرِ مِنَ السَّمَاءِ!
- (۳) كُلُّ إِنْسَانٍ يَنْتَفِعُ بِأَنْعَمِ اللَّهِ الْمُنْهَمِرَةِ فِي الْحَيَاةِ شَاكِرٌ وَ عَارِفٌ بِقُدْرَتِهَا!
- (۴) النَّظَرُ إِلَى عَجَائِبِ الْكَوْنِ مَعَ التَّفَكُّرِ مِفْتَاحٌ لِمَعْرِفَةِ قُدْرَةِ الرَّبِّ الْعَظِيمِ!

۲۰۳- جوابِ آيِ سَوَالِ مَا جَاءَ فِي النَّصِّ؟

- (۱) هَلْ يُصَيِّرُ الْإِنْتِفَاعَ بِنِعَمَاتِ اللَّهِ الْإِنْسَانَ شَاكِرًا عَلَيْهَا؟
- (۲) مَنْ يَسْتَفِيدُونَ مِنْ فَوَاكِهِ الْأَشْجَارِ الَّتِي زَرَعَهَا الْفَلَّاحُ؟
- (۳) مَاذَا سَبَّبَ التَّوَسُّعَ الْمُتَزَايِدَ لِلْعِلْمِ فِي الْعَصْرِ الْأَخِيرِ؟
- (۴) كَيْفَ يُمَكِّنُ لِلْمَرْءِ فَهْمَ قُدْرَةِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ؟

■ عَيْنِ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۲۰۴ و ۲۰۵):

۲۰۴- «إِثْبَات - يَتَمَتَّع - الْعَالَم - يَبْذُر»:

- (۱) إثبات: اسم (مصدر؛ على وزن «إفعال») - مفرد مذکر - مضاف
- (۲) يَتَمَتَّعُ: فعل مضارع - مفرد مذکر مخاطب - مادته: م ت ع / فعل و الجملة فعلية
- (۳) الْعَالَم: اسم - مفرد (جمعه المُكْسَر: العوالم) / مضاف إليه، و المضاف: «خَالِقُ»
- (۴) يَبْذُرُ: مضارع - للمذکر (الضمير المناسب له: «هُوَ») / فعلٌ و مع فاعله جملة فعلية

۲۰۵- «قَوَانِين - الْحَيَّة - يَنْتَفِع - فِرْع»:

- (۱) قَوَانِين: اسم - جمع سالم للمذکر - مضاف و المضاف إليه: ضمير «هـ»
- (۲) الْحَيَّة: اسم - مفرد مؤنث - معرفة / صفة، و موصوفها: «الموجودات»
- (۳) يَنْتَفِعُ: فعلٌ مضارع - حروفه الأصلية: ن ف ع / فعل؛ و الجملة فعلية
- (۴) فِرْع: اسم - مفرد مذکر (جمعه: فِرْعَوْن) / مضاف إليه، و مضافه: «كُلُّ»

■ عین المناسب للجواب في الأسئلة التالية (٢٠٦ - ٢١٠):

٢٠٦- عین الخطأ (في صيغ الأفعال):

- (١) إخوة هؤلاء اللّاعبات ينتظرونهنّ!
(٢) يا أيّها الرّملاء! اكتبوا واجباتكم!
(٣) ربّنا لا يجعلنا مع القوم الكفار!
(٤) والدا الطّفل فرح بمشاهدته جدّاً!

٢٠٧- عین الخطأ عن الضمير:

- (١) أحبّ جاري لأخلاقه الحسنه له بنتٌ أخلاقها حسنةٌ كذلك و هو شاکرٌ لربه.
(٢) كلّما أصابتك مصيبةٌ تقبّلها بالصبرِ و الإيمان، و تحملها خيرٌ لك إن عرفتّها.
(٣) يُنزلُ العاملُ القويّ البضائعَ من السيّارة و هي كثيرةٌ بدون صعوبةٍ لأنّه شابٌ.
(٤) النملةُ مخلوقةٌ صغيرةٌ وزنها قليلٌ و لكنّها تحملُ شيئاً وزنها أكثرُ منها خمسينَ مرّةً.

٢٠٨- عین المزيد الثلاثي بزيادة حرفين:

- (١) «إنّا أنزلناه في ليلة القدر»
(٢) «و لا تجادلوا أهل الكتاب إلّا بالتي هي أحسن»
(٣) «إنّ بعض الظنّ إثمٌ و لا تجسّسوا»
(٤) «قال ابن أمّ: إنّ القوم إستضعفوني»

٢٠٩- عین العبارة فيها فعل مزيد و مصدره معاً:

- (١) على المرء أن يحافظ على إيمانه و عقيدته في كلّ حال كما يكون مُحافظاً على أمواله!
(٢) عليكم أن تُفكّروا عمّا يجري على لسانكم فإنّ للتفكّر قيمة عظيمة قد تكون أكثر من العبادة!
(٣) لمّا رأى أخي الصغير ظاهرة مَطَر السّمك قال: ما أجمل هذه الظّاهرة كأنّ السماء تُمطرُ أسماكاً!
(٤) سيُنذَم الذين يَسبّون الآخرين عندما يَغضبون نَتديماً فيجب على المرء أن يحافظ على لسانه عند الغضب!

٢١٠- عین ما فيه ثلاثة أفعال معتلة من نوع واحد:

- (١) إذا شاهدت من نسيك لزمن طويل، فهل تعاتبه؟
(٢) ماذا تُسمّي الذين يعفون الخاطئين كرامة، و يَنسون أخطاءهم؟
(٣) إن تدّع صديقك في الشدائد وحيداً، أفلا تخاف أن يصيبه خطر؟
(٤) اشترينا اللحم و هيأنا الطعام فهل نتناول العشاء معنا؟

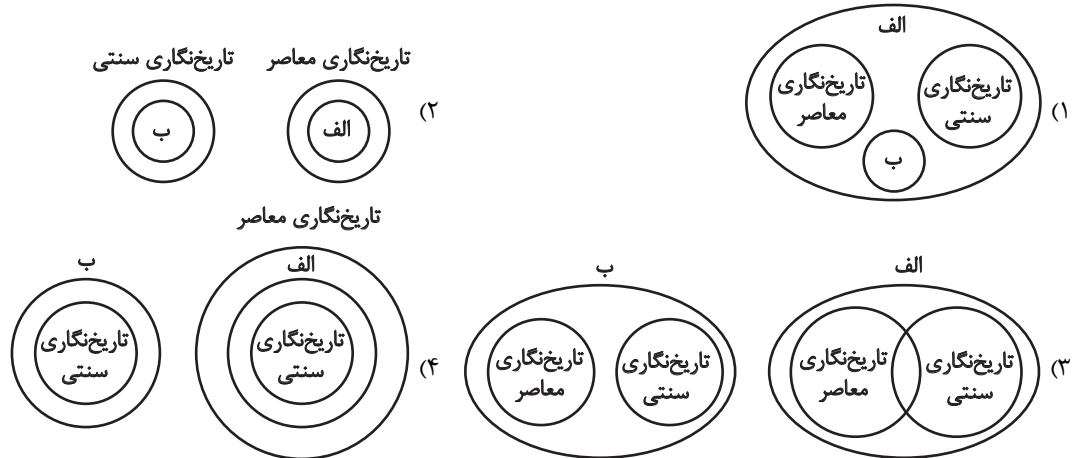
درس اول: تاریخ‌نگاری و منابع
دوره معاصر
صفحه‌های ۱۲ تا ۲۴

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

تاریخ (۳)

۲۱۱- با توجه به موارد زیر، کدام شکل صحیح است؟

الف) بینش تاریخ‌نگاری (ب) روش تاریخ‌نگاری

۲۱۲- از کدام یک از شاهان قاجار سفرنامه‌های متعددی به جا مانده است؟

- (۱) فتح‌علی شاه و محمدشاه
(۲) محمدشاه و ناصرالدین شاه
(۳) احمدشاه و محمدعلی شاه
(۴) ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه

۲۱۳- هریک از گزاره‌های زیر، به ترتیب مربوط به کدام شخصیت تاریخی در عصر قاجار است؟

- الف) اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت.
ب) او به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش می‌کرد.
ج) سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج مورخان رسمی دور سازد.
د) نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

- (۱) محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - خاوری شیرازی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمدجعفر خورموجی
(۲) میرزا فتحعلی خان آخوندزاده - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - خاوری شیرازی
(۳) میرزا فتحعلی خان آخوندزاده - خاوری شیرازی - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا محمدجعفر خورموجی
(۴) محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا محمدجعفر خورموجی - خاوری شیرازی

۲۱۴- **نهایی** موضوع کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» نوشته میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی چیست؟

- (۱) توجه به نقش مردم و طبقات اجتماعی در انقلاب مشروطیت
(۲) بررسی پیامد و نتایج جنگ‌های ایران و روسیه
(۳) تحلیل روابط سیاسی و تجاری ایران و انگلستان
(۴) بررسی و توجه به زندگی پادشاهان دوره قاجاریه

۲۱۵- **نهایی** کدام گزینه به ترتیب، جاهای خالی زیر را به درستی کامل می‌کند؟

الف) ... برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه «وقایع اتفاقیه» را منتشر کرد که بعداً به روزنامه ... تغییر نام داد.

ب) اولین روزنامه ایران را ...، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان ... در تهران منتشر کرد.

- (۱) امیرکبیر - دولت علیّه ایران - میرزا صالح شیرازی - کاغذ اخبار
(۲) امیرکبیر - کاغذ اخبار - میرزا صالح شیرازی - دولت علیّه ایران
(۳) میرزا صالح شیرازی - کاغذ اخبار - امیرکبیر - دولت علیّه ایران
(۴) میرزا صالح شیرازی - دولت علیّه ایران - امیرکبیر - کاغذ اخبار

جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس اول: شهرها و روستاها

(تا پایان به سوی جهانی در حال شهری شدن)

صفحه‌های ۱ تا ۱۱

۲۱۶- با توجه به عبارت‌های زیر، کدام گزینه اطلاعات صحیحی درباره شهر قاهره ارائه می‌دهد؟

(الف) شهر قاهره در کشور مصر واقع در نیمکره شمالی و در بخش شرقی زمین واقع شده است.

(ب) شهر قاهره در شمال شرقی‌ترین قسمت کشور مصر و در ۱۶۵ کیلومتری جنوب دریای مدیترانه و ۱۲۰ کیلومتری آبراه سوئز قرار گرفته است.

(ج) این شهر به دلیل مجاورت با رود نیل در ابتدا به صورت زندگی کشاورزی و وابسته به آب در قرون پیش از میلاد مسیح شکل گرفته است.

(۱) «الف» برخلاف «ب» و همانند «ج» مربوط به مقر قاهره است.

(۲) «ب» برخلاف «ج» و همانند «الف» مربوط به مقر قاهره است.

(۳) «ج» همانند «الف» و برخلاف «ب» مربوط به موقعیت قاهره است.

(۴) «الف» همانند «ب» و برخلاف «ج» مربوط به هسته اولیه قاهره است.

۲۱۷- **نهایی** در مقایسه دسترسی به خدمات و تسهیلات در شهر و روستا، کدام گزینه صحیح است؟

(۱) خدمات در شهرها، محدودتر از روستاهاست.

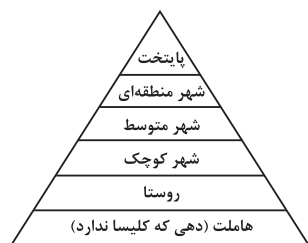
(۲) روستاها از نظر دسترسی به خدمات آموزشی و درمانی، غنی‌تر از شهرها هستند.

(۳) خدمات و تسهیلات در روستاها کمتر و محدودتر است.

(۴) بین شهر و روستا تفاوتی از نظر خدمات وجود ندارد.

۲۱۸- **نهایی** با توجه به تصویر زیر که یک نمونه از سلسله‌مراتب سکونتگاه‌های اروپا را نشان می‌دهد، ارتباط «تعدد و تنوع خدمات» با «میزان جمعیت» چگونه

است؟

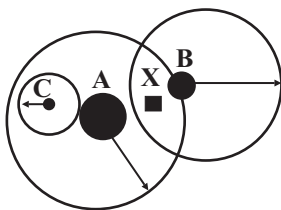
(۱) غیرمستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت قاعده هرم تغییر می‌کنند.

(۲) مستقیم است و هم‌زمان با رسیدن به سمت قاعده هرم افزایش می‌یابند.

(۳) مستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم، افزایش می‌یابند.

(۴) غیرمستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم تغییر می‌کنند.

۲۱۹- شکل زیر حوزه نفوذ سکونتگاه‌های «A»، «B» و «C» را نشان می‌دهد. با توجه به مفهوم حوزه نفوذ، کدام یک از گزینه‌های زیر، به‌درستی نگارش

شده است؟

(۱) مردمی که در سکونتگاه «A» زندگی می‌کنند، ممکن است به درمانگاهی مراجعه کنند که در حوزه نفوذ سکونتگاه «C» قرار دارد.

(۲) برخی از مردمی که در سکونتگاه «B» زندگی می‌کنند، ممکن است برای تأمین مواد غذایی خود، به هایپرمارکتی مراجعه کنند که در حوزه نفوذ

سکونتگاه «A» قرار دارد و برعکس آن نیز در خصوص برخی مردم سکونتگاه «A» نسبت به سکونتگاه «B» صادق است.

(۳) اگر «X» را یک شهر کوچک در نظر بگیریم، جوانان آن برای ثبت‌نام کلاس‌های ورزشی هم ممکن است به باشگاه‌های سکونتگاه «B» مراجعه

کنند و هم به باشگاه‌های سکونتگاه «A»، اگرچه این موضوع در خصوص باشگاه‌های سکونتگاه «C» صادق نیست.

(۴) کشاورزان سکونتگاه «C» ممکن است بذر مورد نیاز خود را تماماً از سکونتگاه «A» تأمین کنند، اما این موضوع در خصوص کشاورزان سکونتگاه

«X» نسبت به سکونتگاه «B» صادق نیست.

۲۲۰- کدام گزینه دربارهٔ شهرنشینی نادرست است؟

(۱) یکی از مهم‌ترین تغییرات فضای جغرافیایی در قرن بیست و یکم، افزایش شهرنشینی در جهان است.

(۲) سرعت رشد شهرنشینی در اروپا بیشتر از سایر نواحی جهان است.

(۳) بخش عمده‌ای از شهرنشینی به‌علت رشد بخش خدمات بوده است.

(۴) مهاجرت فزایندهٔ روستاییان به شهرها به‌علت دستمزد و اشتغال بوده است.

درس‌های ۱ تا ۳

صفحه‌های ۱۰ تا ۳۱

تاریخ (۱)

در این بخش باید از بین سؤالات تاریخ (۱) و جغرافیای ایران و یا تاریخ (۲) و جغرافیای (۲) یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤالاتی ۲۲۱ تا ۲۳۰ «یا» به سؤالاتی ۲۳۱ تا ۲۴۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۲۲۱- کدام گزینه به کشتن فرزند توسط عرب جاهلی مرتبط نیست؟

(۱) واهمه از گرسنگی (۲) قربانی کردن برای خدایان

(۳) پاسداشت سنت غلط نفی (۴) ترس از اسارت به دست دشمن

۲۲۲- کدام شهر در نزدیکی جنوب شرقی مکه، به علت موقعیت زراعی، جزء مناطق پرجمعیت شبه‌جزیره بوده است؟

(۱) شام (۲) تبوک (۳) طائف (۴) یشرب

۲۲۳- حضور افراد عادی در دربار شاهان ساسانی امکان‌پذیر نبود؛ زیرا ...

(۱) نظام طبقاتی دربار ساسانی بر اصالت نسب و خون استوار بود.

(۲) شاهان ساسانی خود را شخصیتی ربّانی (بغ) معرفی می‌کردند.

(۳) نوعی تشکیلات پیچیده حکومتی در دربار ساسانیان حاکم بود.

(۴) نوع نگاه حکومت به افراد عادی، نگاهی طبقاتی و تحقیرآمیز بود.

۲۲۴- پادشاهی کدام شهریار ساسانی مصادف با ظهور اسلام در شبه‌جزیره عربستان بود؟

(۱) خسرو انوشیروان (۲) اردشیر بابکان

(۳) خسرو پرویز (۴) یزدگرد سوم

۲۲۵- با نگاهی به وقایع جهان باستان در آستانهٔ بعثت، کدام واقعه را می‌توان زمینه‌ساز مسیحی شدن مردم حبشه دانست؟

(۱) اعزام هیئتی از سوی امپراتوری روم به جنوب عربستان (۲) گرایش امپراتور روم شرقی به مسیحیت

(۳) پیروزی‌های ژوستینیان در جنگ‌های هفتصدساله (۴) افزایش فشار عالمان یهودی و حاکمان رومی بر مسیحیان

فصل اول: جغرافیا چیست؟

(درس‌های ۱ و ۲)
صفحه‌های ۱ تا ۱۲

جغرافیای ایران

۲۲۶- با توجه به متن زیر، کدام گزینه تحلیل مناسبی را ارائه داده است؟

«تسلط کشورهای پیرامونی تنگه هرمز بر این مسیر، باعث شده است که قدرت‌های فرامنطقه‌ای به فکر حضور نظامی در آن باشند و این خود توازن قدرت را در منطقه تغییر می‌دهد.»

- (۱) موضوع فوق می‌تواند در ارتباط میان جغرافیا و علوم نظامی مطرح شود که خود شاخه‌ای از فنون جغرافیایی است.
- (۲) اطلاعات داده‌شده می‌تواند در زمینه جغرافیای زیستی مطرح شود که خود شاخه‌ای از جغرافیای طبیعی است.
- (۳) موضوع فوق می‌تواند در ارتباط میان جغرافیا و مطالعات شهری و شهرسازی مطرح شود که خود شاخه‌ای از جغرافیای طبیعی است.
- (۴) اطلاعات داده‌شده می‌تواند در ارتباط میان علم جغرافیا و علوم سیاسی مطرح شود که خود شاخه‌ای از جغرافیای انسانی است.

۲۲۷- «قطع بی‌رویه درختان جنگل در مازندران» ناشی از بی‌توجهی به کدام عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی است؟

- (۱) توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق
 - (۲) توجه به همه ابعاد توسعه به‌طور هماهنگ
 - (۳) بهره‌مندی منطقی و خردمندانه از منابع محیط‌زیست
 - (۴) ایجاد تعادل بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات
- ۲۲۸- اگر جغرافی‌دانی تنها براساس میزان منابع آب، توسعه شهر را امکان پذیر بداند، کدام اصل جغرافیایی زیر را بیش از همه نادیده گرفته است؟

- (۱) استفاده از شاخه‌های علوم مختلف در جغرافیا
- (۲) توجه به موقعیت مکانی پدیده‌ها
- (۳) توجه به روابط متقابل انسان و محیط
- (۴) مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها

۲۲۹- متن زیر را بخوانید و سپس تعیین کنید در این متن، به‌ترتیب به کدام سؤالات کلیدی در علم جغرافیا پاسخ داده شده است؟

«در تاریخ ۱۲ مرداد ۱۴۰۵، ساعت ۱۲:۱۰ الی ۲۲:۴۰، در اثر باران شدید، سیلاب سهمگینی در خراسان شمالی به‌وقوع پیوست. متخصصان درباره وقوع این پدیده، بی‌توجهی شهرداری به ایجاد سیل‌بندها و جوی‌های مهندسی‌شده را موثر دانستند و همچنین تغییرات اقلیمی را از جمله زمینه‌های به‌وجودآورنده آن دانستند.»

- (۱) چه موقع؟ - چطور؟ - چه کسانی؟ - کجا؟ - چه چیزی؟ - چرا؟
- (۲) چه موقع؟ - چرا؟ - کجا؟ - چه چیزی؟ - چه کسانی؟ - چطور؟
- (۳) چه موقع؟ - چطور؟ - چه چیزی؟ - کجا؟ - چه کسانی؟ - چرا؟
- (۴) چه موقع؟ - چرا؟ - چه چیزی؟ - کجا؟ - چه کسانی؟ - چطور؟

۲۳۰- با توجه به متن زیر، کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟

«جغرافی‌دانی در پژوهش خود تحت عنوان عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر تهران، از سالنامه‌های آماری و عکس‌های هوایی استفاده می‌کند و همچنین با تعدادی از ساکنان، مصاحبه می‌کند و به این نتیجه می‌رسد که باید در اطراف این شهر، صنایع کوچک ایجاد شود.»

- (۱) پژوهشگر در گام سوم پژوهش، به اهمیت پژوهش خود پی می‌برد و نسبت به موضوع اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند.
- (۲) روش‌هایی که پژوهشگر برای گردآوری اطلاعات از آن استفاده کرده است، نیازی به برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه ندارد.
- (۳) در گام پنجم در صورتی که فرضیه پژوهشگر رد شود، نباید پژوهش خود را بیهوده پندارد، زیرا این پژوهش از طرح دوباره آن جلوگیری می‌کند.
- (۴) در تدوین فرضیه که گام دوم است، پژوهشگر با ارائه دلایل علمی و منطقی به سؤال تحقیق پاسخ می‌دهد و پیشنهادهای خود را مطرح می‌کند.

درس‌های ۱ تا ۳

صفحه‌های ۱ تا ۲۷

اگر به سؤال‌های ۲۲۱ تا ۲۳۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۲۳۱ تا ۲۴۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۲)

۲۳۱- کدام عامل توده مردم را نسبت به امویان بدبین نمود و آنان را به موضع‌گیری بر ضد خلفای اموی واداشت؟

(۱) تعصب عربی امویان (۲) شورش‌های عاملان اموی

(۳) موروئی شدن حکومت (۴) مبارزات ائمه و شیعیان

۲۳۲- شعار فریبنده «الرّضا من آل محمد» در ایجاد وحدت میان طرفداران بنی‌عباس و پیروان علوی مؤثر بود؛ زیرا...

(۱) انقلابیون و مردم ستمدیده و رنج‌کشیده را که به دنبال چاره می‌گشتند، فریب می‌داد.

(۲) هرگونه بحث تفرقه‌انگیز برای تعیین خلیفه را تا فرارسیدن موعد مقرر، مسکوت می‌گذاشت.

(۳) سبب جذب علویان به تشکیلات مخفیانه سازمان دعوت عباسی می‌شد.

(۴) چندپهلوی بودن این شعار، هر دو طرف را به موضع‌گیری بر ضد خلفای اموی وامی‌داشت.

۲۳۳- چه عاملی فضای باز سیاسی را برای امام صادق (ع) و شیعیان به وجود آورد؟

(۱) نفوذ زیاد امام در میان اهل مدینه (۲) وقوع قیام‌هایی از طرف علویان

(۳) خلأ سیاسی ناشی از جابه‌جایی قدرت (۴) تمایل امام به همراهی با عباسیان

۲۳۴- کدام گزینه از جمله عوامل ایجاد انشعاب میان شیعیان پس از شهادت امام صادق (ع) نمی‌باشد؟

(۱) احتیاط و تقیّه بزرگان شیعه (۲) سردرگمی شیعیان در شناخت جانشین امام

(۳) پراکندگی شیعیان در مناطق دوردست (۴) ناامنی و شرایط اختناق‌آمیز جامعه

۲۳۵- کدام گزینه از جمله اصلاحات مهدی عباسی در آغاز خلافت می‌باشد؟

(۱) بازگرداندن فدک به اهل بیت (۲) لغو ممنوعیت نقل حدیث

(۳) گسترش مسجدالحرام (۴) حمایت از علویان

جغرافیا (۲)

فصل اول: ناحیه چیست؟

(درس‌های ۱ و ۲)

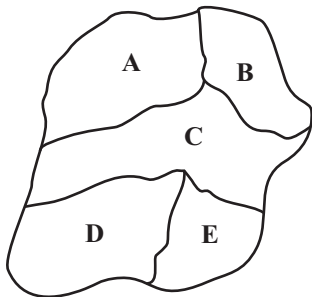
صفحه‌های ۱ تا ۱۸

۲۳۶- در تصویر زیر که معرف ناحیه‌ای مرطوب با پوشش گیاهی غنی است، شرایط مناسبی برای دامداری و پرورش گاو فراهم شده است؛ کدام گزینه علت مناسبی را برای این مورد بیان می‌کند؟

- (۱) وجود چمنزارهای وسیع
- (۲) افزایش تقاضا و بالا بودن سود آن
- (۳) بارندگی زیاد و رطوبت کافی
- (۴) جمعیت کم و زیاد بودن مزارع

۲۳۷- با بررسی ناحیه‌بندی در شکل زیر، کدام گزینه، به مطلب درستی اشاره دارد؟

- (۱) اگر ویژگی مورد مطالعه در نقاط مختلف ناحیه «A» مشابه نقاط ناحیه «B» باشد، ناحیه‌بندی فوق می‌تواند درست و برای مطالعات جغرافیایی مناسب باشد.
- (۲) چنانچه ویژگی‌های اصلی نقاط مختلف ناحیه «A» با هم متفاوت باشند، مرزبندی فوق می‌تواند همچنان برای مطالعات جغرافیایی مناسب باشد.
- (۳) اگر ویژگی‌های اصلی نقاط مختلف ناحیه «C» با ناحیه هم‌مرز «B» مغایرت قابل ملاحظه داشته باشد، این ناحیه‌بندی برای مطالعات جغرافیایی معتبر نیست.
- (۴) چنانچه ویژگی مورد مطالعه در نقاط مختلف نواحی هم‌مرز «D» و «E» مشابه هم باشد، ناحیه‌بندی فوق برای مطالعات جغرافیایی معتبر و مناسب نیست.

۲۳۸- پاسخ پرسش‌های زیر، به‌ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- بعد از پشتون‌ها، پرجمعیت‌ترین قوم در افغانستان کدام است؟
- میانگین سالانه بارش به میلی‌متر کدام نواحی بارشی در ایران، با هم برابر است؟
- خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشه علفزارها در کانادا چه نام دارد؟
- کدام زبان جزء چهار زبان رسمی کشور سوئیس نیست؟

- (۲) ازبک - خزر شرقی و کردستان - کرایوزول - انگلیسی
- (۴) ازبک - کردستان و خراسان شمالی - کرایوزول - رمانش

- (۱) تاجیک - کردستان و خراسان شمالی - چرنوزیوم - رمانش
- (۳) تاجیک - خزر شرقی و کردستان - چرنوزیوم - انگلیسی

۲۳۹- کدام گزینه در خصوص گزاره‌های زیر، صحیح است؟

- الف) محدودیت انسان در تغییر دادن محیط
- ب) تغییر نواحی طبیعی

ج) تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نواحی از یکدیگر

- (۱) «ج» بیانگر روابط و کنش متقابل نواحی با یکدیگر است.
- (۲) «الف» بیانگر آن است که انسان نواحی را به‌وجود می‌آورد.
- (۳) «ج» بیانگر آن است که نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.
- (۴) «ب» بیانگر آن است که نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.

۲۴۰- اگر یک محدوده جغرافیایی دارای ویژگی‌های طبیعی مشترک و در عین حال از نظر فعالیت‌های انسانی و اجتماعی نیز ویژگی‌های مشترکی داشته باشد، کدام گزینه درباره آن درست است؟

- (۱) این محدوده فقط یک ناحیه طبیعی محسوب می‌شود، زیرا ویژگی‌های طبیعی اساس و علت شکل‌گیری ناحیه هستند.
- (۲) این محدوده حتماً یک ناحیه سیاسی است، زیرا فعالیت‌های انسانی و اجتماعی تحت مدیریت نهادهای سیاسی قرار دارند.
- (۳) این محدوده می‌تواند هم‌زمان از جنبه‌های طبیعی و انسانی بررسی شود، زیرا نواحی انسانی در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.
- (۴) این محدوده را نمی‌توان ناحیه دانست، زیرا هر ناحیه باید فقط یک نوع ویژگی مشترک داشته باشد.

دفترچه سؤال

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۱۷ مهر

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

مسئول آزمون	حمید لنجان‌زاده اصفهانی
مسئول دفترچه	حامد کریمی
ویراستار	امیرحسین افجه
مدیر گروه مستندسازی	محیا اصغری
مسئول درس مستندسازی	علیرضا همایون‌خواه
ویراستاران مستندسازی	بیتا مرادی، پریا اقبالی
طراحان	حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حامد کریمی، حمید گنجی، رامتین شمشکی، فرزاد شیرمحمدلی
حروف‌چینی و صفحه‌آرایی	معصومه روحانیان
ناظر چاپ	حمید عباسی

برای مشاهده پاسخ‌ها، به صفحه شخصی خود در سایت کانون مراجعه کنید.

استعداد تحلیلی

بر اساس متن زیر به چهار پرسشی که در پی می‌آید پاسخ دهید.

تا اواخر سده نوزدهم، آموزش پزشکی در بسیاری از کشورها عمدتاً بر الگوی «شاگردی - آموزش بالینی» در کنار استاد و انتقال تجربیات حرفه‌ای استوار بود. اگرچه آموزش علوم پایه‌ای مانند کالبدشناسی، فیزیولوژی و آسیب‌شناسی از نیمه دوم قرن نوزدهم به تدریج گسترش یافت، پژوهش آزمایشگاهی و روش علمی هنوز به جایگاه محوری خود در آموزش پزشکی نرسیده بود. در دوره‌های پیشین نیز تبیین بیماری‌ها غالباً بر چارچوب‌های نظری سنتی، از جمله نظریه اخلاط، یا برداشت‌های فلسفی و دینی از سلامت و بیماری استوار بود و مشاهده نظام‌مند و آزمون تجربی نقشی محدودتر در اعتباربخشی به دانش پزشکی داشت. در آغاز سده بیستم، به‌ویژه تحت تأثیر گسترش علوم زیست‌پزشکی، پیشرفت‌های میکروب‌شناسی، آسیب‌شناسی، فیزیولوژی و اصلاحات بنیادین آموزش پزشکی، الگوی آموزش پزشکان دستخوش تحولی عمیق شد. پزشکی به تدریج از نظامی که در آن اقتدار استاد و سنت حرفه‌ای نقش تعیین‌کننده‌ای در انتقال دانش داشتند، به نظامی مبتنی بر پژوهش، آموزش دانشگاهی، آزمایش تجربی و ارزیابی انتقادی شواهد تبدیل شد. در این الگو، اعتبار گزاره‌های علمی بیش از آنکه به منزلت گوینده وابسته باشد، به قابلیت آزمون، بازتولید نتایج و انطباق با شواهد تجربی وابسته شد.

این دگرگونی، هویت حرفه‌ای پزشک را نیز بازتعریف کرد. پزشک دیگر صرفاً حامل مجموعه‌ای از آموزه‌های موروثی یا تجربه‌های شخصی نبود، بلکه به متخصصی علمی بدل شد که صلاحیت حرفه‌ای او بر دانش زیست‌پزشکی، استدلال مبتنی بر شواهد و یادگیری مستمر استوار بود. از این منظر، وظیفه پزشک تنها درمان بیماران نبود، بلکه ارزیابی نقادانه یافته‌های علمی، به‌کارگیری شواهد معتبر در تصمیم‌گیری بالینی و مشارکت در تولید دانش در محیط‌های دانشگاهی و پژوهشی نیز بخشی از مسئولیت حرفه‌ای او به شمار می‌رفت. این تحول، افزون بر افزایش چشمگیر دقت در تشخیص، پیشگیری و درمان بیماری‌ها، پیامدهای معرفت‌شناختی و اجتماعی مهمی نیز به همراه داشت. استانداردسازی آموزش و گسترش روش‌های علمی، پزشکی را به دانشی مبتنی بر شواهد قابل‌ارزیابی تبدیل کرد؛ باین‌حال، برخی جامعه‌شناسان پزشکی بر این باورند که تخصصی‌شدن روزافزون و اتکای بیشتر به فناوری و داده‌های زیستی، در مواردی به رسمی‌تر شدن رابطه پزشک و بیمار و کاهش جنبه‌های شخصی و انسان‌گرایانه این رابطه انجامیده است. از این‌رو، پزشکی معاصر همواره در تلاش است تا میان دقت علمی، شواهد تجربی و ارزش‌های انسانی در مراقبت از بیمار توازن برقرار کند.

۲۵۱- واژه «منزلت» در متن بیشتر به کدام معنی به کار رفته است؟

(۲) جایگاه و اعتبار

(۱) ثروت

(۴) ظاهر کلام

(۳) صداقت

۲۵۲- بر اساس متن، تفاوت بنیادین میان «اعتبار دانش» در پزشکی پیش از قرن بیستم و پزشکی پس از اصلاحات سده بیستم در چیست؟

(۱) گذار از تکیه بر مشاهدات کالبدشناسی به تکیه بر تبیین‌های فلسفی و دینی.

(۲) تغییر معیار اعتبار از «مرجعیت شخص دانش‌آموخته» به «قابلیت آزمون‌پذیری گزاره علمی».

(۳) جایگزینی کامل الگوی آموزش بالینی و شاگردی با الگوی آموزشی نظری و دانشگاهی.

(۴) تبدیل شدن فرآیند درمان از یک امر تجربی به یک امر مبتنی بر اصول اخلاقی و سنتی.

۲۵۳- متن با اشاره به «بازتعریف هویت حرفه‌ای پزشکی»، معتقد است که صلاحیت حرفه‌ای در پزشکی معاصر بر چه پایه‌هایی استوار است؟

(۱) تسلط بر مهارت‌های بالینی و تجربیات شخصی در کنار استاد

(۲) حفظ سنت‌های حرفه‌ای و انتقال آموزه‌های موروثی برای حفظ اعتبار پزشکی

(۳) ترکیبی از دانش زیست‌پزشکی، توانایی استدلال مبتنی بر شواهد و یادگیری مداوم

(۴) تمرکز بر درمان بیماران و دوری از تولید دانش نظری در محیط‌های پژوهشی

۲۵۴- عبارت «تخصصی‌شدن روزافزون و اتکای بیشتر به فناوری» از منظر جامعه‌شناسان پزشکی، چه پیامد چالش‌برانگیزی داشته است؟

(۱) کاهش دقت در تشخیص و پیشگیری از بیماری‌ها به دلیل پیچیدگی داده‌ها

(۲) از میان رفتن نقش دانشگاه و پژوهش در ساختار آموزش پزشکی

(۳) از میان رفتن توازن میان دانش زیست‌پزشکی و ارزش‌های اخلاقی پزشکی در درمان از نگاه کلان

(۴) رسمی‌تر شدن رابطه پزشک و بیمار و کاهش ابعاد انسانی و شخصی در مراقبت

بر اساس متن زیر به سه پرسشی که در پی می‌آید پاسخ دهید.

سوگیری شناختی را می‌توان گرایشی نظام‌مند در ادراک، توجه، حافظه، تفسیر و قضاوت تعریف کرد که افراد را به سوی نتیجه‌گیری‌های پیش‌بینی پذیر، اما نه لزوماً دقیق، سوق می‌دهد. این گرایش‌ها عمدتاً به صورت ناآگاهانه عمل می‌کنند و اغلب از به کارگیری میانبرهای شناختی ناشی می‌شوند. از دیدگاه روان‌شناسی تکاملی، بخش شایان توجهی از این میانبرها احتمالاً در پاسخ به فشارهای انتخابی محیط‌های نیاکانی تکامل یافته‌اند، محیط‌هایی که در آنها سرعت تصمیم‌گیری در برابر تهدیدها و فرصت‌ها، در بسیاری از موقعیت‌ها، از دستیابی به بیشترین دقت اهمیت بیشتری داشت. در چنین شرایطی، آن سازوکارهای شناختی که با صرف منابع محدود ذهنی، احتمال بقا و تولیدمثل را افزایش می‌دادند، احتمال بیشتری برای حفظ شدن در طول تکامل داشتند. هرچند این سازوکارها در محیط‌های ساده‌تر و پرمخاطره گذشته اغلب کارآمد بودند، در محیط‌های پیچیده و سرشار از اطلاعات امروز ممکن است به خطاهای نظام‌مند در قضاوت و تصمیم‌گیری منجر شوند. از این منظر، سوگیری‌ها صرفاً نشانه نقص شناختی نیستند، بلکه مصالحه‌ای میان هزینه پردازش اطلاعات، محدودیت‌های شناختی و کارآمدی رفتاری‌اند. ذهن به جای ارزیابی کامل هر موقعیت، معمولاً از الگوهای پیشین و قواعد سرانگشتی بهره می‌گیرد تا با صرف کمترین منابع شناختی، به تصمیمی سریع و عموماً سودمند برسد. بنابراین، سوگیری‌های شناختی را می‌توان برآیندی از محدودیت‌های زیستی و شناختی انسان دانست؛ محدودیت‌هایی که در بسیاری از موقعیت‌ها، کارآمدی را بر دقت حداکثری ترجیح داده‌اند.

۲۵۵- کدامیک از گزاره‌های زیر، استدلال متن را درباره نسبت «سوگیری شناختی» با «خطای فکری» دقیق‌تر بازسازی می‌کند؟

(۱) هرچند سوگیری‌های شناختی ممکن است در محیط امروز خطاساز باشند، منشأ آن‌ها را باید در سازوکارهایی جست‌وجو کرد که در شرایط تکاملی پیشین، کارآمدی بقا را افزایش می‌دادند.

(۲) چون سوگیری‌های شناختی غالباً به خطا می‌انجامند، باید آن‌ها را نشانه ضعف عملکرد مغز انسان در رویارویی با محیط بیرونی دانست.

(۳) سوگیری‌های شناختی فقط زمانی پدید می‌آیند که فرد از اطلاعات کافی برخوردار نباشد و در صورت دسترسی به داده‌های بیشتر، عملاً از میان می‌روند.

(۴) از آنجا که سوگیری‌های شناختی ناآگاهانه‌اند، نمی‌توان آن‌ها را در چارچوب تحلیل علمی رفتار انسان توضیح داد.

۲۵۶- اگر بخواهیم بر اساس منطق متن، تعارض ظاهری میان «کارآمدی» و «دقت» را توضیح دهیم، کدام تبیین مناسب‌تر است؟

- (۱) متن نشان می‌دهد که ذهن انسان اساساً به دقت علاقه‌ای ندارد و همواره تصمیم‌های سریع را بر تصمیم‌های درست ترجیح می‌دهد.
- (۲) متن ثابت می‌کند که سوگیری‌ها فقط در موقعیت‌های تهدیدآمیز فعال می‌شوند و در سایر موقعیت‌ها ذهن به‌طور کامل منطقی عمل می‌کند.
- (۳) متن بر این نکته تأکید می‌کند که در بسیاری از زمینه‌های تکاملی، انتخاب راه‌حل‌های سریع و کم‌هزینه، حتی با بهای کاهش دقت، ممکن بوده است که از نظر بقا سودمندتر باشد.
- (۴) متن نتیجه می‌گیرد که هر تصمیم سریع، ضرورتاً تصمیمی تکامل‌برتر و از نظر شناختی دقیق‌تر است.

۲۵۷- متن بالا به کدام پرسش(های) زیر پاسخ می‌دهد؟

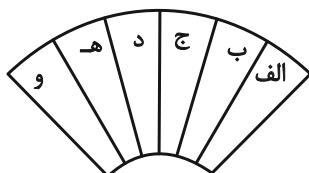
الف) کارکرد سوگیری‌های شناختی در انسان از منظر تکاملی چه بوده است؟

ب) چگونه می‌توان با استفاده از روش‌های آموزش نوین، سوگیری‌های شناختی را در افراد به‌طور کامل ریشه‌کن کرد؟

ج) سوگیری‌های شناختی تأثیر بیشتری بر تصمیم‌گیری‌های نادرست دارد یا خطاهای منطقی ناشی از کمبود اطلاعات؟

- (۱) فقط الف
 (۲) فقط ب
 (۳) الف، ج
 (۴) الف، ب

شش عدد ۳، ۴، ۵، ۶، ۷ و ۸ را قرار است در خانه‌های شکل زیر قرار دهیم. در این باره می‌دانیم:

دو عدد کنار هم، مضرب یا شمارنده یکدیگر نیستند.

حاصل جمع دو عدد کنار هم از ده کمتر نیست.

بر این اساس به چهار پرسش بعدی پاسخ دهید.

۲۵۸- اگر عدد «ب» ۴ باشد ...

- (۱) هـ قطعاً ۵ است.
 (۲) الف قطعاً ۷ است.
 (۳) هـ قطعاً ۵ نیست.
 (۴) الف قطعاً ۶ نیست.

۲۵۹- اگر عدد «الف» مضرب عدد زوج «و» باشد ...

- (۱) ب قطعاً ۳ است.
 (۲) ج قطعاً ۷ نیست.
 (۳) د قطعاً ۴ است.
 (۴) هـ قطعاً ۶ نیست.

۲۶۰- اگر هیچ دو عدد متوالی کنار هم قرار نگیرند و عدد ۳ نه اول باشد نه آخر ...

- (۱) ۳ قطعاً «ب» یا «هـ» نیست.
 (۲) ۴ قطعاً «الف» یا «و» نیست.
 (۳) ۳ قطعاً «ب» یا «هـ» است.
 (۴) ۴ قطعاً «الف» یا «و» است.

۲۶۱- اگر ۳ و ۸ کنار هم نباشند ...

- (۱) ۷ یا الف است یا و. (۲) ۷ یا ب است یا هـ.
- (۳) ۸ یا الف است یا و. (۴) ۸ یا ب است یا هـ.

* هر یک از افراد «ح، د، ر، س، ل»، هر کدام با یکی از پیراهن‌های «قرمز، آبی، زرد، سبز و سفید» و از یکی از درهای به شماره یک تا پنج، در یکی از روزهای شنبه تا چهارشنبه وارد ساختمانی شده‌اند. در این باره می‌دانیم:

الف) آن که روز شنبه آمده، سبز پوشیده و از در شماره چهار نیامده است.

ب) آن که روز چهارشنبه آمده، از دری آمده که عدد آن یکی بیش‌تر از عدد در ورودی «س» است.

ج) «د» که سفید پوشیده، پس از فردی که دوشنبه آمده، از در شماره یک وارد شده است.

د) «ل» یکشنبه وارد شده و قرمز پوشیده است. پس از او، شخصی از در شماره ۲ یا در شماره ۴ وارد نشده است.

هـ) «ح» پس از «ل» و قبل از شخصی آبی‌پوش وارد ساختمان شده است.

بر این اساس به چهار پرسش بعدی پاسخ دهید.

۲۶۲- «ح» و «ر» به ترتیب چه رنگی پوشیده‌اند؟

- (۱) سبز - آبی (۲) زرد - آبی
- (۳) سبز - زرد (۴) زرد - سبز

۲۶۳- چه کسانی به ترتیب شنبه و چهارشنبه وارد شده‌اند؟

- (۱) ح - ر (۲) س - ر
- (۳) س - ح (۴) ر - ح

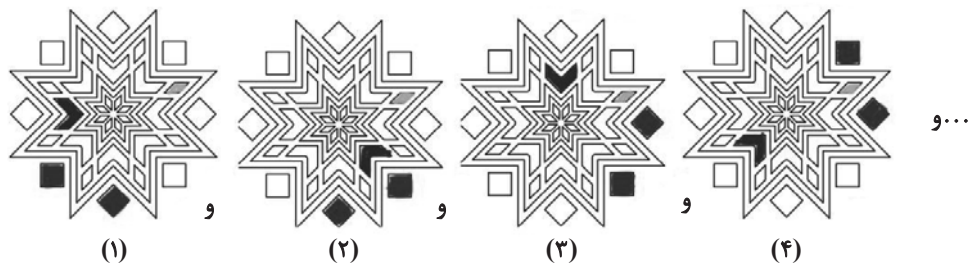
۲۶۴- چه کسی از در شماره پنج وارد شده است؟

- (۱) ح (۲) ر
- (۳) س (۴) ل

۲۶۵- شخصی که از در شماره سه وارد شده است، چه رنگی پوشیده و کی به ساختمان آمده است؟

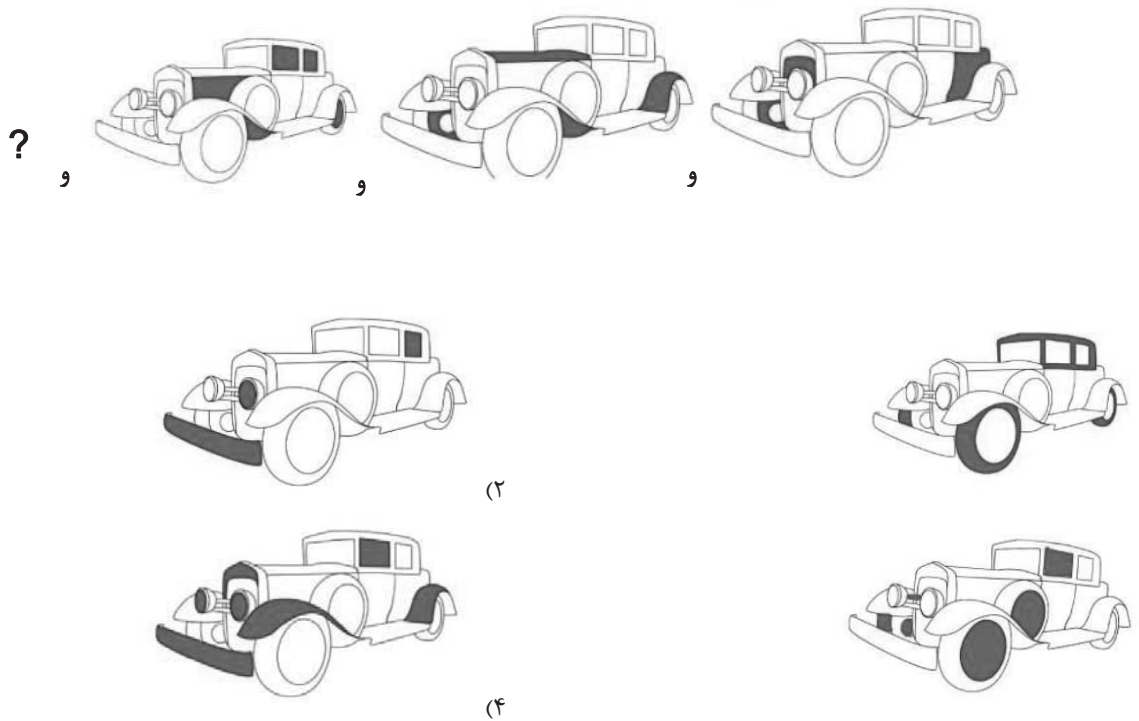
- (۱) سبز - شنبه (۲) زرد - شنبه
- (۳) آبی - چهارشنبه (۴) زرد - چهارشنبه

۲۶۶- شکل شماره ۱۴۰۵ در الگوی تصویری زیر کدام است؟

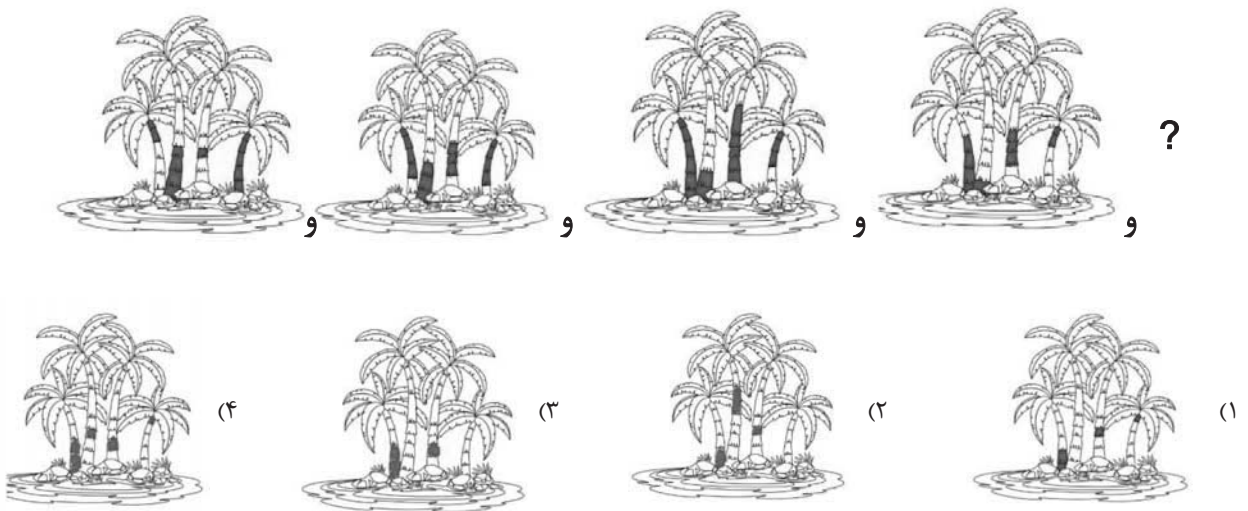

* در چهار پرسش بعدی، شکل جایگزین علامت سؤال در الگو را تعیین کنید.

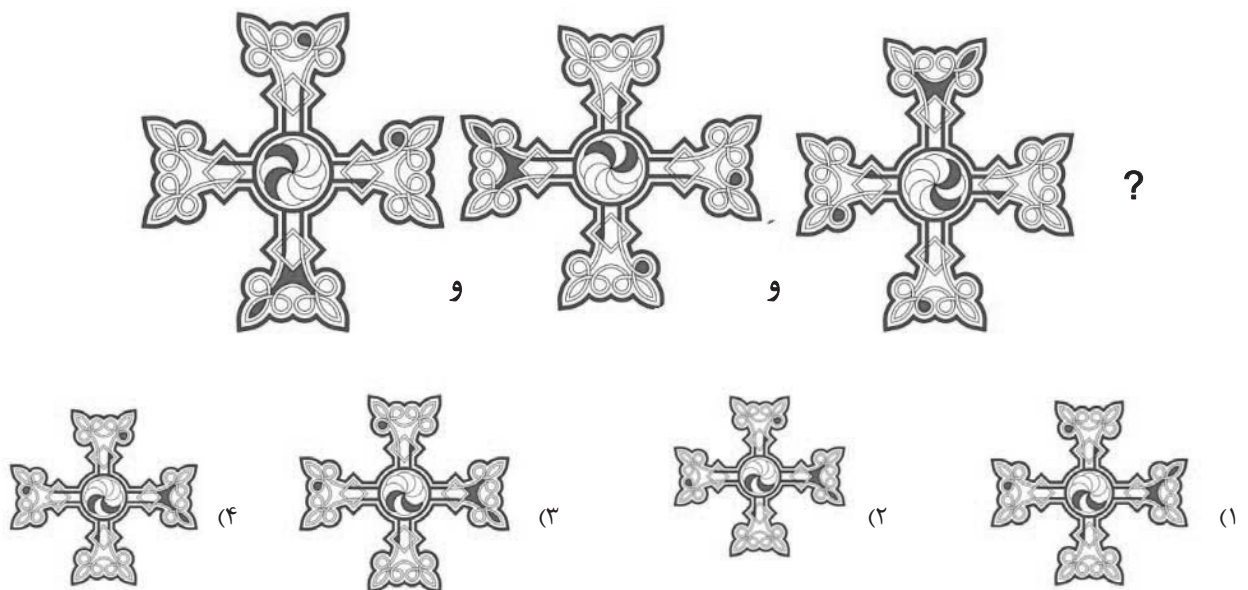
۲۶۷-

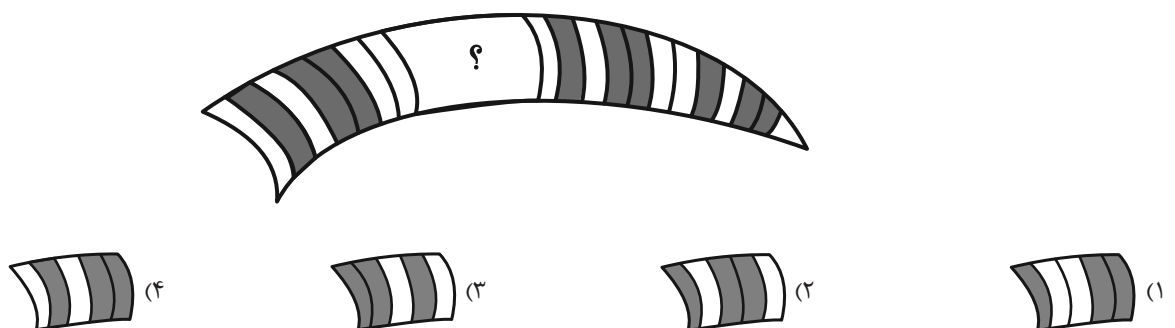
-۲۶۸

-۲۶۹

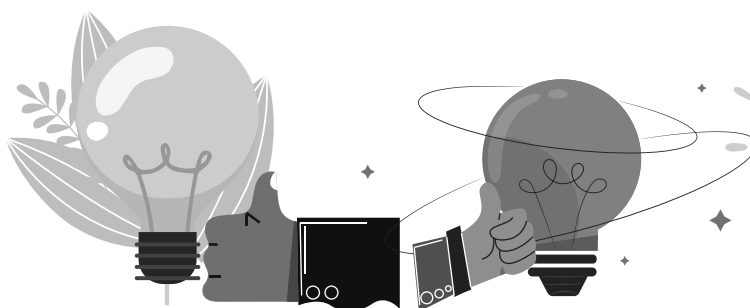
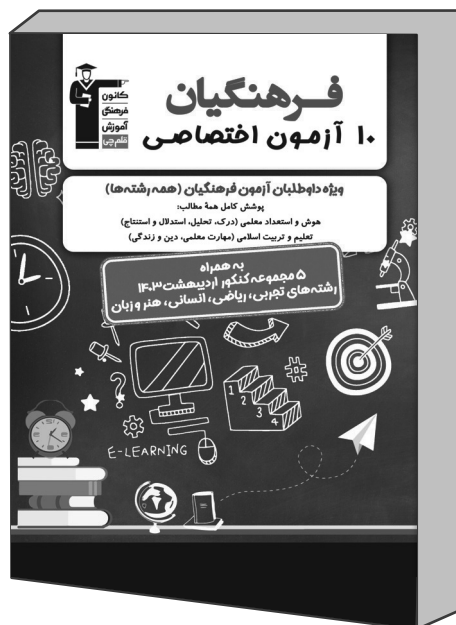

-۲۷۰

منابع مناسب هوش و استعداد

دوره دوم

دانش آموز عزیز، سؤالات عمومی از شماره ۲۷۱ شروع می شود، دقت
نمایید تا گزینه ها را به درستی وارد پاسخ برگ کنید.

دفترچه سؤال ؟

عمومی دوازدهم

رشته انسانی

۱۷ مهر ماه ۱۴۰۵

تعداد سؤالات و زمان پاسخ گویی آزمون

نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤال	وقت پیشنهادی
فارسی ۳	۱۰	۲۷۱ - ۲۸۰	۱۰
دین و زندگی ۳	۱۰	۲۸۱ - ۲۹۰	۱۰
زبان انگلیسی ۳	۱۰	۲۹۱ - ۳۰۰	۱۰
جمع دروس عمومی	۳۰	—	۳۰

مراجعه به ترتیب حروف الفبا

فارسی	حسن افتاده، حسین پرهیزگار، نازنین فاطمه حاجیلو، سعید جعفری، ابوالفضل عباس زاده
دین و زندگی	بهنام رسولی، فردین سماقی، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
زبان انگلیسی	محمدجواد آقایی، تیمور رحمتی، عقیل محمدی روش

گزینشگران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	گروه ویراستاری	رئیس برون	مسئول درس های مستندسازی
فارسی	نازنین فاطمه حاجیلو	نازنین فاطمه حاجیلو	محسن اصغری	—	فریبا رونوی، مانده ملکی مehshid سعیدی، امیرمحمد کماسی
دین و زندگی	بهنام رسولی	بهنام رسولی	امیرمهدی افشار محمدفرحان فخاریان	محمدفرحان فخاریان	سجاد حقیقی پور
اقلیت های مذهبی	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری	—	—
زبان انگلیسی	رحمت اله استیری	رحمت اله استیری	محسن رحمتی، فاطمه نقدی	—	سپهر اشتیاقی، علیرضا رمضان زاده

مدیران گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: فریبا رونوی
حروف نگار و صفحه آرا	زهرآ تاجیک
ناظر چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

۲۷۱- معنی کدام واژه مشخص شده به درستی در کمانک آمده است؟

- (۱) پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. (مقرر و معین)
- (۲) واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب که: ما عرفناک حق معرفتک. (سرگردان)
- (۳) شفیع مطاع نبی کریم قسیم جسیم نسیم وسیم (خوش اندام)
- (۴) هر گره که یکی از بندگان گنه کار پریشان روزگار، دست انابت به امید اجابت ... (حالتی که در آن احساس بیگانگی نباشد)

۲۷۲- کدام گزینه، املاي درست را از داخل کمانک، انتخاب کرده است؟

- (۱) همه از (بحر / بهر) تو سرگشته و فرمان بردار
- (۲) تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی
- (۳) از این بوستان که بودی، ما را چه (تهفه / تحفه) کرامت کردی؟
- (۴) هر نفسی که فرومی رود، ممدّ (حیات / حیاط) است و مفرّج ذات.

۲۷۳- کدام گزینه، با توجه به عبارات زیر درست است؟

(الف) منتّ خدای را، عزّوجلّ، که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت.

(ب) درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته است.

(ج) کان را که خبر شد خبری بازنیامد

(د) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان

(ه) ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز
کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

(۱) نوع حذف در مصراع «د» و جمله آخر عبارت «الف» یکسان است.

(۲) نوع «را» در عبارات «الف و د» با نوع «را» در عبارت «ج» برابر بوده و در عبارت «الف»، دو فعل به قرینه لفظی حذف شده اند.

(۳) در عبارت «د» نوع حذف فعل، معنایی بوده و نوع «را» در عبارت «ب» حرف اضافه است.

(۴) نوع «را» و حذف فعل در بیت «ه» به ترتیب حرف اضافه و معنایی می باشد.

۲۷۴- نقش ضمیر پیوسته در کدام گزینه با نقش ضمیر پیوسته در عبارت زیر متفاوت است؟

«باران رحمت بی حسابش همه را رسیده.»

(۱) دعوتش اجابت کردم و امیدش برآوردم که از بسیاری دعا و زاری بنده همی شرم دارم.

(۲) از دست و زبان که برآید
کز عهده شکرش به درآید؟

(۳) بازش بخواند؛ باز اعراض کند. بار دیگرش به تضرّع و زاری بخواند.

(۴) این مدّعیان در طلبش بی خبرانند
کان را که خبر شد خبری بازنیامد

۲۷۵- به ترتیب در هر مورد زیر، کدام آرایه ادبی داخل کمانک یافت می شود؟

(الف) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز
کان سوخته را جان شد و آواز نیامد (نماد - مجاز - تضاد)

(ب) یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده. (استعاره - سجع - تشبیه)

(ج) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که: ما عبدناک حق عبادتک. (تشبیه - تضمین - جناس)

(۱) نماد، سجع، جناس (۲) مجاز، تشبیه، تضمین

(۳) نماد، استعاره، تشبیه (۴) تضاد، سجع، تضمین

۲۷۶- هر دو آرایه «تلمیح» و «استعاره» در کدام گزینه یافت می‌شوند؟

- (۱) کرم بین و لطف خداوندگار
(۲) نتوان وصف تو گفتن، که تو در وصف نگنجی
(۳) چه غم دیوار امت را، که دارد چون تو پشتیبان
(۴) بلغ العلی بکماله، کشف الدجی بجماله
- گنه بنده کرده‌ست و او شرمسار
نتوان شبه تو گفتن، که تو در وهم نیایی
چه باک از موج بحر آن را، که باشد نوح کشتیبان
حسن‌ت جمیع خصاله، صلوا علیه و آله

۲۷۷- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) گلستان، از سعدی است و در مجموعه ادبیات تعلیمی قرار می‌گیرد.
(۲) حکیم سنایی غزنوی، ابیاتی در ستایش و توصیف خداوند دارد.
(۳) کلیله و دمنه اثری با هدف تربیت و آموزش است.
(۴) کلیله و دمنه، تألیفی از نصرالله منشی است.

۲۷۸- به ترتیب هر یک از مفاهیم زیر مربوط به کدام بیت است؟

«رهایی‌بخشی توحید، قادر مطلق بودن خداوند، ناتوانی انسان از درک حقیقی خداوند»

- (الف) ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی
(ب) همه درگاه تو جویم همه از فضل تو پویم
(ج) نتوان وصف تو گفتن که تو در وصف نگنجی
(د) همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو ببوشی
(هـ) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید
- نروم جز به همان ره که توام راه نمایی
همه توحید تو گویم که به توحید سزایی
نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
همه بیشی تو بکاهی همه کمی تو فزایی
مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی
- (۱) ب، هـ الف (۲) هـ د، ج (۳) ب، الف، هـ (۴) هـ ج، د

۲۷۹- مفهوم نوشته‌شده در مقابل کدام یک از گزینه‌های زیر، نادرست است؟

- (۱) پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد. (ستارالعیوب بودن خداوند)
(۲) وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. (خداوند به همه مردم به جز خطاکاران، روزی می‌دهد).
(۳) درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته. (توصیف فصل بهار و سبز شدن درختان)
(۴) یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده. (تفکر و سلوک عارفانه)

۲۸۰- نثر ساده و روان نوشته‌شده در مقابل تمامی گزینه‌ها کاملاً صحیح است؛ به جز گزینه ...

- (۱) عصارة تاکی به قدرت او شهد فایق شده: شیرۀ درخت انگور با قدرت خداوند به عسل خالصی تبدیل شده است.
(۲) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته: دانۀ خرمایی با پرورش خداوند، درخت نخل بلندی شده است.
(۳) عاکفان کعبۀ جلالش به تقصیر عبادت معترف: عابدانی که برای زیارت کعبۀ الهی رفته بودند، به کوتاهی‌شان در عبادت کعبه، معترف بودند.
(۴) قصدی نیپوستی و ثمرت این تجربت آن بود که همه روز، گرسنه بماند: تلاشی نمی‌کرد و این کار باعث شد که هر روز گرسنه باقی بماند.

۱۰ دقیقه

دین و زندگی ۳

هستی‌بخش

درس ۱

صفحه ۲ تا صفحه ۱۴

دین و زندگی ۳

۲۸۱- عامل شکوفایی استعدادها و نویددهنده آینده‌ای زیبا چیست و در کلام معصومین (ع) چگونه روایت شده است؟

(۱) پاکی و صفای قلب - «افضل العبادۃ ادمان التفکر فی الله و فی قدرته»

(۲) پاکی و صفای قلب - «ما رایت شیئاً الا و رایت الله قبله و بعده و معه»

(۳) تفکر و اندیشه - «ما رایت شیئاً الا و رایت الله قبله و بعده و معه»

(۴) تفکر و اندیشه - «افضل العبادۃ ادمان التفکر فی الله و فی قدرته»

۲۸۲- بیت عبدالرحمان جامی: «ذات نایافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی‌بخش» مؤید کدام مقدمه استدلال نیازمندی جهان در پیدایش به

خداست و در بردارنده کدام پیام است؟

(۱) مقدمه اول - اگر به مخلوقات دقت کنیم همه را پدیده‌هایی می‌یابیم که وجودشان از خودشان نبوده و نیست.

(۲) مقدمه دوم - اگر به مخلوقات دقت کنیم همه را پدیده‌هایی می‌یابیم که وجودشان از خودشان نبوده و نیست.

(۳) مقدمه اول - پدیده‌ها، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد.

(۴) مقدمه دوم - پدیده‌ها، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد.

۲۸۳- با نظر به کدام دو مقدمه به ترتیب، موضوع «نیازمندی ما و جهان به سرچشمه متعالی هستی» را درمی‌یابیم؟

(۱) متکی نبودن موجودات به خود - نشأت نگرفتن وجود موجودات از خودشان

(۲) متکی نبودن موجودات به خود - محتاج بودن پدیده‌ها به غیر خود

(۳) قائم به ذات بودن چیزی که پدیده نیست - محتاج بودن پدیده‌ها به غیر خود

(۴) قائم به ذات بودن چیزی که پدیده نیست - نشأت نگرفتن وجود موجودات از خودشان

۲۸۴- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) جهان همواره به خداوند نیازمند است.

(۲) نیاز به خدا هیچ‌گاه کم نمی‌شود.

(۳) رابطه خداوند با جهان تا حدودی شبیه رابطه مولد برق با جریان برق است.

(۴) مسجد با ساخته شدن از بنا بی‌نیاز نمی‌شود، درست مانند رابطه خداوند با موجودات که پس از پیدایش همچنان به خدا نیازمندند

۲۸۵- افزایش معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا، چه نتایجی در پی دارد و کدام حدیث شریفه به آن اشاره دارد؟

(۱) نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند. - «اللهم لا تکنی الی نفسی طرفه عین ابداً»

(۲) صرفاً منجر به خودشناسی می‌شود. - «اللهم لا تکنی الی نفسی طرفه عین ابداً»

(۳) نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند. - «ما رایت شیئاً إلا و رایت الله قبله و بعده و معه»

(۴) صرفاً منجر به خودشناسی می‌شود. - «ما رایت شیئاً إلا و رایت الله قبله و بعده و معه»

۲۸۶- با دقت و اندیشه نگاه کردن انسان‌ها به جهان هستی چه نتیجه‌ای را در پی دارد؟

(۱) در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند و علم و قدرت او را می‌بینند.

(۲) نور را سبب پیدا و آشکار شدن چیزهای دیگر می‌دانند.

(۳) به این مفهوم پی خواهند برد که خداوند قابل مشاهده با چشم نیست.

(۴) به هدف خلقت یعنی رسیدن به قرب الهی آگاه خواهند شد.

۲۸۷- کدام گزاره درباره حدیث «تفکروا فی کل شیء و لا تفکروا فی ذات الله» درست است؟

(۱) تفکر در ذات و چیستی و صفات و افعال خداوند مورد تشویق است.

(۲) چون خداوند نامحدود است، تفکر در صفات و افعال او ممنوع است.

(۳) چون عقل انسان محدود است، تفکر درباره افعال و صفات خداوند، ممنوع است.

(۴) تفکر در ذات و چیستی خداوند ممنوع است ولی تفکر در افعال و صفات خداوند مورد تشویق است.

۲۸۸- مفهوم ناتوانی انسان در «دیدن خداوند» با توجه به مفاد آیه «لا تدركه الابصار و هو يدرك الابصار و هو اللطيف الخبير» در کدام بیت به درستی

انعکاس یافته است و دامنه شمول این ناتوانی در ... است.

(۱) ز نام و نشان و گمان برترست / نگارنده بر شده گوهر است - دنیا

(۲) به بینندگان آفریننده را / نبینی، مرجان دو بیننده را - دنیا و آخرت

(۳) نیابد بدو نیز اندیشه راه / که او برتر از نام و از جایگاه - دنیا و آخرت

(۴) دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم - دنیا

۲۸۹- معرفتی که انسان به واسطه آن می‌تواند با هر چیزی خدا را ببیند، برای کدام گروه از افراد به طور خاص‌تری قابل دسترس است و شرط دستیابی

به این معرفت چیست؟

(۱) جوانان و نوجوانان - قدم پیش گذاشتن و با عزم و تصمیم قوی حرکت کردن

(۲) کهنسالان - قدم پیش گذاشتن و با عزم و تصمیم قوی حرکت کردن

(۳) کهنسالان - توبه و طلب مغفرت

(۴) جوانان و نوجوانان - توبه و طلب مغفرت

۲۹۰- کدام گزینه در رابطه با ویژگی‌های موضوعاتی که نامحدود هستند، صحیح نیست؟

(۱) ذهن ما گنجایش درک آن‌ها را ندارد.

(۲) نمی‌توانیم ذات آن‌ها را متصور شویم.

(۳) ذهن ما می‌تواند ذات این امور را شناسایی کند.

(۴) ذهن ما قابلیت احاطه بر این امور را ندارد.

زبان انگلیسی ۳

۱۰ دقیقه

PART A: Vocabulary & Grammar

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes each sentence. Then mark the correct choice on your answer sheet.

Sense of Appreciation

درس ۱

صفحه ۱۵ تا صفحه ۲۳

291-I really believe these new developments will considerably ... the entertainment facilities in the area.

1) speak	2) improve
3) forgive	4) shout

292-He feels deeply sad because doctors think there is no possible way to ... his wife's disease.

1) feed	2) lower
3) distinguish	4) cure

293-She works as a nurse at a big hospital, and her job requires a lot of hard work and ... to patient care.

1) kindness	2) function
3) pressure	4) dedication

294-I write in my ... every night before bed to remember the best moments of each day.

1) memory	2) diary
3) score	4) textbook

295-In my opinion, these new restaurants will greatly ... the terrible economy of our city.

1) boost	2) burst
3) regard	4) respect

296-According to the latest news, the companies recently teamed up to ... new communications software.

1) happen	2) found
3) develop	4) spare

PART B: Reading Comprehension

Directions: Read the following passage and answer the questions by choosing the best choice (1), (2), (3), or (4). Then mark the correct choice on your answer sheet.

The economic and social changes of the past few decades have changed the European family. What was

once ☐ two ☐ father ☐ e ☐ mother ☐ situation ☐

exceptional. Today, half of all marriages end in failure, and about half of all children spend several years in a single-parent family. Some mothers never marry again, some parents lose their husbands or wives through death, and some single women and men adopt children. It means that they decide to raise other people's children.

Single mothers are greater in number than single fathers. A single-parent family is at a greater risk for such negative outcomes as decline in income, poverty, and behavioral problems. Most single parents find it difficult to meet all their financial duties. A decrease in income may require them to move the family to a less expensive home in a different neighborhood, transfer the children from one school to another, and spend less money on goods.

While the pressures on the single-parent family are great, problems do not always occur. If a single mother can manage the different tasks of taking care of her children and herself, her family cannot only survive but also advance a lot.

297- What is the first paragraph mainly about?

- 1) The problems of today's children
- 2) Ways to help single-parent families
- 3) Recent economic and social changes in Europe
- 4) The change in the structure of the European family

298- According to the passage, in the past, it was normal for a European family to

1) have so many children	2) raise other people's children
3) end in failure	4) have two parents

299- The word "them" in paragraph 2 refers to

1) duties	2) problems
3) single parents	4) negative outcomes

300- According to the passage, a single-parent may transfer his or her child from one school to another when

- 1) they buy a new house
- 2) they have financial problems
- 3) they want to be close to shops
- 4) their children do not do well at school

کتاب‌های آی‌اس‌سی را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۷ مهر ماه ۱۴۰۵

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد اسدی، محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خانبابائی، امیر زراتدوز، نسترن صمدی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، هادی فولادی، فرشید کریمی، اسماعیل میرزایی، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، عزیز الباسی پور، رضا رنجبری، فرهاد علی نژاد، مجتبی فرهادی
جامعه‌شناسی	زینب آذری، رانیا امیری، ریحانه امینی، آرتا بیدقی، جواد جلیلیان، علیرضا حیدری، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، الهام رضائی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، نگین مرسلی، فرید هادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، ابوطالب درانی، امیرحسین شکوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدram، زهرا دامیار، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، عاطفه طاهر، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، مهدی کاردان، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	محمد مشهدبان محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، امیرمحمد کماسی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سید مجتبی رضازاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی محیا مالکی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: وجیهه نجفی، مهدی یعقوبیان، محسن جمشیدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی هادی حاجی‌زاده	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سید مجتبی رضازاده

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۲»

(پیمان طیار)

ترتیب مهم است، پس:

$$p(10,2) = \frac{10!}{(10-2)!} = \frac{10!}{8!} = \frac{10 \times 9 \times 8!}{8!} = 90$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۶ تا ۸ و ۱۱)

۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

اگر مسابقات به صورت رفت و برگشت باشد، کار تنظیم هر مسابقه فوتبال شامل دو مرحله است: مرحله اول: تعیین تیم میزبان و مرحله دوم: تعیین تیم میهمان. اگر ۱۶ تیم داشته باشیم، برای مرحله اول ۱۶ انتخاب و برای مرحله دوم ۱۵ انتخاب داریم. پس طبق اصل ضرب، این کار به $16 \times 15 = 240$ حالت امکان‌پذیر است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۱)

۳- گزینه «۲»

(رضا ثانیبائی)

ابتدا تعداد جایگشت‌هایی را پیدا می‌کنیم که حروف s, o کنار هم باشند.

$$\boxed{\text{so}} \text{hrab} \Rightarrow 2! \times 5! = 2 \times 120 = 240$$

از کل ۲۴۰ تا تعداد جایگشت‌هایی را پیدا می‌کنیم که حروف h, r کنار هم هستند.

$$\boxed{\text{so}} \boxed{\text{hr}} \text{ab} \Rightarrow 2 \times 2 \times 24 = 96$$

$240 - 96 = 144$ تا تعداد جایگشت‌هایی که s, o کنار هم هستند ولی h, r کنار هم نیستند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۶)

۴- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

$$132(n-1)! = (n+1)! \Rightarrow \frac{(n+1)!}{(n-1)!} = 132$$

$$\Rightarrow \frac{(n+1)(n)(n-1)!}{(n-1)!} = 132 \Rightarrow (n+1)(n) = 132 \Rightarrow n = 11$$

در نتیجه:

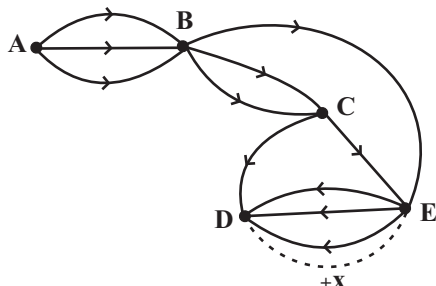
$$\frac{(11-3)!}{4!} = \frac{8!}{4!} = 8 \times 7 \times 6 \times 5 = 1680$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۵)

۵- گزینه «۲»

(اسماعیل میرزایی)

ابتدا تعداد حالات ممکن برای سفر از شهر A به شهر D به‌طوری که حتماً از شهر E عبور کنیم را به‌دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} A \xrightarrow{3} B \xrightarrow{1} E \xrightarrow{3} D : 3 \times 1 \times 3 = 9 \\ A \xrightarrow{3} B \xrightarrow{2} C \xrightarrow{1} E \xrightarrow{3} D : 3 \times 2 \times 1 \times 3 = 18 \end{cases}$$

$$\Rightarrow A \rightarrow D : 9 + 18 = 27$$

حال به تعداد حالت‌های ممکن می‌بایست ۲۷ حالت دیگر اضافه شود، یعنی برای سفر بین دو شهر A و D به شرط عبور از شهر E باید ۵۴ حالت مقدور باشد. پس تعداد مسیری اضافه شده بین دو شهر E و D را با x مشخص می‌کنیم.

$$\begin{cases} A \xrightarrow{3} B \xrightarrow{1} E \xrightarrow{3+x} D = 3 \times (3+x) \\ A \xrightarrow{3} B \xrightarrow{2} C \xrightarrow{1} E \xrightarrow{3+x} D = 6 \times (3+x) \\ \Rightarrow 3(3+x) + 6(3+x) = 54 \Rightarrow 9(3+x) = 54 \\ \Rightarrow 3+x = 6 \Rightarrow x = 3 \end{cases}$$

پس می‌بایست سه مسیر اضافه شود.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۵ و ۱۱)

۶- گزینه «۴»

(علی حسینی‌نوه)

برای رسم مثلث، به سه نقطه نیاز داریم.

با هر سه نقطه غیر واقع بر یک خط، مثلثی بوجود می‌آید. پس باید محاسبه کنیم که به چند طریق می‌توان سه نقطه انتخاب کرد:

$$\binom{5}{2} \binom{3}{1} = 10 \times 3 = 30$$

$$\binom{3}{2} \binom{5}{1} = 3 \times 5 = 15$$

در آخر طبق اصل جمع داریم:

$$30 + 15 = 45$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۱)

۷- گزینه «۳»

(محمدرضا بقی‌زایی)

رقم یکان زوج و صفر باشد:

$$\frac{6}{\text{صفر}} \times \frac{5}{\text{صفر}} \times \frac{4}{\text{صفر}} \times \frac{1}{\text{صفر}} = 120$$

رقم یکان زوج و یکی از ارقام ۲، ۴ یا ۶ باشد:

$$\frac{5}{\text{به غیر صفر}} \times \frac{5}{\text{به غیر صفر}} \times \frac{4}{\text{به غیر صفر}} \times \frac{3}{\text{به غیر صفر}} = 300$$

$$\xrightarrow{\text{اصل جمع}} 120 + 300 = 420$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۸- گزینه ۲»

(معمد بفریای)

ابتدا تعداد کل زیرمجموعه‌های سه عضوی را به دست می‌آوریم:

$$\binom{6}{3} = \frac{6!}{3! \times 3!} = \frac{6 \times 5 \times 4}{3 \times 2 \times 1} = 20$$

حال از این حالت‌ها فقط یک حالت وجود دارد که هر سه عضو زوج باشند
 $\{2, 4, 6\}$ پس تعداد زیرمجموعه‌هایی که حداقل یک عضو فرد دارد برابر است با:

$$20 - 1 = 19$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۱)

۹- گزینه ۴»

(معمد پردر نظامی)

چون ترتیب افراد مهم نیست.

$$\binom{15}{13} = \frac{15!}{13! \times 2!} = \frac{15 \times 14}{2} = 15 \times 7 = 105$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۱۰- گزینه ۳»

(معمد پردر نظامی)

$$\binom{5}{2} \times \binom{6}{1} = \frac{5!}{2! \times 3!} \times 6 = 10 \times 6 = 60$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه ۴»

(سعید عزیزقانی)

معادله از درجه اول است، بنابراین جمله $x^2(k-1)$ باید حذف شود و
 برای حذف آن کافی است ضریب x^2 را برابر صفر قرار دهیم:

$$k-1=0 \Rightarrow k=1$$

مقدار $k=1$ و مقدار $x=2$ را به عنوان جواب در معادله جایگذاری کرده و
 مقدار b را به دست می‌آوریم:

$$k=1 \Rightarrow 2x-b=0 \xrightarrow{x=2} 4-b=0 \Rightarrow b=4$$

در نهایت داریم:

$$k+b=5$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۳)

۱۲- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

$$2x^2 + 3x = 5 \xrightarrow{+2} x^2 + \frac{3}{2}x = \frac{5}{2}$$

یک کردن ضریب x^2

$$\xrightarrow{\text{اضافه کردن مربع نصف ضریب } x \text{ به طرفین تساوی}} x^2 + \frac{3}{2}x + \left(\frac{3}{4}\right)^2 = \frac{5}{2} + \left(\frac{3}{4}\right)^2$$

$$\xrightarrow{\text{اتحاد مربع دو جمله‌ای}} \left(x + \frac{3}{4}\right)^2 = \frac{5}{2} + \frac{9}{16} = \frac{49}{16}$$

$\downarrow$
a
 $\downarrow$
k

$$\Rightarrow \frac{k}{a} = \frac{49}{12}$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۳- گزینه ۴»

(نسترن صمدی)

اگر در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ علامت a و c مخالف هم
 باشند، آنگاه $\Delta = b^2 - 4ac$ همواره مثبت است. پس در معادله

$$kx^2 - x - k = 0 \quad \text{که } a=k \text{ و } c=-k \text{ است داریم:}$$

$$\Delta = (-1)^2 - 4k(-k) = 1 + 4k^2 > 0$$

چون $\Delta \geq 0$ پس معادله همواره دارای دو جواب حقیقی است.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، ۲۷ تا ۳۲)

۱۴- گزینه ۱»

(نسترن صمدی)

اگر جواب‌ها α و β باشند، معکوس آن‌ها $\frac{1}{\alpha}$ و $\frac{1}{\beta}$ هستند. پس:

$$\frac{1}{\alpha} + \frac{1}{\beta} = \frac{\alpha + \beta}{\alpha\beta} = \frac{S}{P} = \frac{\frac{-(3k-1)}{2}}{\frac{k+2}{2}} = \frac{-3k+1}{k+2} = 3$$

$$-3k+1=3k+6 \Rightarrow -5=6k \Rightarrow k=\frac{-5}{6}$$

نکته: در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به شرط $\Delta > 0$ داریم:

$$S = \frac{-b}{a} \text{ : مجموع جواب‌ها}$$

$$P = \frac{c}{a} \text{ : حاصل ضرب جواب‌ها}$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۱۵- گزینه ۳»

(معمد صمدی)

همان‌طور که می‌دانیم جمع ریشه‌ها (S) از رابطه $\frac{-b}{a}$ و ضرب ریشه‌ها(P) از رابطه $\frac{c}{a}$ به دست می‌آید:

از طرفی داریم:

$$\alpha + 2\beta = 3 \Rightarrow \underbrace{(\alpha + \beta)}_S + \beta = 3 \Rightarrow \alpha + \beta = 3 - \beta$$

$$\Rightarrow -\frac{b}{a} = \frac{1}{2} \Rightarrow \beta = 3 - \frac{1}{2} = \frac{5}{2}$$

در ضمن ریشه معادله در خود معادله صدق می‌کند، در نتیجه داریم:

$$2\left(\frac{5}{2}\right)^2 - \frac{5}{2} + m = 0 \Rightarrow \frac{25}{2} - \frac{5}{2} + m = 0$$

$$\Rightarrow m = -10$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۱۶- گزینه «۳»

(معمد پر دل نظامی)

در گزینه «۳» داریم:

$$x^2 + 5x = x^2 - 4$$

$$5x = -4 \Rightarrow x = \frac{-4}{5}$$

در سایر گزینه‌ها توان متغیر x درجه ۲ و ۳ باقی می‌ماند.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۴)

۱۷- گزینه «۳»

(معمد اسری)

برای اینکه معادله دو ریشه حقیقی و متمایز داشته باشد، باید $\Delta > 0$ باشد.

پس داریم:

$$\Delta = (-m-1)^2 - 4(m-2)$$

$$\Delta = (m+1)^2 - 4m + 8$$

$$\Delta = m^2 - 2m + 9$$

$$\Delta = (m-1)^2 + 8$$

برای هر مقدار حقیقی m ، مقدار Δ مثبت است.

$$(m-1)^2 + 8 > 0$$

و از رابطه ضرب ریشه‌ها داریم:

$$x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a} = m - 2$$

برای این که دو ریشه علامت مخالف داشته باشند، باید $x_1 \cdot x_2 < 0$ پس

$$m - 2 < 0$$

$$\Rightarrow m < 2$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۱۸- گزینه «۳»

(امیر حسن زاده فرد)

$$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}, \quad x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}$$

$$\Rightarrow x_1 \cdot x_2 = \left(\frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} \right) \left(\frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} \right)$$

$$= \frac{(-b)^2 - (\sqrt{\Delta})^2}{4a^2} = \frac{b^2 - \Delta}{4a^2} = \frac{(-\sqrt{3})^2 - 6}{4(-1)^2}$$

$$= \frac{3-6}{4} = -\frac{3}{4}$$

با توجه به عدم مشخص بودن مقدار C در معادله بسط و گسترش دادن

$$\Delta = b^2 - 4ac$$

بدست می‌آید.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۱۹- گزینه «۳»

(حامد نصیری)

مساحت هر یک از شکل‌ها برابر است با:

$$x^2 = \text{مساحت مربع}$$

$$\text{مساحت دایره} = \pi r^2 = \pi \left(\frac{2}{\sqrt{3}\pi} x \right)^2 = \pi \left(\frac{4x^2}{3\pi} \right) = \frac{4}{3} x^2$$

$$x^2 + \frac{4}{3} x^2 = 21 \Rightarrow \frac{7}{3} x^2 = 21 \Rightarrow x^2 = 9 \xrightarrow{x>0} x = 3$$

$$\Rightarrow \text{محیط مربع} = 4x = 4 \times (3) = 12$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۵)

۲۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

اگر تعداد دانش‌آموزان ریاضی را x و تعداد دانش‌آموزان تجربی را y در نظر بگیریم، طبق فرض مسئله تعداد دانش‌آموزان انسانی برابر است با:

$$2x - 3 = \frac{y}{3} + 36$$

$$\Rightarrow 2x - \frac{y}{3} = 39 \xrightarrow{\times 3} 6x - y = 117$$

تعداد کل دانش‌آموزان برابر با ۱۹۵ است، بنابراین:

$$x + y + (2x - 3) = 195 \Rightarrow 3x + y = 198$$

دستگاه معادلات زیر را حل می‌کنیم:

$$\begin{cases} 6x - y = 117 \\ 3x + y = 198 \end{cases} \xrightarrow{+} 9x = 315 \Rightarrow x = \frac{315}{9} = 35$$

$$\xrightarrow{3x+y=198} 3 \times 35 + y = 198 \Rightarrow y = 198 - 105 = 93$$

$$y - x = 93 - 35 = 58$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۱۴)

ریاضی و آمار (۲)

۲۱- گزینه «۱»

(هاری فولادی)

می‌دانیم گزاره جمله‌ای است خبری که بتوان ارزش آن را تعیین کرد و ارزش آن دقیقاً درست یا نادرست باشد.

در گزاره (الف) اگر به جای n مقادیر فرد صحیح قرار گیرد حاصل برابر ۱- می‌شود که طبیعی نیست.در گزاره (ب) اگر به جای p عدد ۲ قرار دهیم حاصل ۱+ می‌شود اما سایر اعداد اول فرد هستند و حاصل برابر عددی منفی می‌شود.در گزاره (پ) عدد $\sqrt{2} + 2$ عددی گنگ است.

بنابراین سه گزاره با ارزش نادرست هستند.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۲ و ۳)

۲۲- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

با توجه به گزاره دو شرطی $(q \Leftrightarrow p)$ در صورتی درست می‌باشد که (p, q) هر دو یا درست باشند یا هر دو نادرست باشند.

بپردازیم به گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: اگر p و q در گزاره $(q \wedge p)$ هر دو درست باشند، می‌تواند درست باشد.

در گزینه «۲»: اگر p و q در گزاره $(q \vee p)$ هر دو درست باشند، می‌تواند درست باشد.

در گزینه «۴»: اگر p و q در گزاره $(q \Rightarrow p)$ هر دو درست یا هر دو نادرست باشند، قطعاً درست می‌باشد.

اما در گزینه «۳» در گزاره عطفی $(\sim p \wedge q)$ چون دو گزاره غیر هم ارزش داریم، لزوماً نادرست می‌باشد:

$$\begin{cases} q, p \longrightarrow T \rightarrow \begin{cases} q \rightarrow T \\ \sim p \rightarrow F \end{cases} \\ q, p \longrightarrow F \rightarrow \begin{cases} q \rightarrow F \\ \sim p \rightarrow T \end{cases} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۳ تا ۱۱)

۲۳- گزینه «۴»

(پیمان طیار)

با توجه به قوانین دموگان داریم:

$$\sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$$

حال طبق قانون جذب داریم:

$$\equiv [(\sim p \wedge \sim q) \vee \sim q] \equiv \sim q$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۹ تا ۱۱)

۲۴- گزینه «۴»

(احمد حسن زاده‌فر)

استدلال ارائه شده از نوع مغالطه است و نتیجه آن باید بررسی شود، مغالطه نادرست است. (چون سعید عیوب مرا گفته، حتماً دوست من نخواهد بود).

$$p \Rightarrow q \text{ مقدمه } ۱$$

$$q \text{ مقدمه } ۲$$

$$\therefore p$$

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۲۵- گزینه «۴»

(رضا قانباتانی)

ابتدا گزاره «مربع مجموع دو عدد طبیعی عددی گنگ نیست» را به صورت گزاره شرطی می‌نویسیم.

«اگر a و b دو عددی طبیعی باشند، آنگاه $(a+b)^2$ عددی گنگ نیست.» سپس آن را عکس نقیض می‌کنیم.

اگر $(a+b)^2$ عددی گنگ باشد، آنگاه a و b دو عددی طبیعی نیستند.

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه ۱۶)

۲۶- گزینه «۳»

(احمد حسن زاده‌فر)

$$n \equiv p \wedge q \rightarrow \text{ترکیب عطفی } p \text{ و } q$$

$$d \equiv p \vee q \rightarrow \text{ترکیب فصلی } p \text{ و } q$$

$$\text{گزینه «۳»}: (p \vee q) \wedge (p \wedge q) \equiv n \equiv d$$

$$\text{گزینه «۴»}: (p \wedge q) \vee (p \vee q) \equiv n \equiv d$$

بنابراین گزینه «۳» نادرست است.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۱۱)

۲۷- گزینه «۲»

(محمدرضا حمیدی)

$$(\sim p \vee q) \Rightarrow (\sim p \wedge q) \equiv \sim(\sim p \vee q) \vee (\sim p \wedge q)$$

$$\equiv (p \wedge \sim q) \vee (\sim p \wedge q)$$

$$\equiv (\underbrace{p \vee \sim p}_{\text{همیشه درست}}) \wedge (p \vee q) \wedge (\sim q \vee \sim p) \wedge (\underbrace{\sim q \vee q}_{\text{همیشه درست}})$$

$$\equiv (p \vee q) \wedge (\sim q \vee \sim p)$$

$$\equiv (\sim q \Rightarrow p) \wedge (p \Rightarrow \sim q) \equiv q \Leftrightarrow p$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۹ و ۱۶)

۲۸- گزینه «۲»

(امیر زرنروز)

در جدول تکمیل یافته زیر داریم:

$\sim p$	$\sim q$	p	q	$q \wedge \sim p$	$p \Rightarrow (q \wedge \sim p)$
T	T	F	F	F	T
T	F	F	T	T	T
F	T	T	F	F	F
F	F	T	T	F	F

پس در ستون نتیجه، دو تا T وجود دارد.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۱۱)

۲۹- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۳۰۰)

برای درستی همزمان گزاره‌های $p \Rightarrow q$ و $\sim p \Rightarrow q$ ، چون تالی ثابت است، پس تالی باید درست باشد، بنابراین q درست و p گزاره‌ای دلخواه است. حال در گزینه «۱» داریم:

$$d \equiv d \Rightarrow d \equiv (q \vee p) \Rightarrow q \text{ درست}$$

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه ۷)

۳۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری تیر ۱۳۰۲)

$a = b$ است، پس $a - b = 0$ ، بنابراین در مرحله (۵) نمی‌توانیم طرفین تساوی را بر $(a - b)$ تقسیم کنیم زیرا تقسیم بر صفر معنی ندارد.

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه ۱۷)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۳۱- گزینه ۱»

(فره‌ار علی نژاد)

مورد گزینه ۱» از عوامل بیداری جامعه در عصر بیداری است، نه از عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی.

عوامل تأثیرگذار در ایجاد نهضت بازگشت ادبی:

الف) تاراج کتابخانه اصفهان که سبب شد تعدادی از کتاب‌های کتابخانه سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود.

ب) توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان

ج) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۳۲- گزینه ۱»

(فره‌ار علی نژاد)

شاعران غزل‌سرای دوره بازگشت به سبک حافظ و سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی: نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی

شاعران قصیده‌سرای دوره بازگشت به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی: صبای کاشانی، قائم شیرازی و سروش اصفهانی

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۳)

۳۳- گزینه ۲»

(فره‌ار علی نژاد)

بیت صورت سؤال از محمدتقی بهار است و عبارت‌های گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» همگی درباره او و فعالیت‌هایش درست هستند. عبارت گزینه «۲» مربوط به سید اشرف‌الدین گیلانی (نسیم شمال) است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۹)

۳۴- گزینه ۴»

(مجتبی فره‌اری)

قائم‌مقام فراهانی با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف به سبک گلستان سعدی نوشت و موجب اقبال عامه (نه نخبگان جامعه) به نثر گردید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۲۰)

۳۵- گزینه ۴»

(فره‌ار علی نژاد)

در بیت صورت سؤال ناقه (شتر) در گل و لای مانده است، زیرا شاعر آن‌قدر گریسته است که از آب دیده (اشک) او اطراف کاروان پر شده است. در بیت گزینه «۴» هم شاعر اشک خود را به باران تشبیه می‌کند و می‌گوید به ساربان بگویند در روز باران محمل نبندد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، ترکیبی)

۳۶- گزینه ۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

مفهوم مشترک ابیات: تواضع و فروتنی موجب کمال است.

مفهوم بیت گزینه «۴»: هر ترقی و پیشرفتی، تنزل و سقوط را در پی دارد. (علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۹)

۳۷- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۰)

ابیات صورت سؤال را سعدی در ضمن حکایتی از «گلستان» آورده و منظور این است که اگر انسان بیشتر از دخل و درآمدش خرج کند، بالاخره روزی خواهد رسید که کفگیرش به ته دیگ بخورد. در گزینه «۲» هم شاعر شخصی را که در روز چراغ را روشن می‌کند ابله می‌داند، چرا که روغن چراغش تمام شده و شیش تاریک خواهد شد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۳۲)

۳۸- گزینه ۴»

(عزیز الیاس پور)

در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»، عاشق با دیدن بی‌مهری معشوق، ترک عشق و عاشقی می‌کند اما در گزینه «۴»، حق نالیدن از معشوق را هم ندارد.

ترک عشق و عاشقی در گزینه‌های مرتبط با هم به شیوه‌های مختلفی بیان شده (عاشق معشوقی دیگر شدن، قید معشوق را زدن و یا پنهان کردن عشق خود)، ولی بالاخره این سه گزینه ارتباط بیشتری با هم دارند و بیت گزینه «۴» مفهومی متفاوت را بیان می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۳۹- گزینه ۱»

(سیدعلیرضا امیری)

الف) غرور و عجب در هنگام مستی همانند خود شراب، بدنام و مذموم است. ب) تا زمانی که شخص همت و اراده داشته باشد، از کسی شراب طلب نمی‌کند.

تشریح مفهوم ابیات نادرست:

ج) شراب و هر دل‌بستگی دنیایی، شادی و نشئه‌ای به همراه ندارد. (ستایش و ارستگی از دنیا و دل‌بستگی‌های دنیوی)

د) شراب، سودا و دیوانگی، عشق را می‌افزاید.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۴۰- گزینه ۳»

(سیدعلیرضا امیری)

واژه «قاتل» در «برخیزد و گرد سر قاتل گردد» معنای کسی که کشنده است می‌دهد و صفت جانشین اسم است؛ این درحالی است که در تحلیل متنی از کلیله و دمنه، «قاتل» صفتی برای غیر انسان عنوان شده بود.

نکته مهم درسی:

از کنگور ۱۴۰۱ به بعد، نوعی از سؤالات حفظی و غیرتحلیلی از درس ۱ فنون ۱ (شعر عطار و متنی از کلیله) باب شد که پاسخ‌گویی به آن‌ها صرفاً در گرو حفظ کردن بند به بند صفحات ۱۴ الی ۱۸ است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در مصراع نخست واژه «عشق» تکرار شده است، ولی واژه «تپان تپان» یک لغت محسوب می‌شود و فاقد تکرار است.

گزینه ۲: «رخ آغشته به خون» کنایه از جان سپردن است.

گزینه ۳: کاربرد «را» در این شعر مفعولی نیست و بنابر دستور جدید، باید به شکل «برای» معنا شود: برای آن کسی که حدیث عشق در دل گردد، بایسته است که ز تیغ عشق بسمل گردد (بسمل گشتن: قربانی شدن) (علوم و فنون ادبی، ترکیبی)

۴۱- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)

تشبیه: «لب لعل» / واژه «لب» سه بار تکرار شده و تکرار آوای «ل» در «لب، لعل، لب، لب» موسیقی برجسته‌ای می‌سازد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: تشبیه: «لعل تو مثل قند است» / واژه‌آرایی: تو / فاقد واج‌آرایی «ل»

گزینه ۳: فاقد تشبیه / واژه‌آرایی: دل / فاقد واج‌آرایی «ل»

گزینه ۴: تشبیه: رخ تو مثل گل است. بلکه از گل هم برتر است. / واژه‌آرایی: «بیا» و «می‌گذرد» / فاقد واج‌آرایی «ل» (علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۴۲- گزینه ۲

(سیر علیرضا امیری)

در گزینه ۲، تکرار واژه‌های «هر»، «همه» و «او» در کنار و تکرار آوای «ب» در «بینایی، بینا، بین، زیبایی، زیبا» موسیقی آوایی پررنگی ایجاد می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: تکرار: «از» / بیت فاقد واج‌آرایی حرف «گ» یا «ب» است.

گزینه ۳: تکرار: «یار» / بیت فاقد واج‌آرایی حرف «گ» یا «ب» است.

گزینه ۴: فاقد تکرار است. / واج‌آرایی حرف «گ» در واژگان «اگر»، «هزارگونه»، «بگشت»، «هرگز»، «نگشت»، «دیگرگون» (علوم و فنون ادبی، بریع)

۴۳- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)

ادات «چون» در «چون مرغ بسمل» تشبیه را قطعی می‌کند. تکرار صامت «م» در «می‌تپم، مرغ، بسمل، میان، من» واج‌آرایی قابل شنیدن می‌سازد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: به‌خاطر نداشتن تشخیص نادرست است.

گزینه ۳: تشبیه «بوی یار» به «توبهار» / به‌خاطر نداشتن استعاره نادرست است.

گزینه ۴: به‌خاطر نداشتن تکرار نادرست است. (علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۴۴- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)

الف) با تکرار صامت «س» و «ش» واج‌آرایی دارد.

ب) «مشرق وجود» اضافه تشبیهی است و تشبیه فشرده محسوب می‌شود. «خورشید وحدت طالع شده است» تشبیه گسترده با وجه شبه است و «من چون ذره ناپدیدم» تشبیه گسترده با وجه شبه و ادات تشبیه دارد.

ج) «عاشقم» عیناً تکرار شده است.

د) «سیمرغ وصال در دلی فارغ آشیان سازد» دارای تشبیه گسترده با وجه شبه است.

علت رد گزینه‌های دیگر:

در بیت «د» تشبیه فشرده نداریم و در بیت «الف» تشبیه گسترده وجود ندارد. (علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۴۵- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)

«دیده را چو نبات در آب می‌گدازم» تشبیه گسترده آشکار است. / استعاره: «شکر» استعاره از بوسه یا سخنان ارزشمند است. / تکرار آوای «م» در «می‌گدازم، همه، امید» موسیقی آوایی ایجاد می‌کند؛ بنابراین در میان گزینه‌ها «تشبیه، استعاره و واج‌آرایی» دقیق‌تر است. / بیت فاقد تکرار است. (علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۴۶- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)

بررسی ابیات:

بیت الف) «مه» استعاره از یار زیبارو و تشبیه مرجح چهره یار به شمس و قمر

بیت ب) «سنبل» استعاره از موهای یار و تشبیه مرجح زلف به شام

بیت ج) «خنجر خون‌ریز» استعاره از مژگان یا حتی نگاه‌های نافذ یار و «ترک چشم» اضافه تشبیهی

بیت د) فاقد تشبیه و «دیو» استعاره از عقل و «آب» استعاره از عشق

بیت ه) فاقد تشبیه و استعاره (علوم و فنون ادبی، بیان)

۴۷- گزینه ۴

(سیر علیرضا امیری)

در بیت گزینه ۴ «۴» واژه «دام» یک بار به معنای «حیوان اهلی» و بار دیگر هم به معنای «تله» آمده است و جناس تام ساخته است.

واژه‌آرایی در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تکرار «لب»

گزینه ۲: تکرار «شهید»

گزینه ۳: تکرار «کعبه»، «مردم» و «دیده» (علوم و فنون ادبی، بریع)

۴۸- گزینه «۳»

(سید علیرضا امیری)

«شکار دل» استعارهٔ مکنیه ساخته است. گویی دل غزالی است که یار با کمک تیر مژه و کمان ابرو در صدد شکار اوست. / «تیر مژه» و «کمان ابرو» دارای تشبیه‌اند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: چهرهٔ یار با ماه سنجیده شده است؛ پس تشبیه داریم. «پری‌روی» فاقد استعاره و دارای تشبیه درون‌واژه‌ای است.
گزینه «۲»: به‌خاطر نداشتن تشبیه و استعاره نادرست است.
گزینه «۴»: به‌خاطر نداشتن تشبیه و استعاره نادرست است.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۴۹- گزینه «۲»

(سید علیرضا امیری)

الف) در هر دو مصراع تشبیه مرجح وجود دارد. روی او مثل لاله است از لحاظ رنگ. بلکه از آن هم برتر است و زلف او از لحاظ بو مثل مشک است. بلکه از آن هم برتر است. (تشبیه مرجح پای ثابت ایده‌های خارج از کتاب کنکور سراسری است.)

ب) تشبیه: سراجۀ جمال / استعارهٔ مصرحه: هندو (خال) و کیوان (صورت)
ج) تشبیه: چون سعدی / استعاره: «بلبل» عاشق غزل‌خوان
د) فاقد تشخیص است. شاعر می‌گوید یار با غمزه به چشم خودش سحر و جادو می‌آورد و با پیچیدن موهایش فتنه ایجاد می‌کند.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۵۰- گزینه «۳»

(سید علیرضا امیری)

بررسی ابیات:

الف) بیت تنها در واژگان ردیف دارای واژه‌آرایی است.
ب) هر دو بیت دارای دو تشبیه‌اند. تشبیهات بیت اول: «باغ مدعا» و «خار جفا» / تشبیهات بیت دوم: «گل مراد» و «شاخ امید»
ج) ابیات لحنی خشک دارند و فضای عاطفی و مضمون رباعی اندرزی و اخلاقی است. پس نمی‌تواند در حیطهٔ ادبیات غنایی (عاشقانه، عارفانه و مرثیه) قرار بگیرد.

د) مفهوم رباعی: برای رسیدن به مراد و آرزو باید سختی‌ها را تحمل کرد. بیت مذکور در گزینه «د» به درهم‌آمیختن بدی‌ها و خوشی‌ها در دنیا اشاره دارد و با نگاهی واقع‌گرایانه زیبایی‌های دنیا را همراه با عیبشان به مخاطب نشان می‌دهد.

ه) در ابیات واژهٔ «شاخ» در معنای «شاخه» به چشم می‌خورد که یادآور تحلیل متنی از کلیله و دمنه است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریج)

۵۱- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

همسو ساختن «وزن و محتوا» نوعی استادی در سخن و نشان‌دهندهٔ داشتن آگاهی از موسیقی و حالت خاص هر یک از اوزان شعری است. با توجه به این توضیح، فقط در گزینه «۳» می‌توان تناسب وزن و عاطفه را مشاهده کرد.

بررسی ابیات:

گزینه «۱»: محتوای بیت: پند و اندرز - وزن: مفتعلن مفتعلن فاعلن (شاد و ضربی) همان‌طور که ملاحظه می‌کنید، تناسبی میان وزن و عاطفه مشاهده نمی‌شود و می‌توان گفت این وزن، مناسبتی با پند و اندرز ندارد.

گزینه «۲»: محتوای بیت: غم و اندوه - وزن: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن (شاد و طرب‌انگیز) در این سروده نیز تضادی میان وزن و محتوا به وجود آمده و شاعر توجهی به همسویی این دو مورد نداشته است. (این بیت در مورد آسیب‌ها و کشتارهایی است که زلزله بر جای گذاشته است.)

گزینه «۳»: محتوای بیت: بیان غم و اندوه (دمم با جان برآید) - وزن: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (آرام و با درنگی منظم) در این سروده، تناسب میان وزن و محتوا مشاهده می‌شود.

گزینه «۴»: محتوای بیت: بیان غم و اندوه - وزن: مفعول مفاعیلن مفاعیلن فعولن (شاد و طرب‌انگیز) / در این بیت هم مناسبتی میان وزن و عاطفه مشاهده نمی‌شود. (این بیت مرثیه است و شاعر در غم نبود شخص مورد نظر سروده است.)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۲- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

در این بیت شاعر برای تداعی کردن صدای «شکستن شیشه» از تکرار صامت «ش» استفاده کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تکرار صامت‌های «گ - ر»

گزینه «۲»: تکرار صامت «س»

گزینه «۴»: تکرار صامت‌های «د - ش»

تکته مهم درسی:

در واج‌آرایی لزوماً تعداد تکرار واج‌ها ملاک اصلی نیست! بلکه گوش‌نوازی و میزان تأثیر آن بر سخن مهم است، زیرا در غیر این صورت می‌توان گفت این آرایه را می‌شود در همهٔ ابیات مشاهده کرد، در صورتی که چنین نیست.

مثلاً در بیت: «گفتا برون شدی به تماشای ماه نو / از ماه ابروان منت شرم باد رو»، صامت «ب» ۴ بار تکرار شده، ولی واج‌آرایی خلق نشده است.

پس ملاک و شرط وجود واج‌آرایی در یک بیت: ۱- قرار گرفتن واج‌ها در فاصله‌ای کوتاه ۲- موسیقی ایجاد شده محسوس و موجب گوش‌نوازی شود.

همچنین این را نیز به یاد داشته باشید که «واج‌آرایی حاصل از تکرار صامت‌ها، محسوس‌تر از مصوت‌ها می‌باشد».

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۳- گزینه «۲»

(رضا رنبری)

در گزینه «۲»، گزاره بیان شده نادرست است؛ زیرا این بیت بار عاطفی ندارد. شاعر صرفاً گزارشی از یک گفت‌وگو و بیان حال ارائه می‌کند و در آن احساساتی مانند شادی، اندوه، امید، یأس، حیرت و تعجب دیده نمی‌شود. بنابراین، نمی‌توان از هماهنگی یا ناهماهنگی وزن و عاطفه در این بیت سخن گفت.

تکته مهم درسی:

هر متنی که وزن و قافیه داشته باشد، لزوماً شعر محسوب نمی‌شود؛ برای اینکه یک متن واقعاً شعر شود، مهم‌ترین عامل «عاطفه» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت «مفعولن مفعولن فاعلن» است و آهنگی ضربی و شاد دارد؛ بنابراین، گزاره ارائه شده درباره آهنگ آن درست است.

گزینه «۳»: وزن بیت «فعولن فعولن فعلن» است و آهنگی کوبنده و حماسی دارد که با محتوای بیت هماهنگ است و به حال‌وهوای حماسی آن می‌افزاید.

گزینه «۴»: وزن بیت «فعلاتن فعلاتن فعلن» است و آهنگی ملایم و آرام دارد که با محتوای غم‌آلود و عاطفی بیت تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۴- گزینه «۴»

(رضا رنبری)

می‌دانیم که تناسب و همسویی میان وزن و عاطفه، بر قدرت و تأثیرگذاری شعر می‌افزاید و آن را دلنشین‌تر می‌کند. بنابراین، در این گزینه باید به دنبال ناهماهنگی میان وزن و عاطفه باشیم تا بتوانیم پاسخ درست را بیابیم. همه ابیات در وزن ضربی و شاد، یعنی «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن»، سروده شده‌اند و تنها گزینه‌ای که محتوایی غم‌انگیز دارد و با این وزن شورانگیز تناسب ندارد، گزینه «۴» است؛ زیرا شاعر در آن از سوز دل و اشک خونین خود سخن می‌گوید.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۵- گزینه «۱»

(رضا رنبری)

برای القای غم و اندوه، وزن‌هایی مناسب‌ترند که آهنگی کشیده، آرام، سنگین و غیرضربی داشته باشند؛ زیرا این نوع آهنگ با فضای عاطفی غم و اندوه تناسب دارد. در گزینه «۱»، وزن بیت «مفاعله مفاعله مفاعله» است. این وزن آهنگی آرام، سنگین و غیرضربی دارد و از میان گزینه‌ها، برای القای فضای غم‌انگیز مناسب‌تر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: وزن «فعولن فعولن فعلن» آهنگی کوبنده، کوتاه و حماسی دارد و بیشتر برای بیان مفاهیم رزمی و هیجانی مناسب است.

گزینه «۳»: وزن «مفعول مفاعله مفعول مفاعله» آهنگی ضربی و پرتحرک دارد و بیشتر با فضاهای شاد و شورانگیز تناسب دارد.

گزینه «۴»: وزن «مفعول مفاعله مفاعله فعل» نیز آهنگی بلند، سنگین و غیرضربی دارد و معمولاً برای مفاهیم تعلیمی و فلسفی به کار می‌رود، بنابراین انتخاب مناسبی نیست.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۶- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا اهری)

شاعر در بیت گزینه «۳»، با لحنی سرشار از اعتمادبه‌نفس می‌گوید که از مأموران سر کوی یار نمی‌هراسد و آنان را سگ کوچی می‌پندارد. ولی در سایر گزینه‌ها لحن ملتمسانه و خودکوچک‌پندارانه همراه با تواضع بیش از اندازه به چشم می‌خورد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر خطاب به ممدوح خود، از به‌همراه نداشتن سگ در هنگام شکار گلایه می‌کند! کیست که نداند خود را سگی می‌پندارد که شاه را بابت این‌که او را با خود به شکار نبرده مورد سؤال قرار می‌دهد؟

گزینه «۲»: شاعر با تشبیه خود به سگ، خود را سزاوار سلامتی نمی‌داند.

گزینه «۴»: شاعر خود را سگ می‌پندارد و از شاه انتظار به یاد آوردن سگ را ندارد!

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

وزن پس از عاطفه مهم‌ترین و مؤثرترین عامل در پیدایی شعر است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در بیت گزینه «۲» شاعر با استفاده از لحنی تند و ریتمی کوتاه مفهوم خشم را القا می‌کند.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» شاعر از ویژگی‌های آوایی و تکرار منظم موسیقی بهره گرفته است، اما در بیت گزینه «۴» تکرار منظم موسیقی همانند سایر گزینه‌ها مشهود نیست.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۶۰- گزینه «۱»

(سید علیرضا اهری)

در بیت گزینه «۱» سعدی سخن خویش را با وزن و آهنگی درآمیخته که به آسانی حالت شادی و نشاط درونی او را به خواننده منتقل می‌کند، اما در بیت سایر گزینه‌ها وزن و آهنگی شاد برای محتوایی غمگین به کار گرفته شده است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

جامعه‌شناسی (۳)

۶۱- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

متن راجع به اهمیت دانش عمومی است و ارتباطی با دانش علمی ندارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۵)

۶۲- گزینه «۴»

(آزیتا بیدرقی)

انسان با تفکر و تعقل از دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌هایش فراتر می‌رود، معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند و به آگاهی گسترده‌تر و عمیق‌تری از عالم و آدم می‌رسد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۲)

۶۳- گزینه «۳»

(بوار دلیلیان)

فیلم سینمایی «دورافتاده» داستان فردی است که بر اثر یک اتفاق مجبور می‌شود چهار سال به تنهایی در جزیره‌ای خالی از سکنه زندگی کند. با تماشای این فیلم درمی‌یابید که انجام دادن هر کنشی چقدر دشوار می‌شد اگر جهان اجتماعی دانش عمومی لازم برای انجام آن را در اختیار ما قرار نداده بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۵)

۶۴- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

انسان در زندگی اجتماعی با مسائل و مشکلات زیادی مواجه می‌شود؛ مسائلی مانند ناامنی، ترافیک، اعتیاد، آلودگی هوا، بحران آب، بیکاری، فقر، نابرابری، قانون‌گریزی، بحران هویت، بحران اخلاقی، بحران آگاهی و همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، این مشکلات را می‌شناسند و برای حل برخی از آنها راهکارهایی پیشنهاد می‌دهند. اما افرادی که درباره این مسائل دانش علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آنها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۶)

۶۵- گزینه «۱»

(مهمرمهری یعقوبی)

زمانی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای «موضوع» بر «روش» علوم تأکید کردند. آنها روش تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند. آنها با این گفته به تدریج به این برداشت دامن زدند فقط «علم تجربی» علم است. آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند. این رویکرد از نیمه دوم قرن بیستم با چالش‌های متعددی مواجه شد و کم‌کم در محافل علمی از رونق افتاد. یکی از این چالش‌ها، علم ریاضی بود؛ علمی که فراتر از مشاهده و تجربه است و اگر تجربه ما برخلاف اصول اولیه آن باشد، ما تجربه خود را نادرست می‌دانیم نه آنچه علم ریاضی می‌گوید.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۶)

۶۶- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

از منظر کتاب درسی، علوم انسانی و علوم اجتماعی موضوعات متفاوتی دارند. این نگاه وجود انسان را به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌دهد و کنش‌های انسان‌ها را به کنش‌های اجتماعی او فرو نمی‌کاهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

۶۷- گزینه «۴»

(سینا غلامی)

مورد آخر از فواید علوم اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۶۸- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

- روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی است.

- علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. البته به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

- هر گاه در جوامع، تعاریف متفاوت و گاه متضادی از علم رواج یابد و در ذخیره دانشی آنها تعارض‌هایی پدید آید، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود؛ دانش عمومی به طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند، دانش علمی از رشد و رونق لازم بازمی‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۷، ۱۱ و ۱۳)

۶۹- گزینه «۱»

(آزیتا بیدرقی)

- جمله اول با ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) ارتباط دارد.

- متافیزیک (فلسفه) نه جزئی از علوم انسانی است و نه جزئی از علوم اجتماعی؛ بلکه خود دانشی مستقل است.

- جمله سوم از جمله فواید علوم طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۷ و ۱۲)

۷۰- گزینه «۳»

(رانیا امیری)

تمامی جملات به‌جز جمله گزینه «۳» مربوط به دیدگاه دوم درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی است و جمله سوم مربوط به دیدگاه اول است.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۸)

جامعه‌شناسی (۱)

۷۱- گزینه «۲»

(سید آرش مرتضائی فر)

- «بانک» نمونه‌ای از پدیده اجتماعی است. به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، «پدیده اجتماعی» می‌گویند.

- بر سر دوراهی قرار گرفتن، مؤید ویژگی ارادی بودن کنش است.

- مشتری برای رعایت حقوق دیگران (تحقق یک ارزش) نباید در حضور دیگران با تلفن همراه صحبت کند (پیدایش یک هنجار)

- مورد تحسین دیگران قرار گرفتن، پیامد ارادی وابسته به اراده دیگران است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴، ۷، ۸ و ۱۳)

۷۲- گزینه «۳»

(مهراد کرمی)

- پدیده‌های تکوینی (طبیعی و ماوراءطبیعی) پدیده‌هایی هستند که انسان آنها را ایجاد نمی‌کند ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند به جهان اجتماعی راه می‌یابند؛ مثل دریا، شیطان، فرشته و

- عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آنها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا، به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۷)

۷۳- گزینه «۴»

(امیرمسین فزایی)

- نرخ جایگزینی به این معنی است که هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد.

- شاخص سالمندی از افزایش نسبت سالمندان در جمعیت و به بیانی دیگر، کاهش نسبت افراد ۱۴-۰ ساله و افزایش نسبت افراد ۶۰ یا ۶۵ سال و بالاتر خبر می‌دهد.

- پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که سهم جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر تا سال ۱۴۳۰ به حدود ۲۲ درصد برسد.

- میانگین سنی جمعیت ژاپن به ۴۸/۴ سال رسیده و این کشور ثروتمند آسیایی اکنون پیرترین کشور جهان به شمار می‌رود.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

۷۴- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

پیامدهای ارادی کنش احتمالی و پیامدهای غیرارادی کنش قطعی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۷، ۱۷، ۲۳ و ۲۷)

۷۵- گزینه «۱»

(فاطمه رشائیان)

- پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می‌توان از هر کنشگری پرسید زیرا فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود.

- ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند.

- گستره جهان اجتماعی به اندازه دانش و آگاهی آن است و مرزهای جهان اجتماعی همان مرزهای دانش آن است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵، ۱۳ و ۲۷)

۷۶- گزینه «۲»

(علیرضا میرری)

«به دیگران بفهمانم که قرار نیست حالا حالاها پیاده شوم»: کنشی که با توجه به دیگران و با در نظر گرفتن افراد دیگری انجام می‌شود، یک کنش اجتماعی است. همچنین هر کنش اجتماعی، خود یک پدیده اجتماعی است. (خردترین پدیده اجتماعی) در اینجا هم فرد نویسنده، نشستن خود را با در نظر گرفتن دیگران انجام داده است، زیرا می‌خواهد با محکم نشستن خود، به دیگران یک مفهومی را بفهماند.

«خاطرات کودکی‌ام را مرور می‌کردم»: به فعالیت‌هایی که انسان در ذهن خودش انجام می‌دهد و بروز خارجی ندارد (یعنی دیگران آن را نمی‌بینند) کنش درونی می‌گویند. همچنین کنش‌هایی که بدون توجه به دیگران است، کنش فردی نام دارد. در اینجا نیز مرور خاطرات، یک کنش درونی و فردی است.

«مرا به یاد پدر بزرگم انداخت»: به یاد کسی افتادن، کنشی است که در ذهن افراد رخ می‌دهد، بنابراین یک کنش درونی است و بروز خارجی ندارد.

«برای احترام به سالمندان از جای خود برخاست»: احترام به سالمندان، یک ارزش اجتماعی است. ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۴)

۷۷- گزینه «۱»

(آریتا بیرقی)

ضروری شدن جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی ← انتقال ارزش‌ها و هنجارها به افراد

رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه‌شب و به دور از چشم دیگران ← کنش اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۱ و ۱۴)

۷۸- گزینه «۳»

(ریاضه امینی)

- مجموعه پدیده‌های اجتماعی، جهان اجتماعی را تشکیل می‌دهد. در واقع جهان اجتماعی، معلول پدیده‌های اجتماعی است.

- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌شود.

- خانواده، امنیت، صلح و ... حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۴ و ۲۵)

۷۹- گزینه «۳»

تشریح موارد نادرست:

- هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است.

- پوشش و زبان نمونه‌هایی از پدیده‌های اجتماعی هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۸۰- گزینه «۱»

(الهام رضائی)

«عبارت اول»: فعالیت‌های شتاب‌زده انسان همان کنش‌های انسان است که در جهان اجتماعی قرار می‌گیرد. محیط زیست نیز مربوط به جهان طبیعی است.

پس این عبارت به تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی اشاره دارد.

«عبارت دوم»: خشکسالی در جهان طبیعی قرار می‌گیرد و ساختن انبار و سیلو کنش اجتماعی و مربوط به جهان اجتماعی است. ابتدا خشکسالی رخ می‌دهد و سپس انسان به فکر مقابله با آن می‌افتد، بنابراین عبارت فوق به تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی اشاره دارد.

«عبارت سوم»: خداوند و فرشتگان پدیده‌های ماوراءطبیعی هستند و آرمان‌ها و ارزش‌ها پدیده‌های اجتماعی، بنابراین عبارت سوم در اینجا به تأثیر جهان ماوراء طبیعی بر جهان اجتماعی اشاره دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷)

جامعه‌شناسی (۲)

۸۱- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

فرهنگ زاین دارای تداوم تاریخی بالا و فاقد گستره جغرافیایی وسیع است. فرهنگ اینکاها فاقد تداوم تاریخی بالا و فاقد گستره جغرافیایی وسیع است. فرهنگ‌های اسلام و مسیحیت دارای تداوم تاریخی بالا و دارای گستره جغرافیایی وسیع هستند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۱۱)

۸۲- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)

موارد به ترتیب مربوط به ویژگی‌های «معنویت»، «عدالت» و «تعهد و مسئولیت» است.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۸۳- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند اما در استعمار نو استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند اما در استعمار فرانو استعمارگران و مجریان هر دو پنهان‌اند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۲۵)

۸۴- گزینه «۳»

(معمدموری یعقوبی)

قرآن کریم باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند «اغلال و سلاسل» می‌نامد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۸)

۸۵- گزینه «۳»

(سینا غلامی)

جمله صورت سؤال مربوط به دیدگاه اول راجع به تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی است و جمله گزینه «۳» هم به همین دیدگاه اشاره دارد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۷ و ۸)

۸۶- گزینه «۴»

(علیرضا هیدری)

متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت، محدود نمی‌دانند (و). از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است (ج) و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق‌طبیعت تقسیم می‌کنند (ب). بنابراین با در نظر گرفتن دو جهان ذهنی و فرهنگی، در نگاه آن‌ها چهار جهان وجود دارد. (الف)

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۶)

۸۷- گزینه «۳»

(زینت بیدقی)

مردم جامعه تغلب، گمان می‌برند که ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیتی که آنان به دست آورده‌اند برسند و اصولاً چنین سعادت‌ی را نمی‌شناسند و فقط آنان خوشبختند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۱۹)

روان‌شناسی

۹۱- گزینه «۳»

(مهم صبیبی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت «۱»: تعریف: کسب معرفت از طریق آیات الهی و سخن و عمل بزرگان دین.

روش پاسخ به سؤال (نظم جهان): مراجعه به متون مقدس و استناد به گزاره‌های وحیانی.

عبارت «۲»: تعریف: کسب آگاهی از طریق روش‌های شهودی و دریافت‌های قلبی و بی‌واسطه.

روش پاسخ به سؤال: کشف درونی و احساس حضوری نظم، بدون نیاز به استدلال یا مشاهده بیرونی.

عبارت «۳»: تعریف: کسب معرفت از طریق استدلال‌های منطقی و دلایل فلسفی.

روش پاسخ به سؤال: استفاده از برهان و قیاس عقلی برای اثبات ضرورت وجود نظم.

عبارت «۴»: تعریف: کسب معرفت از طریق روش‌های تجربی، مشاهده، اندازه‌گیری و آزمایش.

روش پاسخ به سؤال: بررسی داده‌های عینی (مثل فاصله زمین تا خورشید) و استنتاج نظم بر اساس شواهد قابل تکرار و کتی.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۹۲- گزینه «۴»

(هاثا اهمدزاده)

علاوه بر مورد ذکرشده در متن، تغییر در پیش فرض دانشمندان، در کنار گذاشتن و نادرست تلقی کردن یک پاسخ تأثیرگذار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برای پذیرش پاسخ‌های اولیه ارائه‌شده به مسئله‌های علمی و تأیید یک فرضیه، باید پاسخ‌ها را براساس اطلاعات و داده‌های تجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی مطابقت دهیم. پس از بررسی، اگر مطابقت و همخوانی وجود نداشته باشد، پاسخ ارائه‌شده پذیرفته نمی‌شود.

گزینه «۲»: پژوهش‌های دانشمندان با «طرح مسئله» آغاز می‌شود و در بیشتر موارد آن‌ها با توجه به دانش و تجربه قبلی و با استفاده از قوه تخیلشان سعی می‌کنند پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند. به این قبیل پاسخ‌ها «فرضیه» می‌گویند.

گزینه «۳»: فرضیه پاسخ اولیه به مسئله‌های علمی است یعنی در پاسخ به مسئله‌ها، فرضیه‌ها مطرح می‌شوند (معلول).

فرضیه‌ها می‌توانند ضمن اینکه در پاسخ سؤال بیایند باعث طرح و ایجاد سؤال‌های دیگر هم بشوند؛ به عبارتی دیگر فرضیه می‌تواند عامل و علت ایجاد مسائل و سؤالات جدید در ذهن پژوهشگر باشد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۸۸- گزینه «۲»

(ژینب آذری)

قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد. اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند، با ضعیف شدن تدریجی گروه مهاجم می‌تواند استقلال سیاسی خود را به‌دست آورد و اگر فرهنگ غنی داشته باشد. می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت بگیرد.

فرهنگ غرب: اروپا در پنج قرن اخیر، کانون شکل‌گیری فرهنگ جدیدی است که آن را به نام «فرهنگ غرب» می‌شناسیم. فرهنگ غرب در این مدت اشکال متفاوتی از سلطه را پدید آورده است.

موفقیت‌های استعمار اروپاییان به دلیل پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی بود.

استعمار اروپایی در سده ۱۷ و ۱۸ میلادی بزرگترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۱ و ۲۳)

۸۹- گزینه «۴»

(علیرضا هیری)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اینکه دنیا پایانی دارد یا خیر، از پرسش‌های هستی‌شناسانه است. پرسش از عقل و وحی نشان‌دهنده بحث در حیطه معرفت‌شناسی است. پرسش از وجه تمایز انسان، نشان‌دهنده انسان‌شناسی است.

گزینه «۲»: پرسش از توانایی‌ها و ظرفیت‌های علم تجربی، یک پرسش معرفت‌شناسانه است. اینکه آیا جهانی به جز این دنیای مادی وجود دارد یا خیر را باید در حیطه هستی‌شناسی بحث کرد. بحث از فطرت انسانی، نشان‌دهنده پرسش‌های انسان‌شناسانه است.

گزینه «۳»: وقتی ما به دنبال هدف زندگی انسان می‌گردیم، از یک پرسش انسان‌شناسانه صحبت می‌کنیم. اینکه ویژگی‌های موجودات هستی را بررسی کنیم، یک پرسش هستی‌شناسانه است. اعتبار هر دانشی را در حیطه معرفت‌شناسی بررسی می‌کنیم.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۹۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - درست

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: درست - نادرست (ابعاد اخلاقی و روانی، مربوط به بخش فردی جهان انسانی است).

گزینه «۴»: نادرست (بخش فردی، هویت ذهنی دارد). - نادرست (اندیشیدن، مربوط به بخش ذهنی و فردی است).

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۳ و ۵)

۹۳- گزینه «۲»

(هانا احمدزاده)

فرضیه‌ها در صورت پذیرفته شدن در آزمایش‌های گوناگون به «اصل یا قانون» تبدیل می‌شوند و مجموعه منسجم از اصول و قوانین، «نظریه» را تشکیل می‌دهد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۲)

۹۴- گزینه «۱»

(مهمرب میببی)

گزینه «۱»: پیش‌بینی ← چون بر اساس روند فعلی، رویدادی را در آینده برآورد کرده است («عبور خواهد کرد»).

گزینه «۲»: کنترل ← چون یک دستور اجرایی برای تغییر فرایند تولید صادر شده است («دستور داده است»).

گزینه «۳»: کنترل ← چون یک اقدام طراحی شده برای تغییر وضعیت وزن دانش‌آموزان است («بازطراحی می‌شود» و «به صفر می‌رسد»).

گزینه «۴»: پیش‌بینی ← چون حدس و گمانی درباره ماندگاری احساس در آینده است («گمان می‌کنم... داشته باشد... شود»).

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۹۵- گزینه «۱»

(مهمرب میببی)

عبارت	ویژگی	هدف
الف	بیان چستی	توصیف
ب	بیان چستی	توصیف
ج	بیان چرای	تبیین
د	بیان چرای	تبیین

بنابراین فقط عبارت‌های «الف» و «ج» درست هستند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۹۶- گزینه «۱»

(مهمرب میببی)

مشاهده و تجربه رکن اساسی روش علمی به حساب می‌آیند. واژه تجربه تنها در بیت گزینه «۱» ذکر شده است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۶)

۹۷- گزینه «۳»

(غریب هادی)

گزینه «۱»: یافته‌های به دست آمده از روش علمی، شخصی نیست، بلکه هر دانشمند با رعایت ضوابط علمی، یافته‌های دیگر دانشمندان را تکرار کند: صحیح

گزینه «۲»: در یک آزمایش علمی، متغیر هر چیزی است که تغییر می‌کند: صحیح

گزینه «۳»: روش علمی نمی‌تواند پاسخ بسیاری از پرسش‌های بشر را بدهد؛ بنابراین عبارت گزینه «۳» نادرست است.

گزینه «۴»: در یک آزمایش علمی، متغیری که تعریف عملیاتی شده است قابل تعریف، شفاف و قابل اندازه‌گیری می‌باشد: صحیح

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۹۸- گزینه «۳»

(مهمرب میببی)

در متن کتاب به صراحت آمده: یکی از جامع‌ترین تعاریف روان‌شناسی عبارت است از: علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی (شناخت). بنابراین روان‌شناسی هر دو جنبه را شامل می‌شود. سایر گزینه‌ها با متن مغایرت دارند (مثلاً رفتار محدود به انسان نیست، فرایندهای ذهنی غیرمستقیم بررسی می‌شوند و بین روان‌شناسان اختلاف نظر وجود دارد).

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۹۹- گزینه «۲»

(نکین مرسلی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: استفاده از آزمون‌ها، چگونگی اجرا و تفسیر آن باید در کنار سایر روش‌ها باشد نه به تنهایی.

گزینه «۳»: این گزینه به مصاحبه اشاره دارد که در این روش محقق در ضمن گفت‌وگو و بر اساس پاسخ‌های دریافت‌شده، پرسش بعدی خود را معلوم و مصاحبه را هدایت می‌کند. بنابراین، مصاحبه برخلاف گفت‌وگوی معمولی، هدفمند و سازمان‌یافته است.

گزینه «۴»: این گزینه به مشاهده اشاره دارد. در این روش علاوه بر مشاهده در محیط طبیعی، برخی از محققان در محیط آزمایشگاهی به مشاهده رفتارهای موردنظر می‌پردازند. همچنین اطلاعات باید به شکل دقیق ثبت شوند و تا جای ممکن، از تعصب یا پیش‌داوری‌ها به دور بود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۱۰۰- گزینه «۴»

(نکین مرسلی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) پردازش مفهومی:

دانش آموز فقط به ویژگی‌های ظاهری یا جزئیات متن توجه نمی‌کند بلکه ابتدا ساختار کلی را در ذهن خود سازمان‌دهی می‌کند و سپس با استفاده از ارتباط میان مفاهیم، معنای کلی متن را درمی‌یابد. بنابراین این نوع پردازش، مفهومی است.

ب) پردازش ادراکی:

فرد برای شناسایی شیء از ویژگی‌های حسی و ظاهری مانند شکل، اندازه و رنگ استفاده می‌کند. بنابراین این نوع پردازش، ادراکی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۰۱- گزینه «۲»

(ولی بری - ابهر)

«اعملوا» (فعل امر برای جمع مذکر مخاطب): انجام دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۳) «صالحاً»: (کار) نیکو، (کار) شایسته / «إِنِّي»: قطعاً (همانا، بی شک) من / «بما»: به آنچه / «تعملون»: انجام می‌دهید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «علیم»: دانا (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکات مهم درسی:

(۱) فعل «يَعْلَم» به معنای «انجام می‌دهد» را با «يَعْلَم» به معنای «می‌داند» اشتباه نگیرید.

(۲) دقت کنید «علیم» به معنای «دانا» و «أَعْلَم» (اسم تفضیل بر وزن «أَفْعَل») به معنای «داناتر، داناترین» است.

(ترجمه)

۱۰۲- گزینه «۱»

(کامران عبداللہی)

«يَغْرِسُ»: می‌کارند (در اینجا به صورت جمع ترجمه می‌شود، چون فاعلش جمع است) / «الواسعة»: وسیع، پهناور / «أَرْبَعَةٌ وَعِشْرِينَ نَوْعًا» (عدد اصلی): بیست و چهار نوع (گونه) (رد گزینه ۲) / «مِنَ الْأَشْجَارِ»: از درختان / «الشَّجَرَةُ النَّاصِعَةُ عَشْرَةَ» (عدد ترتیبی): درخت نوزدهم / «الْمَطَاطُ»: کائوچو / «الَّتِي»: که / «تَنْتِجُ» (مضارع معلوم): تولید می‌کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «مَوَادَّ نَافِعَةٌ»: موادی سودمند، مواد سودمندی (جمع مکسر نکره + صفت) (رد گزینه ۳) / «لِلصَّنَاعَةِ»: برای صنعت (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکات مهم درسی:

«الَّذِي، الَّتِي، الَّذِينَ» هرگاه بعد از یک اسم «ال» دار بیابند، به صورت «که» ترجمه می‌شوند؛ مثال: «شَجَرَةُ الْمَطَاطِ الَّتِي ...»: درخت کائوچو که ...

(ترجمه)

۱۰۳- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

«اللَّهُ ذُو الْقُدْرَةِ الْبَالِغَةِ»: خداوند دارای قدرت کامل (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «زَانَ السَّمَاءِ»: آسمان را زینت داد (مَزَيْنَ کرد) / «بِالْقَمَرِ وَ النُّجُومِ»: با ماه و ستارگان / «الْمُنْتَشِرَةُ»: پخش شده (رد گزینه ۱) / «هِيَ صَيَّرَتِ اللَّيْلَ جَمِيلًا»: آن‌ها شب را زیبا گرداندند (دقت کنید برای جمع غیرعاقل (غیرانسان)، فعل، ضمیر و... باید به صورت مفرد مؤنث به کار رود؛ پس جمله آخر، مربوط به «ماه و ستارگان» است ← رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۱۰۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«بعد انتهاء الدَّوَامِ»: پس از اتمام (پایان) ساعت کاری / «أطفأ»: (در این جا) خاموش کردند (رد گزینه ۳) / «العمال»: کارگران / «مُكَيِّفُ الْهَوَاءِ»: کولر (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «المصابيح»: چراغ‌ها (رد گزینه ۴) / «ذهبوا بِـ»: بُردند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «النفایات»: زیاده‌ها

نکات مهم درسی:

(۱) «ذهب»: رفت / «ذهب بِـ»: بُرد

(۲) «جاء»: آمد / «جاء بِـ»: آورد

(ترجمه)

۱۰۵- گزینه «۳»

(امیرفسین شکوری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «الأكبر: بزرگتر» اسم تفضیل است و ترجمه آن به صورت «بزرگ» نادرست است.

گزینه «۲»: فعل ماضی به اشتباه در این جمله، به صورت مضارع التزامی ترجمه شده است. ترجمه صحیح: ای کاش مردم می‌دانستند (دانسته بودند) که ...

گزینه «۴»: ترتیب اجزای جمله در ترجمه فارسی رعایت نشده است. ترجمه صحیح: بی شک زندگی واقعی ...

(ترجمه)

۱۰۶- گزینه «۳»

(پیروز ویان - کنبدکاووس)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تَصَيَّرَ» فعل مضارع است و باید به صورت مضارع اخباری (می‌گرداند) ترجمه شود، اما در این گزینه به صورت ماضی استمراری ترجمه شده است.

گزینه «۲»: «عَلَيْنَا الْإِهْتِمَامُ بِالْحِفَافِ»: ما باید به نگهداری از توجه کنیم؛ دقت کنید در ابتدای جمله، مصدر بعد از «علی» را می‌توانیم به صورت مضارع التزامی ترجمه کنیم.

همچنین «المتاحف» جمع مکسر و به معنی «موزه‌ها» است.

گزینه «۴»: «الْحَصَةُ الرَّابِعَةُ: زنگ چهارم»، «الرَّابِعَةُ» یک عدد ترتیبی و به معنای «چهارم» است. همچنین «كَانَ يَنْصَحُ» معادل ماضی استمراری فارسی (نصیحت می‌کرد) است.

(ترجمه)

۱۰۷- گزینه «۴»

(ابوطالب درانی)

حدیث به کار رفته در صورت سؤال و گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» همگی می‌گویند دشمن را باید در هنگام توانایی بر او بخشید و رها کرد، اما گزینه «۴» با آن‌ها قرابت معنایی ندارد.

(مفهوم)

۱۰۸- گزینه «۳»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «به آن درخت دارای شاخه‌های تر و تازه بنگر، که چگونه از یک دانه روید و چگونه به یک درخت تبدیل شد.» مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۳» آمده است: «شاعر ما را به تأمل در چگونگی تبدیل دانه کوچک به درختی دارای شاخه‌های سبز فرامی‌خواند تا قدرت آفریننده‌اش را بشناسیم!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مقصود اصلی، وصف زیبایی طبیعت و چگونگی محافظت انسان از درخت دارای شاخه‌های سبز در برابر خشک شدن است!» (نامناسب)
گزینه «۲»: «شاعر خواسته است به دانه کوچک بنگریم و بر کاشتن آن تشویق کرده است تا درخت خشک، پس از رشد خود، به درختی سبز تبدیل شود!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «شاعر می‌خواهد برای ما روشن کند که دانه‌هایی که در زمین می‌بینیم، هرچند بسیار کوچک باشند، بر حکمت آفریدگار ما دلالت دارند!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۰۹- گزینه «۴»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «شما پاسخگو هستید، حتی در مورد قطعه‌های زمین و چارپایان!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۴» آمده است: «حدیث به ضرورت مراقبت از زمین و ثروت حیوانی و حفظ آن‌ها اشاره دارد، چرا که انسان در روز قیامت درباره همه این‌ها مورد سؤال قرار می‌گیرد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «حدیث می‌خواهد بر اهمیت نماز و عبادت در مکان‌های پاک و همچنین بر مهربانی مسلمانان با حیوانات تأکید کند!» (نامناسب)

گزینه «۲»: «بر انسان واجب است که به چارپایان خوراک بدهد و از آن‌ها مراقبت کند و وضعیت زمین‌ها و مکان‌های عبادت را برای رفع مسئولیت خویش در پیشگاه خداوند اصلاح نماید!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «حدیث می‌خواهد که انسان در برابر هر آنچه می‌بیند، از جمله سرزمین‌های زیبا و حیوانات اهلی‌ای که دارد، مسئول باشد!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۱۰- گزینه «۱»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام می‌دهد!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۱» آمده است: «شان واقعی انسان و جایگاه او با مال یا نسب تعیین نمی‌شود، بلکه به میزان دانش، مهارت و آنچه از کارهای شایسته است که به خوبی انجام می‌دهد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «برای انسان بهتر است که دانش بسیار طلب کند تا ارزش او افزون شود، زیرا کسی که علوم بسیار می‌آموزد، در هر حالتی از دیگری برتر است!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «ارزش هر فردی تنها زمانی آشکار می‌شود که به اصلاح خویشتن بپردازد و کارهای زشت را رها کند تا به محبت و رضایت دیگران دست یابد!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «هر کس به مردم نیکی کند و با آن‌ها به خوبی رفتار نماید، جایگاه خود را نزد آنان بالا برده است؛ چرا که نیکی کردن، دلیلی برای بالارفتن ارزش انسان است!» (نامناسب)

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

یکی از ویژگی‌های آفریدگار جهان «قدرت» است و از نام‌های او «قادر» است، معنای قدرت خدای بلندمرتبه این است که او بر انجام هر آنچه که امکان‌پذیر باشد و محال ذاتی نباشد، توانا است. هرکس با دقتی کامل به آفرینش بنگرد و مانند شایستگان و خردمندان در آن بیندیشد، می‌فهمد که این جهان، آفریدگاری توانمند و تدبیرکننده‌ای دانا دارد.

ثابت کردن قدرت خداوند و بزرگی‌اش در این جهان با روش‌های گوناگونی امکان‌پذیر است و روشن‌ترین آن‌ها، تأمل در شگفتی‌های هستی است. گسترش روزافزون دانش‌ها، قدرت خداوند و بزرگی‌اش را آشکار می‌کند و هر رشته‌ای از رشته‌های علوم طبیعی که مرتبط با شناخت انواع موجودات زنده در این جهان است، ما را به خصوصیات آفرینش و قوانین آن راهنمایی می‌کند و به ما می‌فهماند که آفریدگار این جهان از قدرت و عظمت بسیاری برخوردار است. کشاورز، دانه‌ای را در دل زمین می‌کارد، ولی این دانه با قدرت خداوند، درختی می‌شود. پس مردم از آن سود می‌برند و از آنچه که از آن خارج می‌شود، می‌خورند؛ اما اندکی از آن‌ها از خداوند سپاسگزاری می‌کنند!

۱۱۱- گزینه «۲»

(همیدرضا قائن‌امینی - اصفهان)

«اثبات قدرت خداوند، کار دشواری نیست، اما برخی از کافران، نمی‌خواهند حق را بپذیرند!» (صحیح)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تعداد کسانی که خداوند را به‌خاطر نعمت‌هایش شکر می‌کنند، بیشتر از کسانی است که از سپاسگزاری از خداوند پرهیز می‌کنند! (نادرست: مطابق متن، برعکس است!)

گزینه «۳»: رشته‌های علوم طبیعی، نمی‌توانند قدرت آفریدگار آسمان‌ها و زمین را به انسان بفهمانند! (نادرست: هر رشته‌ای از رشته‌های علوم طبیعی که مرتبط با شناخت انواع موجودات زنده در این جهان است، به ما می‌فهماند که آفریدگار این جهان از قدرت و عظمت بسیاری برخوردار است.)
گزینه «۴»: کشاورز، قدرت بزرگی در تبدیل کردن دانه‌ای کوچک به درختی دارای شاخه‌های تر و تازه دارد! (نادرست: دانه با قدرت خداوند، تبدیل به درخت می‌شود.)

(درک مطلب)

۱۱۲- گزینه «۳»

(همیدرضا قائن‌امینی - اصفهان)

هر انسانی که از نعمت‌های ریزان خدا در زندگی سود می‌برد، شکرگزار و آشنا به ارزش آن است! (نادرست: فقط اندکی از مردم، شکرگزار نعمت‌های خدا هستند!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شناختن قدرت پروردگار یگانه با شناختن انواع موجودات زنده، امکان‌پذیر است! (صحیح)

گزینه «۲»: قراردادن دانه‌ها در زمین، نمی‌تواند باران را از آسمان، فرود بیاورد! (صحیح: کشاورز و به‌صورت کلی انسان، نمی‌تواند باران را از آسمان فرود بیاورد!)

گزینه «۴»: نگاه کردن به شگفتی‌های هستی همراه با اندیشیدن، کلیدی برای شناخت قدرت پروردگار بزرگ است! (صحیح)

(درک مطلب)

۱۱۳- گزینه «۳»

(همیدرضا قائن‌امینی - اصفهان)

پاسخ سؤال گزینه «۳» در متن وجود ندارد: «چه چیزی موجب گسترش روزافزون دانش در دوره اخیر شد؟» در متن پاسخی برای این سؤال وجود ندارد و تنها به این نکته اشاره شده است که گسترش روزافزون دانش‌ها، قدرت خداوند و بزرگی‌اش را آشکار می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آیا بهره‌بردن از نعمت‌های خداوند، انسان را سپاسگزار آن‌ها می‌گرداند؟ (خیر، بسیاری از انسان‌ها از نعمت‌های خداوند بهره می‌برند اما از او سپاسگزاری نمی‌کنند!)

گزینه «۲»: چه کسانی از میوه‌های درختانی که کشاورز، آن‌ها را کاشته است، بهره می‌برند؟ (مردم)

گزینه «۴»: فهمیدن قدرت کسی که آسمان‌ها و زمین را آفرید، چگونه برای انسان ممکن است؟ (با نگاه کردن به آفرینش با دقتی بسیار)

(درک مطلب)

۱۱۴- گزینه «۲»

(همیدرضا قائن‌امینی - اصفهان)

«بتمتع» فعل مضارع از صیغه مفرد مذکر غایب است نه مخاطب!

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۱۵- گزینه «۱»

(همیدرضا قائن‌امینی - اصفهان)

«قوانین» جمع مکسر «قانون» است نه جمع سالم!

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۱۶- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

«والدا» در اصل «والدان» بوده که به عنوان یک اسم مثنی، به دلیل اضافه شدن به «الطفّل»، حرف نون از انتهایش حذف شده است، بنابراین فعل مناسب آن باید از صیغه مثنی (فرحا) باشد.

(قواعد فعل)

۱۱۷- گزینه «۴»

(کتاب تاک - کنکور سراسری ۱۳۰۳ نوبت اول اردیبهشت‌ماه)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، ضمیر نادرست آمده باشد؛ یعنی باید هماهنگی ضمیر با مرجع ضمیر را از نظر جنس و تعداد بررسی کنیم. در گزینه «۴»، ضمیر «ها» در «وزنها» به «شیئا» برمی‌گردد، «شیئا» مفرد مذکر است، پس باید «وزنه» گفته می‌شد. (ترجمه: مورچه مخلوق کوچکی است که وزنش کم است اما او چیزی را حمل می‌کند که وزنش پنجاه برابر بیشتر از آن است!)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ضمیر «ه» در «أخلاقه» به «جار» برمی‌گردد، ضمیر «ها» در «أخلاقها» به «بنت» برمی‌گردد و ضمیر «هو / ه» نیز مربوط به «جار» است.

تاریخ (۳)

۱۲۱- گزینه ۳»

(فاطمه عزیزی)

تاریخ‌نگاری سنتی به زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان می‌پردازد؛ اما در بینش تاریخ‌نگاری معاصر، بررسی جنبه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی حائز اهمیت است. لذا وجه مشترک این دو تاریخ‌نگاری، در جنبه سیاسی- نظامی زندگی شاهان است و شکل بینش برای آن دو باید عموم و خصوص من‌وجه باشد.

در روش تاریخ‌نگاری سنتی، استفاده از تملق و زبان متکلف و دشوار مرسوم بوده است؛ در حالی که در تاریخ‌نگاری معاصر، از زبان ساده و به دور از تکلف برای بیان یافته‌های علمی استفاده می‌شود. لذا در روش نقطه اشتراکی با یکدیگر ندارند و باید نسبت آن دو تبیین باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: نسبت میان روش و بینش همواره تبیین است.

گزینه ۲: روش و بینش در هر دو تاریخ‌نگاری وجود دارند.

گزینه ۴: بینش تنها در یک نوع تاریخ‌نگاری وجود ندارد و نسبت تاریخ‌نگاری معاصر و سنتی یا من‌وجه است و یا تبیین.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۲ و ۶)

۱۲۲- گزینه ۳»

(مهدی کاروان)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ج) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه از مورخان مشهور عصر قاجار و یکی از چهره‌های برجسته فرهنگی این دوره بود که به ریاست دارالترجمه همایونی برگزیده شد و در دوره ریاست او آثار فراوانی به فارسی ترجمه شد.

د) با گسترش فعالیت‌های علمی شرق‌شناسان، کتیبه‌های بیستون و طاق‌بستان رمزگشایی شد و اطلاعات جدیدی درباره تاریخ ایران به‌دست آمد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۲۳- گزینه ۱»

(مهم‌مهدی یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

«الف» و «ج»: محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت و سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج مورخان رسمی دور سازد.

«ب»: خاوری شیرازی، به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش می‌کرد.

«د»: میرزا محمد جعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق‌الخبار ناصری که از منتقدان تملق‌گویی بوده، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

گزینه ۲: ضمیر «ها» در «تقبلها» به «مصیبه» برمی‌گردد، ضمیر «ها» در «تحتملها» و «عرفتها» هم به «مصیبه» برمی‌گردد.

گزینه ۳: ضمیر «هی» به «البضائع» برمی‌گردد. ضمیر «ه» در «لأنه» نیز به «العامل» برمی‌گردد. دقت کنید «البضائع» جمع غیرانسان است و به همین دلیل، ضمیر مفرد مؤنث برایش ذکر شده است.

(قواعد ضمیر)

۱۱۸- گزینه ۴»

(مهطفی قریمی‌فرد)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که پاسخش ۴۲ نیست:

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: $۴۲ = ۶۸ - ۲۶$

گزینه ۲: $۴۲ = ۱۸ \times ۷$ یک سوم

گزینه ۳: $۴۲ = ۳۷ + ۵$

گزینه ۴: $۴۱ = ۸۲ \div ۲$

(قواعد عدد)

۱۱۹- گزینه ۲»

(مرتضی کاظم‌شیروری)

- در جای خالی اول، عدد ترتیبی نقش صفت را دارد و باید مانند موصوف خود (التمرین)، مذكر باشد (رد گزینه ۳).

- در جای خالی دوم، «أربعة» عدد اصلی (۴) است و محدود پس از آن، به‌صورت جمع می‌آید (رد گزینه‌های ۱ و ۴).

نکات مهم درسی:

معدود اعداد اصلی ۳ تا ۱۰ در نقش مضاف‌الیه و به‌صورت جمع می‌آید.

- برای جای خالی سوم، دقت کنید که در عربی، یکان پیش از دهگان می‌آید (رد گزینه ۱).

(قواعد عدد)

۱۲۰- گزینه ۳»

(ولی بربری - ابهر)

ترجمه متن سؤال:

«برادر کوچکم در ساعت ۷ صبح بیدار شد و پس از ساعتی (یک ساعت گذشته و ۸ شده) به طرف مزرعه پدربزرگمان حرکت کرد و پس از ۱۵ دقیقه به آنجا رسید (ساعت ۸:۱۵ شد). دو ساعت نزد پدربزرگم ماند (ساعت ۱۰:۱۵ شد) سپس او را ترک کرد و به خانه‌مان برگشت (برای مسیر برگشت هم مانند مسیر رفت، ۱۵ دقیقه در نظر بگیرید که نهایتاً ۱۰:۳۰ می‌شود). برادرم در به خانه رسید.»

«الساعة العاشرة و النصف» معادل ساعت «۱۰:۳۰» است.

(قواعد عدد)

«ه»: میرزا فتحعلی خان آخوندزاده در رساله ایراد، شیوه تاریخ‌نویسی رضا قلی خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی، مورد انتقاد قرار داد.

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۵)

۱۲۴- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
ناظم الاسلام کرمانی نویسنده کتاب تاریخ بیداری ایرانیان ضمن توجه به مردم، نقش طبقات اجتماعی مختلف را در انقلاب مشروطیت نشان داده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۶)

۱۲۵- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)
اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان کاغذ اخبار در تهران منتشر کرد. (۱۲۵۳ هجری قمری) چند سال بعد، امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه «وقایع اتفاقیه» را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۲)

جغرافیا (۳)

۱۲۶- گزینه «۲»

(زهره دامیار)
منظور از موقعیت، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است. این پدیده‌ها و جایگاه ممکن است عوامل انسانی و طبیعی باشد. موقعیت یک سکونتگاه می‌تواند در ادامه حیات و گسترش و یا حتی نابودی و زوال آن نقش مهمی ایفا کند.

برخی تغییرات محیط پیرامون، مانند رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب‌وهوایی ممکن است موجب از دست رفتن موقعیت و اعتبار یک شهر یا انتقال آن به مکانی دیگر شود.

(جغرافیا (۳)، شهر و روستاها، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۱۲۷- گزینه «۳»

(راضیه ابراهیمی نژاد)
در شهرها امکانات آموزشی، درمانی، مراکز خرید، حمل و نقل عمومی، خدمات مالی و بانکی، آب و برق، متنوع و گسترده است؛ در حالی که این خدمات و تسهیلات در روستاها کمتر و محدودتر است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۶)

۱۲۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - قارچ از کشور ۱۴۰۱)
تعدد و تنوع خدمات در یک سکونتگاه با میزان جمعیت رابطه مستقیم دارد. سکونتگاه‌های کوچک یا کم جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند، اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است. در سلسله مراتب سکونتگاه‌های صورت سؤال، در قاعده هرم و ردیف‌های پایین، سکونتگاه‌هایی با کمترین جمعیت قرار دارد که خدمات کمتری نیز ارائه می‌دهند. با حرکت به سوی بالای هرم، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر می‌شود و خدمات بیشتر و متنوع‌تر نیز ارائه می‌شود.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۷)

۱۲۹- گزینه «۳»

(هاجر صفرقانیان)
با توجه به حوزه سکونتگاه «A» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، مردم آن تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود تأمین می‌کنند. با توجه به حوزه سکونتگاه «B» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، بخشی از مردم آن تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود تأمین می‌کنند و بخش دیگری از مردم آن (بخش شرقی)، ممکن است خدمات مورد نیاز خود را هم از سکونتگاه خود و هم از سکونتگاه «A» تأمین کنند.

با توجه به حوزه سکونتگاه «C» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، همه مردم آن ممکن است تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود یا از سکونتگاه «A» تأمین می‌کنند.

با توجه به حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، مردم سکونتگاه «X» می‌توانند تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه «A» یا «B» تأمین کنند. در نتیجه کل عبارت گزینه «۱» و بخش دوم گزینه‌های «۲» و «۴»، غلط است و تنها گزینه «۳» صحیح است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۹)

۱۳۰- گزینه «۲»

(فاطمه احمدی)
سرعت رشد شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

تاریخ (۱)

۱۳۱- گزینه «۲»

(فاطمه احمدی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: انسان در تاریخ نقش محوری دارد و رویدادها و تحولات تاریخی در نتیجه رفتار متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت پدید می‌آید. پس انسان خودش عامل شکل‌گیری رویدادهای تاریخی است.

گزینه «۳»: برای شناخت رویدادهای تاریخی باید از شواهد و مدارک استفاده کرد و شواهد و مدارک را نمی‌توان کنار گذاشت.

گزینه «۴»: بررسی پیامدهای رویدادهای تاریخی، مهم‌تر از استفاده از شواهد و مدارک نیست.

(تاریخ (۱)، تاریخ و تاریخ‌نگاری، صفحه ۲)

۱۳۲- گزینه «۴»

(رافیه ابراهیمی نژاد)

- منابع دست اول یا اصلی: به همه آثار گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن نوشته شده‌اند. به عبارت دیگر، نویسندگان این نوع منابع، خود، ناظر رویدادها بوده‌اند یا شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده‌اند. علاوه بر منابع مکتوب، تمامی آثار باستانی و تاریخی، شامل بناها، ابزارها، اشیاء، سنگ‌نگاره‌ها، سنگ‌نوشته‌ها، سکه‌ها و هر وسیله‌ای که از گذشته به‌جا مانده است، نیز جزء منابع دست اول به‌شمار می‌آیند.

- منابع دست دوم یا فرعی: به همه تحقیقات و آثاری گفته می‌شود که بر پایه منابع دست اول نوشته شده‌اند.

(تاریخ (۱)، تاریخ و تاریخ‌نگاری، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۳۳- گزینه «۲»

(علیرضا پدرام)

- رومیان در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند؛ به همین دلیل در سال ۴۶ قبل از میلاد امپراتور روم (ژولیوس سزار) دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود.

- حدود دو قرن پس از آنکه امپراتوری روم دین مسیحیت را رسمیت بخشید، در سال ۵۲۵ میلادی، تولد حضرت مسیح (ع) به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد.

- حدود ۱۰۰۰ سال بعد، پاپ گریگوار سیزدهم، به کمک منجمان، بار دیگر گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد.

- گاه‌شماری مسیحی، امروزه به نام «گاه‌شماری میلادی» شناخته می‌شود.

(تاریخ (۱)، تاریخ؛ زمان و مکان، صفحه ۱۳)

۱۳۴- گزینه «۳»

(علیرضا آزاری زاده)

نقش و تأثیر پدیده‌های طبیعی و اقلیمی در شکل دادن به رویدادها و تحولات تاریخی، از دیرباز مورد توجه مورخان بوده است. به طور مثال هرودت، مورخ یونانی، برای نگارش کتاب تاریخ خود، به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر، سفر و شرایط طبیعی اقلیمی آن سرزمین‌ها را بررسی کرده است.

(تاریخ (۱)، تاریخ؛ زمان و مکان، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۳۵- گزینه «۴»

(فاطمه عزیزی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: باستان‌شناسی، علمی است که آثار باستانی و تاریخی را به‌منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته، بررسی می‌کند. منظور از آثار باستانی و تاریخی، تمامی اشیاء، ابزارها، بناها و مکان‌هایی است که ساخته دست بشر و محصول اندیشه او هستند.

گزینه «۲»: تاکنون شمار زیادی از تپه‌های باستانی در ایران شناسایی و حفاری شده‌اند.

گزینه «۳»: درست است که این بنای تاریخی را نخست کشاورزان چینی به صورت اتفاقی کشف کردند؛ اما پس از ورود باستان‌شناسان به این محوطه برای حفاری، از آنجا که با بنای تاریخی روبه‌رو شدند، نخست نقشه آن بنا را مشخص می‌کنند.

(تاریخ (۱)، باستان‌شناسی؛ در جست‌وجوی میراث فرهنگی، صفحه‌های ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۵ و ۲۷)

جغرافیای ایران

۱۳۶- گزینه «۴»

(علیرضا پدرام)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ارتباط میان علم جغرافیا و علوم نظامی در حوزه جغرافیای انسانی قرار می‌گیرد.

گزینه «۲»: متن داده‌شده ارتباط مشخصی با جغرافیای زیستی ندارد.

گزینه «۳»: ارتباط میان علم جغرافیا و مطالعات شهری در حوزه جغرافیای انسانی قرار می‌گیرد.

(جغرافیای ایران، جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۳)

۱۳۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی دو گونه است:

(۱) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

(۲) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

عبارت صورت سؤال با مورد دوم در ارتباط است.

(جغرافیای ایران، جغرافیا علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۵)

تاریخ (۲)

۱۴۱- گزینه «۲»

(هامر صفرقانیان)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مکان‌های تاریخی مانند میدان نقش جهان از مهم‌ترین منابع غیرونشتاری هستند. ← غلط؛ زیرا میدان نقش جهان یک اثر و بنای تاریخی است.

بناهای تاریخی مانند مسجد گوهرشاد، از مهم‌ترین مراجع پژوهش هستند که صرفاً در خصوص گذشته‌های دور به ما اطلاعاتی می‌دهند. ← غلط؛ زیرا این منابع در مورد گذشته‌های دور و نزدیک به ما اطلاعات می‌دهند و نه صرفاً گذشته‌های دور.

گزینه «۲»: انواع مختلف ادبیات عامیانه به‌عنوان آثار شفاهی، در زمره منابع غیرونشتاری قرار دارند. ← صحیح

بررسی وسایل دست‌ساخته انسان به‌طور خاص در قلمرو دانش‌های باستان‌شناسی، معماری و نقاشی قرار می‌گیرد. ← غلط؛ زیرا به جای نقاشی باید دانش هنر قرار بگیرد که عام‌تر از نقاشی است.

گزینه «۳»: تاریخ‌نگاری عمومی به‌عنوان شاخه‌ای از تاریخ‌نگاری در ایران تا ابتدای عصر قاجار تداوم داشت. ← غلط؛ زیرا تا اواخر عصر قاجار تداوم داشت. در کتاب تاریخ سیستان، یکی از انگیزه‌های اصلی نویسنده، بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی سیستان بوده است. ← صحیح

(د) یکی از تألیفات ابن عرب‌شاه، در نوع تکنکاری است که از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. ← صحیح

سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی، اگرچه در ایران پیشینه دیرینه‌ای داشت، اما در دوران مغولان رواج و رونق بسیاری پیدا کرد. ← صحیح

(تاریخ (۲)، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه‌های ۲ تا ۷)

۱۴۲- گزینه «۳»

(علیرضا آزادی‌زاده)

کتاب‌های سیاست‌نامه‌ای حاوی اطلاعاتی درباره شیوه کشورداری، مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی ارائه می‌دهد. نمونه: سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسی.

اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازد. نمونه: قابوس‌نامه نوشته عنصرالمعالی.

(تاریخ (۲)، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه‌های ۸، ۱۰ و ۱۱)

۱۳۸- گزینه «۴»

(رافیه ابراهیمی‌نژاد)

دید ترکیبی یعنی مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان.

به‌طور مثال، جغرافی دانی با هدف توسعه یک شهر به مطالعه همه‌جانبه می‌پردازد و این مسائل را طرح و مطالعه می‌کند:

۱- با تهیه نقشه شهر امکان گسترش فیزیکی شهر را بررسی می‌کند. (نقشه‌خوانی)

۲- با مطالعه بافت جمعیت شهر، میزان رشد آن و امکان مهاجرت‌پذیری آن را حدس می‌زند. (جغرافیای جمعیت)

۳- با مطالعه میزان منابع آب شهر امکان توسعه شهر را پیش‌بینی می‌کند. (جغرافیای آب‌ها)

(جغرافیای ایران، جغرافیا علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۷)

۱۳۹- گزینه «۴»

(هامر صفرقانیان)

در تاریخ ۱۲ مرداد ۱۴۰۵، ساعت ۱۲:۱۰ الی ۲۲:۴۰ چه موقع؟

در اثر باران شدید ← چرا؟

سیلاب سهمگینی ← چه چیزی؟

در خراسان شمالی ← کجا؟

بی‌توجهی شهرداری به ایجاد سیل‌بندها و جوی‌های مهندسی‌شده ← چه کسی یا چه کسانی؟

تغییرات اقلیمی را از جمله زمینه‌های به‌وجودآورنده این پدیده دانستند. ← چطور؟

(جغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه ۸)

۱۴۰- گزینه «۳»

(علیرضا سالمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در گام اول که مربوط به طرح سؤال و بیان مسئله است پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ در این مرحله است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند.

گزینه «۲»: مصاحبه از جمله ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی است، پژوهشگر در این روش برای گردآوری ناگزیر است به مکان مورد تحقیق برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه به گردآوری اطلاعات بپردازد.

گزینه «۴»: فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است. پژوهشگر با توجه به مسئله خود، پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند.

(جغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۴۳- گزینه «۳»

(علیرضا پدرام)

مقایسه و مطابقت یک خبر و منبع تاریخی با سایر منابع نظیر اطلاعات مندرج در سایر کتاب‌های تاریخی و یا نوشته‌های دیگر مانند نسب نامه‌ها، سفرنامه‌ها، دیوان‌های اشعار، متون اخلاقی، فتوای نامه‌ها، سیاست‌نامه‌ها و امثال آن، روشی سودمند برای تعیین اعتبار اخبار و اسناد است.

(تاریخ (۲)، روش پژوهش در تاریخ؛ بررسی و سنجش اعتبار شواهد و مدارک، صفحه ۱۵)

۱۴۴- گزینه «۳»

(فاطمه عزیززی)

در نظام اجتماعی عربستان پیش از اسلام، زن از مقام و منزلت پایینی برخوردار بود و مردان قبیله فقط به پدران خود افتخار می‌کردند و نه مادران. همچنین مردم عرب در دوران پیش از اسلام به علم و دانش توجه چندانی نداشتند و در سراسر عربستان از مراکز علمی خبری نبود؛ لذا بدیهی است با توجه به موقعیت پایین بانوان در آن عصر، زن عالمه‌ای در قبیله و دارای استقلال نباشد.

تکته مهم درسی:

در مکه، تجارت و در طائف کشاورزی وجود داشت؛ لذا گزینه «۲» کاملاً صحیح است.

(تاریخ (۲)، اسلام در مکه، صفحه‌های ۲۰ تا ۲۳)

۱۴۵- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

عبارت «الف»: ابوبکر بن ابی قحافه، نخستین فرد از غیرخانواده رسول خدا (ص) بود که اسلام آورد.

عبارت «د»: پیامبر (ص) ابتدا دعوت را به صورت محدود و تا حدودی پنهانی آغاز کرد و سپس به فرمان خداوند در سال سوم بعثت، دعوت را آشکار و عمومی کرد.

(تاریخ (۲)، اسلام در مکه، صفحه‌های ۲۵، ۲۶، ۲۸ و ۲۹)

جغرافیا (۲)

۱۴۶- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

در این ناحیه به سبب بارندگی زیاد و رطوبت کافی (علت)، چمنزارهای وسیعی به وجود آمده (معلول «۱») و شرایط مناسبی برای دامداری و پرورش گاو فراهم شده است. (معلول «۲»)

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیه، صفحه‌های ۲ و ۳)

۱۴۷- گزینه «۴»

(علیرضا پدرام)

در یک ناحیه‌بندی مناسب و معتبر، نقاط مختلف یک ناحیه همگون هستند و از لحاظ ویژگی مورد نظر مطالعه، مشابه هم می‌باشند، اما ویژگی نقاط یک ناحیه با ناحیه دیگر، باید متفاوت باشد.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیه، صفحه‌های ۳ و ۵)

۱۴۸- گزینه «۳»

(یاسین ساعدی)

- بعد از پشتون‌ها، پرجمعیت‌ترین قوم در افغانستان، قوم تاجیک‌ها هستند.
- میانگین سالانه بارش به میلی‌متر نواحی بارشی خزر شرقی و کردستان با هم برابر است. (البته میانگین سالانه بارش به میلی‌متر نواحی آذربایجان و زاگرس با خراسان شمالی هم برابر است، اما براساس موارد مطرح شده در گزینه‌ها، این دو مورد دیده نمی‌شود.)

- خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشهٔ علفزارها در کانادا، چرنوزیوم نام دارد.
- چهار زبان رسمی کشور سوئیس، شامل آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی و رومانش است.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیه، صفحه‌های ۵ تا ۸)

۱۴۹- گزینه «۱»

(فاطمه عزیززی)

تشریح عبارت‌ها:

الف: محدودیت‌ها و موانع محیطی، موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند. پس نواحی به فعالیت‌های انسان‌های شکل می‌دهند.

ب: انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه، نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند؛ بنابراین انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.

ج: نواحی بر روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند؛ امروزه همهٔ نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به‌ویژه از نظر اقتصادی، تحت تأثیر یکدیگرند.

تکته مهم درسی:

نواحی فقط تحت تأثیر روابط معمول انسان‌ها و محیط طبیعی نیستند؛ بلکه حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز به شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند. اما مورد «ج» تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نواحی از یکدیگر را بیان کرده است؛ نه تأثیرگذاری حکومت‌ها بر نواحی.

(جغرافیا (۲)، انسان و ناحیه، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۳)

۱۵۰- گزینه «۳»

(فاطمه احمدی)

نواحی انسانی شامل نواحی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.

(جغرافیا (۲)، انسان و ناحیه، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

فلسفه دوازدهم

۱۵۱- گزینه «۲»

(علی معزی)

گام نخست برای ورود به مباحث هستی‌شناسی و بررسی رابطه وجود و ماهیت، پذیرش اصل بدیهی «واقعیت مستقل از ذهن» است؛ چرا که تنها در صورت پذیرش وجود جهانی خارج از ذهن و امکان ادراک آن است که ذهن می‌تواند از موجودات واقعی دو حیث «وجود» و «ماهیت» را انتزاع کند و به بررسی مغایرت آنها بپردازد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۲)

۱۵۲- گزینه «۲»

(پرگل رهیمی)

در مواجهه با هر پدیده‌ای، دو حیث قابل درک است: «وجود» که وجه اشتراک همه موجودات است (چون همگی در اصل هستی و تحقق داشتن یکسان‌اند)، و «ماهیت و ویژگی‌های اختصاصی» که وجه تمایز موجودات است و هر موجود را از سایر پدیده‌ها جدا می‌سازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تفاوت در ماهیت به معنای تفاوت در اصل وجود نیست؛ چرا که همه موجودات با وجود تفاوت ماهوی، در «موجود بودن» اشتراک دارند. گزینه «۳»: ماهیت (پاسخ به پرسش «این چیست؟») منحصر به انسان نیست و تمامی موجودات جهان (و حتی مفاهیم فرضی و ذهنی) دارای ماهیت هستند.

گزینه «۴»: موجود بودن دو موجود صرفاً نشان‌دهنده اشتراک در هستی است، نه یکسانی ماهیت آنها؛ موجوداتی که ویژگی‌های اختصاصی متفاوتی دارند، از نظر ماهیت با یکدیگر متمایزند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۳)

۱۵۳- گزینه «۴»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

وجود و ماهیت دو جزء مادی یا خارجی نیستند که مانند ترکیبات شیمیایی یا قطعات فیزیکی با یکدیگر ترکیب شوند و یک شیء را بسازند؛ بلکه صرفاً دو جنبه، دو وجه یا دو اعتبار ذهنی از یک موجود واحد خارجی‌اند (رد گزینه‌های ۱ و ۳).

بررسی تمثیل گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۲» و «۳» همگی به اجزای ترکیبی و عینی یک ماده (چوب و فلز، هیدروژن و اکسیژن، ترکیبات شیمیایی) اشاره دارند که شیء از ترکیب آنها پدید آمده است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۵۴- گزینه «۳»

(غیروز نژادنیف - تبریز)

اگر وجود، جزء یا عین ماهیت بود، سلب وجود از هیچ ماهیتی در ذهن ممکن نمی‌شد و برای تصور هر ماهیتی، تحقق عینی آن در خارج لازم می‌آمد؛ در نتیجه تمامی ماهیات و تصورات ذهنی ضرورتاً و بدون نیاز به علت در خارج موجود می‌شدند (درحالی‌که ما ماهیات فراوانی را بدون وجود خارجی تصور می‌کنیم).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفهوم وجود در ذات و تعریف هیچ ماهیتی قرار ندارد؛ بنابراین حمل وجود بر ماهیات همواره از نوع حمل شایع صناعی و نیازمند دلیل و علت است.

گزینه «۲»: وجود و ماهیت در مفهوم وحدت ندارند، بلکه در ساحت ذهن دو مفهوم کاملاً مغایر و جداگانه هستند؛ اگرچه در عالم خارج دو جزء مستقل نیستند و به یک واقعیت واحد اشاره دارند.

گزینه «۴»: مفاهیمی مثل «کوه طلا» و «دریای جیوه» صرفاً «هنوز در خارج موجود نشده‌اند»، نه اینکه ذاتاً «محال و ناممکن» باشند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۱۵۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در صورتی که محمول با موضوع اتحاد مفهومی و مصداقی داشته باشد و یا اینکه محمول از ذاتیات موضوع باشد، حمل بی‌نیاز از دلیل خواهد بود. بنابراین حمل تعریف مفهومی صحیح بر ذات (انسان حیوان ناطق است)، حمل یک مفهوم ذاتی بر ذات (انسان حیوان است) و حمل یک ماهیت و ذات بر خودش (انسان انسان است)، حمل بی‌نیاز از دلیل محسوب می‌شوند. اما حمل مفاهیم ذاتی یک ماهیت بر یکدیگر همیشه حمل بی‌نیاز از دلیل نیست. مثلاً قضیه «حیوان ناطق است» حمل شایع صناعی و نیازمند دلیل است و «ناطق» از ذاتیات «حیوان» محسوب نمی‌شود.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۱۵۶- گزینه «۳»

(موسی سپاهی - سراوان)

بر اساس دیدگاه ابن‌سینا، مفهوم «وجود» جزء ذات یا عین ذات هیچ ماهیتی نیست؛ بنابراین گزاره «خداوند موجود است» از نوع حمل شایع صناعی بوده و برای اثبات وجود برای ذات حق تعالی، نیازمند اقامه براهین عقلی هستیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «موجود دارای وجود است» از نوع حمل شیء بر خودش (تکرار مفهوم) است و بی‌نیاز از دلیل است.

بررسی مورد [ج] [نادرست]:

با فرض عدم مغایرت وجود و ماهیت حمل «وجود بر ماهیت» (مانند انسان موجود است) به حمل اولی ذاتی تبدیل می‌شود؛ زیرا محمول (وجود) عین یا جزء ذات موضوع (ماهیت) فرض شده است. اما این فرض به معنای ذاتی شدن تمام حمل‌ها نیست؛ قضایایی که در آن‌ها محمول از عوارض و اوصاف غیرذاتی موضوع است (مانند «انسان نویسنده است» یا «برف سفید است») هم چنان از نوع حمل شایع صناعی باقی خواهند ماند.

بنابراین، موارد «الف و ب» درست و مورد «ج» نادرست است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۶)

۱۵۹- گزینه «۲»

(پوار پاکرل - فاروج)

در جهان خارج صرفاً یک واقعیت عینی و واحد تحقق دارد و «وجود» و «ماهیت» دو مفهوم، دو حیثیت یا دو اعتبار ناشی از توانایی تحلیل‌گری ذهن انسان هستند. بنابراین، اطلاق عناوینی چون «اجزا»، «لایه‌ها»، «عناصر»، «بخش‌ها» یا «مؤلفه‌ها» بر وجود و ماهیت نادرست است و نشان‌دهنده خلط میان ساحت تحلیل مفهومی در ذهن با واقعیت عینی و مادی در خارج است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: انسان در مواجهه با امور بیرونی جهت برطرف کردن نیازهای زیستی (مانند آب برای رفع تشنگی)، ممکن است ابتدا اصل وجود و واقعیت داشتن آن را دریابد.

گزینه «۳»: صفاتی نظیر «عالم بودن» یا «جاودانه بودن» جزء ذات یا عین ذات مفهوم خداوند نیستند، بلکه اوصاف کمالی خارج از ذات به شمار می‌روند؛ از این رو حمل این اوصاف بر خداوند همواره از نوع «حمل شایع صناعی» و نیازمند اثبات و برهان است.

گزینه «۴»: اصل «واقعیت مستقل از ذهن» از اصول بدیهی است و اصول بدیهی نه قابل اثبات‌اند و نه نیازمند دلیل و برهان. برطرف شدن نیازهای زیستی مانند رفع تشنگی با نوشیدن آب، صرفاً «کاربرد عملی و نمونه‌ای ملموس» از این اصل در زندگی روزمره است، نه دلیلی برای اثبات آن.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۱۶۰- گزینه «۳»

(مسیر آفونری راهنمایی)

برهان وجوب و امکان یکی از برهان‌های این‌سینا در اثبات وجود خداست، نه اینکه تنها برهان او در این موضوع باشد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

گزینه «۲»: «دارای ابعاد سه‌گانه بودن» جزء ذات و تعریف جسم است؛ پس حمل آن بر جسم بی‌نیاز از دلیل است.

گزینه «۴»: «حیوان» جزء ذات آهو است و حمل جزء ذات بر ذات، حمل اولی ذاتی و بی‌نیاز از دلیل محسوب می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۱۵۷- گزینه «۳»

(همید سوریان)

در این سؤال، ما به دنبال گزینه‌ای هستیم که لااقل در یک مورد، حمل شایع صناعی داشته باشد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در هر دو مورد، حمل، بی‌نیاز از دلیل است. «صدا» جزء تعریف «فریاد» است و «جسم» جزء تعریف «انسان» است.

گزینه «۲»: در مورد اول، «ناطق» جزء تعریف انسان است و حمل آن بر انسان نیازمند دلیل نیست. همچنین تعریف مربع «چهارضلعی با اضلاع برابر و زوایای قائمه» است؛ از این رو حمل دوم هم بی‌نیاز از دلیل است.

گزینه «۳»: در مورد اول، «خردورزی» نوعی فرایند کسب دانش است، نه خود آن. گاهی خردورزی می‌کنیم و به کسب دانش منتهی می‌شود و گاهی خردورزی می‌کنیم، ولی موفق به کسب دانش نمی‌شویم. بنابراین حمل اول نیازمند دلیل است. البته درباره حمل دوم، حقیقت وجود را می‌توان بنا بر تعریف عین واقعیت دانست و آن را حملی بی‌نیاز از دلیل به حساب آورد.

گزینه «۴»: در هر دو مورد، محمول‌ها تعریف حقیقی یا جزو تعریف موضوع هستند. «شکل سه‌ضلعی» تعریف مثلث و «چهارضلعی بودن» جزء تعریف لوزی است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۱۵۸- گزینه «۲»

(مهمد قربانی)

صورت سؤال از ما می‌خواهد نتایج و پیامدهای فرض «عدم مغایرت وجود و ماهیت» (یعنی عینیت یا جزء بودن وجود برای ماهیت) را تحلیل کنیم:

بررسی مورد [الف] [درست]:

وجود و ماهیت اجزای خارجی نیستند، بلکه دو مفهوم و دو حیث تحلیلی در ساحت ذهن هستند. «عدم مغایرت وجود و ماهیت» اگر به معنای جزءبودن وجود برای ماهیت باشد، ذهن کماکان می‌تواند این دو مفهوم را از هم جدا و از شیء استخراج کند.

بررسی مورد [ب] [درست]:

اگر وجود و ماهیت مغایرت نداشته باشند، وجود جزء یا عین ذات ماهیت خواهد بود؛ در نتیجه هیچ ماهیتی بدون وجود خارجی نخواهد بود و اموری که در خارج موجود نیستند، اساساً فاقد ماهیت بوده و در ذهن نیز قابل تصور نخواهند بود.

منطق

۱۶۱- گزینه «۲»

(معمیر سوریان)

منطق به دلیل اینکه با حجم بی شماری از مغالطات و خطاهای ذهنی روبه روست، نمی تواند تک تک آنها را فهرست کرده و برای هر کدام راهکاری مجزا ارائه دهد (رد گزینه های ۱، ۳ و ۴). در واقع، روش منطق این است که به جای بررسی «هر خطای احتمالی، نوع هر خطا و راهکار دقیق برطرف کردن آن»، بر «آموزش شیوه درست اندیشیدن» (از طریق قواعد تعریف و استدلال) تأکید می کند. با یادگیری مسیر درست تفکر، انسان قادر خواهد شد این خطاها را شناسایی کند و تشخیص دهد.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه ۴)

۱۶۲- گزینه «۳»

(امیرمعمیر قلعه کاهی)

صرف دانستن قواعد منطق اگرچه برای مصون ماندن از خطای اندیشه کافی نیست و به تمرین و ممارست نیاز دارد (مانند رانندگی و دوچرخه سواری)، اما این بدان معنا نیست که آگاهی از این قواعد «هیچ تأثیری» ندارد؛ بلکه آشنایی با قواعد منطق ممکن است به هر حال انسان را در تشخیص خطاهای ذهنی آماده تر کند.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: منطق دارای جنبه ایجابی (ارائه مسیر و شیوه درست اندیشیدن؛ «چه کار نکنیم») و جنبه سلبی (روش های جلوگیری از خطای اندیشه و مغالطات؛ «چه کار نکنیم») است.

گزینه «۲»: علم منطق به دو بخش اصلی «تعریف» (شیوه درست تعریف مفاهیم) و «استدلال» (شیوه صحیح نتیجه گیری و استدلال) تقسیم می شود و راه درست اندیشیدن در این دو حوزه را می آموزد.

گزینه «۴»: ذهن انسان اگرچه به طور طبیعی منطقی رفتار می کند، اما در مواجهه با استدلال های پیچیده یا ارائه تعاریف دقیق برای اصطلاحات خاص، در معرض لغزش قرار می گیرد و به همین دلیل به قواعد مدون منطق نیازمند است.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه های ۳ تا ۵ و ۹)

۱۶۳- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانهای)

بررسی خطاهای مربوط به محتوای علوم مختلف مربوط به علم منطق نیست.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه ۵)

۱۶۴- گزینه «۲»

(معمیر قربانی)

تشبیه به «سیستم کنترلی و چراغ هشدار خودرو» بیانگر نقش نظارتی، خطایابی و پیشگیری از لغزش ذهن در مواجهه با مغالطات است. تشبیه ناظر به «فرایند یادگیری، تسلط و جنبه مهارتی منطق»، تشبیه به «رانندگی و دوچرخه سواری» است که نشان می دهد مهارت در منطق صرفاً با حفظ قواعد به دست نمی آید و نیازمند تمرین و ممارست عملی است؛ بنابراین در گزینه «۲» وجه شباهت این دو تمثیل با یکدیگر جابه جا شده است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: همان طور که شاقول بنایی ابزار سنجش راست بودن دیوار و جلوگیری از انحراف آن است، منطق نیز عیار سنجش درستی استدلال ها بوده و کاربرد آن باعث استواری بنای اندیشه می شود.

گزینه «۳»: منطق ابزاری در خدمت سایر دانش هاست که به کمک آن، درستی مسائل سنجیده شده و قضایا به درجه یقین می رسند.

گزینه «۴»: انسان پیش از آموختن قواعد رسمی زبان، به صورت فطری و طبیعی درست سخن می گوید و دستور زبان صرفاً قواعد جاری در زبان را کشف و مدون می کند؛ منطق نیز دقیقاً قواعدی را آشکار و صورت بندی می کند که ساختار ذهن انسان به طور طبیعی بر پایه آنها می اندیشد.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه های ۴ و ۵)

۱۶۵- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

برای شکل گیری هر تصدیق، ذهن ابتدا باید اجزای آن را تصور کند؛ بنابراین تصور همواره مقدمه تصدیق است. با این حال، ذهن می تواند مفاهیم متعددی را درک کند بدون آنکه درباره آنها حکمی صادر نماید؛ پس داشتن تصورات مختلف لزوماً به تصدیق منتهی نمی شود.

مثال: ما مفهوم «مثلث» را در ذهن تصور می کنیم، بدون آنکه درباره آن حکمی صادر کنیم؛ اما زمانی که می گوییم «مثلث سه ضلع دارد»، ابتدا «مثلث»، «سه ضلع» و «داشتن» را تصور کرده و سپس به برقراری این نسبت حکم (تصدیق) داده ایم.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: تصدیق بدون تصور غیرممکن است؛ ذهن پیش از تصدیق و صدور حکم، ابتدا باید تصویری از اجزای آن قضیه داشته باشد.

گزینه «۳»: صرف ترکیب مفاهیم لزوماً تصدیق ایجاد نمی کند؛ برای مثال ترکیب های وصفی یا اضافی مانند «کتاب خواندنی» یا «درخت بلند»، تنها یک «تصور مرکب» هستند و تا زمانی که فعلی اسنادی داده نشود و حکمی صورت نگیرد، تصدیق پدید نمی آید.

گزینه «۴»: ویژگی صدق (مطابقت با واقع) و کذب (عدم مطابقت با واقع) منحصرأ متعلق به تصدیقات و جملات خبری است؛ تصورات به دلیل خالی بودن از هرگونه حکم و قضاوت، نه صادق اند و نه کاذب.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه ۷)

۱۶۶- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سروان)

بررسی عبارت چهارگانه:

عبارت اول («اگر باران ببارد»): تصور؛ این عبارت جزء نخست (مقدم) یک جمله شرطی است و چون فاقد جواب شرط (تالی) است، کلامی ناقص محسوب می‌شود. در عبارات ناقص حکمی صادر نشده و ذهن منتظر ادامه جمله می‌ماند.

عبارت دوم («چه هوای دل‌انگیزی!»): تصور؛ این عبارت یک جمله انشایی از نوع تعجبی است. جملات انشایی (امر، نهی، ندا، تعجب و دعا) از عالم واقع خبر نمی‌دهند، قابلیت صدق و کذب ندارند و متضمن حکم نیستند.

عبارت سوم («تو همچنان دل‌شهری به غمزه‌ای ببری!»): تصدیق؛ جمله خبری کامل و بامعنایی است که می‌تواند صادق یا کاذب باشد.

عبارت چهارم («علی‌گفت: زمین پس از باران خیس می‌شود»): تصدیق؛ این عبارت یک جمله خبری کامل و معنادار است که از عالم واقع خبر می‌دهد و قابلیت اتصاف به صدق و کذب را دارد.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه ۷)

۱۶۷- گزینه «۳»

(مهمرب قربانی)

تصدیق گزاره‌ای است که در آن حکم و قضاوت وجود دارد و قابلیت صدق و کذب (تطابق یا عدم تطابق با واقع) پیدا می‌کند. جملات انشایی (مانند پرسش، امر، نهی و تمنا) به تنهایی تصدیق نیستند؛ اما اگر این جملات در دل یک ساختار خبری با فعل ماضی تام (نقل قول) بیان شوند، کل عبارت یک جمله خبری و تصدیق به شمار می‌رود. در گزینه «۳» مصراع دوم و بخش دوم مصراع اول دارای پرسش (انشایی) است («نام تو چیست؟» / «تن بی‌سرت را که خواهد گریست؟»؛ اما پایه و ساختار اصلی کل بیت با فعل ماضی خبری آغاز شده است («بدو گفت...»). بنابراین گوینده دارد از وقوع یک گفت‌وگو در عالم واقع «خبر می‌دهد».

تبدیل به زبان منطقی: «او خندان گوینده» نام تو چیست؟ تن بی‌سرت را که خواهد گریست؟» به او بود. ← این گزاره یک جمله خبری تام است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این بیت هردو مصراع به فعل نهی «غم مخور» ختم شده‌اند و مقصود نهایی کلام، انشایی (دستور و دلداری) است.

گزینه «۲»: در این بیت مصراع اول با دو فعل امر آغاز شده است («نشین» و «بین») و جمله انشایی است.

گزینه «۴»: این بیت تنها بیانگر دو شرط پیاپی است («اگر پادشا دیده خواهد... و اگر دشت گردان و تخت یمن [بخواهد]...») و جواب شرط (تالی) در آن نیامده است. چون حکم و نسبت کلام معلق مانده، جمله ناتمام بوده و تصور است نه تصدیق.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه ۷)

۱۶۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲)

هدف این سؤال و خواسته طراح از ما این است که یک گزینه که دربردارنده تعریف باشد را برگزینیم. دقت کنید که خواسته سؤال این نیست که تعریف را تعریف کنیم، بلکه صرفاً خواسته که یکی از گزینه‌ها که تعریفی در آن صورت گرفته است را انتخاب کنیم. گزینه «۲» دقیقاً بیان‌گر تعریف است که در آن با استفاده از مفاهیمی همچون «تصدیق» و «معلوم» و «کشف» و «مجهول» سعی در تعریف کردن مفهومی دیگر شده است. (در این گزینه، «استدلال» تعریف شده است و طراح از این کار برای به دام انداختن دانش‌آموز استفاده کرده است).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این عبارت یک تصدیق صرف است و چیزی را تعریف نمی‌کند و با آن تصور جدید کشف نمی‌شود.

گزینه «۳»: این گزینه یک جمله انشایی امری است و به هیچ‌وجه نمی‌تواند یک تعریف باشد.

گزینه «۴»: این گزینه می‌تواند در جواب «چرا؟» عنوان شود، در صورتی که تعریف باید در جواب «چیست؟» باشد.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۶۹- گزینه «۴»

(مهمرب قربانی)

منطق علمی معیاری، سنجشی و ابزاری است؛ یعنی وظیفه آن ارائه تعاریف پدیده‌ها در علوم مختلف (مانند تعریف مفاهیم در فیزیک یا زیست‌شناسی) یا اقامه برهان و استدلال برای اثبات گزاره‌های آنها نیست، بلکه صرفاً قواعد و شرایط مصون‌ماندن از خطا در تعریف و استدلال را تدوین و آموزش می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بخش «تعریف» عهده‌دار توضیح نحوه درست پاسخ به پرسش «چیست؟» است، درحالی‌که بخش «استدلال» به پرسش «چرا؟» و شیوه درست پاسخگویی به آن می‌پردازد.

گزینه «۲»: در بخش تعریف، ذهن با تصورات سروکار دارد؛ بنابراین تعبیر «برقراری نسبت» که نشان‌دهنده نسبت حکمی و تصدیق است در قلمرو تعریف راه ندارد و تعریف صرفاً چیدمان تصورات معلوم برای معلوم ساختن تصور مجهول است.

گزینه «۳»: رسیدن به تصدیق معلوم همواره نیازمند استدلال نیست؛ برخی قضایا و تصدیقات بدیهی و اولیه هستند و ذهن بدون نیاز به چیدمان استدلال، به صدق پیوند میان موضوع و محمول آنها پی می‌برد (استدلال صرفاً مسیر معلوم ساختن تصدیقات نظری است، نه تمامی قضایا).

مثال: تصدیق معلوم «کل بزرگ‌تر از جزء است» نیازمند استدلال نیست.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۷۰- گزینه «۲»

(مفهم قربانی)

در یک قضیه، مجهول بودن تصدیق می‌تواند ناشی از ابهام در «ثبوت نسبت حکمیه و درستی پیوند میان اجزا» باشد، نه لزوماً ناشناخته بودن مفاهیم سازنده آن. بنابراین، ممکن است ذهن تک‌تک تصورات را به‌طور کامل بشناسد، اما هنوز به برقراری یا عدم برقراری حکم میان آنها پی نبرده باشد. مثال: در قضیه «در اعماق سیاره مریخ آب مایع وجود دارد»، ما مفهوم «سیاره مریخ»، «آب مایع» و «وجود داشتن» را به‌خوبی تصور می‌کنیم و همگی برای ما تصورات معلوم هستند؛ اما ثبوت این رابطه و درستی این ادعا برای ما یک تصدیق مجهول است که اثبات آن نیاز به دلیل و شواهد علمی (استدلال) دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نیازی نیست همه تصورات مجهول باشند؛ در اغلب تصدیقات مجهول، تصورات موضوع و محمول کاملاً برای ذهن روشن و شناخته شده‌اند. گزینه «۲»: مجهول بودن تصدیق مستلزم مجهول بودن هیچ‌یک از تصورات نیست؛ شک و ناآگاهی می‌تواند صرفاً بر سر صدور حکم و پیوند میان مفاهیم باشد.

گزینه «۴»: از نظر رتبه ادراک، ابتدا باید اجزا و تصورات قضیه (موضوع و محمول) در ذهن شکل بگیرند تا سپس نوبت به صدور حکم یا کشف مجهول بودن آن برسد (تصور مقدمه تصدیق است، نه برعکس).

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۷ تا ۹)

فلسفه یازدهم

۱۷۱- گزینه «۲»

(پوار پاکدل - فاروج)

اصل تفکر و استعداد اندیشه‌ورزی امری ذاتی، غیراکتسابی و غیرارادی است، اما «محتوا و موضوع تفکر» کاملاً ارادی، اختیاری و وابسته به انتخاب آگاهانه خود انسان است؛ بنابراین محتوای تفکر خارج از دامنه اختیار انسان نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کودکان از همان دوران خردسالی با طرح پرسش از چرایی رویدادها («چرا»، کنجکاوی و پرسشگری خود را نشان می‌دهند؛ از این رو پرسش از چرایی امور جزو نخستین موضوعات تفکر به شمار می‌رود.

گزینه «۳»: تفکر دارای دو فایده است: ۱. فایده نظری (یافتن پاسخ مجهولات و پرسش‌های ذهنی) ۲. فایده عملی (سلمان بخشیدن به امور روزمره و کارهای عملی زندگی)؛ بنابراین آثار تفکر منحصر به امور ذهنی و نظری باقی نمی‌ماند.

گزینه «۴»: اصل توانایی تفکر و میل به پرسشگری در ساختار وجودی و سرشت انسان قرار داده شده است و فرایندی ذاتی و غیراکتسابی محسوب می‌شود.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۷۲- گزینه «۳»

(امیرمهمر قلعه‌کاهی)

یادآوری مراحل چهارگانه تفکر فلسفی:

- ۱- روبه‌رو شدن با مجهول و مسئله فلسفی
- ۲- طرح پرسش‌های فلسفی و بنیادین
- ۳- تفکر در اندوخته‌ها و رجوع قاعده‌مند به معلومات متناسب با پرسش
- ۴- رسیدن به دریافت فلسفی و شناخت عمیق

در گزینه «۳» هر چهار مرحله به‌درستی و با حفظ توالی منطقی طی شده‌اند؛ فرد پس از مواجهه با یک رخداد ناگوار (فوت کودک)، به طرح یک پرسش اصیل و بنیادین فلسفی (مسئله شر) پرداخته، سپس با رجوع قاعده‌مند به معلومات متناسب با سؤال (نظام احسن و تکامل ماده)، به دریافتی فلسفی و قانع‌کننده دست یافته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در گام نخست، به جای روبه‌رو شدن با یک پدیده یا مجهول اولیه، مستقیماً پرسش مطرح شده است.

گزینه «۲»: معلومات مرحله سوم با پرسش مطرح‌شده، تناسبی ندارد؛ پرسش مطرح‌شده در مرحله دوم درباره «کمال گیاهان و جانداران» است، اما معلومات مرحله سوم و نتیجه‌گیری مرحله چهارم به موضوع کاملاً متفاوتی یعنی «انسان و ویژگی‌های نفس انسانی» اختصاص یافته است.

گزینه «۴»: اگرچه مراحل چهارگانه تفکر در این گزینه به‌درستی و با ترتیبی کاملاً منطقی چیده شده‌اند، اما این فرایند نمونه‌ای از تفکر غیرفلسفی است؛ چرا که موضوع و پرسش آن به پدیده‌ای جزئی و تجربی مربوط است، نه یک مسئله بنیادین و اساسی فلسفی.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۵)

۱۷۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور سراسری ۱۴۰۰)

در میان انبوه افکار و اندیشه‌های روزانه، گاه و بی‌گاه سؤال‌های خاصی خودنمایی می‌کنند که می‌توانند ساعتی طولانی ما را به خود مشغول سازند و به تفکر وادار نمایند، از قبیل اینکه: مقصود ما از آزادی چیست؟ چرا درد و رنج هست؟ خوشبختی و سعادت در گرو چیست؟ آیا می‌توان به آن رسید؟ سرانجام ما انسان‌ها چه می‌شود؟ آغاز و انجام جهان چگونه است؟ عشق و دوستی چطور؟ آیا این‌ها امور واقعی و مقدس‌اند؟ یا امور خیالی و ذهنی؟ اصولاً انسان و حقیقت انسانی چیست؟ آیا اختیار دارد یا مجبور است؟ چه هدفی را باید در دنیا دنبال کرد؟

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۳ و ۵)

۱۷۴- گزینه «۳»

(مفید سوریان)

در نگرش ملاصدرا، «فطرت اول» سطحی از تفکر است که انسان در آن به مدیریت امور روزمره، زندگی طبیعی و نیازهای حیاتی خود می‌پردازد؛ درحالی‌که «فطرت ثانی» مرتبه‌ای برتر، متعالی و تکاملی از تفکر است که انسان با اراده، جدیت و کوشش آگاهانه از سطح ظواهر عبور کرده و به ساحت معقولات و پاسخ‌گویی به پرسش‌های بنیادین می‌رسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دستیابی به فطرت ثانی به معنای رهایی، طرد یا کنار گذاشتن فطرت اول نیست، بلکه به معنای فراتر رفتن از آن است؛ بنابراین میان این دو سطح از تفکر تعارض یا ناسازگاری وجود ندارد.

گزینه «۲»: از دیدگاه ملاصدرا، پاسخ به نیازهای زیستی و اشتغال به امور روزمره در فطرت اول به هیچ‌وجه بد یا ناشایست نیست، بلکه «متوقف شدن و دل‌خوش کردن به این مرتبه» ناپسند و به دور از شأن انسان به شمار می‌رود.

گزینه «۴»: هر دو مرتبه فطرت اول و ثانی مربوط به ساحت تفکر انسانی هستند؛ حیوانات از دیدگاه ملاصدرا از قوه تفکر و اندیشه‌ورزی بی‌بهره‌اند و اداره حیات آنها بر مبنای غریزه صورت می‌گیرد، نه تفکر در مرتبه فطرت اول.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۵)

۱۷۵- گزینه «۴»

(موسی سپاهی - سروان)

واژه «سوفیست»: در ابتدا دارای بار معنایی مثبت و به معنای «دانشمند» بود؛ اما به دلیل استفاده سوفسطائیان از مغالطه برای پیروزی در مجادلات و دادگاه‌ها، این واژه در طول تاریخ دچار «تنزل معنایی» شد و معنای منفی «مغالطه‌کار» به خود گرفت.

واژه «فیلسوفوس»: در ابتدا به معنای «دوستدار دانایی» بود و سقراط برای نشان دادن تواضع در برابر علم، خود را چنین نامید؛ اما این اصطلاح در سیر تاریخی خود دچار «ارتقای معنایی» شد و بعدها هم‌تراز با «دانشمند» و پس از آن در معنای «دانشمند فلسفه» به کار رفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «فیلسوفوس» به معنای «دوستدار دانایی» و «فیلسوفیا» به معنای «دوستداری دانایی» است و ساختار و معنای یکسانی نداشتند. همچنین هیچ‌یک در ابتدا به معنای «دانشمند» نبودند.

گزینه «۲»: کاربرد واژه فیلسوفیا به معنای «مطلق دانش یا عام دانش» مربوط به دوره ارسطو است، نه عصر حاضر. این واژه در عصر حاضر به معنای «دانش خاص» (مابعدالطبیعه / فلسفه اولی) به کار می‌رود.

گزینه «۳»: واژه «سوفیست» تنزل معنایی پیدا کرد، نه ارتقای معنایی. همچنین واژه «فیلسوفیا» نیز معنای نخستین خود (دوستداری دانایی) را حفظ نکرد و در طول تاریخ به «عام دانش» در عصر ارسطو و سپس «دانش خاص» در عصر حاضر تغییر یافت.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۷ و ۸)

۱۷۶- گزینه «۴»

(مفید قربانی)

موضوع سایر علوم همواره دسته یا بخش خاصی از پدیده‌های جهان هستی است (مانند گیاهان در گیاه‌شناسی یا اجسام مادی در فیزیک)؛ درحالی‌که فلسفه موضوع خود را به گروه خاصی از موجودات محدود نمی‌کند و تنها دانشی است که به تبیین احکام عام و کلی صفت مشترک میان تمامی پدیده‌ها یعنی «اصل وجود و هستی» می‌پردازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ایجاد پرسش‌های بنیادین درباره مرگ و آغاز جهان ریشه در ذات و سرشت انسان دارد و تفکر فلسفی همزاد با آفرینش بشر است؛ هدف پیدایش «دانش فلسفه» ایجاد این پرسش‌ها نبود، بلکه سامان‌بخشی، برهانی کردن و قاعده‌مند ساختن پاسخ‌ها به این پرسش‌ها بود.

گزینه «۲»: مسائل فلسفی فراتجربی، کلی و عقلانی هستند؛ بنابراین روش پاسخ‌گویی در فلسفه منحصرأ «تعقل و برهان منطقی» است و ابزارهای حسی و آزمایشگاهی در اثبات مسائل آن هیچ کارایی و کاربردی ندارند.

گزینه «۳»: همه انسان‌ها به دلیل برخورداری از قوه عقل تا حدی به پرسش‌های بنیادین زندگی خود پاسخ عقلانی می‌دهند؛ اما این امر صرفاً نشان دهنده «تفکر فلسفی عام» است و فرد را به یک «فیلسوف» تبدیل نمی‌کند. فیلسوف کسی است که به صورت تخصصی، روش مند، نقادانه و نظام‌مند به بررسی مسائل بنیادین می‌پردازد.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۶ تا ۱۰)

۱۷۷- گزینه «۲»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

موضوع علوم گوناگون، جنبه‌های خاصی از موجودات است (مانند کمیت در ریاضی، حیات در زیست‌شناسی و خواص ماده در فیزیک). اما فلسفه با ویژگی‌های خاص کاری ندارد و درباره «مطلق وجود» (موجود از آن جهت که موجود است) و اصل هستی بحث می‌کند؛ از این رو مباحث آن پایه و اساس سایر علوم است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فلسفه درباره «موجود خاص» بحث نمی‌کند، بلکه موضوع آن عام‌ترین مفهوم یعنی اصل وجود است.

گزینه «۳»: پایه‌ای بودن فلسفه ناشی از عام بودن موضوع آن است، نه صرفاً روش آن.

گزینه «۴»: علوم دیگر هر کدام موضوعی خاص و محدود دارند، اما فلسفه بر خلاف آنها موضوع خاصی ندارد و به احکام عام هستی می‌پردازد.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۹)

۱۷۸- گزینه «۴»

(مسین آفونری راهنمایی)

«موضوع» فلسفه (مطلق وجود)، این دانش را از تمام علوم دیگر جدا می‌سازد؛ اما «روش» فلسفه (استدلال عقلی) وجه تمایز آن از تمامی علوم نیست، زیرا برخی دانش‌های دیگر مانند ریاضیات نیز از روش عقلی و برهانی استفاده می‌کنند و در روش با فلسفه اشتراک دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فلسفه ممکن است در پاره‌ای از مسائل (نظیر علیت، زمان، نفس یا حرکت) با علمی مانند فیزیک یا روان‌شناسی اشتراک مسئله داشته باشد، اما زاویه بررسی و مبانی آن متفاوت است.

گزینه «۲»: معنای ثانویه فلسفه «مطلق دانش» بود و کلیه علوم نظری و عملی را دربرمی‌گرفت، در حالی که در عصر حاضر به یک «دانش خاص» (مابعدالطبیعه) اطلاق می‌شود؛ بنابراین شمول آن کاهش یافته است.

گزینه «۳»: فلسفه با ویژگی‌های مادی، کمی یا تجربی موجودات کاری ندارد و آنها را صرفاً از آن جهت که وجود دارند («موجود بما هو موجود» و از حیث موجودیت) بررسی می‌کند.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۸ تا ۱۰)

۱۷۹- گزینه «۱»

(مهمر قربانی)

گزاره «هرکس هرچه خودش می‌فهمد، همان حقیقت است» بیانگر دیدگاه نسبی‌گرایانه سوفیست‌ها و نفی واقعیت ثابت و مستقل از ذهن است. اگر فهم هر فرد عین حقیقت باشد، دیگر حقیقت واحد و معیار عینی مشترکی در جهان خارج وجود نخواهد داشت؛ در نتیجه اگر دو فرد درباره یک موضوع دو دیدگاه کاملاً متناقض داشته باشند، هر دو دیدگاه هم‌زمان درست تلقی شده و هیچ مبنا و ترازویی برای داوری، سنجش و ترجیح یکی بر دیگری باقی نمی‌ماند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مفهوم «خطا در شناخت و ادراک» تنها زمانی معنا پیدا می‌کند که یک واقعیت عینی و ثابت در جهان خارج وجود داشته باشد که ذهن نتوانسته باشد با آن مطابقت یابد؛ با پذیرش گزاره صورت سؤال، خطا اساساً بی‌معنا می‌شود.

گزینه «۳»: باور به گزاره موجود در صورت سؤال، واقعیت را کاملاً وابسته به فهم و ذهن انسان می‌داند، درحالی‌که این گزینه بر استقلال جهان از ادراک ذهن تأکید دارد.

گزینه «۴»: امکان نقد، رد و ابطال نظرات دیگران نیازمند یک معیار حقیقت مستقل از ذهن است؛ وقتی درک هرکس حقیقت دانسته شود، هیچ باوری باطل نبوده و قابل نقد نخواهد بود.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۷)

۱۸۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور خارج از کشور ۱۳۰۳)

همه گزینه‌های مطرح‌شده در این سؤال، گزاره‌های اساسی هستند، به جز آن‌چه در گزینه «۳» مطرح شده است. آن‌چه در گزینه «۳» مطرح شده بیشتر جنبه تاریخی یا تاریخ فلسفه دارد تا اینکه خود مستقلاً یک گزاره فلسفی باشد.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۱۰)

اقتصاد

۱۸۱- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

تیزبین ← تشخیص نیاز بازار در نمایشگاه

ریسک‌پذیر ← هزینه کردن تمام پس‌انداز

یادگیرنده ← مشاوره از مهندسان و بازخورد مشتریان

پرانگیزه ← کار با انرژی بالا

خوش‌بین ← ایمان به موفقیت با وجود فروش ضعیف

سازمان‌دهنده ← تشکیل تیم و هماهنگی فرایند تولید

(اقتصاد، کسب‌وکار و کارآفرینی، صفحه ۶)

۱۸۲- گزینه «۲»

(آفرین ساجدی)

برای به دست آوردن میزان سود، باید مبلغ درآمد و هزینه را داشته باشیم؛ بنابراین ابتدا میزان هزینه را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{درآمد سالیانه کارگاه} = \frac{30}{100} \times \text{مجموع هزینه‌های سالیانه کارگاه تولیدی}$$

$$\text{میلیون تومان} = \frac{30}{100} \times 600 = 180$$

مجموع هزینه‌های سالیانه کارگاه - درآمد سالیانه کارگاه = سود سالیانه کارگاه

$$\text{میلیون تومان} = 600 - 180 = 420$$

صورت سؤال، میزان سود ماهیانه را خواسته، بنابراین:

$$\text{میلیون تومان} = 420 \div 12 = 35 = \text{سود ماهیانه کارگاه}$$

حالا قیمت هر جفت کفش را به دست می‌آوریم:

تعداد محصول فروخته شده $\times$ قیمت هر واحد از محصول = درآمد سالیانه کارگاه

$$120 \times \text{قیمت هر جفت کفش} = 600$$

$$\text{میلیون ریال} = 50 = \text{میلیون تومان} = 5 = 600 \div 120 = \text{قیمت هر جفت کفش}$$

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه ۸)

۱۸۳- گزینه «۴»

(مهمدیسین متولی)

الف) راه اندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک از مزایای کسب و کار شخصی به حساب می‌آید.

ب) بیشتر کسب و کارهای شخصی کوچک مقیاس‌اند و در همه نوع فعالیتی از کشاورزی تا صنعت به‌ویژه خدمات حضور دارند.

ج) آزادی عمل و سهولت در تصمیم‌گیری یکی از مزایای کسب و کارهای شخصی به حساب می‌آید.

د) از معایب کسب و کارهای شرکتی می‌توان به پیچیدگی‌ها در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی اشاره کرد.

ه) در کسب و کارهای شرکتی برای تشکیل شرکت، ممکن است به وکیل نیاز داشته باشید تا به شما برای تکمیل اساسنامه شرکت و سایر اسناد مورد نیاز کمک کند.

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب و کار، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۸)

۱۸۴- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۵)

$$\text{میلیون تومان} = 6,000 = 1,200 \times 5 = \text{درآمد سالانه}$$

$$\text{میلیون تومان} = 1,800 = 15 \times 10 \times 12 = \text{مجموع حقوق و دستمزد سالانه کارگران}$$

مجموع هزینه‌های سالانه شرکت تولیدی

$$\text{میلیون تومان} = 2,300 = 1,800 + 200 + 50 + 250$$

هزینه سالانه - درآمد سالانه شرکت = سود سالانه

$$\text{میلیون تومان} = 3,700 = 6,000 - 2,300$$

محاسبه سود در سال دوم:

$$\text{میلیون تومان} = 18 = 15 \times \frac{120}{100} = \text{دستمزدها در سال دوم}$$

مجموع حقوق و دستمزد سالانه کارگران در سال دوم

$$\text{میلیون تومان} = 2,160 = 18 \times 10 \times 12$$

$$\text{میلیون تومان} = 6/5 = 5 \times \frac{130}{100} = \text{قیمت محصول در سال دوم}$$

$$\text{میلیون تومان} = 7,800 = 1,200 \times 6/5 = \text{درآمد در سال دوم}$$

مجموع هزینه‌های سالانه شرکت تولیدی در سال دوم

$$\text{میلیون تومان} = 2,660 = 2,160 + 200 + 50 + 250$$

$$\text{میلیون تومان} = 5,140 = 7,800 - 2,660 = \text{سود شرکت در سال دوم}$$

سود در سال دوم در مقایسه با سال اول ۱۴۴۰ میلیون تومان (۵,۱۴۰ - ۳,۷۰۰ = ۱,۴۴۰) افزایش یافته است.

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۸۵- گزینه «۳»

(معری کاروان)

بررسی عبارات صورت سؤال:

الف) صحیح است.

ب) صحیح است.

ج) غلط است. با اینکه احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می‌دارد.

د) غلط است. کارآفرینان یا مؤسسه‌های شرکت‌ها با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند، که این کار چندان آسان نیست، چرا که بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند، به‌طوری‌که تنها نیمی از آن‌ها می‌توانند از شش سالگی عبور کنند و به کار خود ادامه دهند.

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه ۱۴)

۱۸۶- گزینه «۲»

(کتاب تاک - خارج از کشور ۱۴۰۴)

شباهت تعاونی‌ها با شرکت‌ها: تعاونی‌ها مراحل راه‌اندازی کم و بیش مشابهی با شرکت‌ها دارند و توزیع سود احتمالی در تعاونی‌ها همانند شرکت‌ها در پایان دوره به نسبت سرمایه هر عضو است.

تفاوت تعاونی‌ها با شرکت‌ها: نحوه اداره تعاونی‌ها براساس هر نفر، یک رأی است؛ یعنی هر کدام از اعضا صرف نظر از اینکه چقدر از سرمایه تعاونی را تأمین کرده باشد، یک رأی خواهد داشت.

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۹)

۱۸۷- گزینه «۳»

(آخرین ساجری)

(الف) خانم ارشدی مالک ۱۵ درصد از برگه‌های سهام شرکت است، بنابراین:

$$100 \times \frac{\text{تعداد برگه خریداری شده توسط فرد}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}} = \text{درصد مالکیت}$$

$$\Rightarrow \frac{15}{100} = \frac{540}{\text{تعداد کل سهام شرکت}}$$

$$\text{برگه سهم} = \frac{540 \times 100}{15} = 3600 = \text{تعداد کل سهام شرکت}$$

(ب) هر فرد به اندازه مالکیتش در سود و زیان شرکت سهیم است. پس:

$$\frac{25}{100} = \frac{33}{\text{سود کل شرکت}}$$

$$\text{میلیون تومان} = \frac{33 \times 100}{25} = 132 = \text{سود کل شرکت}$$

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۶)

۱۸۸- گزینه «۱»

(مهری ضیائی)

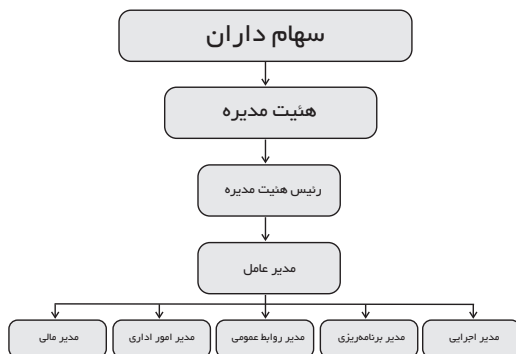
ماهیت همکاری نشان‌دهنده تعاونی است؛ ویژگی‌های آن: هدف تأمین نیازمندی‌های اعضا، هر عضو یک حق رأی، تقسیم سود به نسبت سرمایه هر عضو.

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۹)

۱۸۹- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

(الف) ساختار سازمانی شرکت سهامی:

(ب) اساسنامه شرکت باید بیان کند که شرکت برای چه کسب‌وکاری تشکیل شده است؛ سهام آن چه میزان است و چگونه تقسیم و فروخته می‌شود؛ چگونه شرکت سرمایه اولیه خود را تأمین می‌کند و چگونه سود و زیان تقسیم می‌شود؛ سهام‌داران چه حقوق و مسئولیت‌هایی در شرکت دارند؛ شرکت چگونه منحل می‌شود و

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۷)

۱۹۰- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

از آنجا که معمولاً دست این افراد در روستاها و محله‌های کوچک زود رو می‌شود، آن‌ها ترجیح می‌دهند به شهرهای بزرگ کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.

(اقتصاد، کسب‌وکار و کارآفرینی، صفحه ۹)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

پاسخنامه

دوازدهم علوم و معارف اسلامی

۱۷ مهر ماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)
۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۹۱- گزینه «۲»

(ولی بری - ابهر)

«اعملوا» (فعل امر برای جمع مذکر مخاطب): انجام دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۳) «صالحاً»: (کار) نیکو، (کار) شایسته / «إِنِّي»: قطعاً (همانا، بی شک) من / «بما»: به آنچه / «تعملون»: انجام می‌دهید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «علیم»: دانا (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکات مهم درسی:

(۱) فعل «يَعْلَم» به معنای «انجام می‌دهد» را با «يَعْلَم» به معنای «می‌داند» اشتباه نگیرید.

(۲) دقت کنید «علیم» به معنای «دانا» و «أَعْلَم» (اسم تفضیل بر وزن «أَفْعَل») به معنای «داناتر، داناترین» است.

(ترجمه)

۱۹۲- گزینه «۱»

(کامران عبداللہی)

«يَغْرِسُ»: می‌کارند (در اینجا به صورت جمع ترجمه می‌شود، چون فاعلش جمع است) / «الواسعة»: وسیع، پهناور / «أَرْبَعَةٌ عَشْرِينَ نَوْعًا» (عدد اصلی): بیست و چهار نوع (گونه) (رد گزینه ۲) / «مِنَ الْأَشْجَارِ»: از درختان / «الشَّجَرَةُ النَّاصِعَةُ عَشْرَةَ» (عدد ترتیبی): درخت نوزدهم / «الْمَطَاطُ»: کائوچو / «الَّتِي»: که / «تَنْتِجُ» (مضارع معلوم): تولید می‌کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «مَوَادَّ نَافِعَةٌ»: موادی سودمند، مواد سودمندی (جمع مکسر نکره + صفت) (رد گزینه ۳) / «لِلصَّنَاعَةِ»: برای صنعت (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکات مهم درسی:

«الَّذِي، الَّتِي، الَّذِينَ» هرگاه بعد از یک اسم «ال» دار بیابند، به صورت «که» ترجمه می‌شوند؛ مثال: «شَجَرَةُ الْمَطَاطِ الَّتِي ...»: درخت کائوچو که ...

(ترجمه)

۱۹۳- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

«اللَّهُ ذُو الْقُدْرَةِ الْبَالِغَةِ»: خداوند دارای قدرت کامل (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «زَانَ السَّمَاءِ»: آسمان را زینت داد (مزین کرد) / «بِالْقَمَرِ وَ النُّجُومِ»: با ماه و ستارگان / «الْمُنْتَشِرَةُ»: پخش شده (رد گزینه ۱) / «هِيَ صَيَّرَتِ اللَّيْلَ جَمِيلًا»: آن‌ها شب را زیبا گرداندند (دقت کنید برای جمع غیرعاقل (غیرانسان)، فعل، ضمیر و... باید به صورت مفرد مؤنث به کار رود؛ پس جمله آخر، مربوط به «ماه و ستارگان» است ← رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۱۹۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«بعد انتهاء الدَّوَامِ»: پس از اتمام (پایان) ساعت کاری / «أَطْفًا»: (در این جا) خاموش کردند (رد گزینه ۳) / «الْعَمَالُ»: کارگران / «مُكَيِّفُ الْهَوَاءِ»: کولر (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «المصابيح»: چراغ‌ها (رد گزینه ۴) / «ذَهَبُوا بِـ»: بُردند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «الْتَفَايَاتِ»: زبانه‌ها

نکات مهم درسی:

(۱) «ذَهَبَ»: رفت / «ذَهَبَ بِـ»: بُرد

(۲) «جَاءَ»: آمد / «جَاءَ بِـ»: آورد

(ترجمه)

۱۹۵- گزینه «۳»

(امیرفسین شکوری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «الأكبر: بزرگتر» اسم تفضیل است و ترجمه آن به صورت «بزرگ» نادرست است.

گزینه «۲»: فعل ماضی به اشتباه در این جمله، به صورت مضارع التزامی ترجمه شده است. ترجمه صحیح: ای کاش مردم می‌دانستند (دانسته بودند) که ...

گزینه «۴»: ترتیب اجزای جمله در ترجمه فارسی رعایت نشده است. ترجمه صحیح: بی شک زندگی واقعی ...

(ترجمه)

۱۹۶- گزینه «۳»

(پیروز ویان - کتبدکاووس)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تَصَيَّرَ» فعل مضارع است و باید به صورت مضارع اخباری (می‌گرداند) ترجمه شود، اما در این گزینه به صورت ماضی استمراری ترجمه شده است.

گزینه «۲»: «عَلَيْنَا الْإِهْتِمَامُ بِالْحِفَافِ»: ما باید به نگهداری از توجه کنیم؛ دقت کنید در ابتدای جمله، مصدر بعد از «علی» را می‌توانیم به صورت مضارع التزامی ترجمه کنیم.

همچنین «المتاحف» جمع مکسر و به معنی «موزه‌ها» است.

گزینه «۴»: «الْحَصَةُ الرَّابِعَةُ: زنگ چهارم»، «الرَّابِعَةُ» یک عدد ترتیبی و به معنای «چهارم» است. همچنین «كَانَ يَنْصَحُ» معادل ماضی استمراری فارسی (نصیحت می‌کرد) است.

(ترجمه)

۱۹۷- گزینه «۴»

(ابوطالب درانی)

حدیث به کار رفته در صورت سؤال و گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» همگی می‌گویند دشمن را باید در هنگام توانایی بر او بخشید و رها کرد، اما گزینه «۴» با آن‌ها قرابت معنایی ندارد.

(مفهوم)

۱۹۸- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «به آن درخت دارای شاخه‌های تر و تازه بنگر، که چگونه از یک دانه روید و چگونه به یک درخت تبدیل شد.» مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۳» آمده است: «شاعر ما را به تأمل در چگونگی تبدیل دانه کوچک به درختی دارای شاخه‌های سبز فرامی‌خواند تا قدرت آفریننده‌اش را بشناسیم!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مقصود اصلی، وصف زیبایی طبیعت و چگونگی محافظت انسان از درخت دارای شاخه‌های سبز در برابر خشک شدن است!» (نامناسب)
گزینه «۲»: «شاعر خواسته است به دانه کوچک بنگریم و بر کاشتن آن تشویق کرده است تا درخت خشک، پس از رشد خود، به درختی سبز تبدیل شود!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «شاعر می‌خواهد برای ما روشن کند که دانه‌هایی که در زمین می‌بینیم، هرچند بسیار کوچک باشند، بر حکمت آفریدگار ما دلالت دارند!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۹۹- گزینه «۴»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «شما پاسخگو هستید، حتی در مورد قطعه‌های زمین و چارپایان!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۴» آمده است: «حدیث به ضرورت مراقبت از زمین و ثروت حیوانی و حفظ آن‌ها اشاره دارد، چرا که انسان در روز قیامت درباره همه این‌ها مورد سؤال قرار می‌گیرد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «حدیث می‌خواهد بر اهمیت نماز و عبادت در مکان‌های پاک و همچنین بر مهربانی مسلمانان با حیوانات تأکید کند!» (نامناسب)

گزینه «۲»: «بر انسان واجب است که به چارپایان خوراک بدهد و از آن‌ها مراقبت کند و وضعیت زمین‌ها و مکان‌های عبادت را برای رفع مسئولیت خویش در پیشگاه خداوند اصلاح نماید!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «حدیث می‌خواهد که انسان در برابر هر آنچه می‌بیند، از جمله سرزمین‌های زیبا و حیوانات اهلی‌ای که دارد، مسئول باشد!» (نامناسب)

(مفهوم)

۲۰۰- گزینه «۱»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام می‌دهد!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۱» آمده است: «شان واقعی انسان و جایگاه او با مال یا نسب تعیین نمی‌شود، بلکه به میزان دانش، مهارت و آنچه از کارهای شایسته است که به خوبی انجام می‌دهد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «برای انسان بهتر است که دانش بسیار طلب کند تا ارزش او افزون شود، زیرا کسی که علوم بسیار می‌آموزد، در هر حالتی از دیگری برتر است!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «ارزش هر فردی تنها زمانی آشکار می‌شود که به اصلاح خویشتن بپردازد و کارهای زشت را رها کند تا به محبت و رضایت دیگران دست یابد!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «هر کس به مردم نیکی کند و با آن‌ها به خوبی رفتار نماید، جایگاه خود را نزد آنان بالا برده است؛ چرا که نیکی کردن، دلیلی برای بالارفتن ارزش انسان است!» (نامناسب)

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

یکی از ویژگی‌های آفریدگار جهان «قدرت» است و از نام‌های او «قادر» است، معنای قدرت خدای بلندمرتبه این است که او بر انجام هر آنچه که امکان‌پذیر باشد و محال ذاتی نباشد، توانا است. هرکس با دقتی کامل به آفرینش بنگرد و مانند شایستگان و خردمندان در آن بیندیشد، می‌فهمد که این جهان، آفریدگاری توانمند و تدبیرکننده‌ای دانا دارد.

ثابت کردن قدرت خداوند و بزرگی‌اش در این جهان با روش‌های گوناگونی امکان‌پذیر است و روشن‌ترین آن‌ها، تأمل در شگفتی‌های هستی است. گسترش روزافزون دانش‌ها، قدرت خداوند و بزرگی‌اش را آشکار می‌کند و هر رشته‌ای از رشته‌های علوم طبیعی که مرتبط با شناخت انواع موجودات زنده در این جهان است، ما را به خصوصیات آفرینش و قوانین آن راهنمایی می‌کند و به ما می‌فهماند که آفریدگار این جهان از قدرت و عظمت بسیاری برخوردار است. کشاورز، دانه‌ای را در دل زمین می‌کارد، ولی این دانه با قدرت خداوند، درختی می‌شود. پس مردم از آن سود می‌برند و از آنچه که از آن خارج می‌شود، می‌خورند؛ اما اندکی از آن‌ها از خداوند سپاسگزاری می‌کنند!

۲۰۱- گزینه «۲»

(همیدرضا قائداً مینی - اصفهان)

«اثبات قدرت خداوند، کار دشواری نیست، اما برخی از کافران، نمی‌خواهند حق را بپذیرند!» (صحیح)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تعداد کسانی که خداوند را به‌خاطر نعمت‌هایش شکر می‌کنند، بیشتر از کسانی است که از سپاسگزاری از خداوند پرهیز می‌کنند! (نادرست: مطابق متن، برعکس است!)

گزینه «۳»: رشته‌های علوم طبیعی، نمی‌توانند قدرت آفریدگار آسمان‌ها و زمین را به انسان بفهمانند! (نادرست: هر رشته‌ای از رشته‌های علوم طبیعی که مرتبط با شناخت انواع موجودات زنده در این جهان است، به ما می‌فهماند که آفریدگار این جهان از قدرت و عظمت بسیاری برخوردار است.)
گزینه «۴»: کشاورز، قدرت بزرگی در تبدیل کردن دانه‌ای کوچک به درختی دارای شاخه‌های تر و تازه دارد! (نادرست: دانه با قدرت خداوند، تبدیل به درخت می‌شود.)

(درک مطلب)

۲۰۲- گزینه «۳»

(همیدرضا قائداً مینی - اصفهان)

هر انسانی که از نعمت‌های ریزان خدا در زندگی سود می‌برد، شکرگزار و آشنا به ارزش آن است! (نادرست: فقط اندکی از مردم، شکرگزار نعمت‌های خدا هستند!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شناختن قدرت پروردگار یگانه با شناختن انواع موجودات زنده، امکان‌پذیر است! (صحیح)

گزینه «۲»: قراردهنده دانه‌ها در زمین، نمی‌تواند باران را از آسمان، فرود بیاورد! (صحیح: کشاورز و به‌صورت کلی انسان، نمی‌تواند باران را از آسمان فرود بیاورد!)

گزینه «۴»: نگاه کردن به شگفتی‌های هستی همراه با اندیشیدن، کلیدی برای شناخت قدرت پروردگار بزرگ است! (صحیح)

(درک مطلب)

۲۰۳- گزینه «۳»

(همیدرضا قائداً مینی - اصفهان)

پاسخ سؤال گزینه «۳» در متن وجود ندارد: «چه چیزی موجب گسترش روزافزون دانش در دوره اخیر شد؟» در متن پاسخی برای این سؤال وجود ندارد و تنها به این نکته اشاره شده است که گسترش روزافزون دانش‌ها، قدرت خداوند و بزرگی‌اش را آشکار می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آیا بهره‌بردن از نعمت‌های خداوند، انسان را سپاسگزار آن‌ها می‌گرداند؟ (خیر، بسیاری از انسان‌ها از نعمت‌های خداوند بهره می‌برند اما از او سپاسگزاری نمی‌کنند!)

گزینه «۲»: چه کسانی از میوه‌های درختانی که کشاورز، آن‌ها را کاشته است، بهره می‌برند؟ (مردم)

گزینه «۴»: فهمیدن قدرت کسی که آسمان‌ها و زمین را آفرید، چگونه برای انسان ممکن است؟ (با نگاه کردن به آفرینش با دقتی بسیار)

(درک مطلب)

۲۰۴- گزینه «۲»

(همیدرضا قائداً مینی - اصفهان)

«یتمتع» فعل مضارع از صیغه مفرد مذکر غایب است نه مخاطب!

(تقلیل صرفی و اعراب)

۲۰۵- گزینه «۱»

(همیدرضا قائداً مینی - اصفهان)

«قوانین» جمع مکسر «قانون» است نه جمع سالم!

(تقلیل صرفی و اعراب)

۲۰۶- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

«والدا» در اصل «والدان» بوده که به عنوان یک اسم مثنی، به دلیل اضافه شدن به «الطفل»، حرف نون از انتهایش حذف شده است، بنابراین فعل مناسب آن باید از صیغه مثنی (فرحا) باشد.

(قواعد فعل)

۲۰۷- گزینه ۴

(کتاب تاک - کنگور سراسری ۱۴۰۴ نوبت اول اردیبهشت ماه)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، ضمیر نادرست آمده باشد؛ یعنی باید هماهنگی ضمیر با مرجع ضمیر را از نظر جنس و تعداد بررسی کنیم. در گزینه ۴، ضمیر «ها» در «وزنها» به «شیئا» برمی‌گردد، «شیئا» مفرد مذکر است، پس باید «وزنه» گفته می‌شد. (ترجمه: مورچه مخلوق کوچکی است که وزنش کم است اما او چیزی را حمل می‌کند که وزنش پنجاه برابر بیشتر از آن است!)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: ضمیر «ه» در «أخلاقه» به «جار» برمی‌گردد، ضمیر «ها» در «أخلاقها» به «بنت» برمی‌گردد و ضمائر «هو / ه» نیز مربوط به «جار» است.

گزینه ۲: ضمیر «ها» در «تقبلها» به «مصیبه» برمی‌گردد، ضمیر «ها» در «تحملها» و «عرفتها» هم به «مصیبه» برمی‌گردد.

گزینه ۳: ضمیر «هی» به «البضائع» برمی‌گردد. ضمیر «ه» در «لآئه» نیز به «العامل» برمی‌گردد. دقت کنید «البضائع» جمع غیرانسان است و به همین دلیل، ضمیر مفرد مؤنث برایش ذکر شده است.

(قواعد ضمیر)

۲۰۸- گزینه ۳

(عمادالربین صالحيان)

در این گزینه، فعل «تجسسوا» از باب «تفعل» و دارای دو حرف زاید است: (ت) و تکرار عین الفعل

توضیح نکته‌ی درسی:

برای تشخیص تعداد حرف‌های زاید فعل‌های مزید، صیغه اول ماضی آن‌ها را در نظر می‌گیریم.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: فعل «أنزل» از باب «إفعال» است و یک حرف زاید دارد.

گزینه ۲: فعل «تجادلوا» از باب «مفاعلة» است و یک حرف زاید دارد.

گزینه ۴: فعل «إستضعفوا» از باب «إستفعال» است و سه حرف زاید دارد.

(فعل ثلاثی مزید)

۲۰۹- گزینه ۴

(ولی بریی - ابور)

در گزینه ۴، «يُنْدَم» فعل مزید و مضارع مجهول از باب تفعیل است و مصدرش نیز «تندیم» می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «يُحَافِظُ» فعل مزید از باب «مُفاعلة» است، اما «مُحَافِظُ» اسم فاعل است و مصدر آن نیست. مصدرش «مُحَافَظَةُ» بر وزن «مُفَاعَلَةُ» می‌باشد.

گزینه ۲: دقت کنید «تَفَكَّرُ» مصدر فعل «تَفَكَّرُوا» نیست، بلکه «تَفَكِير» مصدر این فعل می‌باشد.

گزینه ۳: فعل ثلاثی مزیدی که مصدرش نیز در عبارت آمده باشد، وجود ندارد. دقت کنید «مَطَرٌ وَ تُمْطِرُ» فعل و مصدر نیستند، بلکه مصدر «تُمْطِرُ» در باب إفعال، «إِمْطَارٌ» (بر وزن «إفعال») است.

(فعل ثلاثی مزید)

۲۱۰- گزینه ۲

(کنکور سراسری ۸۸)

در این گزینه سه فعل معتل ناقص وجود دارد: ۱- (نَسَمَى از ریشه «سَمَوَ» = نامیدن) ۲- (يَعْفُونَ از ریشه‌ی «عَفَوَ» = بخشیدن) ۳- (يَنْسُونَ از ریشه «نَسَى» = فراموش کردن)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: یک فعل معتل (نَسَى) وجود دارد.

گزینه ۳: سه فعل معتل وجود دارد که یکی از آن‌ها مثال واوی است (تَدَع ← وَدَعَ ... يَدَعُ) و دو مورد از آن‌ها اجوف‌اند (لاتخاف - أن يصيب).

گزینه ۴: یک فعل معتل ناقص (اشترينا) و دو فعل معتل اجوف (هَيَأْنَا - تتناول) وجود دارد.

(معتلات)

تاریخ (۳)

۲۱۱- گزینه «۳»

(فاطمه عزیزی)

تاریخ‌نگاری سنتی به زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان می‌پردازد؛ اما در بینش تاریخ‌نگاری معاصر، بررسی جنبه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی حائز اهمیت است. لذا وجه مشترک این دو تاریخ‌نگاری، در جنبه سیاسی- نظامی زندگی شاهان است و شکل بینش برای آن دو باید عموم و خصوص من‌وجه باشد.

در روش تاریخ‌نگاری سنتی، استفاده از تملق و زبان متکلف و دشوار مرسوم بوده است؛ در حالی که در تاریخ‌نگاری معاصر، از زبان ساده و به دور از تکلف برای بیان یافته‌های علمی استفاده می‌شود. لذا در روش نقطه اشتراکی با یکدیگر ندارند و باید نسبت آن دو تبیین باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نسبت میان روش و بینش همواره تبیین است.

گزینه «۲»: روش و بینش در هر دو تاریخ‌نگاری وجود دارند.

گزینه «۴»: بینش تنها در یک نوع تاریخ‌نگاری وجود ندارد و نسبت تاریخ‌نگاری معاصر و سنتی یا من‌وجه است و یا تبیین.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۲۱۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه سفرنامه‌های متعددی به‌جا مانده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۸)

۲۱۳- گزینه «۱»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

«الف» و «ج»: محمدحسن خان اعتمادالسلطنه اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت و سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج مورخان رسمی دور سازد.

«ب»: خاوری شیرازی، به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش می‌کرد.

«د»: میرزا محمد جعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق‌الآخبار ناصری که از منتقدان تملق‌گویی بوده، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۴)

۲۱۴- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

ناظم‌الاسلام کرمانی نویسنده کتاب تاریخ بیداری ایرانیان ضمن توجه به مردم، نقش طبقات اجتماعی مختلف را در انقلاب مشروطیت نشان داده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۵)

۲۱۵- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان کاغذ اخبار در تهران منتشر کرد. (۱۲۵۳ هجری قمری) چند سال بعد، امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه «وقایع اتفاقیه» را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۲۰)

جغرافیا (۳)

۲۱۶- گزینه «۲»

(زهره دامیار)

منظور از موقعیت، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است.

این پدیده‌ها و جایگاه ممکن است عوامل انسانی و طبیعی باشد. موقعیت یک سکونتگاه می‌تواند در ادامه حیات و گسترش و یا حتی نابودی و زوال آن نقش مهمی ایفا کند.

برخی تغییرات محیط پیرامون، مانند رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب‌وهوایی ممکن است موجب از دست رفتن موقعیت و اعتبار یک شهر یا انتقال آن به مکانی دیگر شود.

(جغرافیا (۳)، شهر و روستاها، صفحه‌های ۲ تا ۴)

تاریخ (۱)

۲۲۱- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

عرب جاهلی گاه از ترس گرسنگی و یا به علت قربانی کردن برای خدایان، فرزندان دختر یا پسر خود را می‌کشتند. همچنین، ترس از اسارت به دست دشمنان، دلیل دیگری برای کشتن فرزندان دختر بود.

(تاریخ (۱)، شبه جزیره عربستان قبل از اسلام، صفحه ۲۸)

۲۲۲- گزینه «۳»

(علی‌ممد کریمی)

شهر مکه در جنوب یثرب و در نزدیکی دریای سرخ، به علت موقعیت دینی و تجاری، و شهر طائف در نزدیکی جنوب شرقی مکه، به علت موقعیت زراعی، جزء مناطق پرجمعیت بوده‌اند.

(تاریخ (۱)، شبه جزیره عربستان قبل از اسلام، صفحه ۳۰)

۲۲۳- گزینه «۲»

(علی‌ممد کریمی)

شاهان ساسانی معمولاً خود را شخصیتی ربانی (بخ) معرفی می‌کردند. بدین لحاظ، حضور افراد عادی در دربار امکان‌پذیر نبود و بزرگان نیز با تشریفات عجیب و سختی می‌توانستند به مجلس شاه راه یابند.

(تاریخ (۱)، جهان باستان در آستانه بعثت، صفحه ۱۸)

۲۲۴- گزینه «۳»

(علی‌ممد کریمی)

از پادشاهان مشهور در اواخر سلسله ساسانی، خسرو پرویز است که پادشاهی او مصادف با ظهور اسلام و دعوت سران کشورها از جمله وی به اسلام توسط رسول خدا (ص) بود.

(تاریخ (۱)، جهان باستان در آستانه بعثت، صفحه ۱۸)

۲۲۵- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

پس از گرایش امپراتور روم شرقی به مسیحیت، تلاش‌هایی برای گسترش این آیین در مناطق شمال آفریقا صورت گرفت که به مسیحی شدن مردم حبشه انجامید.

(تاریخ (۱)، جهان باستان در آستانه بعثت، صفحه ۲۳)

۲۱۷- گزینه «۳»

(رافیه ابراهیمی نژاد)

در شهرها امکانات آموزشی، درمانی، مراکز خرید، حمل و نقل عمومی، خدمات مالی و بانکی، آب و برق، متنوع و گسترده است؛ در حالی که این خدمات و تسهیلات در روستاها کمتر و محدودتر است.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۶)

۲۱۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - خارج از کشور (۱۴۰۱)

تعدد و تنوع خدمات در یک سکونتگاه با میزان جمعیت رابطه مستقیم دارد. سکونتگاه‌های کوچک یا کم‌جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند، اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است. در سلسله‌مراتب سکونتگاه‌های صورت سؤال، در قاعده هرم و ردیف‌های پایین، سکونتگاهی با کمترین جمعیت قرار دارد که خدمات کمتری نیز ارائه می‌دهند. با حرکت به سوی بالای هرم، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر می‌شود و خدمات بیشتر و متنوع‌تر نیز ارائه می‌شود.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۷)

۲۱۹- گزینه «۳»

(حامد صفرقائیان)

با توجه به حوزه سکونتگاه «A» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، مردم آن تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود تأمین می‌کنند. با توجه به حوزه سکونتگاه «B» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، بخشی از مردم آن تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود تأمین می‌کنند و بخشی دیگری از مردم آن (بخش شرقی)، ممکن است خدمات مورد نیاز خود را هم از سکونتگاه خود و هم از سکونتگاه «A» تأمین کنند.

با توجه به حوزه سکونتگاه «C» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، همه مردم آن ممکن است تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود یا از سکونتگاه «A» تأمین می‌کنند.

با توجه به حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، مردم سکونتگاه «X» می‌توانند تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه «A» یا «B» تأمین کنند.

در نتیجه کل عبارت گزینه «۱» و بخش دوم گزینه‌های «۲» و «۴»، غلط است و تنها گزینه «۳» صحیح است.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۹)

۲۲۰- گزینه «۲»

(فاطمه امیری)

سرعت رشد شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

جغرافیای ایران

۲۲۶- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ارتباط میان علم جغرافیا و علوم نظامی در حوزه جغرافیای انسانی قرار می‌گیرد.

گزینه «۲»: متن داده‌شده ارتباط مشخصی با جغرافیای زیستی ندارد.

گزینه «۳»: ارتباط میان علم جغرافیا و مطالعات شهری در حوزه جغرافیای انسانی قرار می‌گیرد.

(جغرافیای ایران، جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۱۳)

۲۲۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی دو گونه است:

۱) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

۲) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

عبارت صورت سؤال با مورد دوم در ارتباط است.

(جغرافیای ایران، جغرافیا علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۵)

۲۲۸- گزینه «۴»

(رافیه ابراهیمی‌نژاد)

دید ترکیبی یعنی مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان.

به‌طور مثال، جغرافی‌دانی با هدف توسعه یک شهر به مطالعه همه‌جانبه می‌پردازد و این مسائل را طرح و مطالعه می‌کند:

۱- با تهیه نقشه شهر امکان گسترش فیزیکی شهر را بررسی می‌کند. (نقشه‌خوانی)

۲- با مطالعه بافت جمعیت شهر، میزان رشد آن و امکان مهاجرت‌پذیری آن را حدس می‌زند. (جغرافیای جمعیت)

۳- با مطالعه میزان منابع آب شهر امکان توسعه شهر را پیش‌بینی می‌کند. (جغرافیای آب‌ها)

(جغرافیای ایران، جغرافیا علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۷)

۲۲۹- گزینه «۴»

(حامد صفرائیان)

در تاریخ ۱۲ مرداد ۱۴۰۵، ساعت ۱۲:۱۰ الی ۲۲:۴۰ چه موقع؟

در اثر باران شدید ← چرا؟

سیلاب سهمگینی ← چه چیزی؟

در خراسان شمالی ← کجا؟

بی‌توجهی شهرداری به ایجاد سیل‌بندها و جوی‌های مهندسی‌شده ← چه

کسی یا چه کسانی؟

تغییرات اقلیمی را از جمله زمینه‌های به‌وجودآورنده این پدیده دانستند. ←

چطور؟

(جغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه ۸)

۲۳۰- گزینه «۳»

(علیرضا سالمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در گام اول که مربوط به طرح سؤال و بیان مسئله است پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ در این مرحله است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند.

گزینه «۲»: مصاحبه از جمله ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی است، پژوهشگر در این روش برای گردآوری ناگزیر است به مکان مورد تحقیق برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه به گردآوری اطلاعات بپردازد.

گزینه «۴»: فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است. پژوهشگر با توجه به مسئله خود، پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند.

(جغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

تاریخ (۲)

۲۳۱- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

قیام‌ها و مبارزات ائمه و شیعیان، ماهیت ضد دینی و انسانی بنی‌امیه را برای همه آشکار کرد و توده مردم را نسبت به امویان بدبین نمود و آنان را به موضع‌گیری بر ضد خلفای اموی واداشت.

(تاریخ (۲)، ۱۴۳۴ مصادیق (ع)، صفحه ۳)

۲۳۲- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

شعار فریبنده «الرّضا من آل محمد»، در ایجاد وحدت و یکدلی میان طرفداران بنی‌عباس و پیروان علوی بسیار مؤثر بود؛ زیرا هرگونه بحث و اختلاف تفرقه‌انگیز برای تعیین خلیفه تا فرارسیدن موعد مقرر مسکوت می‌ماند.

(تاریخ (۲)، امام صادق (ع)، صفحه ۴)

۲۳۳- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

خلاً سیاسی ناشی از جابه‌جایی قدرت، فضای باز سیاسی را برای امام و شیعیان به وجود آورد.

(تاریخ (۲)، امام صادق (ع)، صفحه ۱۴)

۲۳۴- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

نامنی و فضای اختناق‌آمیز، احتیاط و تقیّه بزرگان شیعه، پراکندگی شیعیان در مناطق دوردست و دشواری دسترسی به امام، زمینه را برای ایجاد انشعاب میان شیعیان فراهم ساخت.

(تاریخ (۲)، امام کاظم (ع)، صفحه ۱۸)

۲۳۵- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

مهدی عباسی در آغاز خلافت، اصلاحاتی را انجام داد؛ آزادی زندانیان، بازگرداندن اموال مردم که با زور از آن‌ها ستانده شده بود، گسترش مسجدالحرام و تعیین مقرری برای افراد ناتوان از آن جمله بود.

(تاریخ (۲)، امام کاظم (ع)، صفحه ۲۲)

جغرافیا (۲)

۲۳۶- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

در این ناحیه به سبب بارندگی زیاد و رطوبت کافی (علت)، چمنزارهای وسیعی به وجود آمده (معلول «۱») و شرایط مناسبی برای دامداری و پرورش گاو فراهم شده است. (معلول «۲»)

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم تابه، صفحه‌های ۲ و ۳)

۲۳۷- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

در یک ناحیه‌بندی مناسب و معتبر، نقاط مختلف یک ناحیه همگون هستند و از لحاظ ویژگی مورد نظر مطالعه، مشابه هم می‌باشند، اما ویژگی نقاط یک ناحیه با ناحیه دیگر، باید متفاوت باشد.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم تابه، صفحه‌های ۳ و ۵)

۲۳۸- گزینه «۳»

(یاسین ساعدی)

- بعد از پشتون‌ها، پرجمعیت‌ترین قوم در افغانستان، قوم تاجیک‌ها هستند.
- میانگین سالانه بارش به میلی‌متر نواحی بارشی خزر شرقی و کردستان با هم برابر است. (البته میانگین سالانه بارش به میلی‌متر نواحی آذربایجان و زاگرس با خراسان شمالی هم برابر است، اما براساس موارد مطرح شده در گزینه‌ها، این دو مورد دیده نمی‌شود.)

- خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشه علفزارها در کانادا، چرنوزیوم نام دارد.
- چهار زبان رسمی کشور سوئیس، شامل آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی و رومانش است.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم تابه، صفحه‌های ۵ تا ۸)

۲۳۹- گزینه «۱»

(فاطمه عزیزی)

تشریح عبارت‌ها:

الف: محدودیت‌ها و موانع محیطی، موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند. پس نواحی به فعالیت‌های انسان‌های شکل می‌دهند.

ب: انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به‌وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه، نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند؛ بنابراین انسان‌ها نواحی را به‌وجود می‌آورند.

ج: نواحی بر روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند؛ امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به‌ویژه از نظر اقتصادی، تحت تأثیر یکدیگرند.

نکته مهم درسی:

نواحی فقط تحت تأثیر روابط معمول انسان‌ها و محیط طبیعی نیستند؛ بلکه حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز به‌شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند. اما مورد «ج» تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نواحی از یکدیگر را بیان کرده است؛ نه تأثیرگذاری حکومت‌ها بر نواحی.

(جغرافیا (۲)، انسان و تابه، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۳)

۲۴۰- گزینه «۳»

(فاطمه احمدی)

نواحی انسانی شامل نواحی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.

(جغرافیا (۲)، انسان و تابه، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد

(دوره دوم)

۱۷ مهر

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
حامد کریمی	مسئول دفترچه
امیر حسین افجه	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
بیتا مرادی، پریا اقبالی	ویراستاران مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حامد کریمی، حمید گنجی، رامتین شمشکی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه «۲»

(ممید اصفهانی)

این که «اعتبار گزاره‌های علمی به منزلت گوینده وابسته باشد.» یعنی «اعتبار گزاره‌های علمی به جایگاه و اعتبار گوینده وابسته باشد.»

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه «۲»

(ممید اصفهانی)

متن صراحتاً می‌گوید: «اعتبار گزاره‌های علمی بیش از آنکه به منزلت گوینده وابسته باشد، به قابلیت آزمون ... وابسته شد.» این یعنی گذار از «اقتدار شخص استاد» به «روش و گزاره علمی».

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه «۳»

(ممید اصفهانی)

متن در پاراگراف دوم ذکر می‌کند که صلاحیت پزشک بر «دانش زیست پزشکی، استدلال مبتنی بر شواهد و یادگیری مستمر» استوار است.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه «۴»

(ممید اصفهانی)

در انتهای متن، دیدگاه جامعه‌شناسان ذکر شده است که معتقدند تخصصی شدن باعث «رسمی تر شدن رابطه پزشک و بیمار و کاهش جنبه‌های شخصی و انسان‌گرایانه» شده است.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه «۱»

(فامد کریمی)

متن نمی‌گوید سوگیری‌ها «خوب» یا «بی‌خطا» هستند، بلکه می‌گوید این‌ها محصول سازوکارهایی هستند که در گذشته از نظر بقا و کارآمدی سودمند بوده‌اند، هرچند امروز ممکن است خطاساز باشند.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه «۳»

(فامد کریمی)

طبق متن، ذهن همیشه در پی بیشترین دقت نیست؛ گاهی با توجه به محدودیت منابع شناختی، سرعت و کفایت عملی ارزش انطباقی بیشتری داشته است.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه «۱»

(فامد کریمی)

پرسش الف با متن پاسخ گرفته است: مصالحه میان هزینه پردازش اطلاعات، محدودیت‌های شناختی و کارآمدی رفتاری. دیگر پرسش‌ها پاسخ نگرفته است.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه «۳»

(عمید کنهی)

دقت کنید فقط ۶ و ۷ ممکن است کنار ۴ باشند. حالت‌های ممکن:

۵ ۸ ۳ ۷ ۴ ۶
۳ ۸ ۵ ۷ ۴ ۶
۳ ۸ ۵ ۶ ۴ ۷

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۵۹- گزینه «۱»

(عمید کنهی)

قطعاً «و» ۴ است و «الف» ۸ است. دقت کنید عدد ۳ فقط ممکن است سر و ته باشد، یا بین ۷ و ۸. پس در این حالت در «ب» می‌نشیند. تنها حالت ممکن:

۴ ۶ ۵ ۷ ۳ ۸

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۰- گزینه «۱»

(عمید کنهی)

۳ قطعاً بین ۷ و ۸ است و ۴، ۵ و ۶ هر سه یک سوی این دسته نیستند. پس ۳ «ب» یا «ه» نیست. برای دیگر گزینه‌ها:

۴ ۶ ۸ ۳ ۷ ۵
۵ ۸ ۳ ۷ ۴ ۶

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۲»

(ممید کنهی)

اگر ۳ و ۸ کنار هم نباشند، ۳ اولی یا آخری است و در کنار ۷. برای رد دیگر گزینه‌ها حالت زیر کافی است:

۴ ۶ ۸ ۵ ۷ ۳

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۲- گزینه «۲»

(فرزاد شیرممدولی)

ابتدا جدول کلی داده‌ها را رسم می‌کنیم، داریم:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه
سبز	قرمز			
	ل			س
				عدد س + ۱

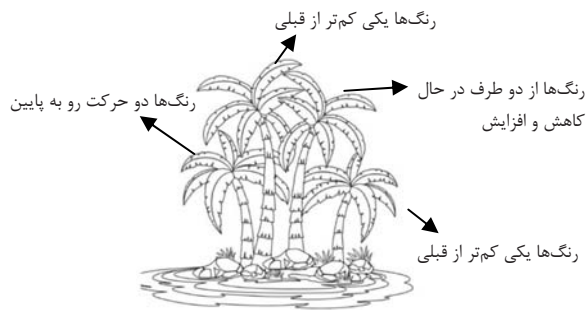
و سپس داریم:

(فاطمه، پاسخ)

۲۶۸- گزینه ۱

نحوه تغییر طرح‌ها در الگوی صورت سؤال:

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

(رامتین شمشکی)

۲۶۹- گزینه ۳

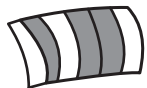
شکل صورت سؤال در هر مرحله از الگو از چپ به راست ۹۰ درجه ساعتگرد دوران می‌کند.

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

(رامتین شمشکی)

۲۷۰- گزینه ۲

با جایگزینی شکل گزینه ۲ به جای علامت سؤال الگو، شکل صورت سؤال از چهار بخش با طرح‌های زیر تشکیل می‌شود:

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه
سبز	قرمز		سفید	
دو	ل		د	
	چهار		یک	عدد ۱+

و در نهایت:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه
سبز	قرمز	زرد	سفید	آبی
س	ل	ح	د	ر
دو	چهار	پنج	یک	سه

بنابراین «ج» زرد پوشیده است و «ر» آبی.

(استرلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

(غرزاد شیرممدری)

۲۶۳- گزینه ۲

طبق پاسخ بالا، «س» شنبه و «ر» چهارشنبه وارد شده است.

(استرلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

(غرزاد شیرممدری)

۲۶۴- گزینه ۱

طبق پاسخ‌های بالا، «ح» از در شماره پنج وارد شده است.

(استرلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

(غرزاد شیرممدری)

۲۶۵- گزینه ۳

طبق پاسخ‌های بالا، آن که از در شماره سه وارد شده است، آبی پوشیده و چهارشنبه به ساختمانی آمده است.

(استرلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

(فاطمه، پاسخ)

۲۶۶- گزینه ۴

یکی از لوزی‌های داخل که همواره رنگی است، تأثیری در پاسخ ندارد. رنگ‌های بخش‌های دیگر دوره تناوب هشت‌تایی دارند، پس شکل ۱۴۰۵، همان شکل شماره ۵ است:

$$۱۴۰۵ = ۱۷۵ \times ۸ + ۵$$

که بخش داخلی سه تا سه‌تا و بخش خارجی یکی یکی جابه‌جا می‌شوند.

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

(فاطمه، پاسخ)

۲۶۷- گزینه ۳

تعداد بخش‌های رنگی در شکل‌های الگوی صورت سؤال، از راست به چپ هر بار یکی بیشتر شده است:

۶, ۵, ۴, ۳

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

دفترچه پاسخ ✓

عمومی دوازدهم

رشته انسانی

۱۷ مهر ماه ۱۴۰۵

طراحان به ترتیب حروف الفبا

فارسی	حسن افتاده، حسین پرهیزگار، نازنین فاطمه حاجیلو، سعید جعفری، ابوالفضل عباس زاده
دین و زندگی	بهنام رسولی، فردین سماقی، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
زبان انگلیسی	محمدجواد آقایی، تیمور رحمتی، عقیل محمدی روش

گزینشگران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	گروه ویراستاری	رتبه برتر	مسئول درس‌های مستندسازی
فارسی	نازنین فاطمه حاجیلو	نازنین فاطمه حاجیلو	محسن اصغری	—	فریبا رونوفی، مانده ملکی مهشید سعیدی، امیرمحمد کماسی
دین و زندگی	بهنام رسولی	بهنام رسولی	امیرمهدی افشار محمدفرحان فخاریان	محمدفرحان فخاریان	سجاد حقیقی پور
اقلیت‌های مذهبی	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری	—	—
زبان انگلیسی	رحمت‌اله استیری	رحمت‌اله استیری	محسن رحمتی، فاطمه نقدی	—	سپهر اشتیاقی، علیرضا رمضان‌زاده

مدیران گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر، محیا اصغری، مسئول دفترچه، فریبا رونوفی
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	زهره تاجیک
ناظر چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب- بین صبا و فلسطین- پلاک ۹۳۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

فارسی ۳

۲۷۱- گزینه ۳

«جسیم»: خوش اندام

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: وظیفه: مقرر، وجه معاش □ در این متن

گزینه ۲: تحیر: سرگشتگی، سرگردانی «سرگردانی» مصدر است اما «سرگردان» صفت است.

گزینه ۴: انابت: بازگشت به سوی خدا، توبه، پشیمانی

توجه: «انبساط» به معنای «حالتی که در آن، احساس بیگانگی و ملاحظه و رودربایستی نباشد؛ خودمانی شدن» است.

(واژه، واژه‌نامه)

۲۷۲- گزینه ۲

ثنا: حمد و ستایش - سنا: روشنایی، روشنی

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: املای صحیح «بهر» است. بحر: دریا / بهر: از برای، برای، به خاطر، به دلیل

گزینه ۳: تحفه: هدیه، چشم‌روشنی

گزینه ۴: املای صحیح «حیات» است. حیات: زندگی، زیستن / حیات: بخشی از خانه، هم‌خانواده محوطه

(املا، صفت‌های ۱۰، ۱۲ و ۱۴)

۲۷۳- گزینه ۲

(حسن افتاده - تبریز)

گزینه ۲: نوع «را» در عبارت «الف» حرف اضافه است [ممت برای خداست]. در عبارت «د» حرف اضافه [چه غم برای دیوار امت است] و در «ج» حرف اضافه است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: نوع حذف فعل در جمله آخر عبارت «الف» لفظی و در عبارت «د» معنایی (معنوی) است: چه غم دیوار امت را [است] که دارد چون تو پشتیبان.

گزینه ۳: نوع حذف فعل در عبارت «د» معنایی (معنوی) بوده و نوع «را» در عبارت «ب» فک اضافه (بدل از کسره) است: (در بر درختان [به عنوان] خلعت نوروzy قیای سبز ورق گرفته است).

گزینه ۴: نوع «را» و حذف فعل در عبارت «ه» به ترتیب فک اضافه و معنایی است. (ای مرغ سحر آبا تو صحبت می‌کنم: حذف فعل به قرینه معنایی [عشق ز پروانه بیاموز / جان آن سوخته شد (رفت) و آواز نیامد]

(دستور، صفت‌های ۱۲ تا ۱۴)

۲۷۴- گزینه ۳

(سعیر یغفری)

ضمیر در صورت سؤال و دیگر گزینه‌ها به‌جز گزینه ۳، مضاف‌الیه است؛ در گزینه ۳ مفعول است.

بازش بخواند: باز او را بخواند.

(دستور، صفت‌های ۱۲ تا ۱۴)

۲۷۵- گزینه ۴

(ابوالفضل عباس‌زاده)

الف) آرایه‌های «نماد» و «تضاد» به‌کار رفته است:

«نماد»: مرغ سحر نماد عاشق غیر حقیقی / پروانه نماد عاشق حقیقی.

«تضاد»: مرغ سحر (عاشق غیر حقیقی) و پروانه (عاشق حقیقی)

ب) آرایه‌های «سجع» و «تشبیه» به‌کار رفته است: «سجع»: برده و شده.

«تشبیه»: بحر مکاشفت (مکاشفت: مشبه / بحر: مشبه‌به). نکته: «جیب مراقبت» اضافه اقترانی است و استعاره ندارد.

ج) آرایه‌های «تشبیه» و «تضمین» به‌کار رفته است:

«تشبیه»: کعبه جلال (جلال: مشبه / کعبه: مشبه‌به).

«تضمین»: «ما عبدناک حق عبادتک» حدیثی از پیامبر اکرم (ص) است.

(آرایه، صفت‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۷۶- گزینه ۳

(نازنین فاطمه هابیلوصفا‌زاده)

تلمیح: به داستان حضرت نوح و کشتی او اشاره دارد.

استعاره: موج بحر استعاره از حوادث و گرفتاری‌ها

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱»: تلمیح به حدیث «یا ملائکتی قد استحبیت من عبدی ... ای فرشتگانم از بندهام شرم می‌کنم ...» / استعاره ندارد.

گزینه ۲: «۲»: تلمیح به آیه «الله الذی لیس کمثلہ شیء» / استعاره ندارد.

گزینه ۴: «۴»: تلمیح به آیه ۱۵۵ سورة احزاب «... یا ایها الذین آمنوا، صلوا علیه و سلموا تسلیماً» / استعاره ندارد.

(آرایه، صفت‌های ۱۰ و ۱۳)

۲۷۷- گزینه ۴

(نازنین فاطمه هابیلوصفا‌زاده)

نصرالله منشی، کلیله و دمنه را از عربی به فارسی ترجمه کرده است نه اینکه خود، آن را تألیف کرده باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: سعدی، گلستان را نوشته است که جزء ادبیات تعلیمی است.

گزینه ۲: «۲»: شعری که ذیل بخش ستایش آمده، از سنایی غزنوی است.

گزینه ۳: «۳»: کلیله و دمنه، ذیل ادبیات تعلیمی است و هدف ادبیات تعلیمی، آموزش و تربیت است.

(تاریخ ادبیات، صفت‌های ۱۰، ۱۱، ۱۳ و ۱۸)

۲۷۸- گزینه ۲

(هسین پرهیزگار - سبزواری)

بیت «ه»: توحید موجب رهایی از آتش دوزخ است.

بیت «د»: اقرار به دانایی از همه اسرار، پوشاندگی همه گناهان و قدرت مطلق خداوند در عزت و ذلت دادن است. (که دلالت بر قادر مطلق بودن خداوند، می‌کند).

بیت «ج»: ادراک و فهم و تخیل انسان از درک واقعی خداوند عاجز است.

(مفهوم، صفت ۱۰)

۲۷۹- گزینه ۲

(حسن افتاده - تبریز)

مفهوم عبارت گزینه ۲: «۲»: رزق بنده با گناه قطع نمی‌شود.

(مفهوم، صفت‌های ۱۲ و ۱۴)

۲۸۰- گزینه ۳

(حسن افتاده - تبریز)

معنی نوشته‌شده در برابر همه گزینه‌ها کاملاً صحیح هستند به‌جز گزینه ۳.

معنی صحیح عبارت گزینه ۳: «۳»: عابدان و زاهدان مقیم درگاه الهی به کوتاهی‌شان در عبادت الهی معترف هستند.

(مفهوم، صفت‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۸)

دین و زندگی (۳)

۲۸۱- گزینه ۴

(مرتضی مفسنی کبیر)

اندیشه، بهار جوانی را پر طراوت و زیبا می‌سازد، استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیبا را نوید می‌بخشد. علاوه بر آن می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد. پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «افضل العبادۃ ادمان التفکر فی الله و فی قدرته: برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خداوند و قدرت اوست.»

(هستی بخش، صفحه ۲)

۲۸۲- گزینه ۴

(مرتضی مفسنی کبیر)

این بیت جامی، مربوط به مقدمه دوم نیازمندی جهان به خدا در پیدایش است و یادآور این مضمون است که پدیده‌ها، که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد؛ همان‌طور که چیزهایی که شیرین نیستند، برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد.

(هستی بخش، صفحه ۷)

۲۸۳- گزینه ۲

(مرتضی مفسنی کبیر)

مقدمه اول و دوم نیازمندی جهان به خدا در پیدایش به ترتیب عبارتند از: «مقدمه اول: اگر به خود نظر کنیم، خود را پدیده‌ای می‌یابیم که وجود هستی‌مان از خودمان نیست (متکی نبودن موجودات به خود).

مقدمه دوم: پدیده‌ها که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند (محتاج) به پدیدآورنده‌ای هستند.»

(هستی بخش، صفحه ۷)

۲۸۴- گزینه ۴

(میثم هاشمی)

مسجد با ساخته شدن از بنا بی‌نیاز می‌شود اما موجودات چنین نیستند و پس از پیدایش نیز همچنان مانند لحظه نخست خلق شدن به خداوند نیازمند هستند. از این رو دائماً با زبان حال، به پیشگاه الهی عرض نیاز می‌کنند.

(هستی بخش، صفحه ۹)

۲۸۵- گزینه ۱

(میثم هاشمی)

با افزایش معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا، نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند. حدیث پیامبر (ص) «اللهم لا تکلنی الی نفسی طرفه عین أبدا: خدایا هیچگاه مرا چشم به هم‌زدنی به خودم وامگذار» به آن اشاره دارد.

(هستی بخش، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

۲۸۶- گزینه ۱

(میثم هاشمی)

هر چیزی در این جهان، بیانگر وجود خالق و آیه‌ای از آیات الهی محسوب می‌شود. در واقع، هر موجودی در حدّ خودش تجلی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است. از همین رو آنان که به دقت و اندیشه در جهان هستی می‌نگرند، در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند و علم و قدرت او را می‌بینند.

(هستی بخش، صفحه ۱۱)

۲۸۷- گزینه ۴

(فرزین سماقی)

با توجه به حدیث «تفکروا فی کل شیء و لا تفکروا فی ذات الله» تفکر در ذات و چیستی خداوند (به علت نامحدود بودن ذات و چیستی خداوند و محدود بودن ذهن انسان) ممنوع است ولی تفکر در افعال و صفات خداوند مورد تشویق است.

(هستی بخش، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۲۸۸- گزینه ۲

(فرزین سماقی)

با توجه به آیه «لا تدرکه الابصار و هو یدرک الابصار و هو اللطیف الخبیر: چشم‌ها او را در نمی‌یابند و اوست که دیدگان را در می‌یابد و او لطیف و آگاه است» انسان در دنیا و آخرت توانایی دیدن خداوند را ندارد که این مفهوم و موضوع از بیت «به بینندگان آفریننده را / نبینی مرئجان دو بیننده را» برداشت می‌گردد.

(هستی بخش، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۸۹- گزینه ۱

(بهنام رسولی)

اینکه انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والاست که در نگاه نخست، مشکل به نظر می‌آید، اما هدفی قابل دسترس است، به خصوص برای جوانان و نوجوانان که پاکی و صفای قلب دارند. اگر قدم پیش بگذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم، به یقین خداوند نیز کمک خواهد کرد و لذت چنین معرفتی را به ما خواهد چشاند.

(هستی بخش، صفحه ۱۲)

۲۹۰- گزینه ۳

(بهنام رسولی)

موضوعاتی وجود دارد که نامحدودند و ذهن ما گنجایش درک آن‌ها را ندارد؛ زیرا لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است. در واقع ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم ذات امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم. خداوند حقیقتی نامحدود دارد؛ در نتیجه، ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی کند. بنابراین با این که ما به وجود خداوند به عنوان آفریدگار جهان پی می‌بریم و صفات او را می‌توانیم شناسایی کنیم، اما نمی‌توانیم ذات و چیستی او را دریابیم.

(هستی بخش، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

زبان انگلیسی ۳

۲۹۱- گزینه ۲»

(ممبریواد آقایی)

ترجمه جمله: «من واقعاً معتقدم پیشرفت‌های جدید به‌طور قابل توجهی امکانات سرگرم‌کننده را در این منطقه بهبود می‌بخشد.»

- (۱) صحبت کردن (۲) بهبود بخشیدن
(۳) بخشیدن، عفو کردن (۴) فریاد زدن

(واژگان)

۲۹۲- گزینه ۴»

(ممبریواد آقایی)

ترجمه جمله: «او بسیار غمگین است، زیرا پزشکان فکر می‌کنند هیچ راهی برای درمان بیماری همسرش وجود ندارد.»

- (۱) غذا دادن (۲) پایین آوردن
(۳) تشخیص دادن، تمایز قائل شدن (۴) درمان کردن

(واژگان)

۲۹۳- گزینه ۴»

(تیمور رهمتی)

ترجمه جمله: «او پرستار است و در یک بیمارستان بزرگ کار می‌کند و شغلش نیازمند سخت‌کوشی و تلاش زیادی در مراقبت از بیمار است.»

- (۱) مهربانی (۲) نقش، عملکرد
(۳) فشار (۴) تلاش، فداکاری، ایثار، تعهد

نکته مهم درسی:

کلمه "dedication" همراه با "to" می‌آید.

(واژگان)

۲۹۴- گزینه ۲»

(تیمور رهمتی)

ترجمه جمله: «هر شب قبل از خواب در دفتر خاطراتم می‌نویسم تا بهترین لحظات هر روز را به خاطر بسپارم.»

- (۱) حافظه (۲) دفترچه خاطرات
(۳) نمره، امتیاز (۴) کتاب درسی

(واژگان)

۲۹۵- گزینه ۱»

(ممبریواد آقایی)

ترجمه جمله: «به‌نظر من، این رستوران‌های جدید، اقتصاد افتضاح شهر ما را بسیار بهبود خواهند بخشید.»

- (۱) بهبود بخشیدن (۲) منفجر شدن
(۳) به حساب آوردن (۴) احترام گذاشتن

(واژگان)

۲۹۶- گزینه ۳»

(ممبریواد آقایی)

ترجمه جمله: «بر اساس آخرین اخبار، شرکت‌ها اخیراً برای توسعه (ایجاد) نرم‌افزار ارتباطی جدید با یکدیگر همکاری کردند.»

- (۱) اتفاق افتادن (۲) تأسیس کردن
(۳) گسترش دادن، ایجاد کردن (۴) اختصاص دادن (زمان، پول، ...) به چیزی

(واژگان)

ترجمه متن درک مطلب:

تغییرات اقتصادی و اجتماعی در چند دهه گذشته ساختار خانواده اروپایی را تغییر داده است. آن چه که زمانی عادی بود - دو والد، پدر شاغل، مادر خانه‌دار، ثبات مالی - اکنون استثنائی است. امروزه نیمی از ازدواج‌ها به شکست ختم می‌شود و حدود نیمی از همه فرزندان چندین سال را در یک خانواده تک سرپرست سپری می‌کنند. برخی از مادران دیگر هرگز ازدواج نمی‌کنند، برخی از والدین در اثر مرگ، زن یا شوهر خود را از دست می‌دهند و برخی از زنان و مردان مجرد بچه‌هایی را به فرزندپذیری قبول می‌کنند. یعنی تصمیم می‌گیرند بچه‌های دیگران را بزرگ کنند.

تعداد مادران مجرد بیشتر از پدران مجرد است. یک خانواده تک‌سرپرست در معرض خطر بیشتری برای پیامدهای منفی مانند کاهش درآمد، فقر و مشکلات رفتاری است. اکثر والدین مجرد انجام تمام وظایف مالی خود را دشوار می‌دانند. کاهش درآمد ممکن است آن‌ها را مجبور کند که خانواده را به خانه‌ای ارزان‌تر در محله‌ای دیگر و بچه‌ها را از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل و پول کمتری برای خرید کالا خرج کنند.

درحالی‌که فشار بر خانواده تک‌سرپرست زیاد است، مشکلات همیشه پیش نمی‌آید. اگر یک مادر مجرد بتواند وظایف مختلف مراقبت از خود و فرزندانش را مدیریت کند، خانواده او نه تنها می‌تواند دوام بیاورد، بلکه پیشرفت زیادی نیز خواهد داشت.

۲۹۷- گزینه ۴»

(عقیل ممبری‌روشن)

ترجمه جمله: «پاراگراف اول عمدتاً در مورد چیست؟»

«تغییر در ساختار خانواده اروپایی»

(درک مطلب)

۲۹۸- گزینه ۴»

(عقیل ممبری‌روشن)

ترجمه جمله: «طبق متن، در گذشته این مسئله عادی بود که یک خانواده اروپایی ...»
«دو والد داشته‌باشد»

(درک مطلب)

۲۹۹- گزینه ۳»

(عقیل ممبری‌روشن)

ترجمه جمله: «کلمه "them" در پاراگراف ۲ به "single parents" (تک‌سرپرست‌ها) اشاره دارد.»

(درک مطلب)

۳۰۰- گزینه ۲»

(عقیل ممبری‌روشن)

ترجمه جمله: «بر اساس متن، یک پدر یا مادر مجرد ممکن است فرزند خود را از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل کند وقتی که ...»
«آن‌ها مشکلات مالی دارند»

(درک مطلب)